

**YARIŞMA İLE ELDE EDİLEN BELEDİYE HİZMET BİNALARI:
KULLANICI İLE İLETİŞİM VE KAMU İMAJI**

Alper PERÇİN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MART 2018

Alper PERÇİN tarafından hazırlanan “YARIŞMA İLE ELDE EDİLEN BELEDİYE HİZMET BİNALARI: KULLANICI İLE İLETİŞİM VE KAMU İMAJI” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi Mimarlık Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Aysu AKALIN

Mimarlık Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Başkan: Prof. Dr. Can Mehmet HERSEK

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı, Başkent Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Üye: Prof. Dr. Pınar DİNÇ KALAYCI

Mimarlık Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

.....

Tez Savunma Tarihi: 21/03/2018

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.....

Prof. Dr. Sena YAŞYERLİ
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Alper PERÇİN

21/03/2018

YARIŞMA İLE ELDE EDİLEN BELEDİYE HİZMET BİNALARI: KULLANICI İLE İLETİŞİM VE KAMU İMAJI

(Yüksek Lisans Tezi)

Alper PERÇİN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Mart 2018

ÖZET

Geçmişten günümüze gelen süreçte her coğrafyada yönetim kamusal alanda temsil edilmek istenmiştir. Böyle bir düşünce yapısında olan bir kurum, temsil ettiği iktidarı, ideolojisini ve kentli için sunduklarını, yönettiği topluluk üzerinde ifade etmek istemiştir. Bu nedenle yönetimin ideolojik bakışını temsilen mekânın gücünü nasıl kullandığını belgelemek önemlidir. Bugün kullanıcısı ve tasarlandığı kent için bir söz söyleyen bir yapı tipi olarak belediye binaları yönetimin ideolojisinin varlığının en fazla hissedildiği yapılardır ve bu nedenle süreç içindeki gelişimleri incelemek önemlidir. Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar yapılan belediye yapılarından büyük bir bölümünün yarışma ile elde edilmiş olması mimarların yönetim ve yönetimin barındığı mekânları yorumlamaları açısından önemlidir. 1930 yılından günümüze kadar açılan belediye hizmet binası yarışmaları, süreç içerisinde uygulamaya konulan ve değiştirilen kanun ve yönetmelikler göz önüne alınarak üç dönem halinde ele alınmıştır. Her döneme ait örnekler vaziyet planı kararları, başkanlık makamı, meclis salonu, birim müdürlükleri, ortak mekânları ve genel cephe karakterleri başlıklarında analiz edilmiştir. Bu çalışma; belediye hizmet binası yarışma projelerinin zaman içerisinde tek yapı çözümü odaklı değil, kentsel tasarım kurgusu içerisinde ele alınarak kullanıcısı ile iletişime soyunan, bunu yaparken de temsilden vazgeçmeyen örneklerin varlığını göstermiştir. Belediyeler gerek ihtiyaç programı, gerekse de iç ve dış mekân düzenlemeleri ile artık sadece idari işlerin yürütüldüğü yapılar değil, hem cephe ve hem de plan kurgusu birlikteliğinde kullanıcısı ile iletişim kurmaya çalışan yapılardır.

Bilim Kodu : 80107

Anahtar Kelimeler : Belediye, mimari proje yarışmaları, kamu imajı, kimlik, iletişim

Sayfa Adedi : 236

Danışman : Prof. Dr. Aysu AKALIN

MUNICIPALITY SERVICE BUILDINGS OBTAINED BY COMPETITION:
COMMUNICATION WITH USER AND PUBLIC IMAGE

(M. Sc. Thesis)

Alper PERÇİN

GAZİ UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

March 2018

ABSTRACT

Throughout time, every administration in every geography has wanted to be represented in public space. Administrations with this kind of mentality always have wanted to express what they have achieved for their community and show their ideology to the community they govern. For this reason, it is important to document how the power of the space is used to represent the ideological view of the administration. Today, as a type of building that speaks for the city it has been designed for, municipal buildings are where the ideology of the administrations is felt the most, and for that reason, it is important to examine their developments. The fact that since the early days of the Republic, a large part of the municipal structures are constructed from the projects that won contests, is important for architects in interpreting the administrations, and the places where these administrations are located. The municipal service building competitions, which started at 1930 and still continues today, have been discussed according to their three periods, by taking the laws and regulations into account that were put into practice in the process or changed through time. Samples from each period have been analyzed in the topics of site plan decisions, presidential office, parliament hall, unit managements, common spaces and general facade characteristics. This study showed the examples of municipal service building contests which have not been focused on single structure solution over time but instead communicated with their community and did not give up being representations of things mentioned above. The municipalities are now not just the buildings that carry administrative duties, they are buildings that try to communicate with their users through their programs and their interior and exterior arrangements.

Science Code : 80107

Key Words : Municipality, architecture competitions, public image, identity, communication

Page Number : 236

Supervisor : Prof. Dr. Aysu AKALIN

TEŞEKKÜR

Gerek lisans ve lisansüstü ders dönemlerimde gerekse de tez çalışmalarım boyunca değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren, çalışmamın her safhasında gösterdiği sabır ve içtenlik ile yanımda olarak desteğini hiçbir zaman esirgemeyen tez danışmanım Prof. Dr. Aysu Akalın'a; tez çalışması kapsamında röportaj yaparak düşüncelerini benimle paylaşan Öğr. Gör. Dr. Dürrin Süer'e, Y. Mimar Hasan Özbay'a, Y. Mimar Mehmet Soylu'ya, Mimar Mete Öz'e ve Y. Mimar Ozan Öztepe'ye; tecrübe ve bilgilerinden yararlandığım Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Süheylâ Yüksel'e; çalışmamda yardımları olan tüm arkadaşlarıma ama özellikle manevi desteklerini her zaman hissettiğim arkadaşlarım Şehir Plancısı Gonca Güner Özpınar, Mimar Burcu Buram Çolak ve Mimar Betül Cantemir'e; hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen ve bugünlere gelmemde çok büyük emekleri olan aileme teşekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ.....	xi
RESİMLERİN LİSTESİ	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xv
1. GİRİŞ.....	1
2. TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLER VE MİMARLIK.....	13
2.1. Cumhuriyet’ten Günümüze Belediye Hizmet Binaları	15
2.1.1. İlk dönem (1930-1984).....	16
2.1.2. İkinci dönem (1985-2004)	23
2.1.3. Üçüncü dönem (2005-günümüz)	26
2.2. Belediye Organları	31
3. YARIŞMA İLE ELDE EDİLEN BELEDİYE BİNALARI VE ANALİZİ.....	33
3.1. Analiz Yöntemi.....	33
3.1.1 Proje tipi, büyüklüğü ve uygulama durumları.....	33
3.1.2. Plan analiz ve program başlıkları	35
3.1.3. Genel cephe karakter özellikleri.....	39
3.2. Projelerin Değerlendirilmesi	40
3.2.1. İlk dönem proje yarışmaları (1930-1984)	40

	Sayfa
3.2.2. İkinci dönem proje yarışmaları (1985-2004)	55
3.2.3. Üçüncü dönem proje yarışmaları (2005-günümüz)	73
3.3. Bölüm Değerlendirmesi	123
3.3.1. İlk dönem değerlendirme (1930-1984).....	123
3.3.2. İkinci dönem değerlendirme (1985-2004).....	127
3.3.3. Üçüncü dönem değerlendirme (2005-günümüz).....	132
4. SONUÇ	139
KAYNAKLAR	149
EKLER.....	157
EK-1. Adana belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu	158
EK-2. İstanbul belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu.....	160
EK-3. Konya belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu	162
EK-4. Sivas belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu.....	164
EK-5. İzmir belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu	166
EK-6. Samsun belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	168
EK-7. Denizli belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu.....	170
EK-8. Ankara büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	172
EK-9. Gaziantep büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu....	174
EK-10. Ankara/Altındağ belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu.....	176
EK-11. Kayseri/Kocasinan belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	178
EK-12. Kocaeli/Derince belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	180
EK-13. İstanbul büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu.....	182
EK-14. Eskişehir/Tepebaşı belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	184
EK-15. Diyarbakır/Yenişehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu...	186

Sayfa

EK-16. İstanbul/Pendik belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	188
EK-17. Karabük belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu.....	190
EK-18. Manisa belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu.....	192
EK-19. Trabzon büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	194
EK-20. Antalya/Serik belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	196
EK-21. Antalya/Varsak belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	198
EK-22. Kahramanmaraş belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	200
EK-23. Denizli Belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	202
EK-24. Osmaniye/Kadirli belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	204
EK-25. Adana/Çukurova belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu	206
EK-26. Çanakkale belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu.....	208
EK-27. Uşak belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu	210
EK-28. Antalya/Gazipaşa belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu	212
EK-29. Tekirdağ belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu	214
EK-30. İzmir/Bornova belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu .	216
EK-31. İzmir/Konak belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu	218
EK-32. Van/İpekyolu belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu...	220
EK-33. Bursa/İnegöl belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu	222
EK-34. Balıkesir büyükşehir belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirmesi tablosu	224
EK-35. Aydın/Efeler belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu....	226
EK-36. Röpörtaj Yapılan Mimarların Konuşma Metinleri.....	228
ÖZGEÇMİŞ	236

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Türkiye’deki büyükşehir belediyeleri	28
Çizelge 3.1. Belediye yapı tipi ve büyüklükleri.....	34
Çizelge 3.2. Vaziyet planı – planlama kararları.....	35
Çizelge 3.3. Başkanlık bölümü kriterleri	36
Çizelge 3.4. Meclis salonu özellikleri.....	37
Çizelge 3.5. Birim müdürlükleri özellikleri	38
Çizelge 3.6. Ortak mekânlar	38
Çizelge 3.7. Cephe karakter özellikleri.....	40
Çizelge 3.8. Birinci dönem (1930-1984) yarışma araştırma tablosu	126
Çizelge 3.9. İkinci dönem (1985-2004) yarışma araştırma tablosu	130
Çizelge 3.10. Üçüncü dönem (2005-günümüz) yarışma araştırma tablosu	136
Çizelge 4.1. Belediye sınırlarının değişim diyagramı.....	141
Çizelge 4.2. Belediye ölçeğinin değişim diyagramı	141
Çizelge 4.3. Başkanlık makamı ulaşım diyagramı.....	142
Çizelge 4.4. Meclis salonu temsil diyagramı	143
Çizelge 4.5. Dönemlere ait meclis salonu örnekleri	144
Çizelge 4.6. Ortak mekânların dönemlere göre çeşitlenmesini kullanım sıklığı birlikteliğinde gösteren diyagram	145
Çizelge 4.7. Cephede dönemlere göre değişen malzeme çeşitleri	146
Çizelge 4.8. İncelenen dönemlere ait örneklerden bazıları.....	147

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1.1. Yarışmaların sınıflandırılması	8
Şekil 1.2. 1930 yılından günümüze kadar açılan yarışma sayıları.....	9
Şekil 1.3. 1930 yılından günümüze kadar açılan yarışma çeşitleri ve aralarındaki oranlar	9
Şekil 1.4. Günümüze kadar açılan belediye yarışmalarının sayısı.....	10
Şekil 2.1. 1930-1984 yılları arasında açılan mimari yarışma tipleri ve sayıları	21
Şekil 2.2. 1930-1984 yılları arasındaki belediye binası yarışma programları başlıkları	23
Şekil 2.3. 1985-2004 yılları arasında açılan mimari yarışma tipleri ve sayıları.	25
Şekil 2.4. 1985-2004 yılları arasındaki belediye binası yarışma programları başlıkları	26
Şekil 2.5. Belediye tipleri ve geçerli olan kanunlar	27
Şekil 2.6. 2005 yılından günümüze belediye binası yarışma programları başlıkları	30
Şekil 2.7. Belediyenin örgütsel yapısı.....	32
Şekil 3.1. İkinci döneme ait ortak mekânlar ve kullanıcı profili	129
Şekil 3.2. Üçüncü döneme ait ortak mekânlar ve değişen kullanıcı profili	135
Şekil 4.1. Belediye kavramının değişim diyagramı	139

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 1.1. St. Louis Belediyesi Hizmet Binası Meclis Salonu	5
Resim 1.2. Forth Worth Belediyesi Meclis Salonu.....	5
Resim 3.1. Adana Belediyesi vaziyet planı	42
Resim 3.2. Adana Belediyesi giriş cephesi.....	42
Resim 3.3. İstanbul Belediyesi vaziyet planı	44
Resim 3.4. Belediye Meclisinin kesitteki ifadesi.....	44
Resim 3.5. Konya Belediyesi zemin kat planı	46
Resim 3.6. Konya Belediyesi başkanlık makamı.....	46
Resim 3.7. Sivas Belediyesi vaziyet planı	48
Resim 3.8. Sivas Belediyesi başkan girişi	49
Resim 3.9. Samsun Belediyesi yarışma vaziyet planı.....	52
Resim 3.10. Samsun Belediyesi başkanlık ve halk girişi.....	53
Resim 3.11. Denizli Belediyesi zemin kat planı	54
Resim 3.12. a) Ankara Büyükşehir Belediyesi vaziyet planı b) Zemin kat planı	56
Resim 3.13. Ankara Büyükşehir Belediyesi başkanlık makam cephesi	57
Resim 3.14. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi vaziyet planı	58
Resim 3.15. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi cepheleri	60
Resim 3.16. Ankara/Altındağ Belediyesi üst zemin kat planı	61
Resim 3.17. Kayseri/Kocasinan Belediyesi zemin kat planı	63
Resim 3.18. Kayseri/Kocasinan Belediyesi cephesi	64
Resim 3.19. Kocaeli/Derince Belediyesi başkanlık makam cephesi	66
Resim 3.20. a) İstanbul Büyükşehir Belediyesi vaziyet planı b) Zemin kat planı.....	69
Resim 3.21. Eskişehir/Tepebaşı Belediyesi başkanlık girişi	71

Resim	Sayfa
Resim 3.22. Eskişehir/Tepebaşı Belediyesi genel görünüm.....	72
Resim 3.23. a) Diyarbakır/Yenişehir Belediyesi vaziyet planı b) Zemin kat planı	74
Resim 3.24. Diyarbakır/Yenişehir Belediyesi meclis salonu.....	74
Resim 3.25. Diyarbakır/Yenişehir Belediyesi cephesi	75
Resim 3.26. İstanbul/Pendik Belediyesi üst zemin kat planı	76
Resim 3.27. Karabük Belediyesi başkanlık makamı	79
Resim 3.28. Manisa Belediyesi genel cephe görünümü	82
Resim 3.29. Trabzon Belediyesi vaziyet planı.....	83
Resim 3.30. Trabzon Belediyesi meclis salonu	83
Resim 3.31. Antalya/Serik Belediyesi cepheleri.....	86
Resim 3.32. Antalya/Varsak Belediyesi zemin kat planı.....	86
Resim 3.33. Antalya/Varsak Belediyesi cepheleri.....	88
Resim 3.34. Kahramanmaraş Belediyesi vaziyet planı.....	88
Resim 3.35. Denizli Belediyesi alt zemin kat planı	90
Resim 3.36. Denizli Belediyesi cepheleri	92
Resim 3.37. Osmaniye/Kadirli Belediyesi vaziyet planı	93
Resim 3.38. Osmaniye/Kadirli Belediyesi giriş cephesi.....	93
Resim 3.39. Adana/Çukurova Belediyesi zemin kat planı	95
Resim 3.40. Adana/Çukurova Belediyesi başkanlık girişi.....	96
Resim 3.41. Çanakkale Belediyesi üst zemin kat planı	99
Resim 3.42. Çanakkale Belediyesi meclis salonu.....	100
Resim 3.43. Çanakkale Belediyesi cephe elemanları	101
Resim 3.44. Uşak Belediyesi başkanlık bölümü ve genel görünüm.....	102
Resim 3.45. Antalya/Gazipaşa Belediyesi vaziyet planı	104

Resim	Sayfa
Resim 3.46. Antalya/Gazipaşa Belediyesi giriş cephesi.....	105
Resim 3.47. a) Tekirdağ Belediyesi vaziyet planı b) Zemin kat planı.....	107
Resim 3.48. Tekirdağ Belediyesi cephe elemanları.....	108
Resim 3.49. İzmir/Bornova Belediyesi meclis salonu.....	110
Resim 3.50. İzmir/Konak Belediyesi zemin kat planı	111
Resim 3.51. İzmir/Konak Belediyesi genel görünümü.....	113
Resim 3.52. Van/İpekyolu Belediyesi vaziyet planı.....	114
Resim 3.53. Van/İpekyolu Belediyesi meclis salonu.....	114
Resim 3.54. Bursa/İnegöl Belediyesi vaziyet planı	116
Resim 3.55. Bursa/İnegöl Belediyesi meclis salonu cephesi.....	117
Resim 3.56. a) Balıkesir Büyükşehir Belediyesi vaziyet planı b) Zemin kat planı	119
Resim 3.57. Balıkesir Büyükşehir Belediyesi meclis salonu.....	119
Resim 3.58. Aydın/Efeler Belediyesi vaziyet planı	121
Resim 3.59. Aydın/Efeler Belediyesi meclis salonu.....	122

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış simgeler ve kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler

Açıklama

m²

Metrekare

Kısaltmalar

Açıklama

ÇAS

Çok amaçlı salon

TBMM

Türkiye Büyük Millet Meclisi

TDK

Türk Dil Kurumu

TODAİE

Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü

YY

Yüzyıl

1. GİRİŞ

Kamu-Kamusallık-Kamu yapıları

Türk Dil Kurumu *kamu* kelimesini, “topluluk oluşturuca ortak çıkarlar çevresinde oluşan ve üyeleri bu ortak çıkarlar konusunda karar birliğine ulaşmak için etkileşimde bulunan toplumsal kesim, bir ülkedeki halkın bütünü ya da halk hizmeti gören devlet organlarının tümü” şeklinde tarif etmiştir (TDK, 2010). Kamu kelimesinin İngilizcede karşılığı olarak kullanılan public ise “toplum ile ilişkili olma, herhangi bir ortak noktada olan insanların bir aradalığı” ile ifade edilmiştir (Oxford Dictionary, 1995). Sıfat olarak kullanımında ise “toplumsal, halk ile ilgili”, “genel, halka açık, özel olmayan”, “açık, aleni, birçok kişinin gözü önünde olan” ve “kamu işlerine ait, devlet le ilgili” gibi anlamlara sahiptir (Longman İngilizce-Türkçe Sözlük, 1993). Habermas’a göre kelimenin kökeninin 18.yy’a kadar uzandığı ifade edilir (Habermas, 2003: 59). Türk dilinde ise bu kökenin Orhun kitabelerine kadar uzandığı görölmektedir. ‘Bütün, tüm’ anlamında kullanılan ‘hamag’ dan zamanla kamag-kamuğ-kamu (bütün, tüm, toplum ve genel) değişimine uğrayarak kamu şeklini almıştır (Eyuboğlu, 1991: 370). Habermas kamusal olma durumunun, toplumsal yaşantılarda var olduğunu ve buradan açıklamak gerektiğini ifade etmiştir. Eski Yunan devletlerindeki yaşam alanları örnek gösterilerek bireylere ait olma durumu özel alan ile ifade edilirken; kamu ise kamusal hayatın gerçekleştiği pazar meydan gibi ortak alanlarda olduğuna değinilir (Habermas, 2003: 60). Yani “kamusalılık” ortaklık içeren, mahremiyet alanından uzak olan durumlar olarak ifade edilebilir.

Meral Özbek kamu ve kamusalılık şöyle ifade eder:

...gündelik konuşmada ‘kamu’ dendiğinde hemen devlet gelir aklımıza; devlet idaresi, organları, kuruluşları, görevlileri ya da etkinlikleri gibi şeyleri, devlete ait ya da devlet kontrolünde yürütölen resmi bir alanı kastederiz. Halbuki, Habermas’ın dediği gibi, kamusal alan her şeyden önce toplumsal yaşamımızda kamuoyunun içinde oluştuğu alandır (Özbek, 2004:31-32).

Mimarlıkta kamusalılık, alan ve mekân ile daha çok kullanılır ve çoğu zaman tanımlanmaya çalışılan ve üzerine sayısız sözün söylendiği kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Üstünde yapılan tartışmalar henüz netlik kazanmadığı ve farklı bakış açıları ile farklı yorumlar üretildiği için aralarında bir anlam karışması söz konusudur. Alan, mimarlıkta belli

belirsiz bir yeri ifade eder yani mekânsal olarak belli bir karşılığı bulunmayıp çok genel bir anlamı barındırır. Mekân ise mimarlıkta biraz daha somut olarak kendini var eder. Halk ile ilişkilidir ve bir aradalık için oluşturulan mekânlardır. Başka bir ifade ile kamusal olan mekân çevresi ile kurmuş olduğu ilişkiler bağlamında mekânlaşır. Mekânın kamusal olabilmesini belirleyen durum, toplumun kamuya erişmesi ve ondan istifade etmesi ile ilgilidir.

Habermas’a göre kamusal alan insanların ortak çıkarları doğrultusunda, herhangi bir konu hakkında tartışıp sonuca vardıkları ortamdır (Habermas, 2003: 257). Bu tanımdan da ortaya çıkacağı üzere kamusal alanın bir ‘ortak’ sıfatını taşıyor olması şartı aranır. Bu tanım doğrultusunda kamu hizmetini üstlenenler ise kamu kurumları olarak tarif edilmektedir. Bu kurumlar tüm toplumun kamu hizmetinden eksiksiz şekilde yararlanması için vardır. *Kamu* dediğimiz zaman halk veya devlet organları tanımlanabilirken, *Kamu yapıları* denildiği zaman ise devlete ait yapılar akla gelmektedir. Kamusal yapılar şeklinde bir ifade kullanılsa bile, bu ifadede sadece devlet yapıları akla gelmeyecektir. Kamu kelimesinin aldığı ek bir bakıma anlamı muğlaklaştırmaktadır. O andan itibaren yapıların devlete ait olup olmadığı tartışılacak bir noktaya gelmiştir (Gürallar, 2009). Kamu yapısı ise kullanım amacına göre farklılık gösterir. İşlevleri ve çevresinde var olan mekanlar ve ilişkiler ile kendini belli ederlerken, içinde bulundukları kent için önem arz ederler.

Dünyada geçmişten günümüze gelen süreçte her coğrafyada yönetim kamusal alanda temsil edilmek istemiştir (Sağlam, 2013). Bu bakış açısından hareketle, böyle bir düşünce yapısında olan kurumun, temsil ettiği iktidarı ve ideolojisini yönettiği topluluk üzerinde ifade etmek; bunu yaparken de mekânın ideolojik gücünden faydalanmak isteyeceğini söylemek mümkündür. Mimarlığın kullanılarak herhangi bir düşüncenin ya da fikrin temsil edilmesi söz konusudur. Mimarlık eylemi insanların yaşam alanlarına direk olarak müdahale eden bir pratiktir.

Tarih boyunca her dönemde mimarlık gerek siyasi iktidarın gücünü, gerek yönetim biçimini, gerekse de başarıların anıtsal olarak ifade edilmesi için kullanılmıştır (Wilson, 1988: 126). Geçmişte hüküm sürmüş ve siyasi iktidarı elinde bulunduran birçok devlet adamı mimarlığı kendisi için kullanmıştır. Siyasi ve ekonomik anlamda güç ve mimarlık her alanda karşılıklı bağımlı bir tutum sergilemiştir. Bu karşılıklı ilişki, iktidarın gücünü ortaya çıkarmak için mimarı kullanması, mimarın da bunu ifade edebilmesi için yardım aldığı güç ile somut

olarak ortaya konabilmektedir (Tekeli, 2008). Bu konuda ilk akla gelen isim hiç şüphesiz Hitler dir. İktidara geldikten sonra Führer mimarı Albert Speer ile anıtsal özellikte birçok yapıyı hayata geçirmekte tereddüt etmemiştir. Aynı durum Mussolini ve Stalin gibi hükümdarlar içinde geçerlidir (Tümer, 2008). Mimarlığın güçle ilişkili olarak temel rolü; politik, kültürel veya dinsel fikirlere fiziksel çevre sunmaktır. Bir başka deyişle, görünmez olan değerlerin, ideolojilerin ve bakış açılarını somut olarak ortaya koymaktır (Findley, 2005: 193).

Kamu yapılarını tasarlayanlar politikacılar olmamakla beraber, tasarlayan mimar ile yapılmış örtük bir hemfikir olma durumundan söz edilebilir (Goodsell, 1987: 192-208). Tarihsel süreç, kamu yapılarının tasarlanmasında, yönetimin gücünün açık veya örtülü bir şekilde pek çok kez hissedildiğini göstermektedir.

Yerel Yönetim – Belediye

Orta Çağ'da derebeyin baskılarına karşı haklarını korumak, kendi özel kanunlarını yapmak ve yargı sistemlerini oluşturmak isteyen kent halkı (esnaf, zanaatkâr ve tüccarlar) teşkilatlamaya başladığı 'Lonca' örgütleri aracılığıyla kendilerinin ve kentlerinin özgürlüklerini senyorların tekelinden alırlar (Kalabalık, 2005: 39). Buradan hareketle ortaya çıkan ve aldığı göç ile nüfusu artan özgür kentlerin yönetim sorununu çözebilmek içinse, belediyeler oluşturmuşlardır. Literatürde farklı çıkış zamanlarının olduğu belirtilmekle birlikte, yerel yönetimlerin 11. ve 12. yüzyıllarda ortaya çıkmış olduğu ifade edilmektedir (Kalabalık, 2005: 38). Keleş (2014: 33-34)'e göre antik çağdaki en küçük yönetim birimi kabul edilen 'site', Roma'daki karşılığı olan 'muncipe' ve Yunan'daki karşılığı olan 'polis' yerel yönetimlerin ilk örnekleri olarak kabul edilmektedir. 'Muncipe' terimi Roma şehri anlamına gelirken İngilizce 'de kullandığımız' 'municipality' kelimesinin kökünü ifade eder. Bu örneklerin etkilerini kaybetmesi ile 'komün'ler meydana gelmiş ve bu oluşum kentlerin daha özgür bir nitelik kazanmasında önem teşkil etmiştir. Komün, belli bir mekân üzerinde yaşamını sürdüren topluluğun birlikte yaşamaktan kaynaklanan sorunları çözmek ve toplu yaşam gereksinimlerini karşılamak amacıyla oluşturulmuş birliklere ya da örgütlere verilen isimdir (Ertan, 2003).

11. yy. Orta çağ Avrupa'sında komün kentlerin özerk ve kendi yönetim organlarına sahip olmaları yerel yönetimlerin oluşmasında hatırı sayılır katkıda bulunmuştur (Dursun, 1998:

93-104). 16. ve 17. yüzyıllarda ise oluşan krallık yönetiminin komünlerin etkisini zayıflattığı görülmektedir. Bundaki en büyük etmen burjuvazinin feodal beylere karşı kullanılması olmuştur. Krallar derebeylikleri zayıflatmak amacıyla özerkleşen mahalli idareleri desteklemişlerdir (Görmez, 1997: 24-25). 18. yy. da ise ekonomik gelişmeler bu gelişmenin önünde engel teşkil etmiştir (Güler, 2006: 43-107). 19. yy. belediyeler idari yapı içinde temel yönetim birimlerinden olmuştur (Görmez, 1997: 31). Belediyelerin devletin değil sivil toplumun bir parçası olarak görülmeye başladığı görülür (Magnusson, 1986: 5). 20. yüzyılın başlangıcından itibaren ise belediyelerin merkezi yönetimin bir parçası olması gerektiği fikri hâkim olmaya başlamıştır (Magnusson, 1986: 6). Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı üzere ortaya çıkışından bu yana yerel yönetimler, zaman zaman etkisini kaybetmiş zaman zaman da şekil değiştirerek günümüze ulaşmaya çalışmışlardır. Açıklanmaya çalışılan tüm bu nedenlerden kaynaklı olarak yerel yönetimin siyasal, hukukî kavram ve sosyo-idari bir kurum olarak geç Orta çağ Avrupasının bir sonucu olduğu ifadesi çıkarılabilir. Bölümün başında yapılan tanımdan yola çıkarak, yerel yönetimlerin öz kaynaklarını sahibi olduğu kendi karar organları yoluyla kullanan özerk mali bir yapı ve bu yapının tüzel kişilik kazanması yoluyla şehirlerin özgürleşmesi; 12. yüzyılda oluşan ve günümüze kadar gelen tarihsel bir kavramdır (Ortaylı, 1985: 9).

Charles Goodsell tarafından kaleme alınan “The City Council Chamber: From Distance to Intimacy” adlı makalede bu binalar “güç” kavramı (otoritenin varlığı) etrafında değerlendirilmiş ve bu durum tarihsel süreçlere bölünerek ifade edilmiştir. Yazar, geleneksel dönem adı verilen süreçte yani 1800-1930 yılları arasında Amerikan belediye meclis salonlarının “güç” sembolünü temsil ettiğini ortaya koyar. Bu kamu otoritesinin gözle görülür ispatıdır. O dönem yapılan tasarımların, yöneten ve yönetilen kişiler arasında uzaklık koyduğu ve hükmedici tavırlarının olduğu bellidir (Goodsell, 1987: 192-208).

Amerika’nın Missouri eyaletinde bulunan ve Fransız rönesansı tarzında inşaa edilen St. Louis Belediyesi Hizmet Binası Meclis Salonu’nda (Resim 1.1) galeride yer alan vatandaşlar aşağı kottaki meclisi gözlemler fakat alınan kararlara asla müdahale edemez ve aşağıya inemez. Erken dönem yapılarında bu şema benimsenerek statü farklılığı vurgulanır. Bu dönemde farklılığı, gücü ve otoriteyi hissettirmede genel olarak bu ifadenin kullanıldığı görülmektedir (Goodsell, 1987: 192-208).

Resim 1.1. St. Louis belediyesi hizmet binası meclis salonu (Goodsell, 1987: 192-208)

Klasik çağdan sonra yaşanan dönemde (1930-1960) tasarımlar, daha farklı gelişmeler göstermiştir. Yöneten ile yönetilen arasındaki mesafenin giderek azalması mimari üsluba da yansımıştır. Galeri ya da balkon işlevi kaldırılarak vatandaş yöneten ile aynı mekân içinde konumlandırılmıştır (Goodsell, 1987: 192-208).

Çağdaş olarak adlandırılan dönemde yani 1960'dan sonrasında ise bariz farkların ortadan kalktığı, yöneten ve vatandaş arasındaki mesafeyi daha da azaltıcı fakat yönetenin varlığını da hissettirmek adına yapılan şemalarda mekânın plan düzleminde değişikliğe gidildiği görülmektedir. Amerikanın Teksas eyaletinin şehirlerinden olan Fort Worth kentindeki belediye meclisinde (Resim 1.2) kare veya dairesel mekânlarda, izleyici sandalyeleri ve kürsü platformları farklı tasarlanmıştır.

Resim 1.2. Fort worth belediyesi hizmet binası meclis salonu (Goodsell, 1987: 192-208)

Erk ve Mimarlık İlişkisinde Günümüz Belediyeleri

Yanar (1996), mimari üslubun veya mimarın tasarladığı mimari ürünün algılanmasında kimlik¹ kavramından oldukça yararlanıldığını ifade etmiştir. Günümüz kamu yapılarının devleti, iktidarı temsil ettiği düşünüldüğünde kendine özgü bir kimlik barındırması bir bakıma kaçınılmaz olmaktadır.

Bu ilişki, yani iktidarın kimliğini ifade etmesi için başvurduğu mimarlık, hâkimiyetin tek elde olduğu zamanlarda birbiri ile çakışmazken, egemenliğin ulusa geçmesi ile birbiri ile çakışan ve çelişen bir duruma geçmiştir. Bu durumun oluşmasında yöneticilerin isteklerinin kanun ve yasalar ile sınırlanması ile birlikte mimarların da kazanmış oldukları hak ve özgürlükler vardır. Fakat bu defa mimar, ortaya koyduğu düşüncelerin uygulanabilmesi için, çatışma yaşadığı bazı durumlarda, iktidarın gücüne ve onayına ihtiyaç duymaktadır. Tekeli'nin de ifade ettiği gibi zamanında birbiri ile çatışmadan varlıklarını sürdüren erk ve mimarlık ilişkisinin, demokrasinin tam olarak hayata geçirilmediği toplumlarda birbiri ile çatışması kaçınılmaz olmuştur (Tekeli, 2008). İktidar bu durumda kendi ideolojisi, yaşam görüşü çerçevesinde mimariyi kullanarak kendine özgü bir kimlik oluşturmak istemektedir. Yönetimleri sona erse dahi, ideolojilerini fikirlerini yaşatmak amacıyla inşa etmek ve bu şekilde ölümsüz olmak temel kaygıdır (Akalın, Wilson, Sezal, Yıldırım, 2008). Bu kaygı ile erk in inşa ettiği okul, konut, adliye gibi yapılara belediye yapı tipini de eklemek yanlış olmayacaktır.

Günümüzde kontrolsüz gelişen büyüme ve yaşamak için nitelikli mimari çevrelere duyulan ihtiyaç, gün geçtikçe etkisini fazlası ile hissettirmektedir. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki, artan nüfusun hizmet alma gereksinimleri, kentleşme; toplumsal bireysel

¹ Kimlik sözlükte, “herhangi bir nesneyi belirlemeye yarayan özelliklerin bütünü” olarak tanımlanır. Aydın (1998: 12)’a göre kimlik insana özgü bir kavramdır. Bireyin toplum içerisinde kendini ifade etme ve tanımlama ihtiyacından doğmuştur. Bir başka deyişle kimlik, insanın toplum içinde farklılığını ortaya koymaya veya toplumla hangi özelliklerinin ortak olduğunu anlatmaya yarar. Kimlik aynı zamanda yeryüzündeki herhangi bir nesneyi betimler. Kimliğin sahip olduğu özellikler elle tutulmasa bile algılanabilir olmalı ve bu sayede tanımlı mümkün olan bir olgu olduğunu belirtmelidir (Keskin Balamir, 1996). Kimlik kavramı mimari olarak da tartışılan bir kavramdır. Herhangi bir düşüncenin tasarladığı mimari ürünün nasıl olduğunun algılanmasında kimlik kavramına başvurulur (Yanar, 1996). Bu nedenle mimarın kimlik ile olan imtihanı önemlidir. Bu konu hakkında Gür (2007) görüşünü “Mimarın kimlik kaygısını ciddi biçimde üstlenmesi toplumun değerlerini anlamak-yükseltmek, ulusal ve genel mimarlık tarihinin öğretilerinden ustaca yararlanmak, coğrafya ve kent verilerini tasarım olanakları olarak değerlendirmek, biçim, format ve tektonik araştırmaların dilini seçkinleştirmekten geçer.” olarak belirtmiştir.

ve çevre kalitesine ilişkin sonuçlar doğurmaktadır. Oluşan gereksinimleri karşılamak ise belediyelerin sorumluk alanındadır (Yaşamış, 1993). Mevcut nüfusun ihtiyaçlarının belirlenmesi karşılamak için ortaya çıkan belediyeler, günümüzde “kent niteliği taşıyan bir yerleşim yerinde yaşayan bireylerin ortak yerel ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlü, kamu tüzel kişiliğine sahip ve karar organları o yerleşime ait ikamet eden vatandaşlar tarafından seçimle oluşturulmuş yönetim birimi” olarak ifade edilmektedir (Bozkurt ve Ergun, 2008: 31).

Belediye binaları, diğer kamu yapılarına oranla halk tarafından daha fazla kullanılmaktadır, insanlarla daha iç içedir. Bundan dolayı yerel yönetimlerin kendi fikir ve ideolojilerini halka yansıtma yollarından biri olarak bu binaları gördüğünü, bunu yaparken de mimariyi kullanmak istediğini söylemek mümkündür.

Yarışmalar

Belediye yapıları farklı şekillerde elde edilse de Türkiye örneğinde yarışmaların öncelikle olduğu söylenebilir. Yarışmalar, birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de mimari proje elde etme yöntemleri arasındaki yerini gün geçtikçe hissettirmektedir. Kamu, proje elde edebilmek için yarışma açabilmektedir. Bu yarışmalar Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği esasları dikkate alınarak açılmaktadır. Bütün bunlardan başka yarışmalar, içerdikleri tüm mekanizmaları ile var olduğu dönemin mimarlık ortamını ve tavırlarını ortaya koyan unsurların başında gelmektedir. Cumhuriyetin kurulduğu ilk zamanlardan bu yana pek çok mimarlık ve şehircilik yarışmaları açılmıştır. Bu yarışmaların amacı yenilikçi söylemleri halka göstermek olmuştur.

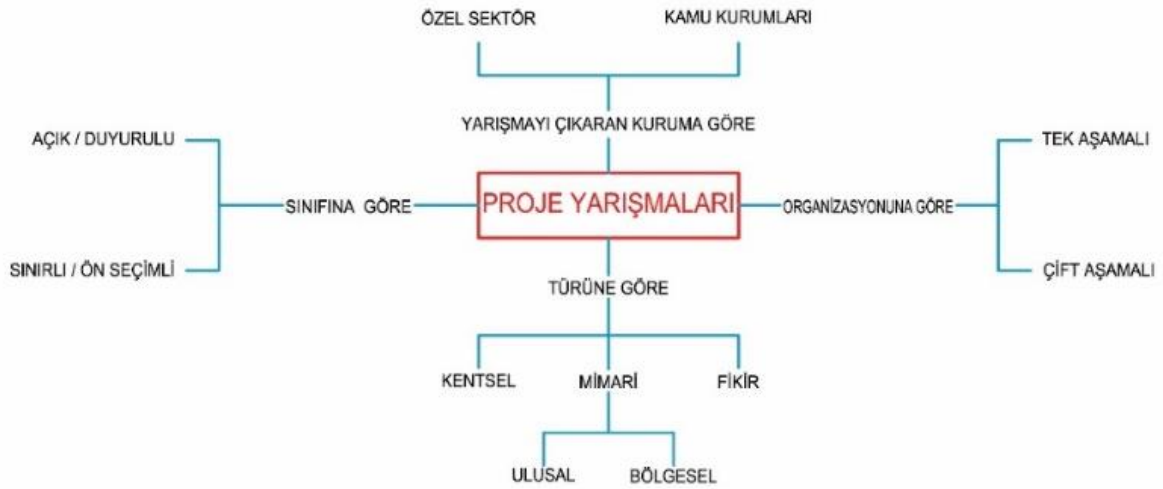
Yöneticilerin proje elde etme yöntemi olarak gördükleri yarışmaların, giderek ideolojinin ve fikirlerin bir ifade aracı olarak düşünüldüğü göze çarpmaktadır. Yarışmalar özgür düşünce ortamında yapılan bir tasarımın başlangıcını oluşturmaktadır ve mimarlığın özgürce uygulandığı bir düşünce alanıdır. Yarışmalar, akademisyenlerin tasarım fikirlerini ve görüşlerini proje olarak ortaya koyabileceği; aynı zamanda serbest çalışan mimarların da işverenin belli kalıplar dahilinde tasarım yapmalarını zorladıkları alanlardan koparak kısa sürede olsa fikirlerini özgürce aktarabilecekleri bir mimarlık pratiğidir. Bu bakımdan yaşanan gelişimleri yarışma üzerinden okumak farklı ve önemli bir inceleme alanıdır.

Özbay'ın (2003) yarışma yöntemi ile proje elde edilme ile ilgili yaptığı;

- Yarışma herkesin katkısına açık ve kamuoyu bilgisinde gerçekleşmektedir. Bu da uygulanan projenin kamuoyu önünde geçerlilik kazandığını belli etmektedir.
- Mimarların meslek haklarının korunduğu bir ortam yaratılabilir.
- Çeşitli alternatiflerden proje elde edilmesi ile daha sağlıklı bir proje işleyiş süreci gerçekleşir.

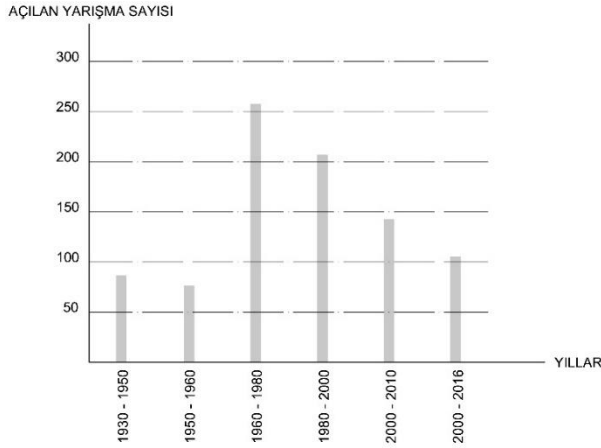
şeklindeki tespitleri konunun ne derece önemli olduğunu göstermektedir. Ayrıca Özbay, Yarışma ile kamuda proje elde etmenin önemini şöyle açıklar:

...Yarışmaların göz önünde yapılması, tartışmaların yarışma sistemine/kurumuna yönelik gelişmesine neden olmaktadır. Yarışmalar eninde sonunda, proje elde etmek için bir yöntem olarak görülmelidir ve bu yöntem ülkemizde bozulmadan çalışan tek kurumdur. Yarışmaların alternatifi ihale sistemidir. Bu sistemde ise mimarlık hizmeti "portakal alımı" ile aynı düzeyde görülmektedir. Sonuçta en ucuz teklif gerçekleşmektedir, ihale sisteminin en önemli özelliği niceliğin ön plana çıkmasıdır. Yarışmalarda ise nitelik ön plandadır. Bu nedenle yarışmaların diğer sistem olan ihalelerle karşılaştırılması, gerekliliğini daha iyi ortaya koymaktadır...(Özbay, 1993: 27)

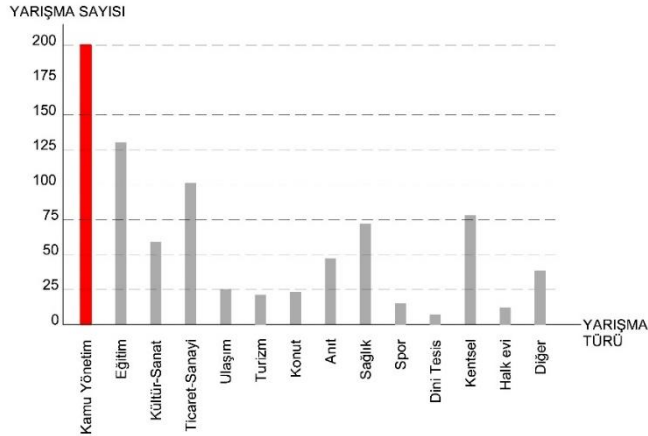
Şekil 1.1. Yarışmaların sınıflandırılması (yazar tarafından oluşturulmuştur)

Tez kapsamında incelenecek olan yarışmaların zaman aralığı 1930 yılında Türkiye’de açılmış olan ilk profesyonel yarışmadan günümüze kadar uzanan süreci kapsayacaktır. Bu süreç içinde düzenlenmiş olan belediye hizmet binası proje yarışmaları listelenecek ve değerlendirmesi yapılacaktır.

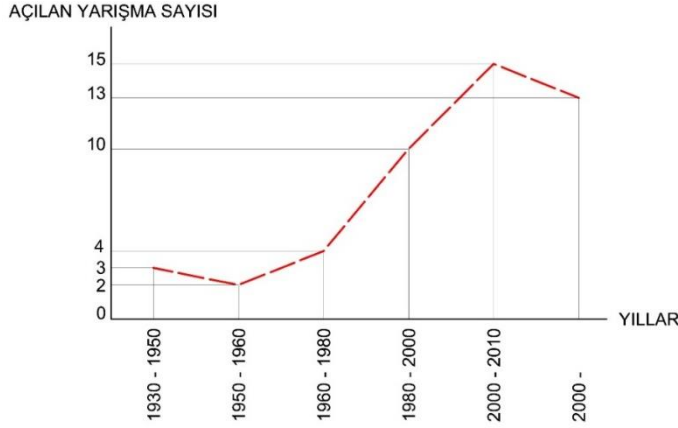
Şekil 1.2. 1930 yılından bu yana kadar açılan yarışma sayıları (yazar tarafından oluşturulmuştur)

Bu dönem içinde açılmış olan yarışma türleri ve oranlarına ait değerler ise aşağıdaki şekilde gösterilmiştir. Tez kapsamında konu edilecek olan belediyeler ise Türkiye’de en çok yarışma açılmış olan kamu yönetim yapı grubu içerisinde yer almaktadır (Şekil 1.3). Bununla birlikte belediye binalarının yarışma ile yapılma sayısı yıllara göre artış göstermektedir (Şekil 1.4).

Şekil 1.3. 1930 yılından günümüze kadar açılan yarışma çeşitleri ve aralarındaki oranlar (yazar tarafından oluşturulmuştur)

1930-2017 yılları arasında 47 tane belediye hizmet binası mimari proje yarışması açılmış olup bu sayının içinde yarışmalar; organizasyonuna göre tek aşamalı ve iki aşamalı olarak; türüne göre mimari ve kentsel tasarım olarak; sınıfına göre açık / serbest ve sınırlı / ön seçimli olarak ilan edilmiştir (Şekil 1.1). Bu sayı içerisinde iki yarışmanın (bölgesel) dışındaki tüm yarışmalar ulusaldır.

Şekil 1.4. Günümüze kadar açılan belediye yarışmalarının sayısı (yazar tarafından oluşturulmuştur)

Çalışmanın Amacı ve Yöntemi:

Türkiye’de yerel yönetimlerin tarihi, demokrasinin ayrılmaz bir parçası olarak gelişme gösterir. Yerel yönetimler, işleyişinde insan haklarını çoğulcu ve katılımcı demokrasi ilkelerini yaşama geçiren demokratik yönetimlerdir (T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı 1993: 11-79). Yerel yönetimleri temsil eden belediye binaları ise gerek programı, gerekse iç ve dış mekân düzenlemeleri ile sadece idari işlerin yürütüldüğü yapılar olarak görülmemeli, yapıldığı dönemi temsil eden, yöneten ve kullanıcısı arasındaki ilişkiyi yakınlılaştıran yapılar olarak düşünülmelidir. Cumhuriyet döneminden bu yana tasarlanmış ve yapılmış belediye binalarına bakacak olursak özellikle malzeme ve teknoloji kullanımında yapıldıkları dönemin özelliklerini yansıttıkları görülmektedir fakat burada sorulması gereken soru Yarışma ile yaptık. Ya sonra!!! olmalıdır. Açılan mimari proje yarışmaları elbette tek tip ya da tek düze değildir. Bu bağlamda bundan sonraki bölümde yapılmak istenen belediye binaları yarışmaları üzerinden; dönemlerin mimarlık anlayışının belediye binaları üzerine olan etkisinin ne olduğu ve bu etkinin nasıl değiştiğini yarışma program içerikleri paralelinde iktidar-halk diyalogu ve temsil başlıkları altında ifade etmek olacaktır. Bu nedenle çalışma kurgusu; Türkiye örneğinde yönetim kavramının tarihsel süreçten günümüze nasıl anlamlandırıldığını araştırmak, yönetimin bir gerekliliği olarak oluşan belediye yapı tipini incelemek, mimarlık ve kamusal alanlar üzerine etkilerini / sonuçlarını mimari proje yarışmaları üzerinden ortaya koymak olarak belirlenmiştir.

Temel amacı yerel yönetim birimleri olan belediyelerin kentsel oluşum içerisinde üstlendiği rol ve temsili, yapı elde etme yöntemi olan mimari proje yarışmaları ile uygulanan örnekler üzerinden değerlendiren bu çalışmanın ilk bölümü olan giriş kısmında kamu, kamusal ve kamu yapısı başlığında belediyeler açıklanmış ardından Türkiye’de belediye yapılarının ortaya çıkışı ve elde edimine değinilmiştir. Kavram ve kuram olarak belli bir alt yapı oluşturulmak amaçlanmıştır. İkinci bölümde, Türkiye örneğinde belediyelerin tarihsel süreçte ortaya çıkışı, tabii olduğu kanunlar ve bu kanunların değişiminin neler olduğu incelenmiştir. Bu incelemeler ile kanunlarda ortaya konan değişim doğrultusunda belediyeler dönemsel olarak sınıflandırılmıştır. Tezin üçüncü bölümünde; 1930 yılından günümüze Türkiye’de yarışma ile elde edilmiş olan belediye hizmet binası örnekleri üzerinden ihtiyaç programlarındaki değişikliklerin neler olduğu, bu değişikliklerin halk ile iletişim bağlamında nasıl değiştiği, ilk belediye yarışmasının yapıldığı tarihten itibaren günümüze kadar gerçekleşmiş yarışmalar üzerinden ortaya konularak fonksiyonel ve simgesel gösterim anlamında bazı temel kriterler (uygulama durumu, tipi ve büyüklüğü, vaziyet planı ve planlama kararları, başkanlık makamı, meclis, müdürlükler, ortak mekân anlayışları ve genel cephe karakteri) üzerinden irdelenmiştir. Sonuç bölümünde belediye hizmet binası yarışma projelerinin başlangıçta tek bir yapı çözümünü kapsadığı, fakat daha sonradan değişen ihtiyaç programı yardımıyla, kentsel tasarım kurgusu içerisinde kullanıcısı ile iletişime geçerek kent için yeni söylemler söylemeye çalıştığı örneklerin varlığı belirlenmiştir.

2. TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLER VE MİMARLIK

Devlet yapısında yaşanan değişim hiç şüphesiz yönetimdeki değişikliği de beraberinde getirmektedir. Devletin yapısında kendini gösteren değişiklikler, halkın istekleri ve en önemlisi dünya sahnesinde o zamana kadar süregelen kavramların değişmesi birbirini etkileyerek değişime neden olmuştur. Dünyadaki tarihsel sürece baktığımızda adı anılan “yeniden yapılandırılma” tüm alanlarda göz ardı edilemez bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durum yerel yönetim için de geçerlidir. Bu alanda kamu hizmetlerinden yararlananların sayılarının artması ve bunun sonucunda hizmetlerin genişlemesi, çeşitlenmesi, teknolojide, ihtiyaçlarda, koşullarda ve kamu hizmeti tercihlerinde değişikliklerin olması (TODAİE, 1972: 9), sürekli yeniden yapılandırılmayı gerektirmektedir.

Yerel yönetimler, ulusal sınırlar içerisindeki herhangi bir toplulukta yaşayan insanların kamu, mal ve hizmetlerini sağlayan ve o toplulukta yaşayan insanların kendi seçtiği organlarca yönetilen kurumlardır. Akdemir ise yerel yönetimler ile ilgili şu tanımlamayı yapmıştır:

Bir ülkenin sınırları içerisinde çeşitli kırsal ya da kentsel alanlarda faaliyet gösteren, bulunduğu bölgede yaşayan halkın mahalli nitelikli müşterek ihtiyaçlarını karşılayan, karar organları ve bazı durumlarda yürütme organı seçimle iş başına getirilen, yasalarla belirlenmiş görevlere ve yetkilere, özel gelire, bütçeye ve personele sahip, merkezi yönetimden bağımsız tüzel kişiliği olan yönetsel birimlerdir (Akdemir, 2006).

Türkiye’de yerel yönetim kavramının tarih içerisinde gelişme sürecini incelemeye Osmanlı Devleti’nden bakmaya başlayabiliriz. Osmanlı’ya baktığımız zaman var olan yönetim sistemi teokratik monarşidir. Bunun için yönetim, egemenlik hakkının Tanrı’dan aldığı kabul edilen padişahın elindedir. Hiçbir ayırım (yasama, yargı ve yürütme) söz konusu değildir. *Merkezî yönetim* askerî temeller üzerine kurulmuştur. Bununla birlikte merkezî yönetimin oluşturduğu *taşra yönetimi* de askeri özellikler ile oluşturulmuştur. Askeri nedenlerden dolayı oluşan taşra yönetimi toprak rejimi ile ilgilidir. Taşra adı verilen yönetim, imparatorluk genişledikçe yine askeri özellikler ile birlikte 3 bölümde kendini bulmaktadır. Bunlar eyalet, sancak ve kaza adı verilen birimlerdir (Sencer, 1984: 21-44).

600 yıllık hükümdarlığı sürecinde Osmanlı'da, Âdem-i Merkeziyetçilik yönetimi benimsenmiş ve yaklaşık 550 yıl boyunca yani 1850'li yıllara kadar yerel hizmetler; kadılar, vakıflar ve lonca örgütlenmesi ile yürütülmüştür (Yıldırım, 1990: 25).

1826 yılında Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması ile kolluk hizmetlerinin aksadığı, 1836 yılında Evkaf Nezaretinin kurulup vakıfların yapacağı işleri üstlenmesi ve faydalı olmaması, 1853 yılında Kırım Savaşı'nın çıkması ile altyapı imkânlarının karşılanamaması Osmanlı'da yönetim anlamında yeni bir oluşumun olması gerektiğini zorunlu kılmıştır (Gökaçtı, 1996). Bu zorunluluk Tanzimat ile birlikte oluşturulmaya başlanmıştır ve Tanzimat, yerel yönetimler açısından önemli bir değişimi temsil etmektedir. Kısacası Osmanlı'da Tanzimat'a kadar kentlerin ve kasabaların ayrı bir varlığı oluşmamıştır. İstanbul dışındaki her yer taşra sayılmış ve merkeze bağlanmıştır. Kuruluşundan Tanzimat dönemine kadar geçen sürede yerel yönetim yani belediye hizmetleri; halkın kendi içinde meydana getirdiği vakıf, lonca ve mahallelerin üstlenmiş olduğu roller vasıtası ile gerçekleşmiştir (Ulusoy ve Akdemir, 2004: 149). Yüzyıllar boyunca bu yönetim sistemi kendini koruyarak devam etmiş ve Osmanlı'da toplumun yapısının değişmeye başlamasına kadar imparatorluğun tüm ihtiyaçlarını karşılamıştır.

Yapının bozulması ile tekrar düzenleme çalışmaları ve modern belediyelerin oluşumunun Tanzimat ile birlikte başladığından söz edilebilir. Bu ana kadar olmayan yerel yönetim kavramı batılılaşmanın ürünü olarak ortaya çıkmıştır (Ortaylı, 1985: 19). Bu kavramın ortaya çıkmasına kentlerin kendi içinde oluşan ekonomik ve demografik değişiklikler sebep olmuştur (Seyitdanlıoğlu, 1996: 75). Özellikle Fransızların yönetim şeklinden uyarlanarak oluşturulan İstanbul Şehremanesi'ni 1855 yılında; 1864 yılında ise bugünkü il özel idarelerinin kaynağını oluşturan vilayet nizamnamesi oluşturulmuştur. Tanzimat'tan, sonra 1855 yılında ilk belediyenin olduğu görülmektedir. Bu belediye tarafından şehir meclisi şeklinde çalışan bir topluluğun oluşturulmuş ve ardından Altıncı Daire-i Belediye (Beyoğlu ve Galata'da) kurulmuştur (Keleş ve Yavuz, 1989: 38). 1864'de İdare-i Vilayet Nizamnamesi, ardından 1871 senesinde ikinci bir nizamname ile Osmanlı'da taşra yönetimi oluşturulmuş ve 2. Meşrutiyete kadar kullanılmıştır. Kanun-i Esasi ile de İdare-i Vilayet Kanunu 13 Mart 1913 de yasalaşarak uygulanmıştır (Gözübüyük, 1967: 29). Bu kanunun yürürlüğe girmesi şu anki il özel idarelerinin temelini atmış olması bakımından önemlidir.

Tanzimat döneminden sonra Cumhuriyete kadar yapılan değişiklikler oluşturulmak istenen yönetim yapısını çok fazla değiştirememiş olup önceki yönetimler gibi merkezi idare anlayışı ön planda tutulmaya çalışmıştır. 1980 öncesinde oluşturulan anayasalar ile yerel yönetimler kademeli şekilde gelişmiştir. Bu bağlamda; 1921 Anayasası'nda, yerel yönetimler il, ilçe ve bucak olarak düzenlenmiştir. İllerin özerkliğe sahip olduğu şu şekilde ifade edilmektedir “*Vilayetlerin mahalli işlerde manevi şahsiyeti olduğunu ve illerin halkın seçeceği yöneticilerinin vakıf, medrese, eğitim, sağlık, ekonomi, tarım, bayındırlık ve sosyal yardımlaşmayla ilgili konuları düzenleyip yönetebileceğini belirtiyordu.*” (Ortaylı, 1985:207).

Yukarıda açıklanan bilgiler doğrultusunda yerel yönetimlerin; Osmanlı'nın kuruluşundan Tanzimat'a, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e olmak üzere 2 döneme ayrıldığı söylenebilir. Cumhuriyet'in ilan edilmesinden sonra ise 1930-1984, 1985-2004, 2005-günümüz olarak 3 dönemde ifade edilebilir.

2.1. Cumhuriyet'ten Günümüze Belediye Hizmet Binaları

Cumhuriyetten günümüze belediye hizmet binalarının şekillenmesinde önemli rol oynayan noktaları kısaca özetleyecek olursak;

- 1930 yılında çıkarılan ilk kanun (1580 sayılı) uzun süre yürürlükte kalmıştır. Bu kanun yerini 2004 yılında çıkarılan 5393 sayılı kanuna bırakana kadar geçerliliğini sürdürmüştür.
- Belediye'ler için bu süreç işlerken değişen sosyo-ekonomik nedenler ile gelişen kentlere büyükşehir kavramı 3030 sayılı kanun ile 1984 yılında verilmiştir.
- Belediyeler için 2004 yılında yapılmak istenilen değişiklikler büyükşehirler için de düşünülmüş ve aynı yıl 5216 sayılı kanun ile büyükşehir kanunu yenilenmiştir. 2012 yılında ise 6360 sayılı kanun ile büyükşehir kanunu revize edilmiştir.

1930 yılından günümüze kadar ki belediye binalarını yukardaki bilgiler ışığında, ilk dönem (1930-1984), ikinci dönem (1985-2004) ve üçüncü dönem (2005-günümüz) olarak sınıflandırmamız mümkün olabilmektedir. Çünkü bu tarihlerde değişen kanunlar ile belediye yapı tipinin özellikleri ve nitelikleri değişikliğe uğramıştır.

2.1.1. İlk dönem (1930-1984)

1924 Anayasası'nda, yerel yönetimlere tanınan özerklik anlayışı ilerletilerek genişletilmiştir. İlçe ve bucakların tüzel kişilikleri tanımlanmamıştır. Yerel yönetimlerin bölümlenmesine (il, ilçe ve bucak) devam edilmiştir. 1924 yılında köy kanunu çıkarılmıştır. İller ile ilgili 1930 yılında “belediye yasası” çıkarılmıştır (Ulusoy ve Akdemir, 2004: 158). Bu kanunun oluşturulma nedeni kentlerin çağdaş kent olarak uyumlu hale getirilmesidir.

Ülkemizde kentlerin yönetimi belediye, il özel idaresi ve köy olarak 3 grupta toplandığı görülmektedir. Yerel yönetimlerin yapısı içinde temel yerel yönetim birimi olan, yerel kamu hizmeti görmekle yükümlü olan belediye, ilk olarak Osmanlı İmparatorluğu'nda bir Tanzimat kurumu olarak doğmuştur (Nadaroğlu, 1994: 196). Cumhuriyet ile birlikte Ankara'nın başı çektiği belediyecilik anlayışı 1930-1935 yılları arasında çıkan kanunlar ile Türkiye'ye yayılmaya ve uygulanmaya başlamıştır. Belediye, 1 Eylül 1930 yılında yürürlüğe giren 1580 sayılı kanuna göre beldenin ve belde sakinlerinin medeni ihtiyaçlarını tanzim ve tavsiye ile mükellef hükmi şahsiyettir (Nadaroğlu, 1994: 212). Yapılan düzenlemeler ile birlikte tüzel kişiliği oluşmaya başlayan belediyelerin temsil edildiği binalar önem kazanmaya başlamıştır. 1930'lu yıllardan günümüze belediye binalarının tasarım dili ve biçimlenme mantığı Türk mimarlık tarihine göre paralel olarak değişme göstermiştir (İ. Tekeli, 2007).

1961 Anayasası'nda yer alan 112. Madde “İdare'nin kuruluş ve görevleri merkezden ve yerinden yönetim esasına dayanır (Resmî Gazete, 1961: 4209)” hükmünü içerirken; 116. Madde ise “Mahalli idareler, il, ilçe ve köy halkının müşterek mahalli ihtiyaçlarını karşılayan ve genel karar organları halk tarafından seçilen kamu tüzel kişileridir (Resmî Gazete, 1961: 4209)” ifadesini içerir. 116. Madde ile bu birimlerin tüzel kişiliklerinin tanımlandığı görülmektedir. Bu anayasada idare; merkezi yönetim ve yerel yönetimler şeklinde tasarlanmıştır (Keleş, 2014: 165). 1580 sayılı kanunun 307. Maddesindeki değişiklik ile Belediye başkanlarının halk tarafından seçileceği belirtilmiştir.

1980 yılında ise askeri darbe ve bu döneme kadar ki süregelen ekonomik uygulamaların değişmesi ile yerel yönetimlerde farklılaşma görüldüğü kaydedilmiştir (Kastan, 2004). Kamu yönetiminde önemli ölçüde değişimin 1980 li yıllarda hissedilmeye başlandığı görülür. Bu özel sektör işletmecisi altyapısı ile gelişen *yeni kamu yönetimi kavramıdır*. Bu kavram

kamuda yer alan yönetimlerin iç yapısının yeniden sorgulanmasını ve nasıl iyileştirilebileceğini amaçlar (Özer, 2005). Bu bağlamda yeni kamu yönetim anlayışı içinde yer alan ve son zamanlarda kamu yönetimi ile adı sıkça anılan kavramlardan biri olarak “*yönetişim*” karşımıza çıkmaktadır.¹ Şöyle ki; merkeziyetçi yönetim yerel yönetime, üniter yapı fedaralizme, katı bürokratik yapı katılımcı yönetime, kapalı yönetim açık yönetime, hiyerarşik yapılanma yönetimde şeffaflık ve hesap verilebilirliğe dönüşmüştür. İlhan Tekeli kamudaki dönüşümü şöyle anlatmaktadır:

Önceden belirlenen bir amacı gerçekleştirmek için, tek özneli, merkezi, hiyerarşik bir iş bölümü içinde, araçsal rasyonelliği ön plana alarak, yapan, üreten, bunun için de kaynakları ve yetkileri kendinde toplayan yönetimden, önceden belirlenen bir iyiye doğru değil; insan haklarına dayalı performans ölçütlerini geliştirerek çok aktörlü, ağsal ilişkiler içinde, iletişimsel bir rasyonellik anlayışı içinde, kendisi yapmaktan çok toplumdaki aktörleri yapabilir kılan, yönlendiren, kaynakların yönlendirilmesini kolaylaştıran *yönetişim* anlayışına geçilmektedir(Tekeli, 1999: 248)

Sonuç olarak yerel yönetimlerin vatandaşı merkeze koyan ve gelişim için çok yönlü düşünmesi gerektiği, *yönetişim* kavramı ile açıklanmıştır.

1982 Anayasası’nda, yerel yönetimlere ait 2 madde bulunmaktadır (123. ve 127. madde). 123. maddede idarenin kuruluş ve görevleri ilgili açıklamalar yer almıştır. 127. madde ise tümüyle yerel yönetimlere aittir. Bu maddede; belediye, il özel idaresi ve köylerin yerel yönetimlerine tüzel kişiliğin sağlandığı ifade edilmektedir ve yerel yönetimler merkezî yönetimden ayrı tutulmuştur. Burada yer alan 127.madde ile “*büyük yerleşim yerleri için özel yönetim şekilleri geliştirilebilir*” hükmü ile İstanbul, Ankara ve İzmir için uygulanan büyükşehir belediye modeli sırası ile Adana (1986), Bursa (1987), Gaziantep (1987), Konya (1987), Kayseri (1988), Mersin (1993), Eskişehir (1993), Diyarbakır (1993), Antalya (1993), Samsun (1993), İzmit (1993) ve Erzurum (1993) için uygulanmıştır.

¹ Dünya çapında yaşanan olayların birbirini çok çabuk etkilemesi ve gelişimleri tetiklemesi kısacası uzakların yakın olması ile dünyanın bir bütün olarak kabul edilmesi ile yaşanan küreselleşme; yönetim olgusunu elinde tutan devletin dışında bazı toplum örgütlerinin güçlenmesine neden olmuştur. Bu örgütler ise farklı konularda siyaset üretmek farklı bakış açıları ile yönetim kavramını evrimleştirmiştir. Katılımcı demokrasi ise, temsili demokrasi ile birlikte halkın kendi başına oluşturduğu lobiler ile bireysel olarak kendilerini ortaya çıkarmasını sağlamaktadır. Bu sayede getirmiş oldukları yönetimde katılımcılık şeffaflık gibi ilkeler ile yönetim kavramını geliştirmiştir (Öztoprak, 2011). Sanayileşme ile gelişen topluluklarda refahın yükseleceği muhakkaktır fakat bu sanayileşmenin ardından, fiziksel kimyasal ve biyolojik atıklarla kirlenen çevrenin ve oluşan çarpık kentleşmenin de geleceği aşikârdır. Yönetim modellerinin bu olumsuzluklara karşı duruşu bu bakımdan önem kazanmaktadır.

Cumhuriyet'in ilanından sonra, 1924 yılında halifeliğin kaldırılması ile başlayan devrim niteliğindeki değişiklikler ile birlikte kurulan yeni devletin başkenti Ankara olarak seçilmiştir. Cumhuriyet'e kadar ön plana çıkan tek kentin İstanbul olduğu; İstanbul'un saltanat ve Osmanlı'yı temsil ettiği düşünülecek olursa, Ankara'nın Cumhuriyet'e geçişte yepyeni bir yerleşme olarak belirlenmesinin de köklü bir değişiklik olarak görülmesi gerekir. Bu seçim ile birlikte Ankara, Anadolu kentleri için örnek teşkil eden bir kent olarak oluşturulmak istenmiştir.

Bu süreçte, Ankara merkezli olmak üzere, yeni oluşan devletin binalarının inşa edildiğini görmekteyiz. Bu inşa için, ilk önce Osmanlı'daki mimari elemanların kopyalanması ile 'ulusal bir mimari' yaratılmak istenirken, ihtiyaç dâhilinde olan yapılar için yabancı mimarlar ülkemize davet edilmiştir (Cengizkan, 2004: 37). Cumhuriyet'in ilk zamanlarda devlet idaresi için kamu yapılarının inşa süreci öncelikli hedef olarak seçilmiştir. 1924 yılından sonra Ankara merkezli olmak üzere Anadolu'nun her şehrinde hükümet konaklarının yapımı ilk girişimlerden olmuştur. Bununla birlikte yeni doğan bir devletin yeni yapı türlerine gereksinimi doğmuştur. Yönetim Binaları (prestij için), okullar (sürekliliği sağlayabilmek), hastaneler (sağlık ihtiyacı için), istasyonlar (ulaşım için), postane (iletişim için), bankalar (ekonomik gelişim için) ve fabrikalar (endüstriyel gelişme için) yeni kurulan cumhuriyetin mimari öncelik sırasını teşkil etmektedir (Ödekan ve diğerleri, 2013: 543).

Yeni savaştan çıkan bir milletin ihtiyacı olan binaların çoğunun yabancı mimarlar tarafından tasarlandığı görülmektedir. Bu devletin mimarlık politikası ile ilgili bir durumdur. Bu mimarlardan devleti yansıtabilecek prestij, yönetim vb. binaların yapımı istenmiştir. Sonuç olarak cumhuriyetin ilanından 30'lu yıllara gelene kadar kamu yönetim binalarının inşasına öncelik verildiği görülmektedir. 2. TBMM (Vedat Tek), Maliye Bakanlığı (Halim Bey), Ankara Adliyesi (Arif Hikmet Koyunoğlu) bu dönemdeki binaların önemli kamu yönetim yapılarıdır. Anlaşılabileceği üzere bu dönemde belediye binası yapılmadığı görülmektedir. 1930'lardan sonra ise daha yerli olma kavramı mimarlık alanını da etkilemiştir. Mimarlık alanında 'yerli' olma kavramını temsil eden Sedat Hakkı Eldem'i, Bozdoğan (2002) şu cümleler ile tanıtmıştır;

1930'ların sonlarında, Sedat Hakkı Eldem güçlü bir devletin bir millî mimari hareketini himaye etmesi gerektiğini belirten bir dizi çok önemli yazı yazdı; ona göre, bu hareket ancak yerli mimar ve müteahhitler tarafından, yerli malzemelerle ve her şeyden önce, "yerli ruh"la başarılı olabilirdi (Eldem, 1939). En önemlisi, Eldem mimarının, milliyetçi

rejimin ideolojisine hizmet eden bir araç olarak oynadığı rolü onaylıyordu: “Bir mimari üslubun milli olabilmesi için, o milletin ideallerine ve yaşama adetlerine uygun ve onun timsali olması lazımdır. (Milletin) böyle bir ideali yoksa kendisine verilebilir. Millet bugün eskiden tanımadığı birçok yeni idealler edinmiştir. Mimari ve sanat hususunda da edinebilir. Zaten o ideal, milletin olmadan evvel ona gösterenlerin, rehberinin ideali olabilir. Netice aynıdır (Eldem, 1940) (Bozdoğan, 2002: 293).

Yine bu dönemde devletin simgesi olan yapıların da Türk olan mimarların tasarlaması gerektiği söylenmiştir. İkinci Dünya Savaşı sonra Türkiye’deki mimarlık hakkında Atilla Yücel (1998) şöyle demektedir;

...50’ler modernizmi Türkiye’nin kültür yaşamında bir dönemin ifadesi olarak çok önemli. Bu sadece mimaride değil, sanatta, kültür etkinliklerinde de önemli bir dönüşüm dönemi. 40’ların daha milliyetçi, daha farklı bir döneminin ardından veya 30’ların daha temkinli modernizminin ardından 50’ler tabiri caizse Avrupa’nın yaşadığı ifade biçimlerini, hayatını, deneyimini daha “damardan” yaşayan bir dönemi ifade ediyor....

Ülke ekonomisinde yaşanan gelişmeler, kentlerde yaşayan nüfusun artması mimarlığı da etkilemiştir. Özellikle imar alanlarının yasalar ile gelişmesi, bayındırlık bakanlığı tarafından mimari yarışmalar için alt yapı oluşturulma düşüncesi dönemin önemli sayılabilecek özelliklerindendir.

1950’lere gelindiğinde ise İkinci Dünya Savaşı sonrasında yaşanmakta olan soğuk savaş küresel çapta her şeyi etkilemekte ve değiştirmektedir. Mimarlık da bundan nasibini almıştır. Her alanda olduğu gibi mimarlıkta da yeni ‘şeyler’ yeni arayışlar yapılmıştır. Mimarlık yavaş yavaş artık ideolojinin aracı olarak kullanılmaktan sıyrılmış ve işlevselliği ön plana atarak sade bir çizgiye kavuşmuştur. Mete Tapan’a göre; Osmanlıya ait cephe uygulamaları artık daha rasyonel ve yalındır. Uluslararası üslup yakından takip edilmektedir. Plan ve çözümleri prizmalar üzerinden ilerler. Vaziyet planları ise dikdörtgen ve karelerden oluşur. Cephelerde ise grid sistemi tercih edilir. Tasarımlarda oluşturulan meydanlar daha insancıldır (Tapan, 2007: 109-122).

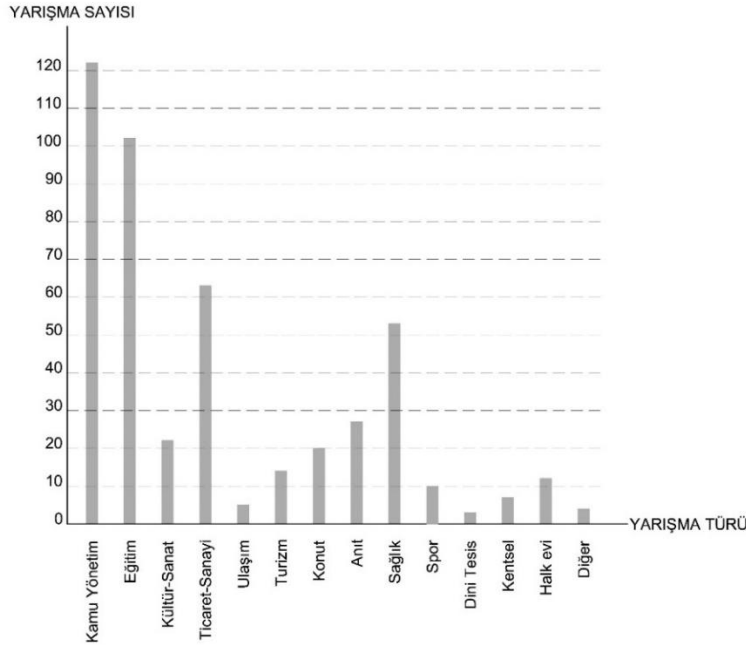
Değişen belediyeçilik anlayışı hem kamu bünyesinde kendini yenilemiş hem de daha çok katılımcı olma özelliği kazanmıştır. Hiç şüphesiz yönetim kavramının bunda etkisi yadsınamayacak kadar çoktur. Tasarıma eklenmiş olan bu birimler belediye kavramının daha çok “*kamusal*” olmasını sağlamıştır. Programda meclis salonunun ele alınış şekli önem kazanmış ve yapı tasarımında kendini hissettirmiştir.

1960'lardan 1980'lere gelinen süreçte ise Türkiye 1960 ve 1980 de olmak üzere iki askeri darbe yaşayacaktır. 1960 müdahalesinin ardından 1961 yılında çıkarılan anayasa ile önceden bastırılarak himaye altına alınmaya çalışılan ideolojik söylemler düşünceler daha özgür ortam bulmaya başlamıştır. Birey ya da grupların istekleri medya aracılığıyla daha net ifade edilmektedir (Yücel, 2007: 123-234). 1950'lerde ortaya çıkmış olan meslek odalarının 1961 Anayasası ile etkinliği artmış ve mimari proje yarışmalarında kurumsallaşma adına önemli adımlar atılmasını sağlamıştır. Şevki Vanlı'ya göre Türk mimarlığındaki önemli kırılma noktalarından birisi 60'lı yıllarda yaşanan dönüşüm arayışıdır. Bu yıllarda Türkiye'de gerçekleşen yapılar kamu yönetim yapıları sanayi ve ticaret yapıları olarak karşımıza çıkmaktadır (Mimarlar Odası, 2004: 12-287).

1980'den sonra Afife Batur, "12 Eylül'den sonra özellikle serbest piyasada ekonominin genişlemesi yani yatırım yapan şirket sayısının artması inşaat alanında Türkiye'nin gelişmesini sağlamıştır" şeklinde ifade etmiştir (Batur, 1988: 209-234). Dünya çapında yaşanan küreselleşme ve bu küreselleşme ile gelişen ekonomi 1980 yılından itibaren tüm alanları olduğu gibi mimarlığı da içine alarak etkilemiştir. 1980 sonrası Türk mimarlığı için bir arayış dönemidir. Tasarlanan yapılar birçok kavramla ilişkilendirilerek tasarlanmaya çalışıldığı görülebilmektedir. 80'lerde yaşanan siyasal gelişmelerin de mimarlığı etkilediği hissedilebilmektedir. Siyasi rant içine giren yöneticilerin yeniden seçilmek ya da yerini korumak için verdikleri sözler, bu sözler doğrultusunda yapılması istenen yapıların bir an önce hayata geçirilme düşüncesi projelerin tipleşmesine zemin hazırlamıştır. Bu doğrultuda Bayındırlık Bakanlığı'nın tasarımda getirdiği kısıtlamalarla oluşan tek tipleşmiş yapılar bu yıldan sonra kendini göstermeye başlamıştır.

1930-1984 yılları arasında, 449 tane yarışmanın yapılmış olduğu görülmektedir. Bu yarışmalardan 123 tanesi kamu yönetim; 63 tanesi ticaret yapıları; 102 tanesi eğitim yapıları; 20 tanesi konut; 27 tanesi anıt; 53 tanesi sağlık yapıları; 14 tanesi turizm yapıları; 22 tanesi kültür-sanat yapıları; 10 tanesi spor yapıları; 5 tanesi ulaşım; 3 tanesi dinî yapı ve 7 tanesi de kentsel dönüşüm ile ilgili olmuştur. Kamu yönetim ve ticaret yapılarının en büyük proje türü olarak karşımıza çıktığı söylenebilir (yaklaşık %27). 123 tane kamu yönetim binası yapılmıştır. Bu sayı içerisinde 1938-Akhisar, 1944-Adana, 1948-İzmit, 1953-İstanbul, 1957-Konya, 1963-Sivas, 1965-Tokat, 1966-İzmir, 1971-Samsun, 1978-Denizli olmak üzere 10 adet yarışmanın belediye yapısı olduğu görülmektedir (Bkz. Çizelge 3.8). Bu dönem

içerisinde büro ticaret ve sanayi yapılarının artık kamu yönetim yapıları ile hemen hemen aynı seviyeye gelmiş olduğu ortaya çıkmıştır (Mimarlar Odası, 2004: 12-287).

Şekil 2.1. 1930-1984 yılları arası açılan mimari proje yarışma tipleri ve sayıları (tablo yazar tarafından oluşturulmuştur)

Bu dönem içinde belediyelerin programlarından bahsetmek yapıları tanımada ve özelliklerini ortaya koymada yardımcı olacaktır. İlk çıkarılan kanunla programları belirlenen belediyeler şehirlerin gelişip değişmesi ile yapılarını da geliştirmek zorunda kalmışlardır. Belediyeler, 1984 yılında çıkarılan büyükşehir belediye kanununa kadar gelişmiş ve bu tarihten sonra farklılaşma sürecine gitmiştir.

İstanbul Belediye Sarayı yarışmasının jüri raporu incelendiğinde görülmektedir ki, alanın önemi vurgulanmış ve yapılacak tasarımın yere ait olması ve çevresi ile ilişkilerinin sorgulanması gerektiği, plan çözümlerinde fonksiyonların tam ve net olarak ayrılması, yapı içindeki ilişkilerin önemi belirtilmiştir (İnternet: İstanbul Belediye Binası Proje Müsabakası). Ayrıca “Bundan sonra projelerin şartname ile ihtiyaç programının ehemmiyetli noktalarına uygunlukları bakımından incelemelerine geçilmiş fakat bu arada mimari olgunluk, mütenasip kompozisyon ve mevzuun mimari ehemmiyetini kül olarak ele alma vasıflarına bilhassa kıymet verilmiştir.” ifadesi jüri tarafından paylaşılmıştır. Bu açıdan bakılınca, bina programının detaylı şekilde incelendiği görülmektedir. Yarışmanın ayrıntılı ihtiyaç programına ulaşamamakla birlikte planlar üzerinden yapılacak okuma ile

programın ana hatları belirlenebilmiştir. Başkanlık makamı, Meclis salonu ve Encümen kavramı 50'lerden önce olduğu gibi şimdi de önemini korumakta ve belediye kavramının temsiliyetini oluşturmaktadır. Birim müdürlüklerinin varlığı kendini hissettirmektedir. Yarışma programında yer alan nikah salonu, kütüphane, şehir müzesi, yemekhane ve sosyal tesisler önceki dönem programı ile karşılaştırıldığında farklılık olarak karşımıza çıkmıştır.

1963 yılında Sivas Belediye Sitesi, 1965 Tokat Belediye Sitesi, 1966 İzmir Belediye Sarayı, 1971 Samsun Belediye Binası ve Genel Hizmet Tesisleri ve 1978 Denizli Belediye Sarayı dönem içerisinde yapılmış olan belediye yarışmalarıdır (Bkz. Çizelge 3.8). İzmit ve Tokat'a ait yarışmaların verilerine ulaşamadığı için çalışmada yer verilmemiştir. Bu dönemde yapılmış olan Sivas, Samsun ve Denizli Belediye Binası/Sitesi Yarışmalarının programları incelendiğinde ortak işlevlerin dışında her yarışma özelinde farklı işleve sahip birimlerin de istenmiş olduğu görülmektedir. Bu bağlamda

- Sivas Belediyesi için; Başkanlık, Meclis Salonu, Birim Müdürlükleri, Dükkânlar, Kütüphane, Nikâh Salonu, Sinema Salonu,
- Samsun Belediyesi için; Başkanlık, Birim Müdürlükleri, Meclis Salonu, Kütüphane, Nikâh Salonu, Dükkânlar,
- Denizli Belediyesi için; Başkanlık, Birim Müdürlükleri, Meclis Salonu, Nikâh Salonu, Çok Amaçlı Salon

yarışma programlarının ana hatlarını oluşturmaktadır.

Bu 10 adet belediye yarışmasının şartnamesinde verilen ihtiyaç programları karşılaştırıldığında, ortak olarak istenen mekânlarla birlikte aşağıda belirtilecek bazı mekânların da her programda yer almadığı söylenebilir. Bu bağlamda Başkanlık Makamı(özel kalem, encümen ve yardımcılar), Belediye Meclisi ve Birim Müdürlükleri bu yarışmaların programlarının tümünde yer almıştır. Yemekhane, Otopark ve Arşiv Salonlar (toplantı, çok amaçlı salon ve nikâh salonları), Kütüphane, Kreş ve Rant tesisleri (dükkânlar ve mağazalar) her yarışma özelinde farklılaşan bölümler olarak belirtilebilir. Bu farklılaşmaların yarışmanın büyüklüğü, şehrin ihtiyaçları ve idarenin bakış açısına göre değiştiği söylenebilir (Şekil 2.2).

	BAŞKANLIK	BELEDİYE MECLİSİ	ENCÜMEN SALONU	BİRİM MÜDÜRLÜKLERİ	KÜTÜPHANE	YEMEKHANE	KONFERANS SALONU	KREŞ	NIKAH SALONU	RANT TESİSLERİ	Ç.A.S	ARŞİV	OTOPARK	KONUKEVİ	SPOR SALONU	BELEDİYE ŞİRKETLERİ	TIYATRO SALONU
AKHİSAR (1938)	YARIŞMA SADECE İLAN EDİLMİŞTİR.																
ADANA (1944)	X	X	X	X													
İZMİT (1948)	SADECE KAZANAN EKİP BİLGİLERİNE ULAŞILMIŞTIR.																
İSTANBUL (1953)	X	X	X	X		X			X			X					
KONYA (1957)	X	X	X	X					X			X		X			
SİVAS (1953)	X	X		X	X				X	X							X
TOKAT (1965)	ULAŞILAMADI																
İZMİR (1966)	ULAŞILAMADI																
SAMSUN (1971)	X	X		X	X				X	X							
DENİZLİ (1978)	X	X		X					X		X						

Şekil 2.2. 1930-1984 yılları arasındaki belediye binası yarışma programları başlıkları (yazar tarafından oluşturulmuştur)

2.1.2.İkinci dönem (1985-2004)

1984'te çıkarılan 2792 sayılı kanunda il ve ilçe belediyelerinin ayrılıp seçimlerinin de ayrı ayrı yapılacağı hükmedilmiştir. Nüfusun artması ile devam eden süreçte ise yönetime model olarak “Büyükşehir Belediyesi” kavramı getirilmesi amaçlanmıştır. Yine 1984 yılında Büyükşehirlerin kurulması ile *belediyelere* daha çok özerklik tanıyan düzenlemeler yapılmıştır. Yine aynı yıl Gecekondu ve İmar Affı kanunu çıkarılmıştır. 1985 yılında Toplu Konut Kanunu, Ardından 1987 yılında İl Özel İdaresi Kanunu oluşturulmuştur.

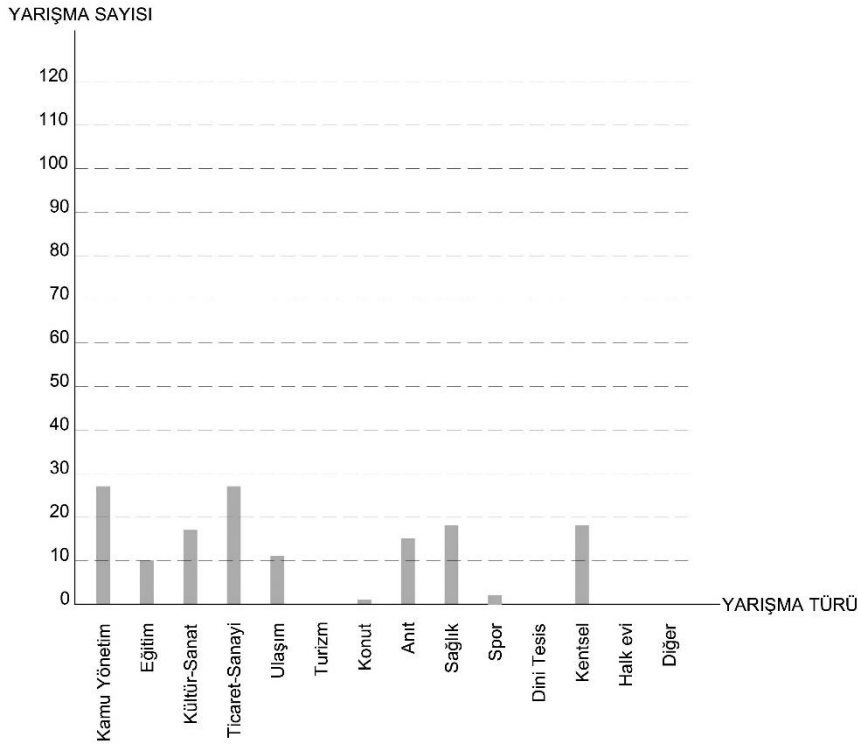
1987 yılında İl Özel İdaresi Kanununa ilişkin düzenlemelerin 2004 yılından sonra yapılması ile yerel yönetimlerin yapısı bugünkü halini almıştır. Bu düzenlemelerin ardından 2005 yılında yeni Belediye Kanunu yayımlanmıştır. 3030 sayılı kanun ile büyükşehirler güvence altına alınmıştır. 3030 sayılı kanun yeni düzenlemeler ile 5216 sayılı kanun ile son halini almıştır. Aralık 2012 de ise 6360 sayılı yeni Büyükşehir Belediye Kanunu çıkarılmıştır. 3030 sayılı kanunun 3. Maddesi ile büyükşehir ifadesi “belediye içerisinde birden fazla ilçe bulunan şehir” olarak tanımlanarak ardında gelen 4.madde de ise “büyükşehir dahilinde ki ilçelerde, ilçelerin adını taşıyan ilçe belediyeleri kurulur” şeklinde açıklanmıştır (Resmî Gazete, 1984: 18453).

2000’li yıllara gelindiğinde ise değişen kamu anlayışları yeniden belediye tanımının yapılması gerektiğini ortaya koymuştur. 07.12.2004 tarihinde çıkarılan 5272 sayılı belediye kanunu Resmî Gazete’de 24.12.2004 tarihinde yayımlanarak yasalaşmıştır. Anayasa Mahkemesi’nin iptal ettiği yasa, yeniden hazırlanmış ve TBMM’de 13.07.2005 yılında 5393 sayılı kanun olarak yürürlüğe girmiştir.

1985 yılından 2004 yılına kadar uzanan süreçte mimarlık tüketim, iletişim ve küreselleşme kavramlarının etkisi ile tüketime açık, görsel değeri yüksek bir konuma gelmiş, kendi disiplini içinde bulunan kriterler yerine pazarlama ortamında oluşan değerler ile üretilerek değerlendirilmeye başlanmıştır (Sayar, 2004).

Sayar’a göre; “2000 – 2010 yılları arasında mimari proje yarışmalarının tasarım dilinin modernizmin yalın olan geometrik üslubuna geri döndüğü” şeklinde ifade edilmiştir. Bu ifadenin arkasında ise teknolojinin ve yapı üretim malzemelerinin katkısı kendini hissettirmektedir (Sayar, 2004). 2000 ve sonrasındaki projelerin teknoloji ve tasarımın ifadesi açısından önceki dönemlere kıyasla farklılıklar gösterdiği açıktır (Uysal, 2010). Özellikle yarışmalarda kullanılan sunum teknikleri ve mimari ifade şekli mimari proje yarışmalarına farklı bir boyut kazandırmıştır. Bu zaman diliminde sadece kamunun değil aynı zamanda özel sektörün de proje yarışmalarına katkıları hatırı sayılır şekilde kendini belli etmektedir (Uysal, 2010).

1985-2004 yılları arasında, 146 tane yarışmanın yapılmış olduğu görülmektedir. Bu yarışmalardan 27’ser tanesi kamu yönetim ve ticaret yapıları; 10 tanesi eğitim yapıları; 1 tanesi konut; 15 tanesi anıt; 18 tanesi sağlık yapıları; 17 tanesi kültür-sanat yapıları; 2 tanesi spor yapıları; 11 tanesi ulaşım ve 18 tanesi de kentsel dönüşüm ile ilgili olmuştur. Turizm ve dini yapı tipinde ise hiç yarışma açılmamıştır. Kamu yönetim ve ticaret yapılarının en büyük proje türü olarak karşımıza çıktığı söylenebilir (yaklaşık %19). 27 tane kamu yönetim binası yapılmıştır. Bu sayı içerisinde 1985-Ankara, 1986-Ankara/Altındağ, 1986-Gaziantep, 1991-Kayseri/Kocasinan, 1991-Kayseri/Melikgazi, 1992-Aydın, 1996-Ankara/Çankaya, 1996 Konya/Karatay, 1996-Trabzon, 1997/Kocaeli/Derince, 2000-Ankara, 2001-İstanbul, 2002-Antalya Karaalioğlu Parkı, 2004-Eskişehir/Tepebaşı, 2004-İstanbul/Gaziosmanpaşa olmak üzere 15 adet yarışmanın belediye yapısı olduğu görülmektedir (Bkz. Çizelge 3.9). Bu dönem içerisinde büro ticaret ve sanayi yapılarının artık kamu yönetim yapıları ile hemen hemen aynı seviyeye gelmiş olduğu ortaya çıkmıştır (Mimarlar Odası, 2004: 12-287).

Şekil 2.3. 1985-2004 yılları arası açılan mimari proje yarışma tipleri ve sayıları (tablo yazar tarafından oluşturulmuştur)

Bu dönem içinde açılan ve yukarıda adı geçen yarışmalarının tümünün ihtiyaç programları incelendiğinde; program olarak farkların yarışmayı açan belediyenin statüsünden (büyükşehir belediyesi / belediye) kaynaklandığı söylenebilir. Başkanlık makamı, belediye meclisi, encümen salonları tüm yarışmalar için ortak birimlerdir. Toplantı salonları, nikah salonları, yemekhane, arşiv, otoparklar ve birim müdürlüklerinin de bu ortak ihtiyaçlar arasında olduğu ifade edilmekle birlikte, sayıları ve büyüklükleri belediyenin büyüklüğüne bağlı olarak farklılıklar barındırmaktadır. Programın içeriğini bölgesel olarak açılmış olan yarışmalar da etkileyebilmektedir. Yarışma programlarında ayrıca idarenin görüşü, bakış açısı ve istekleri doğrultusunda talep edilen kreş, spor salonu, rant tesisleri, konukevi ve çok amaçlı salonlar gibi işlevler de yer alabilmektedir.

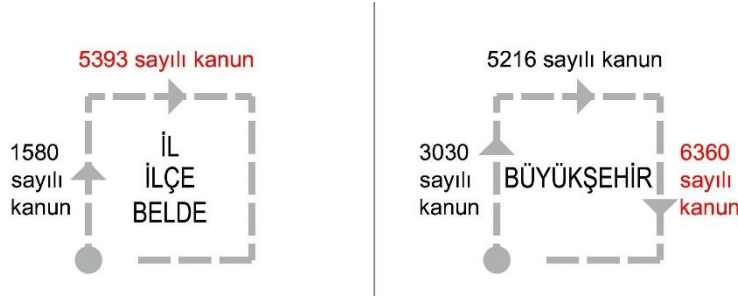
	BAŞKANLIK	BELEDİYE MECLİSİ	ENCÜMEN SALONU	BİRİM MÜDÜRLÜKLERİ	KÜTÜPHANE	YEMEKHANE	KONFERANS SALONU	KREŞ	NIKAH SALONU	RANT TESİSLERİ	Ç.A.S	ARŞİV	OTOPARK	KONUKEVİ	SPOR SALONU	BELEDİYE ŞİRKETLERİ	TIYATRO SALONU
ANKARA (1985)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X
ANKARA/ALTINDAĞ (1986)	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X				
GAZİANTEP (1986)	X	X	X	X		X			X		X	X	X				
KAYSERİ/KOCASINAN (1991)	X	X	X	X	X				X			X	X	X			
KAYSERİ/MELİKGAZİ (1991)	ULAŞILAMADI																
AYDIN (1992)	ULAŞILAMADI																
ANKARA/ÇANKAYA(1996)	ULAŞILAMADI																
KONYA/KARATAY(1996)	ULAŞILAMADI																
TRABZON(1996)	X	X	X	X						X		X	X				
KOCAELİ/DERİNCE(1997)	X	X	X	X		X				X	X	X	X				
ANKARA BB.(2000)	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X			X	
İSTANBUL BB. (2001)	X	X	X	X		X	X	X			X		X				
ANTALYA KARAALIOĞLU PARKI (2002)																	
ESKİŞEHİR/TEPEBAŞI (2004)	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X				
İST.-GAZİOSMANPAŞA B.(2004)	X	X	X	X	X						X						X

Şekil 2.4. 1985-2004 yılları arasındaki belediye binası yarışma programları başlıkları (yazar tarafından oluşturulmuştur)

2.1.3. Üçüncü dönem (2005-günümüz)

Mimarlık ortamında bu gelişmeler yaşanırken, 2004 yılından sonra belediyeler ile ilgili 2004 yılı 5216 sayılı ve 2012 yılı 6360 sayılı kanunlar ile belediyelerin tanımında yeniliklere gidilmiştir. Getirilen bu yenilikler ile belediyelere daha fazla fiziksel ihtiyaçlar yüklenmiştir. Belediyeler, tek yapı formatından çıkarak, kullanıcısı olan halk ile iletişime geçmeye çalışan, kentlerde yaşayan her türlü sosyal ve kültürel sınıftan, farklı etnik gruplardan insanların bir arada olmasını olanaklı kılacak kamusal alanları olan bir yapı tipi haline gelmiştir.

Türkiye’de iki farklı belediye tipi bulunmaktadır. Birincisi 5393 sayılı kanun ile kurulan il, ilçe ve belde belediyeleri; ikincisi 5216 sayılı kanun ile kurulan ve 6360 sayılı kanun ile geliştirilen büyükşehir belediyeleridir (Eryılmaz, 2007: 166).

Şekil 2.5. Belediye tipleri ve geçerli olan kanunlar

Belediyeler, kanunların kendisine tanıdığı yetkiler ile kendisini seçen sakinlerinin ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlü, yönetim ve ekonomik bakımından özerk olan kamu tüzel kişileridir. Görev ve sorumlulukları 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda açıklanmıştır (Resmî Gazete, 2005: 25874). Bu maddeye göre Belediyelerin sorumlulukları şu şekilde ifade edilmiştir:

- a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır....

Belediyelerden bu şekilde bahsetmişken *Büyükşehir Belediye* kavramına da değinilmesi ve açılması gereken başlığın var olduğu bir gerçektir. Bu bağlamda belediyeler için çıkarılmış olan 1580 sayılı kanunun, kentlerin büyüyüp gelişmesi ile yerel yönetimlerin idaresinde yetersiz kaldığı görülmüştür (Eryılmaz, 2007: 177-178). 1984 yılında çıkarılan 3030 sayılı kanun ile alışlagelmiş ve bilinen belediye yönetiminin yanına içinde birden daha fazla sayıda belediye barındıran '*Büyükşehir*' Belediye modeli eklenmiştir (Eryılmaz, 2007: 178). Ardından da yukarıda anlatıldığı gibi 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu kabul edilmiştir.

5216 sayılı kanuna göre Büyükşehir Belediyelerin görevi şu şekilde ifade edilmiştir:

- a) İl ve ilçe kademe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik planını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak.
- b) Çevre düzeni plânına uygun olmak kaydıyla, büyükşehir belediye ve mücavir alan sınırları içinde 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar plânını yapmak, yaptırmak ve onaylayarak uygulamak; büyükşehir içindeki belediyelerin nazım plâna uygun olarak hazırlayacakları uygulama imar plânlarını, bu plânlarda yapılacak değişiklikleri, parselasyon plânlarını ve imar ıslah plânlarını aynen veya değiştirerek onaylamak ve uygulanmasını denetlemek; nazım imar plânının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmayan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin uygulama imar plânlarını ve parselasyon plânlarını yapmak veya yaptırmak....
- f) Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak...
- m) Büyükşehir bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence yerleri yapmak, yaptırmak...
- v) Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri ile yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak, işletmek veya işlettirmek, bu hizmetleri yürütürken üniversiteler, yüksek okullar, meslek liseleri, kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri ile iş birliği yapmak....

2012 yılının Aralık ayına kadar 16 adet büyükşehir belediyesine sahip olan Türkiye, aynı yıl kabul edilen 6360 sayılı “On üç ilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi altı ilçe kurulması ile bazı kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile 14 il de Büyükşehir Belediyesi Konumuna geçilmiştir.

Çizelge 2.1. Türkiye’deki büyükşehir belediyeleri

1984 yılında	Ankara- İstanbul- İzmir
1986 yılında	Adana
1987 yılında	Bursa – Gaziantep- Konya
1988 yılında	Kayseri
1993 yılında	Antalya – Diyarbakır – Eskişehir – Erzurum – Mersin – İzmit – Sakarya – Samsun
2012 yılında	Aydın – Balıkesir – Denizli – Hatay- Kahramanmaraş – Manisa – Malatya – Mardin – Muğla – Ordu – Tekirdağ – Trabzon – Şanlıurfa – Van

Kamu yönetiminden olan belediyelerin tabii oldukları kanunların içeriklerinde yapılan değişim hiç şüphesiz fiziksel şartlarını da etkilemiş; belediye programları ve belediyenin

yerelde temsil niteliği değişmiştir. Bu çalışmanın ana temasını oluşturan belediye yapı tipi ve bu yapı tipinin mimarlık ile olan ilişkisi bu noktada başlamaktadır.

2005-2017 yılları arasında, 185 tane yarışmanın yapılmış olduğu görülmektedir. Bu yarışmalardan 51 tanesi kamu yönetim; 11 tanesi ticaret yapıları; 18 tanesi eğitim yapıları; 2 tanesi konut; 6 tanesi anıt; 1 tanesi sağlık yapıları; 20 tanesi kültür-sanat yapıları; 3 tanesi spor yapıları; 9 tanesi ulaşım; 7 tanesi turizm; 4 tanesi dini yapı ve 53 tanesi de kentsel dönüşüm ile ilgili olmuştur. Kamu yönetim ve kentsel dönüşümlerin en büyük proje türü olarak karşımıza çıktığı söylenebilir (yaklaşık %29). 51 tane kamu yönetim binası yapılmıştır. Bu sayı içerisinde 2005-Diyarbakır/Yenişehir, 2005-İstanbul/Pendik, 2005-Karabük, 2006-Manisa, 2006-Trabzon, 2006-Antalya/Serik, 2006-Antalya/Varsak, 2006-Kahramanmaraş, 2009-Denizli, 2009-Osmaniye/Kadirli, 2010-Ankara/Çankaya, 2011-Adana/Çukurova, 2011-Manisa, 2012-Çanakkale, 2012-Uşak, 2013-Antalya/Gazipaşa, 2015-Tekirdağ, 2015-İzmir/Bornova, 2015-İzmir/Konak, 2016-Van/İpekyolu, 2016-Bursa/İnegöl, 2016-Balıkesir, 2016-Aydın/Efeler olmak üzere 23 adet yarışmanın belediye yapısı olduğu görülmektedir (Bkz. Çizelge 3.10). Bu dönem içerisinde kentsel dönüşüm yapılarının artık kamu yönetim yapıları ile hemen hemen aynı seviyeye gelmiş olduğu ortaya çıkmıştır (Mimarlar Odası, 2004: 12-287).

2005'den günümüze kadar 23 Adet Belediye Hizmet Binası Projesi hazırlanmıştır. Bu zaman diliminde yapılan yarışmaların programları incelendiğinde programların hemen hemen birbirine yakın olduğu fakat şehre ya da yerel yönetimin bakış açısına göre büyüklük veya küçüklük olarak farklılıklar içerdiğinden söz edilebilir. Sözü edilen zaman dilimi içerisinde mimari proje yarışmalarının, daha doğrusu yarışma ile proje elde etme yönteminin giderek popülerleşmiş olduğu görülmektedir.

	BAŞKANLIK	BELEDİYE MECLİSİ	ENCÜMEN SALONU	BİRİM MÜDÜRLÜKLERİ	KUTUPHANE	YEMEKHANE	KONFERANS SALONU	KREŞ	NIKAH SALONU	RANT TESİSLERİ	ÇAŞ	ARŞİV	OTOPARK	KONUKEVİ	SPOR SALONU	BELEDİYE ŞİRKETLERİ	TIYATRO SALONU
DIYARBAKIR-YENİŞEHİR B.(2005)	X	X	X	X	X	X		X	X			X	X				
İST. -PENDİK B.(2005)	X	X	X	X	X	X						X					
KARABÜK B. (2005)	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X				
MANİSA B. (2006)	X	X	X	X	X	X		X				X	X	X	X		
TRABZON (2006)	X	X	X	X		X	X		X		X	X	X				
ANTALYA-SERİK B. (2006)	X	X	X	X				X	X	X	X			X			
ANTALYA-VARSAK B. (2006)	X	X	X	X		X					X	X	X				
KAHRAMANMARAŞ B.(2006)																	
DENİZLİ B.(2009)	X	X	X	X	X							X	X				
KADIRLI B.(2009)	X	X	X	X	X		X	X		X	X	X					
ÇANKAYA B. VE KONSER SALONU (2010)	X			X	X		X			X							X
ÇUKUROVA BELEDİYESİ(2011)	X	X	X	X			X		X		X	X					
MANİSA BELEDİYESİ(2011)	X	X	X	X			X		X	X	X	X	X		X	X	
ÇANAKKALE (2012)	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X				
UŞAK BELEDİYESİ(2012)	X		X	X				X			X	X	X				
GAZİPAŞA BELEDİYESİ(2013)	X	X	X	X				X		X		X	X				X
TEKİRDAĞ BÜYÜKŞEHİR B.(2015)	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X				
BORNOVA BELEDİYESİ(2015)	ULAŞILAMADI																
KONAK BELEDİYESİ(2015)	X	X	X	X		X						X	X				
VAN-İPEKYOLU BELEDİYESİ(2016)	X	X		X		X						X	X	X			
İNEGÖL BELEDİYESİ(2016)	X	X	X	X		X		X				X	X	X			
BALIKESİR BÜYÜKŞEHİR B.(2016)	X	X	X	X		X	X					X	X	X			
EFELER BELEDİYESİ(2016)	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X				

Şekil 2.6. 2005 yılından günümüze belediye binası yarışma programları başlıkları (yazar tarafından oluşturulmuştur)

Yapılan değerlendirme sonucunda görülmektedir ki, açılmış olan yarışmalarda başkanlık makamı ve birim müdürlükleri tüm programlarda ortaktır. Bunların dışında yukarıdaki tabloda da belirtilen diğer birimlerin çok dikkat çekici şekilde farklılaşmadığı, içerik ve program olarak birbirine yakın olduğu çıkarılabilir.

Sürekli gelişen ve kendini yenileyen dünya içinde yaşamaktayız. Her alanda yaşanan değişimlerin yerel yönetim hizmet binaları içinde geçerlidir. Tezin konusunu oluşturan bu yapı tipi ile ilgili tarihsel süreç, belediyelerin kamu yapıları içerisinde temsil ettiği değerler, kamu yapılarından olan yerel yönetim binalarının neden yarışma ile yapılması gerektiği ve değişen kanunların yerel yönetimler üzerinde gösterdiği etki bu bölüme kadar ortaya konulmuştur. Bu bölümden sonra yapılacak olan ise yarışma sürecinden geçen belediye örneklerinin bu süreç içerisinde seçilirken kullanıcısı ile olan iletişiminin öneminin nasıl değiştiğini ve bu iletişiminin hangi başlıklarda olgunlaştığını belgelemek olacaktır.

2.2. Belediye Organları

Belediye kendine tanınan haklar ile kendine yapma sorumluluğu verilmiş görevleri yapabilmek ve kamusal hizmetleri seçmenine sunabilmek için kendi organlarını belirler. Bu organlar Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanındır (Kurtuluş, 2006: 61).

Belediye Meclisi: Türkiye’de 5 yılda bir yapılan seçimler ile iş başına gelir. Onda Birlik Baraj Uygulamalı Nispi Temsil Sistemi ile Meclis, siyasi partiler ve bağımsız adaylar arasından oluşturulur (Şentürk, 2008: 16). 5393 Sayılı kanunun 17. Maddesinde Belediye Meclisi’nin Belediyelerin karar organı olduğu belirtilmiştir ve Resmî Gazete’ de yayımlanmıştır.

18. maddesinde ise görev ve yetkileri şu şekilde belirlenmiştir:

- a) Stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.
- b) Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- c) Belediyenin imar planlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni planını kabul etmek....
- j) Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek....
- m) Belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek....
- t) Mücavir alanlara belediye hizmetlerinin götürülmesine karar vermek (Resmî Gazete, 2005: 25874).

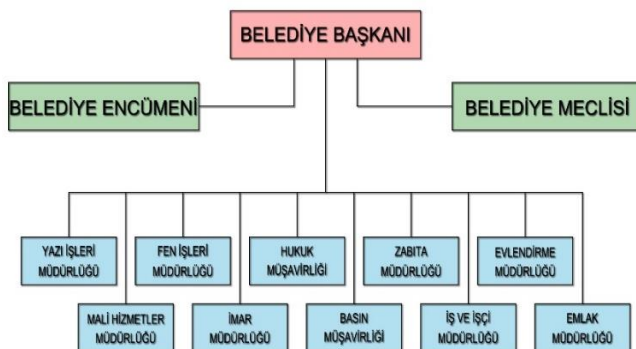
Belediye Encümeni: 5393 sayılı kanunda il ve 100.000 nüfuslu belediyelerde meclis üyeleri arasından 3 üye, mali hizmetler birim amiri, belediye başkanının birim amirleri arasında seçilen 2 üye ve başkandan olmak üzere 7 kişiden oluşur. Diğer belediyelerde ise bu sayı 5 olarak belirlenmiştir. Yine aynı sayılı kanun ile görev ve yetkileri ise aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- a) Stratejik plan ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.
- b) Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.
- c) Öngörülme-yen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
- d) Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- e) Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.

- f) Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.
- g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.
- h) Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatlerini belirlemek.
- i) Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek (Resmî Gazete, 2005: 25874).

Belediye Başkanı: Beş yılda bir gerçekleşen yerel seçimlerde iş başına gelir. Belediye Meclisi ve Encümeninin almış olduğu kararları uygulamak, Belediye'yi temsil etmek, gelir gider dengesini ayarlamak gibi yükümlülükleri vardır. Başkanın bazı durumlarda (örn. Soruşturma ve kovuşturma gibi) İçişleri Bakanı tarafından seçilmiş olmasına rağmen görevden alınabilmesi mümkündür (Kavruk ve Tatar, 2010). 5393 sayılı kanunda şu şekilde ifade edilmiştir:

- a) Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilatını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.
- b) Belediyeyi stratejik plana uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.
- c) Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek.
- d) Meclise ve encümene başkanlık etmek.
- e) Belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek.
- f) Belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek.
- g) Yetkili organların kararını almak şartıyla sözleşme yapmak.
- h) Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.
- i) Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.
- j) Belediye personelini atamak.
- k) Belediye ve bağlı kuruluşları ile işletmelerini denetlemek...(Resmî Gazete, 2005: 25874).

Şekil 2.7. Belediyenin örgütsel yapısı (yazar tarafından oluşturulmuştur)

3. YARIŞMA İLE ELDE EDİLEN BELEDİYE BİNALARI VE ANALİZİ

Mimarlık dünyasında, son dönem içinde proje elde etme yöntemi olarak yarışmaların etkisinin dikkat edici şekilde arttığı gözlenmektedir. Bu yarışmaların içinde belediye binalarının oranının fazlalığı önceki bölümlerde detaylı olarak açıklanmıştı. Belediye binalarının kamu yapıları içinde önemli bir yapı tipini temsil etmesi sebebiyle, yapıldığı yerel yönetim adına söylediklerinin analiz edilmesinin, günümüz mimarlık ortamına önemli katkılarının olacağı potansiyellerinden fark edilmektedir. Bu bağlamda bu bölümde 1944 yılından itibaren açılmış ve sonuçlanmış proje yarışmalarının *1.lik ödülü* almış uygulanmış / uygulanmamış projelerin bir değerlendirilmesi yapılacaktır.

Tarihsel süreçte belediyelerin programları belediyenin büyüklüğüne ve ideolojik tercihine bağlı olarak değişirken, mimarın bu programları yorumlaması ve gerek plan kullanımında gerekse de cephenin yorumunda giderek farklılaşmıştır. Bu farklılıklar yapının kullanıcısı ile olan iletişimini belirleyen başlıklar olarak ortaya çıkmaktadır. Bu süreçte programın yanı sıra malzemenin ve teknolojinin sunduğu imkânlar belirleyici bir şekilde (belediye ve mimar iş birliğinde) erk in hizmetinde kullanmıştır. Aşağıda süreç içerisindeki örneklerin anlatımından önce belediye bina programı analiz başlıkları, açılımları ve değerlendirme açıklaması hakkında detaylı bilgi verilecektir.

3.1. Analiz Yöntemi

3.1.1. Proje tipi, büyüklüğü ve uygulama durumları

Ülkemizde var olan yasalar çerçevesinde ve illerin sahip oldukları nüfusları doğrultusunda belediyeler Büyükşehir, İl ve İlçe belediyeleri olarak 3 farklı tipte sınıflandırılmaktadır. Her bir tipin kendine göre programları ve büyüklükleri farklılaşmaktadır. Bu nedenle, incelenen belediyelerin hangi kategoride olduğu ve toplam büyüklükleri tabloda açıklamalar doğrultusunda ifade edilmiştir.

Çizelge 3.1. Belediye yapı tipi ve büyüklükleri

Belediye Tipi	 Büyükşehir Belediyesi İl Belediyesi İlçe Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)	 100.000 m2 üzeri 100.000 m2 ile 50.000 m2 arası 50.000m2 ile 20.000 m2 arası 20.000 m2 ile 5.000 m2 arası 5.000 m2 altı M2 bilgisine ulaşılamayan örnekler

Projenin uygulanma durumu: Ülkemizde yarışma süreçlerinin varlığı kadar yarışma sonrası süreçlerde oldukça önemli olan ve yakından takip edilmesi gereken bir konudur. Yarışma sonrası birinci seçilen proje, yarışmayı açan kurumun desteği ile alınan kararlara saygı duyularak tam anlamıyla hayata geçirilmektedir. Bazen de tam tersi bir şekilde müellifin önüne sayısız engeller konularak proje yapım işi iptal edilmektedir. Yarışma ile yapılmış belediye binalarının tasarım kararlarında; jürinin, yarışmacısının veya idarenin tavrına bağlı olarak değişiklikler olabilmektedir. Bu bağlamda yapılan araştırmalar sonucunda projenin uygulanma durumu hakkında seçenekler şu şekilde belirlenmiştir:

1. Yarışma ile birinci seçilip hiçbir köklü değişiklik yapılmaksızın AYNEN uygulanmış örnekler,
2. Yarışma ile birinci seçilip KISMEN uygulanmış örnekler
3. Yarışma ile birinci seçilip KÖKLÜ DEĞİŞİKLİKLER yapılarak uygulanmış örnekler,
4. Tamamen yarışma aşamasında kalıp uygulanmamış örnekler (değerlendirmeler yarışma projesi üzerinden yapılmıştır).
5. Yarışmada birinci olmasına rağmen uygulanmayıp sonradan farklı yollardan elde edilen örnekler (yarışma projesi ile ilişkisi hiç olmayan)
6. Yarışmaların henüz sonuçlandığı ve uygulanmamış örnekler (değerlendirmeler proje üzerinden yapılmıştır).

Aşağıda tarihsel süreç içinde birinci seçilen ödüllerin program analiz kriterleri sıralanmıştır. Yarışma konu olduğunda ise işveren ve tasarımcı kadar önemli olan bir diğer unsur hiç şüphesiz jüri üyeleridir. Bu nedenledir ki yapılacak bu analiz verileri jüri ve yarışmacı raporlarından elde edilen bilgiler çerçevesinde toplanmış ve düzenlenerek aktarılmıştır.

3.1.2. Plan, analiz ve program başlıkları

Vaziyet planı – planlama kararları: Vaziyet planı kararlarının ortaya konmasındaki amaç, belediye plan şemalarının planlama kararlarına bağlı olarak belirlenen mekân ilişkileri ve cephe yorumlarını görmek ve süreç içerisindeki farklılıklara dikkat çekebilmektedir. Bu sayede tasarlanan belediye yapıları arasında, tekrar eden ve birincilik ödülünü kazanan benzer şemaları da görmek mümkün olabilecektir.

Belediyenin sahip olduğu işlevler farklı ve birden fazladır. Bütün bu işlevlerin belli bir m²'ye sahip olan arsa içinde, çeşitli sınırlayıcı inşaat unsurları nedeniyle bir ya da birden fazla kat içinde çözülmesi beklenmektedir. Bu nedenle birimlerin birbirleri ile olan fiziksel ve görsel ilişkileri önem kazanır. Bu, bireyin yapıyı kullanırken onu algılaması ve yapı içerisinde yönelmesi bakımından önemlidir. Bina içinde bu ilişkiler düşey ve yatay sirkülasyon sistemleri ile çözülmeye çalışılmıştır. İlk dönemlerde ortaya konan örneklerden bugüne düşey ve yatay sirkülasyon elemanlarına ve tasarım kriterlerine getirilen yenilikler önemlidir. Tarihsel süreçte giderek gelişen inşaat tekniği ile artık çok daha büyük boyutta bina içi galeriler oluşturulabilmekte ve bu galerilerdeki merdiven, asansör ve hatta rampalar ile hem ulaşım sağlanırken hem de katlar arası görsel algıdaki değişim farklılaşmaktadır. Buna ek olarak kimi plan kurgularında ise belediye yapısının içinde bulunduğu kent için kamusal mekânın gösterimi olarak meydan kavramına yer verildiği de görülmektedir. Kentliye sunulan ortak bir alan olan meydan ve sunduğu imkânlar belediyelerin kamusal söylemi olarak önemlidir. Bu bağlamda projelerdeki plan şemaları ve bu şemalar içerisindeki avlu kurgusu ve meydanın varlığının nasıl ele alındığı irdelenmiştir. Avlu bireyin yapıyı kullanırken plan düzleminde, Meydan ise yapıya yaklaşırken cephe ile birlikte algıladığı ilk etkileşim mekânlarıdır.

Çizelge 3.2. Vaziyet planı – planlama kararları

Vaziyet Planı Kararları	 Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik) Prizmatik Parçalı Kütleler Organik Masif Kütle Organik Parçalı Kütleler Bilgi Yok
Plan Kurgusunda Avlu	 Avlulu Avlu Yok

Çizelge 3.2.(devam) Vaziyet planı – planlama kararları

Plan Kurgusunda Meydan	 Meydan Var Meydan Yok
------------------------	--

Başkanlık bölümü: Belediyeyi temsil edecek olan başkan aynı zamanda yerel yönetimlerin iç işleyişlerini de kontrol etmek zorundadır. Başkanlık bölümü; gerektiğinde başkanın halktan kişiler ile birebir görüşebileceği bir ortam sağlamalı, birim müdürlükleri, encümen salonu ve meclis salonu ile ilişkili olmalı, bunların yanı sıra bekleme ve dinlenme için yeterli olanaklar sunmalıdır. Tasarımda, yöneten ile yönetilen arasında belli farklılıklar yaratmak; bunu mimari aracılığıyla ön planda tutmak ve aralarında bir mesafenin varlığını hissettirmek istenebilir.

Bu bağlamda başkanlık bölümünün bina içi ulaşılabilirliği değerlendirilmiş, halk ve Başkanlık girişlerinin nasıl tasarlandığı (ayrı iki farklı giriş ve tek giriş) ortaya konulmuştur. Başkanlık mekânının ve Başkanlık girişinin cephe vurgusu da araştırma kapsamında irdelenmiştir. Ayrıca giriş hollerinin sergileme ve kokteyl olanaklı olması da Başkanlık mekânının sahip olduğu prestij ve temsil açısından önemlidir. Başkanlık makamının plan ve cephe değerleri göz önüne alınarak ifade ettiği özellikler, tabloda maddeler halinde verilmiştir.

Çizelge 3.3. Başkanlık bölümü kriterleri

Başkanlık – Halk Girişi	 Girişler Beraber Çözülmüş İki Farklı Giriş Bilgi Yok
Başkanlık Girişi(BG)	 Cephede Vurgulu Tavır Cephede Vurgu yok Bilgi Yok
Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi(BB)	 Ulaşım Kolay (İlişkili) Ulaşım Çok Zor (İlişkisiz) Bilgi Yok
Başkanlık Holü Niteliği(BH)	 Sergileme Kokteyl İmkânı Bekleme İmkânı Bekleme İmkânı Kısıtlı Bilgi Yok

Çizelge 3.3. (devam) Başkanlık bölümü kriterleri

Başkanlık Makamı(BM)	 Cephe Vurgulu (Sembolik Etkisi Güçlü) Cephe Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip) Cephede Vurgu Yok Bilgi Yok
----------------------	---

Meclis salonu: Meclis salonu, Başkanlık bölümünden ayrı planlanabileceği gibi başkanlık makamı ve idari birimlerin bir katında, yanında veya bitişiğinde de planlanabilmektedir. Sahip olduğu büyük hacim, ekipman ve donatılar ile belediyenin diğer mekânsal birimlerinden hatırı sayılacak bir biçimde ayrılır.

Belediye meclisi halkoyu ile seçilmiş bir kurumdur ve demokratik seçimler ile oluşan yerel yönetimleri simgelemektedir. Belediyenin temsil değeri en çok ve en belirgin olan meclis salonunun cephedeki varlığı bu bakımdan önemlidir. Bu nedenle Meclis salonunda şeffaflık, geçirgenlik, eşitlik vb. sembolik anlatımlarla ön plana çıkabilmektedir. Tasarımlarda gerek plan gerekse de cephe kurgusunda birey ile iletişime geçmede olanak sağlayan bir kriterdir. Meclis salonunun plan ve cephe üzerindeki özellikleri ve araştırma bulguları tabloda aşağıdaki gibi ifade edilmiştir.

Çizelge 3.4. Meclis salonu özellikleri

Meclis Salonu – Halk Girişi(SH)	 Halkın Ulaşımı ve İzleme İmkânı Var Halkın Ulaşımı Yok Programda İstenmemiş Bilgi Yok
Meclis Salonu – Başkanlık(SB)	 Ulaşım Kolay (İlişkili) Ulaşım Çok Zor (İlişkisiz) Bilgi Yok
Meclis Salonu Cephesi(SC)	 Cephede Vurgulu (Sembolik Etkisi Güçlü) Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip) Cephede Vurgu Yok Bilgi Yok

Birim müdürlükleri: Belediyenin idari, mali, sosyal ve teknik hizmetler gibi halka karşı yapmakta yükümlü sorumlulukları yerine getirmek için bünyesinde barındırdığı birimler, programın önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Her birim farklı işlev ve farklı kullanma

yoğunluğuna sahiptir. Birim müdürlüklerinin sayısı ise büyükşehir ile il ve ilçe belediyelerinde farklılıklar barındırmaktadır. Belediye genel yapısı dikkate alındığında ihtiyaçlara karşılık verecek birim müdürlükleri tasarım alanının oldukça yüklü bir metrekaresini teşkil ederken hem belediyenin iç işleyişinde hem de halk ile olan diyalog ilişkisinde önemli noktadadır. Halkın genel kullanımını ilgilendiren birim müdürlüklerinin mekânsal kurgularının irdelenmesi kullanıcı ile diyalog kurma açısından değerlendirilebilir. Planlarda bu birimlerin analizi yapılırken halk ile sürekli olarak iletişimi olan müdürlüklerin (örneğin gelir müdürlüğü, tahsilat vb.) veya halkın sadece belli bir kesimi ile iletişimde olan müdürlüklerin (örneğin zabıta müdürlüğü, Ruhsat işleri vb.) tespit edilebilmesi halinde, halk ile diyalog kurma bağlamında değerlendirilebilecektir. Bununla birlikte açık ofis ya da hücrel oda düzeninde tasarlanması yapılan işlerin denetlenebilirliği ve şeffaf çalışma ortamlarının oluşturulması açısından önemlidir.

Çizelge 3.5. Birim müdürlükleri özellikleri

Birim müdürlükleri(BM)	 Açık Ofis Klasik Oda Düzeni Bilgi Yok
Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi(BM)	 Avlu Cephesine Bakan Örnekler Avlu İle Arasında Sirkülasyon Elemanı Dış Mekân İle Doğudan İlişkili Bilgi Yok

Ortak mekânlar: Çok amaçlı salon, kreş, rant tesisleri (alışveriş imkânlı kurum bünyesi dışında başka bir işletmeciye kiralanabilen dükkânlar), kütüphane, konukevi, spor salonu ve nikâh salonu gibi mekânlar; iç ve dış kullanıcıların sosyal, kültürel ve eğitim konularında kendilerine yarar sağlayacağı mekânlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çizelge 3.6. Ortak mekânlar

Ortak Mekânlar	 Çok Amaçlı Salon Kreş Rant Tesisleri (dükkânlar) Kütüphane Konukevi (lojman) Spor Salonu Nikâh Salonu Bilgi yok
----------------	---

3.1.3. Genel cephe karakter özellikleri

Cephe ifadesi içinde birçok anlamı barındırmakla birlikte herhangi bir tasarımcı tarafından tasarlandığı tasarımının görünüşünü de ifade etmek için kullanılır. Bununla birlikte, yapının içi ile kent arasında görsel ve aynı zamanda fiziksel bir sınırı da belirtir. Cephe kavramı her dönem içinde farklı amaçlara hizmet etse dahi her daim görünüm anlamını içinde barındırmıştır. Her yapı tipinde olduğu gibi belediye yapı tipinde de cephe, kişi için ilk görsel kontakın kurulduğu an olduğundan, ilk izlenimler bu sayede edinilir.

Günümüzde teknolojinin de yardımı ile yapım teknikleri ve malzeme kullanımı oldukça gelişmiştir. Gelişen teknikler ile çok fazla ve farklı sayıda malzeme tek bir yapı için kullanılabilen; oldukça farklı malzemeler cephe kimliğinin temsili amaçlı tercih edilebilmektedir. Yapıların dış cepheleri, mimari değişim süreci içinde teknolojik yeniliklerden ve malzemeden en çok etkilenen öğelerdendir. Bu gelişim sürecinde her dönem yeni bir uygulama tekniği yepyeni bir malzeme ve yeni bir sistem ortaya koyma düşüncesi hep ilk sırada kendini hissettirmiştir. Tasarımın yapıldığı yere ait değerler cephe karakterini oluşturmaktadır. Özellikle Türkiye’de kamu yapılarına ait temsiliyet¹ ve bunun sonucunda oluşturulmak istenen kimlik teknolojinin de yardımıyla daha farklı bir boyut kazanmaktadır. Söz konusu yarışmalar olduğunda ise temsilin önemi daha da artmaktadır. Proje yarışmaları düşüncenin temsili ve tasarımın ifadesi açısından önemli bir mimari pratiktir. Burada kullanılan mimari temsilin amacını sadece inşa edilecek ürünü ortaya koymak olarak değil, aynı zamanda temsil ettiği kimliği, düşünceyi veya imgeyi ortaya koymak olarak da düşünmek yanlış olmayacaktır. Proje yarışmaları mimari ürününün öncesinde temsil olanağı sunduğu gibi mimari üretim sonrasında da temsil imkânını barındırmaktadır. Mimari tasarımların temsillerini her dönem için cepheler üzerinden değerlendirmek yanlış olmayacaktır.

¹ Temsil kelimesi sözlüklerde; tasvir etme, ifade etme, yeniden sunma, benzerlik, eşdeğer olma, yerine geçme vb. kavramlarla anlatılmaktadır. Savaş’a (2002) göre temsil, henüz hayata geçirilmemiş olan bir olgu ya da kavram ile ilişkili araçlar olarak tanımlar. Yani düşüncenin ifadesidir. Demiray (1993) ise temsili “birinin veya bir topluluğun adına davranış, tiyatro oyunu, örnek, misal, özümleme” şeklinde açıklamıştır. Bu ifadelerden hareketle yaşadığımız dünya üzerinde her şeyin temsiline söz edebilmekteyiz. Temsiliyet karşımıza çeşitli yollarla çıkabilir. Temsil; kimi zaman kent içinde üretilen bir yerde, kimi zaman izlediğimiz bir reklamda ifade edilir. Herhangi bir kişinin düşüncesinin temsili ya da bir organizasyonda bir şehrin hatta ülkenin temsili söz konusu edilebilmektedir. Anlaşılacağı üzere temsil, çok çeşitli etki alanlarını içerisinde barındırmaktadır. Bu başlık altında incelenmek istenen temsil kavramı, belediye yapı tipinin ortaya çıktığı süreç içinde nasıl temsil edildiğini göstermek ve temsiline yaşadığı değişimleri ortaya koymaktır.

Çizelge 3.7. Cephe karakter özellikleri

Cephede Kullanılan Malzemeler	 Brüt Beton Cam (Giydirme Olarak) Kompozit Cephe Kaplaması Ahşap Metal Mesh Taş Kaplama
Cephede Kullanılan Malzemeler	 Duvar Üstü Boya Bilgi Yok
Cephe Elemanları	 Pencere Söveleri Cumba / Balkon Payanda Güneş Kırıcılar Giriş Saçağı Kolonatlı Düzen Kemer Hiçbiri Kullanılmamış Bilgi Yok
Cephede Çizgisellik	 Yatay Etki Vurgulu Dikey Etki Vurgulu Yatay / Dikey Etki Vurgulu
Cephede Simetri	 Simetri Var Simetri Yok

3.2. Projelerin Değerlendirilmesi

1930 yılından günümüze kadar uzanan sürecin 3 ana bölüm halinde ele alınacağı hangi dönemde hangi belediyenin yarışmaya açıldığı ikinci bölümde belirtilmişti. Bu bağlamda belirtilen zaman aralığındaki 47 yarışmanın değerlendirilmesine başlanacaktır.

3.2.1. İlk dönem proje yarışmaları (1930-1984)

İlk dönem olan 1930-1984 yılları arasında açılan 10 yarışmadan 1938-Akhisar belediye yarışması sadece ilân edildiği; 1948-İzmit ve 1965-Tokat belediye yarışmalarının ise sadece kazanan ekibin bilgilerine ulaşıldığı için değerlendirme kapsamına alınmamıştır.

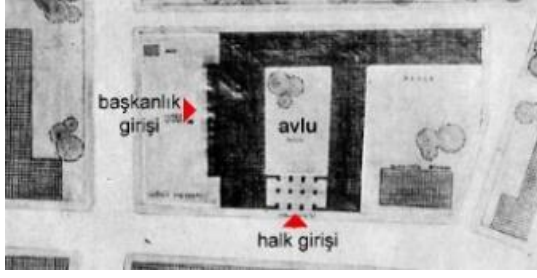
1944 – Adana belediye sarayı proje yarışması

Adana Belediye Binası için yapılan literatür taramasında 1944 yılına ait bu yarışmanın ihtiyaç programına ulaşamamıştır. Dönemin içinde bulunduğu belediyelerin tabi olduğu kanuna göre (1930 yılındaki 1580 sayılı belediye kanunu) sahip olduğu görevler, yönetim organlarının neler olduğu belirlenmiş ve bu belirlemelere göre birinci seçilen ödülün mimari planları incelenerek yarışmada yarışmacılardan nasıl bir program istenmiş olabileceği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda; Giriş, Başkanlık Makamı, Belediye Meclisi, Encümen Salonu ve birim müdürlüklerinin yarışmanın programının ana hatlarını oluşturduğu kabul edilebilir. Belediye Sarayının uygulama durumu, tamamen yarışma aşamasında kalıp uygulanmamış örnekler arasında olup müellifleri; Y. Mimar Kemali Söylemezoğlu, Y. Mimar Ratip Erhan ve Y. Mimar Orhan Tolun dur. Programın büyüklüğüne ise ulaşamamıştır (İnternet: Adana Belediye Sarayı Proje Müsabakası).

Yarışma raporu incelendiğinde jürinin değerlendirme kriterlerinin başında “*kamu yapısının temsili*” gelmektedir. Yapı cephesinde kullanılan sütun ve kemer ile tasarlanan cephe karakteri, giriş holünde yer verilen anıtsal merdiven kararı, jüri tarafından bu temsilin en baskın belirleyicisi olarak kabul edilmiştir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

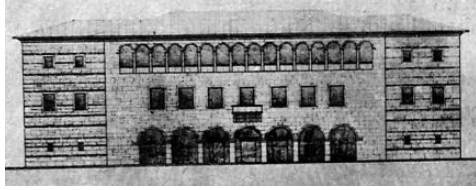
Devleti temsil etme düşüncesi ile tasarlanmaya çalışılan kamu yapılarının çoğunlukta olduğu bir dönemde açılan yarışmanın bu fikri desteklemesi elbette yadırganmaz. Bu nedenledir ki yerel yönetimin seçtiği mimari anlayış, kendisini kamusal alanda var etmek içindir. Bu sebeple yarışmanın, dönemin siyasi ideolojisi ile tasarlandığı görülmektedir. Yapının önünde planlanan meydan ve meydana açılan simetrik giriş cephesi tasarımın anıtsallığını vurgulamaktadır. Bu anıtsal cephe meydan ile bütünleşerek kullanıcıya tesir eden bir özellik olarak karşımıza çıkar. Anıtsal cephe ve meydanın kullanımı insan ölçeğinden uzaktır. Plan kurgusunda avlu ögesine yer verildiği ve sirkülasyon elemanlarının bu avlu ile görsel ilişkide olduğu görülmektedir. Yapıdaki merdivenlerin daha çok giriş holünde anıtsallaştığı ve bu mekân için önem arz ettiği tahmin edilmektedir (Bkz. EK-1).

Resim 3.1. Adana belediyesi vaziyet planı (İnternet: Adana Belediye Sarayı Proje Müsabakası.)

Başkanlık bölümü

Yapı için iki farklı girişin tasarlandığı planlardan okunabilmektedir. Başkanlık makamının girişi meydana bakan cephededir. Bu cephede kullanılan kemerler ve simetrik cephe düzeni zemin kattaki girişi vurgulu hale getirmektedir. Başkanlık makamı en üst katta konumlandırılmıştır.

Resim 3.2. Adana belediye giriş cephesi (İnternet: Adana Belediye Sarayı Proje Müsabakası.)

Meclis salonu

Yapının 3. katında sahip olduğu bu cephe hareketi ve kolonatl düzen meclis salonunu oluşturur. Meclis salonuna halkın ulaşımı bulunmaz (İnternet: Adana Belediye Sarayı Proje Müsabakası).

Birim müdürlükleri

Yarışma projesinde birim müdürlüklerine ait işlevlerin olduğu bürolar oda şeklinde çözülmüştür. Bunun yanında avlu cephesine sirkülasyonun (koridorların) baktığı görülmektedir. Belediyenin sahip olduğu birimlerin nerelerde yer aldığı bilinmediği için halk ile diyalog bağlamında bir değerlendirme yapılamamıştır.

Ortak mekânlar

Tasarımda ortak mekân kullanımına ait bir veriye ulaşılamamıştır. Bu nedenle bu kullanımlar hakkında bir değerlendirme yapılmamıştır.

Genel cephe karakteri

Dönemin içinde bulunduğu durum düşünüldüğünde tek malzeme kullanılarak taş, kolon kemer gibi geleneksel elemanlarla simetrik bir cephe izlenmektedir. Giriş cephesi meydan ile ilişki kurarak kullanıcısı ile ilk etkileşimi başlatır. Bu etkileşim ezici ve simetrisinin etkisiyle de resmidir. Esas girişin (Başkanlık makamı) anıtsal ve sütun ve kemerlerle işlenmiş olması insanlar üzerinde resmi bir tesiri oluşturmak içindir. Meclis salonun en üst katta başkanlık makamı ile yakın olarak tasarlandığı görülen ve giriş cephesinde kendisini sembolik anlamda ifade etmektedir (Bkz. EK-1).

1953 – İstanbul belediye sarayı proje yarışması

İstanbul'un Fatih semtinde Atatürk Bulvarı ile Şehzadebaşı Caddesi'nin kesiştiği noktada 1953'de açılan yarışma sonunda birincilik ödülünü kazanan, 1960 yılında inşası tamamlanarak kullanıma açılmıştır. Projenin müellifi Nevzat Erol dur (İnternet: İstanbul Belediye Binası Proje Müsabakası).

Yarışma ile birinci seçilip hiçbir köklü değişiklik yapılmaksızın AYNEN uygulanmış belediyelerdendir. Yarışmada açıklanan jüri raporunda tasarım alanının kentin önemli akslarının kesiştiği noktada olduğu belirtilmiştir. Alanın sahip olduğu tarihsel silüet, projelerin değerlendirilmesinde önemli başlıklar olarak belirlenmiştir. Tasarımın bu alanda ezici olmaması önemli bir seçim kriteridir. Programda yer alan merasim ve büro bloklarının ayrılması ise diğer bir seçim kriteridir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Belediye binası, Atatürk Bulvarı ve Şehzadebaşı Caddesi'nin kesişiminde halkın kullanımına açık bir meydan ile birlikte tasarlanmıştır. Halk tarafından kullanılacak birimler arka taraftaki yüksek katlı blokta, başkanlık kütlesi ise ön taraftaki az katlı blokta

Birim müdürlükleri

Yarışma projesinde birim müdürlüklerine ait işlevlerin olacağı bürolar oda şeklinde çözülmüştür. Müdürlükler yüksek katlı kütlede dış çeperlere yaslanmıştır. Sirkülasyon elemanları plan düzleminde ortada konumlandırılmıştır. Çok uzun ve monoton sirkülasyondan kaçınmak için belli akslarda simetrik olarak dış cephe ile ilişkili holler oluşturulmuştur. Bu mekânlar merdiven ve asansörlerle ilişkilendirilmiştir. Planın cepheye yansımada holler ile müdürlüklerin cephe karakterinin ayrıldığı görülür. Belediyenin sahip olduğu müdürlüklerin nerelerde yer aldığı bilinmediği için halk ile diyalog bağlamında bir değerlendirme yapılamamıştır.

Ortak mekânlar

Tasarımda yer alan ortak mekânlar ile önceki yıllardaki belediyeçilik anlayışının farklılaşmış olduğunu görebiliriz. Şöyle ki, aşağıda tabloda yer alan Ç.A.S, kütüphane ve nikâh salonu yapının halk ile olan iletişimini sağlamak amacıyla kullanıldığı ve bu birimlerin giderek belediye yapısı içine girdiği görülmektedir (İnternet: İstanbul Belediye Binası Proje Müsabakası).

Genel cephe karakteri

Genel cephe karakteri olarak içinde bulunduğu tarihi silüette baskın değildir. Uluslararası üslubun ilk örneklerinden olduğunu söyleyebiliriz. Ağırlıklı olarak tek malzeme kullanılmıştır. Ölçeği ile anıtsal olup simetrik kurgu anıtsallığı desteklemektedir. Başkanlık bölümü az katlı kütlede konumlandırılmıştır ve cepheden algılanabilir, mütevazidir. Makam bloğunun üstünde tasarlanan meclis salonu kendini simgesel olarak gösterir.

1957 – Konya belediye sarayı proje yarışması

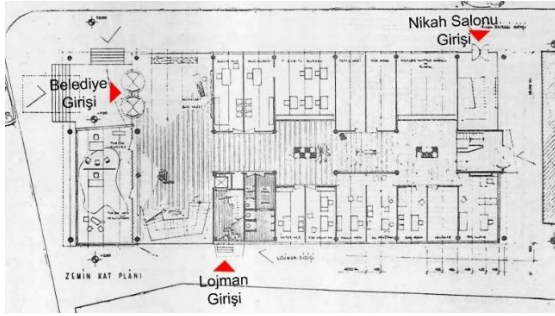
1957 yılında birincilik ödülü alan proje, 1964 yılında tamamlanarak hizmete açılmıştır. Belediye, 1985 yılına kadar işlevini burada sürdürmüştü; yeni binasına taşındıktan sonra yapı özel bir bankanın şubesi olarak kullanılmış ve cephe karakteri tamamen değiştirilmiştir. Tasarımın yarışma ile birinci seçilip KISMEN uygulanmış örnekler arasında olduğunu

bilmektedir. Projenin Müellifleri Doğan Tekeli, Metin Hepgüler ve Sami Sisa'dır (İnternet: Konya Belediye Binası Proje Müsabakası).

Jürinin değerlendirmesinde kentli ile birinci dereceden ilgili olan girişlerin nerelerde tasarlandığı, nikâh salonu, belediye meclisi gibi birimlerin özelliklerinin plan düzlemine ne derece yansıtıldığı, yapının temsil kimliğinin nasıl olduğu ile ilgili sorulara cevap arandığına yarışma raporundan ulaşabilmekteyiz.

Vaziyet planı ve planlama kararları

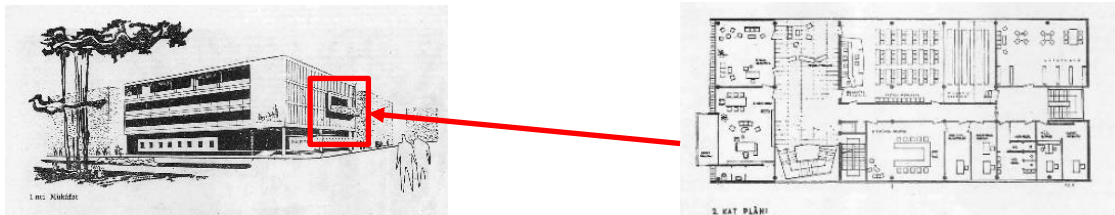
Yapı, Karatay ilçesinde, Mevlânâ Caddesi'nde yer almaktadır. Planlardan da anlaşılacağı üzere tek bir kütleden oluşmaktadır. Belediye binası sahip olduğu programda göz önüne alındığında insan ölçeğindedir (Bkz. EK-3).

Resim 3.5. Konya belediyesi zemin kat planı (İnternet: Konya Belediye Binası Proje Müsabakası.)

Başkanlık Bölümü

Başkanlık bölümü için farklı bir giriş tasarlanmamıştır. Başkanlık diğer birimler ile ilişkilidir. Başkanlık holü, bekleme imkânı olarak düşünülmüştür.

Resim 3.6. Konya belediyesi başkanlık makamı (İnternet: Konya Belediye Binası Proje Müsabakası.)

Meclis salonu

Salon toplam iki kat da başkanlık makamı ile birlikte tasarlanmıştır. Salona halkın ulaşımı ve izleme imkânı vardır. Salon cepheden algılanmamaktadır.

Birim müdürlükleri

Yarışma projesinde birim müdürlüklerine ait işlevlerin olacağı bürolar oda şeklinde çözülmüştür. Tasarlanan müdürlükler dış mekân ile doğrudan ilişkilidir. Belediyenin sahip olduğu müdürlüklerin özellikleri ve tasarlandığı katlar bilinmediği için halk ile diyalog bağlamında bir değerlendirme yapılamamıştır.

Ortak mekânlar

Yapıda nikâh salonu yer almaktadır. Zemin kat planında lojman girişinin olduğu belirtilmesine rağmen bu birime ait kat planına ulaşılammıştır. Burasının belediye personeli tarafından kullanılmış olabileceği öngörülmektedir. Araştırmanın tümü düşünüldüğünde, bu işlevin programa dâhil edilmesi, dönemine göre dikkat çekicidir (Bkz. EK-3).

Genel cephe karakteri

Başlangıçta ağırlıklı tek malzeme kullanılmış olabileceği düşünülmektedir. Yapının 1985 yılına kadar belediye tarafından kullanıldığı bilinmektedir. Bu tarihten sonra özel bir banka tarafından kullanıldığı ve genel anlamda tüm cephe karakterinin değiştirildiği bilinmektedir. Başkanlık makamı şeref balkonu ile ön cepheden hissedilirken meclis salonu kütesi yapı içinde erimiştir.

1963 – Sivas belediye binası proje yarışması

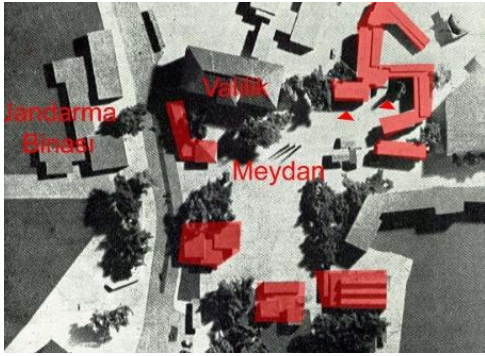
Süratle şehirleşen şehir için ihtiyaçların karşılanması adına açılmış bir yarışmadır. Şehrin en merkezi konumunda bulunan bir arsada yapılması öngörülmüştür. Halen Sivas belediyesi bu yapımı tamamlanan binada varlığını sürdürmektedir. Buna karşın bu binanın yıkılıp belediyenin yani tasarımı yapılan binaya taşınacağı bilinmektedir. Yarışma projesinde yer alan ve tarihi yapılar arası sürekliliği sağlayan ortak kullanılan işlevlerin uygulamada

yapılamadığı görülmektedir (İnternet: Sivas Belediye Sitesi Mimari Proje Yarışması Neticeleri).

Müellifi Yaprak Ataman olan proje birinci seçilip KISMEN uygulanmış örnekler kategorisinde değerlendirilecektir. Yarışmanın açıldığı tarihte Sivas, gelişen bir kent olarak nitelendirilmiştir. Arsada hükümet konağı ile birlikte Selçuklu ve Osmanlı'dan kalan tarihî binaların varlığından söz edilmektedir. Belediye arsasının gelişen şartlar ile birlikte mevcut trafik güzergâhı ile birlikte hükümet meydanının tasarımı söz konusu olmuş ve jüri tarafından bu birlikteliğin nasıl sağlanacağı konusu, değerlendirme başlıkları arasında yer almıştır. Tüm bunlar ile birlikte tasarım alanı içinde olan hükümet binasının ezici durumunun yanında gösterişten uzak olmaya çalışmak ve mahalli özelliklere uygun mekân anlayışlarını ortaya koymak diğer kriterler arasında yer almıştır (Bkz. EK-4).

Vaziyet planı ve planlama kararları

Hükümet konağı ile yakın parselde bulunan yapı, meydan ve tarihî anıtlar arasında mekân devamlılığını sağlamak amacıyla dağınık ve parçalı olarak tasarlanmıştır. Yapının parçalanmışlığı ölçek konusunda onun aşırıya kaçmamış olduğunu ifade etmektedir. Buna rağmen resmi yapı kimliğini korumaktadır.

Resim 3.7. Sivas belediyesi vaziyet planı (İnternet: Sivas Belediye Sitesi Mimari Proje Yarışması Neticeleri)

Başkanlık bölümü

Zemin kat planından farklı girişlerin düzenlendiği anlaşılmaktadır. Başkanlık makamının büro mekânları ile aynı karakterde düzenlendiği görülmektedir.

Resim 3.8. Sivas belediyesi başkan girişi (yazar tarafından çekilmiştir)

Meclis salonu

Belediye Meclis salonu zemin katta konumlandırılmıştır. Buna karşın halkın ulaşımının öngörülmediği yapılan analizler ile ortaya konulmuştur.

Birim müdürlükleri

Yarışma projesinde birim müdürlüklerine ait bürolar klasik hücre tipi oda şeklinde çözülmüştür ve dış mekân ile doğrudan ilişkilendirilmiştir. Zemin katta sadece ortak mekânların kurgulandığı, hiçbir müdürlüğün diyalog bağlamında düşünülmediği görülmektedir.

Ortak mekânlar

Proje alanındaki tarihi yapılar arası kullanımlar ortak mekânlar ile sağlanmıştır. Bununla birlikte yarışma projesinde öngörülen kütüphane, sinema salonları ve gazino ise uygulama aşamasında yapılmamıştır.

Genel cephe karakteri

Genel cephe karakterinde belirgin bir vurgu bulunmamaktadır. Başkanlık ve meclis salonları kendini cephede simgesel olarak kendini göstermez.

1966 – İzmir belediye sarayı proje yarışması

İzmir Belediye Binası, Konak Meydanı'nda İzmir'in diğer kamusal yapıları ile birlikte bulunur. 1951 yılında oluşturulan imar planı doğrultusunda 1966 yılında yapılan yarışma ile tasarlanmıştır. 70'li yılların başında yapımına başlanan binanın hayata geçirilmesi 80'li yılları bulduğu bilinmektedir. Yarışma ile birinci seçilip hiçbir köklü değişiklik yapılmaksızın AYNEN uygulanmış örnekler arasındadır. Jüri raporlarına ve yarışmada 1. gelen proje ile ilgili çizimlere ulaşılamamıştır. Özdemir Arnas, Altan Akı ve Erhan Demirok projenin müellifleridir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Yapı prizmatik bir kütleyle sahiptir. Yapının ortasında dış mekân ile ilişkili bir avlu bulunmaktadır. Zemin katta yapı kolonlar ile yükseltilmiş ve iç avlunun önünde yer alan konak meydanı ile bütünleşmesinin önü açılmıştır (Bkz. EK-5). Resmi yapı kimliğini yansıtan binanın cephe oranları da göz önüne alındığında insan ölçeğinden uzaklaşmış olduğu görülmektedir.

Başkanlık bölümü

Yapının belediye girişi iç avludan yapılırken, başkan girişi ise bu avludan farklı olarak tamamen farklı olarak tasarlanmıştır.

Meclis salonu

Belediye binasının meclis salonu ile ilgili bilgilere ulaşılamamıştır. Ulaşılamayan bilgilerden dolayı detaylı değerlendirilmesi yapılmamıştır.

Birim müdürlükleri

Belediye Binasının birim müdürlükleri ile ilgili bilgilere ulaşılamamıştır. Ulaşılamayan bilgilerden dolayı detaylı değerlendirilmesi yapılmamıştır.

Ortak mekânlar

Belediye Binasında hangi tür ortak mekân kullanıldığı ile ilgili bilgilere ulaşılamamıştır. Ulaşılamayan bilgilerden dolayı detaylı değerlendirilmesi yapılmamıştır.

Genel cephe karakteri

Ulaşılabilen imajlarından brütalist yapıda olduğu söylenebilir. Cephede kademeli olarak geri çekilmeler söz konusudur. Zemin katta iç avlusu ile meydanın buluşması için, yapının kolonlar üzerinde yükseltildiği görülür. Cephesindeki güneş kırıcılar, yapının kimliğinde baskındır.

1971 – Samsun belediye binası proje yarışması

Tasarlanan projenin uygulamasına geçilmiş hazırlıkları sürdürülürken Eski Belediye Binasının “Tarihi Eser” olduğu ihbar edilmiş ve “Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu” bu binanın eski eser olduğuna karar vermiş ve yıkımı önlenmiştir. Belediye Başkanlığı “Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu’nun” bu kararına Danıştay nezdinde itiraz etmiş ise de Danıştay 6. dairesinin 03.12.1975 tarih ve 975/5438 sayılı kararı ile meseleye çözüm getirmemiş ve mecburen birinciliği kazanmış olan projede değişiklik yapılmıştır. İlk projede tam bir “U” harfi gibi düzenlenmiş olan hizmet binasının denize göre sol ucuna Belediye Meclisi Binası isabet ederken bu defa Eski Belediye mevcut yerinde kaldığı için Meclis salonu daha geriye çekilmiş ve eski bina ile yeni bina bir köprü ile birbirine bağlanmıştır. Bu nedenle yarışma ile birinci seçilip KISMEN uygulanmış örneklerdendir. İki parselden oluşan alan inşaa sürecinde tek parsel toplanmıştır. Kat yüksekliği bu nedenle artmıştır. Programda yer alan dükkânlar yapılmamış, meclis salonu yüksek bloğun yer alacağı parsel çekilmiştir. (Dinç, 1972).

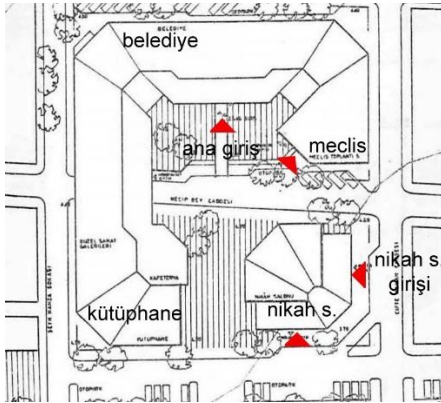
Jüri raporu incelendiğinde proje yarışmasına katılacak projelerin değerlendirme kriterleri jüri tarafından şu şekilde açıklanmış;

- İklim verileri
- Halkın sık kullandığı birimlerin ulaşılabilirliği
- Kent yaşamına sunduğu katkı

- Yapının ezici olmaması ama buna rağmen temsil niteliğine sahip olması
- Uygulanabilirlik

Vaziyet planı ve planlama kararları

Jüri raporunda belediye önünde oluşturulan meydanın; kent yaşantısına katkı sağlaması gerektiği, bu mekânların ezici olmaktan ziyade davetkâr olması ve uygulanabilirliği düşünülerek seçildiğinden bahsedilmektedir. Bununla birlikte yapı programında yer alan nikâh salonunun farklı ele alındığı vaziyet planından anlaşılmaktadır. Arsanın yapısı (farklı parseller olması ve arasından geçen yol) tasarımda etkindir. Karşı parselde daha çok sosyal mekânların konumlandırılması ve belediye işlevinin burayla 2.kattan bağlanması, tasarımın geometrisi farklı olan bu arsaya yaklaşımın da farklı olduğunu göstermektedir (Bkz. EK-6) (Dinç, 1972). Yarışma projesinin arsaya dağılışı ve avlusu ile olan ilişkisi ile yapı insan ölçeğindedir. Buna karşın hayata geçirilen uygulamanın yarışmadan farklı olduğu, arsaya dağılan müdürlüklerin bir arada toplanması ile kat yüksekliğinin artması yapıyı insan ölçeğinden uzaklaştırmıştır

Resim 3.9. Samsun belediyesi yarışma vaziyet planı (Dinç, 1972)

Başkanlık bölümü

Belediye binasında başkanlık makamının 2. katta yer aldığı görülmektedir. Başkanlık için farklı bir giriş tasarlanmamıştır. Yapının tam orta aksında yer aldığı ve bu bakımdan gerek meclis gerekse birim müdürlükleri ile olan ilişkisinin olumlu olduğu söylenebilir.

Resim 3.10. Samsun belediyesi başkanlık ve halk girişi (maps.google.com'dan alınmıştır)

Meclis salonu

Meclis salonunun tasarımı farklılaştığı görülmektedir. Plan çözümünde meclis oturumlarının halk tarafından izlenebilirliğini söz konusudur.

Birim müdürlükleri

Yarışma projesinde birim müdürlüklerine ait bürolar hücre tipi oda şeklinde çözülmüştür ve dış mekân ile doğrudan ilişkilidir. Belediyenin sahip olduğu müdürlüklerden olan zabıta, yazı işleri, sağlık işleri müdürlükleri ve muhasebe müdürlükleri zemin katta halk ile ilişkili olacağı düşünülerek tasarlanmıştır.

Ortak mekânlar

Programa nikâh salonu, rant tesisleri(dükkanlar) ve kütüphane dahil edilmiştir. Ortak kullanılması amaçlanan bu birimlerle, belediye önündeki mekâna kent yaşantısının taşınmasının amaçlandığı görülmektedir (Dinç, 1972).

Genel cephe karakteri

Modernist bir yaklaşımla tasarlandığı ifade edilebilir. Cephede öne çıkan eleman giriş saçağıdır. Ağırlıklı olarak yatay etki vurguludur. Brüt beton kullanımı söz konusudur. Başkanlık makamı cephede vurgulanmamıştır. Meclis salonu ise cephede vurguludur.

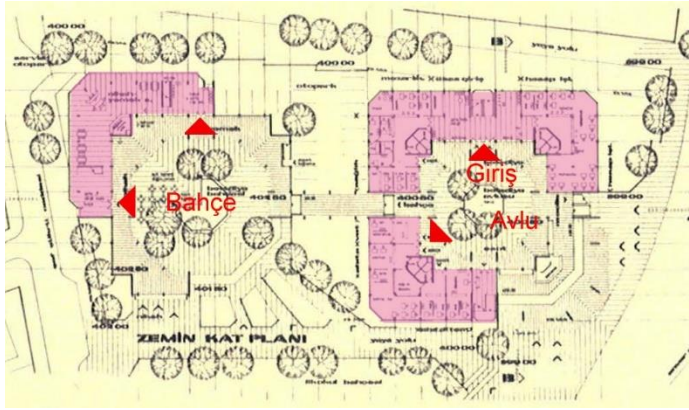
1978 – Denizli belediye sarayı proje yarışması

Tasarım; jüri raporunda şehrin sembolik değerlerine önem veren, iklim koşullarını gözeten, dönemin koşullarını zorlamadan yapılabilecek bir proje olarak değerlendirilmesine ve uygulama projelerinin çizilmesine rağmen uygulanmamıştır. Proje tamamen yarışma aşamasında kalıp uygulanmamış örnekler (değerlendirmeler yarışma projesi üzerinden yapılmıştır) arasındadır. Proje müellifi Orhan Dinç'dir (Özgüner, 1977).

Jüri raporunda ifade edilenler ışığında değerlendirme sürecinde halka dönük bir yaklaşımın belli edilmesi gerektiği ve belediye yapısının bir imge yaratma çabası içerisinde olması jüri tarafından dikkat çekilmiştir (Özgüner, 1977).

Vaziyet planı ve planlama kararları

Yaz koşullarında her anda gölgeli bir yeri olan, doğal havalandırmayı gözeten bir yaklaşım sonucu avlulu bir çözüme yer verilmiştir ve çalışma birimlerinin avlu ile olan ilişkisi vurgulanmıştır (Bkz. EK-7). Bu ilişki ile yere tutunmaya çalışan yapı insan ölçeğindedir.

Resim 3.11. Denizli belediyesi zemin kat planı (Özgüner, 1977)

Başkanlık bölümü

Belediye binasından halk ve başkanlık girişlerinin birlikte çözüldüğü ve girişin avludan yapıldığı görülmektedir. Başkanlık bölümü, simetrik olarak tasarlanan planın sağ üst kısmında konumlandırılmıştır (Özgüner, 1977).

Meclis salonu

Detaylı olarak planlara ulaşamadığından meclis salonun iç mekân çözümündeki özelliklerine anlaşılamamıştır. Buna karşın salon cepheden algılanabilmektedir.

Birim müdürlükleri

Tasarımda birim müdürlüklerinin açık ofis olarak tasarlandığı ve tasarımda yaratılan iç avlu ile ilişkili olma fikrinin ağırlık kazandığı görülmektedir. Hesap işleri ve mezarlık müdürlüğünün zemin katta konumlandırılmış olması halk ile diyalog ve iletişim anlamında birim müdürlüklerinin tasarıma dahil edildiğini ortaya koymaktadır.

Ortak mekânlar

Vaziyet planından nikâh salonu ve çok amaçlı salonunun ayrıldığı görülmektedir. Tasarıma dahil edilen bu ortak mekânlar halkın kullanımına sunulduğu ifade edilebilmektedir.

Genel cephe karakteri

Sade bir cephe karakterinin olduğu belirtilebilir. Cephede yatay etki hakimdir ve eleman belirginliği yoktur. Başkanlık makamı cepheden algılanmaz. Meclis salonu ise cephede vurguludur.

3.2.2. İkinci dönem proje yarışmaları (1985-2004)

İkinci dönem olan 1985-2004 yılları arasında açılan 15 yarışmadan 1991-Melikgazi, 1992-Aydın, 1996-Ankara/Çankaya ve 1996-Konya/Karatay belediye yarışmalarının sadece dereceye giren ekiplerinin isimlerine ulaşıldığı; 2002-Antalya/Karaalioğlu ve 2004-İstanbul/Gaziosmanpaşa belediye yarışmalarında belediye binası tasarlanmadığı, sadece mevcut belediye binası çevresinde kentsel düzenleme yapıldığı bilindiğinden değerlendirme kapsamına alınmamıştır.

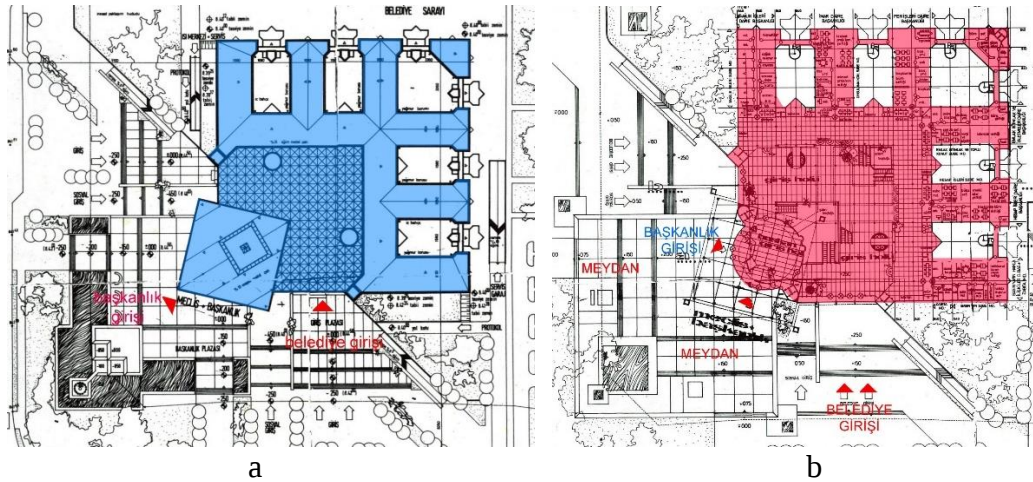
1985 – Ankara büyükşehir belediye sarayı proje yarışması

Ankara'nın büyükşehir olmasından sonra değişen programı nedeniyle ihtiyaçlarının karşılanması için program hazırlanmıştır. Yarışma projesinin sonuçlanmasının ardından uygulama projelerinin çizilmesi belediye seçiminin son gününe rastlaması sebebiyle proje rafa kaldırılmıştır. Projenin müellifleri Yüksel Erdemir ve Cem Açıklol'dur.

Tamamen Yarışma aşamasında kalıp uygulanmamış örnekler (değerlendirmeler yarışma projesi üzerinden yapılmıştır) arasındadır. Yapılan yarışmanın jüri raporlarına ulaşılammıştır (Erdemir ve Açıklol, 1987).

Vaziyet planı ve planlama kararları

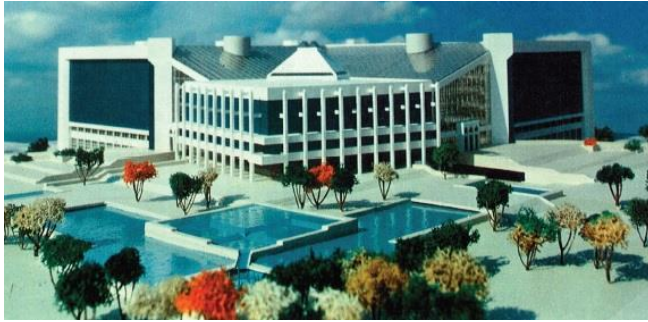
Geometrik formlar kullanılarak tasarlanan belediye yapısında, başkanlık ve belediye birimleri tamamen cam ile kapalı bir atrium ile birbirinden ayrılır. Başkanlık belediye birimlerinden nispeten daha az katlı kütle ile ayrıştırılmıştır. Belediye birimleri ise iç bahçede konumlandırılmıştır. Bu konumlanmalar “tarak şema” ile sağlanmaktadır. Her bir kol, zemin kat haricinde köprü ve asansör ile birbirine bağlanmaktadır. (Erdemir ve Açıklol, 1987) (Bkz. EK-8). Dışarı kapalı olan belediye binası sahip olduğu ihtiyaç programının da etkisi ile önünde yer alan meydana insan ölçeğinden uzaklaşmıştır. İnsan üzerinde baskındır.

Resim 3.12. a) Ankara büyükşehir belediyesi vaziyet planı b) Zemin kat planı (Erdemir ve Açıklol, 1987)

Başkanlık bölümü

Başkanlık bölümü tamamen ayrı düşünülmüştür. Giriş halkın kullanacağı belediye girişinden tamamen ayrılarak başkanlık platosundan (meydandan) sağlanmaktadır. Bu nedenle başkanlık girişinin cephede vurgulu olduğunu söyleyebiliriz. Başkanlık makamı yapı içinde atrium ile tamamen ayrılmaktadır.

Resim 3.13. Ankara büyükşehir belediyesi başkanlık makam cephesi (Erdemir ve Açikkol, 1987)

Meclis salonu

Tasarımda meclis salonu 2. katta, başkanlık makamının üstünde konumlandırılmıştır. Halkın ulaşımı pek mümkün olmadığı gibi birim müdürlükleri ile bağlantısı da sınırlandırılmıştır. Bu bloğun giriş cephesi kolonlar ile vurgulanmıştır (Erdemir ve Açikkol, 1987).

Birim müdürlükleri

Ankara Büyükşehir Belediyesi tasarımı birim müdürlüklerinin şimdiye dek görülmemiş şekilde, mekânların avlu cephesine bakması sağlanmıştır. Bürolar açık ofis düzenindedir. Tarak şema belediyenin yüklü programında daha çok ofis biriminin dış mekân ile ilişki kurmasına olanak tanımıştır. Fen işleri, imar, sağlık, hesap işleri ve zabıta birimleri zemin katta konumlandırılmış olup halk ile ulaşım bağlamında düşünülmektedir.

Ortak mekânlar

Yarışma programında büyükşehir kavramının getirmiş olduğu farklı nitelikteki ortak mekânları görmemiz mümkündür. Örneğin spor ve tiyatro salonu şimdiye dek incelenen programlardan farklı olarak bu yarışmada programa dahil edilmiştir.

Genel cephe karakteri

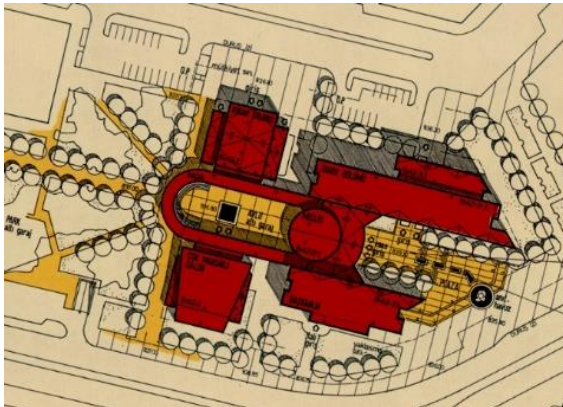
Belediye tasarımı kullanılan cam cepheler kendini önceki örneklerden ayıştırmaktadır. Başkanlık makamı ve meclis salonu hacimlerinin cephe karakterine yansıdığı görülür fakat sade bir imaja sahiptir.

1986 – Gaziantep büyükşehir belediye binası proje yarışması

Gaziantep'in büyükşehir olmasından sonra açılan bir yarışma olması nedeniyle değişen ve büyüyen belediye programının karşılanması amaçlandığını söylemek yanlış bir yorum olmayacaktır. Birincilik ödülünü hiçbir köklü değişiklik yapılmaksızın AYNEN uygulanmış örneklerden olarak değerlendirilen projenin müellifleri Hasan Özbay ve Tamer Başbuğ dur.

Projeye ait değerlendirmeye başlamadan önce, jürinin açıklamış olduğu ve elemelere esas teşkil edecek kriterlere dikkat çekmek doğru olacaktır. Bu kriterler şu şekilde belirlenmiştir:

- Arsanın fiziksel koşullarına cevap verebilirlik,
- Binaya kullanıcı yaklaşımları,
- Uygulanabilirlik.

Resim 3.14. Gaziantep büyükşehir belediyesi vaziyet planı (arkiv.com.tr'den alınmıştır)

Vaziyet planı ve planlama kararları

Kentin gelişme aksında olduğu söylenen proje arsası düz bir topoğrafik yapıya sahiptir. Tarihi kent merkezinin dışında fakat yakındır. Vaziyet planından görüldüğü üzere tasarım, ortada meclis salonunun etrafında geometrik sayılabilecek kütleler şeklinde oluşturulmuştur. Girişler yükselen platform ile ortada bulunan meclis salonunun altından ve yanındaki diğer kütleden yapılmıştır. Vaziyet planında avlu kullanımını görmekteyiz fakat bu kullanım iç mekândan ziyade arka kısımda bulunan park ile bütünleşen ve nikâh salonu ile çok amaçlı salonun ortak kullanım alanını oluşturacak şekilde tarif edilmiştir (Bkz. EK-9) (İnternet: Gaziantep Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması). Giriş platformundan yapıya yaklaşımda insan ölçeğinden uzaklaşıldığı hissedilmektedir.

Başkanlık bölümü

Ortada yer alan meclis bloğunun iki yanında yer alan ve giriş platformun ile ilişkilendirilen iki kütleden az katlı olanı başkanlık, diğeri ise belediye müdürlüklerini barındırmaktadır. Bu nedendir ki başkanlık ve belediye girişleri ayrı çözülmüştür. Başkanlık girişinin meclis salonu kütesinin altında yer aldığını görmekteyiz. (İnternet: Gaziantep Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması).

Meclis salonu

Meclis salonu hem başkanlık girişini tarifler, hem de alt zemini yemekhane olarak işlev görür. Yapı çalışanlarının bir araya geldiği mekânları simgeler. Salonun izleme imkânının düşünülmüş olması, yerel yönetimlerin şeffaflığını ortaya koyar (İnternet: Gaziantep Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması).

Birim müdürlükleri

Belediye binası tasarımında klasik oda düzeni şeklinde büroların tasarımı söz konusudur. Birim müdürlükleri dış mekân ile yakın ilişkili düşünülmüştür. Zabıta müdürlüğü, hesap işleri ve yazı işleri zemin katta konumlandırılmıştır. Bununla halk ile ilişkili birimlerin ulaşılabilirlik ve iletişimi düşünülmektedir.

Ortak mekânlar

Tasarımda çok amaçlı salon ve nikâh salonu dışarıdan farklı zamanlarda kullanıma imkân verecek şekilde, arsanın batısında bulunan park ile bütünleşen bir avlu beraberinde çözülmüştür.

Genel cephe karakteri

Yapının genel cephe karakterinin sade olduğu görülmektedir. Bununla birlikte alt katta kolonlar bina cephesinde kendini hissettirmiş, öne çekilerek vurgulanmıştır. Makam cephesi balkon ile cepheden algılanabilir durumdadır. Belediye birimlerinin cephelerindeki pencereler ise söveler ile yeniden yorumlanmıştır. Cephe malzemesi olarak taş kaplama ve brüt beton kompozisyonu sağlamak istenirken alt katta kolonların vurgulandığı cephelerde ağırlıklı olarak cam kullanıldığı görülmektedir. Zemin kat cephesi belediye giriş aksında birinci kat ile birlikte yüksek olarak algılanmaktadır. Başkanlık bölümü cephede simgesel anlamda kendini hissettirmez. Tasarımcıların ifadesi ile yapının meclis salonu etrafında şekillenme çabası meclis bloğunu hem yapının geometrik merkezine getirir, hem de salona simgesel bir anlam yükler.

Resim 3.15. Gaziantep büyükşehir belediyesi cepheleri (arkiv.com.tr’den alınmıştır)

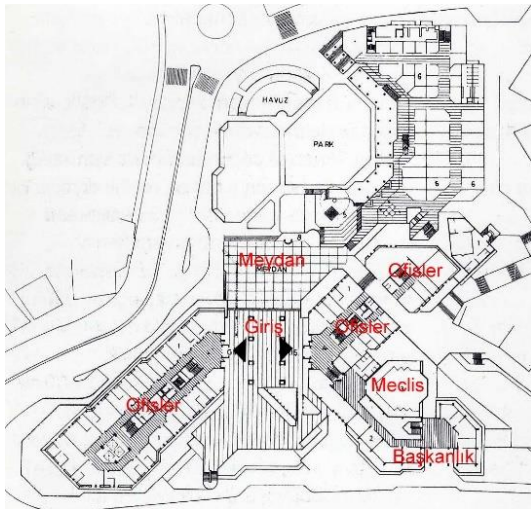
1986 – Ankara/Altındağ belediye binası proje yarışması

Yarışma programında sadece belediye binası yer almakta ve yarışmacılardan sadece belediye binası ile ilgili çözüm beklenirken, bu durumun uygulama aşamasında çevredeki yapılarında programa katılması ile birlikte yakın çevrenin tasarlanması olarak gelişmiştir. Uygulamada belediye alanları yarışma projesine göre %25 oranında azaltılarak bunların yerine çarşı, rekreasyon, yeme-içme alanları ve otopark öngörülmüştür. Bugün belediye binası haricinde kalan yapı bloğunun yıkımı söz konusudur (Karaaslan, 2001).

1986 yılında açılmış olan bu yarışmada birincilik ödülünü kazanan proje hiçbir köklü değişikliğe maruz kalmadan uygulanmıştır. Projenin müellifleri ise Nuran Karaaslan ve Merih Karaaslan'dır.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Yapı kuzey-güney doğrultusunda yönlendirilmiştir. Az katlı ve içinde bulunduğu alanı saracak ve yapının farklı katlarından girişleri karşılayacak şekilde tasarlanmıştır. Arsanın kenarlarına kadar uzanan kollar ile her yönden ulaşabilmektedir. Yarışma arsası kente hâkim bir noktada bulunmaktadır. Böyle bir noktada bulunmasından kaynaklı bakış açılarını kesmemesi ve mekânsal anlamda kent yaşamına katkı sağlaması amacıyla yapının ortasında bir boşluk bırakılmıştır – ki bu boşluk yapı kullanıma geçtikten sonra iki taraftan da kapatılmış ve iç mekâna aktarılarak giriş amaçlı kullanılmıştır.- Kütle iki kısımdan oluşur. Alt katta arsanın topoğrafyası ile ilişki kuran bir baza ve bu baza üzerinde yükselen yatay katlar (Bkz. EK-10) (Karaaslan M, 1987).

Resim 3.16. Ankara/Altındağ belediyesi üst zemin kat planı (Karaaslan, 2001)

Başkanlık bölümü

Başkanlık ve belediye girişlerinin birbirinden ayrıldığı görülür. Başkanlık girişi Talatpaşa Bulvarı'ndan yapılırken, belediye girişi ise Anafartalar Caddesi'nden ulaşılan meydandan yapılmaktadır. Giriş 2 kat yüksekliğindedir ve başkan odası bu girişin hemen üzerinde yer alır.

Meclis salonu

Sahip olduğu hacmin yapı içinde eritildiği gör÷lür. Bunun yanında arsadaki bulunduğu konum itibari ile de göz önünde bulunmamaktadır. Başkanlık makamı ile doğrudan ilişkili olacak şekilde konumlanır.

Birim müdürlükleri

Projede birim müdürlükleri klasik oda düzeni içinde tasarlanmıştır. Plan şemasında avlu kullanılmadığı için ıslak hacimler ve merdiven kovaları ortada (karniyarık plan şeması) yer almakta ve ofisler dış mekân ile ilişkilenebilmektedir (N.Karaaslan ve M.Karaaslan, 1987). Müdürlükler giriş katta konumlandırılmıştır. Buna rağmen bu birimlerin özellikleri ve işlevleri bilinmediğinden halk ile diyalog bağlamında değerlendirme yapılamamıştır.

Ortak mekânlar

Yarışma aşamasında sadece belediye binası tasarlanmış, nikâh salonu ve rant tesisleri uygulama aşamasında tasarıma dahil edilmiştir. Bu ortak mekânların günümüzde yıkıldığı bilinmektedir. Belediye binasının çatı katında bulunan prizmatik yemek salonu ise halkın kullanımına açıktır.

Genel cephe karakteri

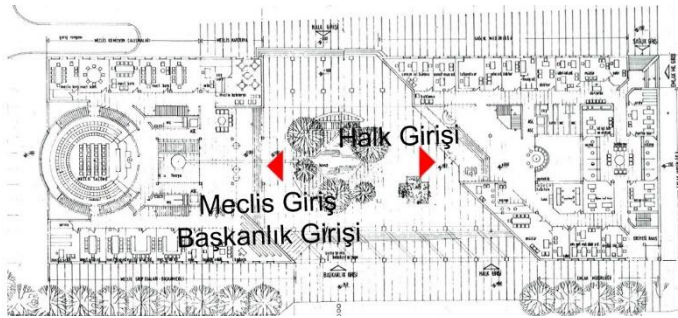
Tasarım Ankara'da yoğun bir güzergâh üzerinde bulunmaktadır. Mimarların arsanın sahip olduğu bu sıkışık duruma zemin katta sağır bir baza yaratarak karşılık verdiği söylenebilir. Üstler bu baza üzerinde kademeli olarak geriye çekilerek yükselmiştir. Pencerelerin arasında yer alan güneş kırıcı prekast elemanlar cephede belirgindir. Alt bazada taş kaplama kullanılırken, üst kısımda ise brüt yapı üzeri boya kullanılmıştır. Başkanlık makamı cephede vurgulu ve sade bir imaja sahiptir. Meclis salonuna ise tasarımda simgesel bir anlam yüklenmemiştir.

1991– Kayseri/Kocasinan belediye binası proje yarışması

1991 yılında Kocasinan Belediyesi tarafından açılmış ‘sınırlı’ bir yarışmadır. Belediye tarafından yarışmaya davet edilen 7 farklı mimari ekip arasından seçilmiş bir projedir. Müellifleri Vedat Dalokay ile İlhami Ural’dır Seçilen proje KISMEN uygulanmıştır.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Tasarımda, prizmatik dikdörtgen bir kütle ortasında asimetrik bir avlu yer alır. Girişler merdivenler ile yükseltilmiş bu avludan verilir (Bkz. EK-11). Sahip olduğu arsa ve programın da etkisi ile insan ölçeğinden uzaklaşma yapıya yaklaşımda hissedilmektedir.

Resim 3.17. Kayseri/Kocasinan belediyesi zemin kat planı (Dalokay ve Ural, 1991)

Başkanlık bölümü

Belediye, başkanlık ve halk girişleri ayrı çözülmüştür. Her iki girişi de yapı içinde oluşturulan avludan alınmıştır. Yapının genel cephe karakterinin tüm cephelerde aynı olduğu görülür. Başkanlık makamı, avluya bakan giydirme cam cephelerin olduğu çeperde 2. kattadır (Dalokay ve Ural, 1991).

Meclis salonu

Meclis salonunun ele alınışında, önceki yarışmalarda da görüldüğü gibi, halk göz ardı edilmemiş; meclise ulaşımı ve izleme imkânı sağlanmıştır. Buna karşın büyüklük olarak büyük bir hacme sahip olan meclis, yapı içinde eritilmiştir. Yarışma projesinde vurgulu olan meclis salonu uygulama aşamasında içeri çekilmiştir.

Birim müdürlükleri

Tasarımda, müdürlüklere ait tüm bürolar cephesini dış mekâna yaslamıştır ve avlu cephesine koridorlar bakmaktadır. Sağlık ve emlak müdürlükleri zemin kattadır.

Ortak mekânlar

Tasarımda nikâh salonu ve misafirhane (konukevi) yer alır. Nikâh salonunun meclis kütlesinin altında olduğu anlaşılmaktadır. Misafirhane 2'şer yataklı 6 odadan oluşmaktadır.

Genel cephe karakteri

Yapının cephe karakteri gayet sadedir. Tasarım uygulandığı zaman, iç avluya bakan cepheleri hariç tüm cepheleri brüt betondan oluşmaktadır. Son zamanda ise brüt beton yüzeylerin boyanmış olduğu görülmektedir. Avlu ve Mimar Sinan Parkı'na bakan cephede kolonlu düzen mevcuttur. Bununla birlikte yapı kütlesinin köşelerinde (her köşesinde farklı olarak) kimi zaman tek bir kolonun tüm cephe boyunda yükseldiği kimi zaman da balkonlaştığı görülmektedir (Dalokay ve Ural, 1991). Meclis salonu cephede vurgulu değildir.

Resim 3.18. Kayseri/Kocasinan belediyesi cephesi (yazar tarafından çekilmiştir)

1996 – Trabzon belediye binası proje yarışması

1996 yılında açılan yarışmanın sadece şartnamesi ve programına ulaşılmıştır. Toplamda 19.101 m2 lik bir programa sahiptir. Yarışmanın açılma nedeni dağınık binalarda hizmet veren belediye birimlerinin bir aradallığını sağlamaktır. Yarışmada birinci seçilen projenin müellifi Nuran Ünsal'dır. Yarışma projesi hayata geçirilmemiştir. 2006 yılında yeniden bir

yarışma düzenlenerek birinci seçilen proje uygulanmıştır. Bu proje 3. Dönem içinde incelenecektir.

Şartnamede dikkat çeken ayrıntı, yerel yönetimlerin halkla en çok iç içe olan kamu yapısının olduğu vurgusudur. Bunun yanı sıra yerel yönetimlerin aynı toplumda yaşayan bireyler arasından seçilen yöneticiler tarafından yönetilmesi bu ayrıntının bir diğer açıklamasıdır (İnternet: Trabzon Belediyesi Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması Şartnamesi). Yerel yönetim binalarının sadece yönetim yapısı olarak kalmasından ziyade halk ile iç içe olarak toplum üzerinde olumlu etkiler bırakmasının öneminden bahsedilir. Yukarıda açıklanan ifadelerin bir yarışma şartnamesinde yer alması belediye yarışma projeleri değerlendirilirken bahsi edilmeden geçilmeyecek kadar kıymetlidir.

1997 – Kocaeli/Derince belediye binası proje yarışması

Derince Belediyesi tarafından açılan, bünyesinde belediye işlevinin yanı sıra alışveriş, kiralanabilir büro mekânları ve çevre düzenlemesi içeren bir yarışmadır. Birinci seçilen yarışma uygulanma projelerinin çizilmesine rağmen yarışma aşamasında kalıp uygulanmamış örneklerdendir. Projenin müellifleri ise Mehmet Soylu ve Mete Öz'dür.

Jürinin açıkladığı ve projeleri nasıl değerlendirdiğine ait maddeler olmamakla birlikte birinci olan ödülün raporunu incelediğimiz zaman belli başlı kriterlere ulaşmamız mümkün olmaktadır. Bu bağlamda arazinin eğimli topoğrafik yapısını tasarıma dâhil etme konusunda, programın sahip olduğu farklı işlevlerin temsili ve bu mekânlara ulaşımın birincil olarak önem kazandığını görmekteyiz. Her yarışmada olduğu gibi jürinin vazgeçilmez kriteri uygulanabilirlik, bu yarışma içinde aranan en önemli özelliklerdendir (İnternet: Derince Belediye Sarayı, Alışveriş Merkezi, Büro Kompleksi ve Çevre Düzenlemesi Mimari Proje Yarışması).

Vaziyet planı ve planlama kararları

Vaziyet planı düzleminde en önemli yaklaşım, arsadaki doğal mevcut vadinin korunarak yapıların buna göre biçimlenmesi olmuştur (Bkz. EK-12). Yapıların insan ölçeğinden uzak olduğu söylenebilir.

Başkanlık bölümü:

Belediye girişleri birlikte çözülmüştür. Mekân kolonlar üzerinde yükselmiştir. Ayrıca başkanın makam odasının cephede balkonlaştığı görülür. Başkanlık makamının içinde bulunduğu yapı bloğunun ortasında konumlanması ve diğer birimler ile yakın planlanması aralarındaki ilişkiyi kuvvetlendirmiştir.

Resim 3.19. Kocaeli/Derince belediyesi başkanlık makam cephesi (İnternet: Derince Belediye Sarayı, Alışveriş Merkezi, Büro Kompleksi ve Çevre Düzenlemesi Mimari Proje Yarışması)

Meclis salonu

Meclis salonunun program dahilinde sahip olduğu iri kütlesi, yapının dışından algılanabilir biçimde tasarımına dâhil edilmiştir

Birim müdürlükleri

Yarışmada tasarlanan belediyeye ait müdürlükler klasik oda düzeni çerçevesinde değerlendirilmiştir. Belediyenin sahip olduğu müdürlüklerin özellikleri ve tasarlandığı katlar bilinmediği için halk ile diyalog bağlamında bir değerlendirme yapılamamıştır.

Ortak mekânlar

Belediye yarışmasında tasarım programına dâhil edilen dükkânların daha çok bir alışveriş merkezi niteliğinde olması dış mekân sürekliliğini artıran bir etki yaratacaktır. Önceki bölümlerde de üzerinde sıkça durduğumuz, “kentli tarafından kullanılabilme” tezi yarışma programlarında yer verilen ortak mekânların sayısına niteliğine ve niceliğine bağlıdır.

Genel cephe karakteri

Genel anlamda modern bir cephe karakterine sahip olduğu söylenebilir. Malzeme hakkında bilgiye ulaşılamamıştır. Cephede kullanılan eleman belirginliği yoktur. Meclis salonu ve başkanlık makamının simgesel ifadesi yoktur.

2000 – Ankara büyükşehir belediye binası proje yarışması

Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından açılan yarışmanın amacı “Başkenti temsil edecek bir belediye sarayı oluşturmak” olarak açıklanmıştır. Yarışma sonuçlanmış fakat birinci seçilen proje tamamen yarışma aşamasında kalıp uygulanmamış örneklerdendir. Yarışmada birinci seçilen ödülün müellifleri Çoşkun Erkal, Filiz Erkal ve Ozan Erkal’dır (İnternet: Ankara Büyükşehir Belediyesi Belediye Başkanlık Sarayı ile Ticari ve Sosyal Tesisleri Mimarlık-Mühendislik, Kentsel Tasarım Yarışması).

Jüri açıklamalarını programın yüklü ve bunun sonucunda metrekaresinin oldukça iri olduğu yöndedir. Jüri bunun çözümünün nasıl olacağını arar. Ardından tasalanacak yapının çevre içinde anlam kazanması gerektiğini söyler. Tasarımdan beklenen alışılmış büro binası çözümlerinin önüne geçerek yerel yönetim kavramına uygun bir simgenin yaratılmasıdır.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Vaziyet planı yaklaşımı parçalı kütleler ve bu kütleler çevresinde yeni kamusal alanlar yaratmak amacıyla olduğu görülür. Alanın ve programın yüklü olması özellikle belediye sarayının çok katlı olmasını doğurmuştur. Bu kitlenin yüksek olması, belediye binasının şehir içindeki kitlesel simgeselliğini sağlama düşüncesi ile de açıklanabilir (İnternet: Ankara Büyükşehir Belediyesi Belediye Başkanlık Sarayı ile Ticari ve Sosyal Tesisleri Mimarlık-Mühendislik, Kentsel Tasarım Yarışması). Yapıların ölçeği ile ilgili değerlendirme görsellerin azlığından kaynaklı yapılamamıştır.

Başkanlık bölümü

Projede birinci gelen tasarımın çizimlerine ulaşılamamıştır. Bilgilerine ulaşılamayan başkanlık bölümü için bu yüzden değerlendirme yapılmamıştır.

Meclis salonu

Projede birinci gelen tasarımın çizimlerine ulaşamamıştır. Bilgilerine ulaşamayan meclis salonu için bu yüzden değerlendirme yapılmamıştır.

Birim müdürlükleri

Projede birinci gelen tasarımın çizimlerine ulaşamamıştır. Bilgilerine ulaşamayan birim müdürlükleri için bu yüzden değerlendirme yapılmamıştır.

Ortak mekânlar

Yarışmada ilan edilen programa göre ve belediye yapısının sahip olduğu metrekareye oranla, nispeten çok az ortak kullanım alanlarının tasarlanması istenmiştir.

Genel cephe karakteri

Tasarıma ait sadece maket resmi olduğundan ve yarışma uygulamaya geçirilmediği için bir değerlendirilme yapılamamıştır.

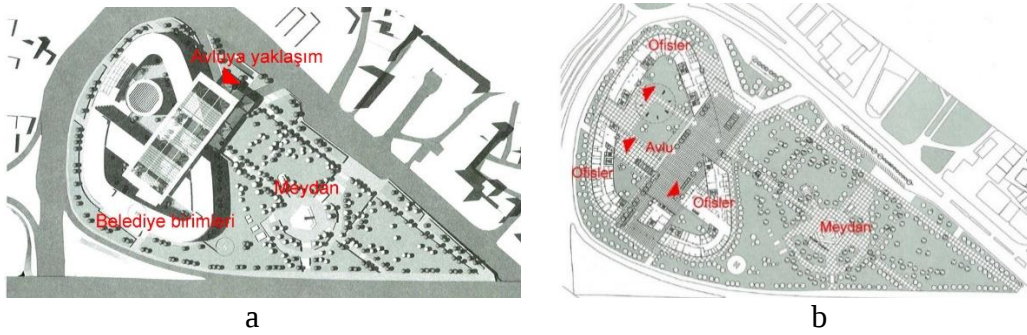
2001 – İstanbul büyükşehir belediye binası proje yarışması

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından açılan yarışmanın amacı, “dağınık olarak hizmet veren birimlerin bir araya toplanarak yerel yönetim olgusunu güçlendirmek” olarak ifade edilmiştir. Yarışma sonuçlanmış fakat birinci seçilen proje tamamen yarışma aşamasında kalıp uygulanmamış örneklerden olup müellifleri Murat Tabanlıoğlu ve Melkan Gürsel Tabanlıoğlu’dur (İnternet: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması).

Jüri projenin arsaya yerleşimindeki olgunluğuna dikkat çekmiş; diğer projelerde olduğu gibi yer kavramı, jürinin en önemli değerlendirme kriterlerinden olmuştur. Tasarımın şehir içindeki bütünselliği de değerlendirilen diğer bir başlıktır.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Tasarımın kamusal alan ihtiyacından yola çıkılarak yapıldığı bilinmektedir. Bu yaklaşımın sağlanabilmesi için yeşil alan ile zenginleştirilmiş kapalı bir avlu oluşturulmuştur (Bkz. EK-13). Jüri raporunda bu avlunun toplanma – dağılma özelliğine sahip ve binaya davet edici olduğu belirtilmiştir. Avlu çelik bir çatı ile örtülüdür. Bu sayede tüm yıl boyunca kullanılabilecek bir mekân yaratmaktadır (Bkz. EK-13). Sahip olduğu programın ve arsanın da etkisi ile tasarım insan ölçeğinden uzaktır.

Resim 3.20. a) İstanbul büyükşehir belediyesi vaziyet planı b) Zemin kat planı (İnternet: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması)

Başkanlık bölümü

Zemin kat planından yapıya farklı girişlerin verildiği görülmektedir. Mimari açıklama raporunda ayırım yapıldığına dair net bir bilgiye ulaşılmamasına rağmen girişlerin farklılaştığı düşünülmektedir. Bunun dışında başka bilgiye ulaşılamamıştır.

Meclis salonu

Meclis salonunun kütsel hacmi, hem plan düzleminde hem de üçüncü boyutta hissedilebilmektedir. Zeminden yükseltilmiş meclis salonu çok amaçlı salon ile birlikte üst üstedir.

Birim müdürlükleri

Birim müdürlüklerinin çoğu eğrisel ekseninde yer alır. Ofisler bu şekilde konumlanarak gün ışığından azami derecede kullanım sağlamaktadır (İnternet: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması). Belediyenin sahip olduğu müdürlüklerin özellikleri ve tasarlandığı katlar bilinmediği için halk ile diyalog bağlamında bir değerlendirme yapılamamıştır.

Ortak mekânlar

Kamuya açık olarak öngörülen meydan, binanın yüksekliğinin de en az düzeyde tutulması ile belediyenin sunduğu yüklü programa yer sağlanması amaçlanmıştır. Burada esas olan düşünce bina yüksekliği ve karayolu boyunca şehrin silüetini korumak ve şehrin gelişimi için bir referans oluşturmak olmuştur. Kreş, Ç.A.S ve kafeteryalar ise kentli kullanımına sunulan ortak mekânlar olmuştur (İnternet: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması).

Genel cephe karakteri

Tasarımın genel cephe karakteri ekolojik ve teknolojik gelişmeler ile zenginleştirilmiştir. Solar paneller kullanılarak enerji giderlerine katkı sağlama düşüncesi oluşturulmuştur. Bununla birlikte cephede aynalı cam yerine saydam cam kullanılmıştır. Bu kullanım ile daha ferah bir çalışma ortamı yaratılacağı düşünülmüştür. Tamamen cam kullanılan cepheler için çelik iskeletlere takılı güneş kırıcılar ile gerek ışık kontrolü gerekse de ses kontrolünün sağlanmak istediği belirtilmiştir (İnternet: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması). Başkanlık ve meclis salonunun simgesel ifadesi cephede hissedilmez.

2004 – Eskişehir/Tepebaşı belediye binası proje yarışması

2004 yılının Ağustos ayında başlayan yarışma süreci, yine 2004 yılının Aralık ayında tamamlanmıştır. Proje birinci seçildikten sonra çok fazla değişikliğe uğramadan uygulanmış örnekler arasındadır. Selim Velioğlu ve Erce Funda projenin müellifleridir (İnternet: Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması).

Vaziyet planı ve planlama kararları

Tasarımın tamamıyla sosyal odaklı olmasını sağlamak için avlu ve meydan kavramları birlikteliğinde kütle kompozisyonunun yapıldığını ifade edebiliriz. Yapıya yaklaşımda meydan algısı söz konusudur. Meydan insan ölçeğindedir. Belediye girişinin bu meydandan yapıldığı görülmektedir. Meydandan avluya akan bir geçiş söz konusudur. Avlu daha çok nikâh salonu ve birim müdürlüklerinin sirkülasyonunun baktığı bir mekân olarak düşünülmüştür (Bkz. EK-14).

Başkanlık bölümü

Başkanlık makamının girişi, belediye girişinden ayrı düşünülmüştür. Makam girişi, kolonlar üzerinde yükselen başkanlık makamının altındadır. Girişin kütle hareketi ile geriye çekilerek tasarlanması kendisini cephede hissettirir. Program olarak çok büyük olmayan belediye binasının başkanlık makamı diğer birimler ile ilişkilidir. Başkanlık holünün dar olması bekleme imkânını kısıtlamaktadır. Holün sergileme ve kokteyl imkânı oluşmamıştır (İnternet: Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması).

Resim 3.21. Eskişehir/Tepebaşı belediyesi başkanlık girişi (maps.google.com'dan alınmıştır)

Meclis salonu

Meclis salonu yapı içinde çözülmüştür. Meclis salonu aşağıdaki tabloda da görüldüğü gibi girişin hemen üstündedir fakat meydandan algılanmamaktadır.

Birim müdürlükleri

Belediye işlerinin yürütüldüğü müdürlükler yapının zemin, birinci ve ikinci katlarında doğu cephesinde tasarlanmıştır. Belediyenin sahip olduğu müdürlüklerin özellikleri ve tasarlandığı katlar bilinmediği için halk ile diyalog bağlamında bir değerlendirme yapılamamıştır. Cephe karakteri sadedir.

Ortak mekânlar

Belediye programında yer alan ortak mekânlar (çok amaçlı salon, dükkânlar ve kreş, kütüphane ve nikâh salonu) bu yapı tipinin kentli ile olan ilişkisinin devamlılığı açısından önemli görülmüş ve bu nedenle programa dahil edilmiştir.

Genel cephe karakteri

Genel anlamda modern bir cephe karakterine sahiptir. Ağırlıklı olarak cephede iki farklı malzeme kullanılmıştır. Yapının bazı kısımlarında kullanılan giydirme cam cepheler yapım aşamasında standartlarına uygun kullanılmadığı için hem yaz hem de kış aylarında Belediyeye oldukça fazla mali yükümlülük getirmiş olduğu bilinmektedir. Bunun yanında tasarımı özel bir cephe elemanının kullanılmadığı gözlenir. Meclis salonuna tavır olarak simgesel bir anlam yüklenmemiştir. Başkanlık makamının cephede simgesel ifadesi yoktur, başkanlık girişini tarifler.

Resim 3.22. Eskişehir/Tepebaşı belediyesi genel görünüm (maps.google.com'dan alınmıştır)

3.2.3. Üçüncü dönem proje yarışmaları (2005-günümüz)

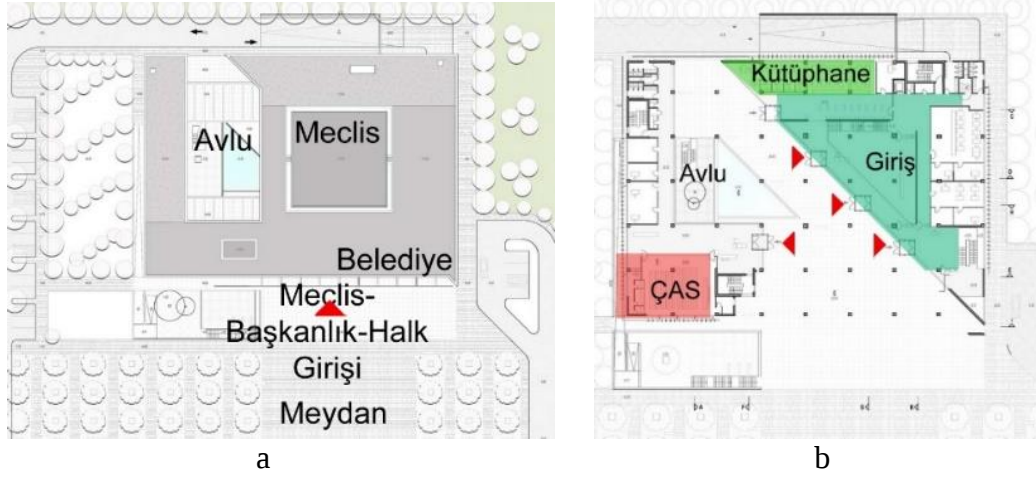
Üçüncü dönem olan 2005-2017 yılları arasında açılan 23 yarışmadan, 2010-Çankaya/Ankara Belediye hizmet binası yarışması programı başkanlık hizmet birimlerini içerse de, yarışmanın asıl amacının belediye binasından çok kente müzik, toplantı ve plastik sanatların yer alacağı sanat ve kültür merkezi kazandırmayı amaçladığı bilindiğinden değerlendirilecek belediyeler arasına alınmamıştır.

2005 – Diyarbakır/Yenişehir Belediye Binası Proje Yarışması

2005 yılında açılan ve Diyarbakır için ilk yarışma özelliği olan Yenişehir ilçe belediyesi yarışması yine aynı yıl içinde sonuçlanmıştır. Yarışmanın müellifleri Semra Uygur ve Özcan Uygur dur. Yarışmayı farklı kılan özellik sonuçların ilan edilmesinden sonra belediyenin arsayı değiştirmesi olmuştur. Arsanın değişmesi ile birlikte aynı zamanda ihtiyaçların da değiştiği belediye tarafından ifade edilmiştir. Bu nedenle birinci seçilen ekip yeni arsa ve programa göre yeniden tasarım yapmıştır. Proje yarışma ile birinci seçilip KÖKLÜ DEĞİŞİKLİKLER yapılarak uygulanmış örnekler arasında değerlendirilecektir. Proje hayata geçtiği için değerlendirmeler uygulamaya geçen proje üzerinden yapılacaktır.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Genel anlamda projeye ait tüm verileri incelediğimizde, tasarımın kütle biçimlenişinde yörenin sahip olduğu iklim koşullarının katkısının olduğunu görmekteyiz. Açıklanan bu nedenin yanı sıra, belediye binasının halkın evi olarak kullanılma fikri de bu biçimlenişte rol oynamıştır. Yaz sıcağından koruyan, kışın korunaklı olan avlunun vatandaşların serbestçe dolaşabildikleri bir mekân olması amaçlanmıştır (Bkz. EK-15) (İnternet: Diyarbakır Yenişehir Belediye Binası). Uygulanan belediye binası insan ölçeğindedir. Yapı insan üzerinde baskı kurmaz, avlu ve meydan öğeleri ile kullanıcısı ile iletişime geçmeye çalışır.

Resim 3.23. a) Diyarbakır/Yenişehir belediyesi vaziyet planı b) Zemin kat planı (İnternet: Diyarbakır Yenişehir Belediye Binası)

Başkanlık bölümü

Zemin kattaki boşlukta belediye ve başkanlık girişleri ayrı ayrı düzenlenmiştir. Girişlerin hiçbirini cephede kendini hissettirmez. Başkanın makamı 1. katta yer almaktadır. Dış çeperden geri çekilerek önünde yaratılan dış mekân ile hem iklimden kendini korur, hem de tıpkı bir balkon görevi görür. Bu durum başkanın gerektiğinde, halka hitap ettiği/edeceği mekân hissini uyandırır.

Meclis salonu

Meclis salonu en üst katta dairesel oturma planlı, etrafı camla çevrili olarak tasarlanmıştır. Aydınlık olan meclis salonu, şeffaf ve katılımcı demokrasinin bir yansıması olarak yapının tam ortasında konumlandırılmıştır. Salonun cepheden algılanması söz konusu değildir.

Resim 3.24. Diyarbakır/Yenişehir belediyesi meclis salonu (İnternet: Diyarbakır Yenişehir Belediye Binası)

Birim müdürlükleri

Belediyenin sahip olduğu müdürlükler yapının cephelerinde yer almaktadır. Tamamen camdan oluşan ofis cepheleri güneş kontrolünün sağlanması açısından güneş kırıcılara sahiptir (İnternet: Diyarbakır Yenişehir Belediye Binası). Zemin kat planında ofis birimlerinin olduğu görülmüştür. İşlev ve özellikleri bilinmemektedir. Halk ile diyalog bağlamında ulaşılması gereken müdürlüklerin zemin katta konumlandırıldığı söylenebilir.

Ortak mekânlar

Kentlinin kullanımı için programda ortak mekân olarak kreş, kafeterya, kütüphane ve nikâh salonu istenmiştir.

Genel cephe karakteri

Yapının genel karakteri brütalisttir. Ağırlıklı olarak brüt betonun kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte mermer kaplama ve cam ile uyumlu bir karakter oluşturulmak istenmiştir. Özellikle ofis cephelerinde kullanılan dikey güneş kırıcılar güneş kontrolü sağlamaktadır. İç mekânda ise brüt betonun yanında cam ve ahşap kullanıldığı görülmektedir. Başkanlık ve meclis salonunun cephe biçimlenişinde baskın rolü olmamasına karşın meclis salonunun simgeselliği tasarımda ön plandadır.

Resim 3.25. Diyarbakır/Yenişehir belediyesi cephesi (İnternet: Diyarbakır Yenişehir Belediye Binası)

2005 – İstanbul/Pendik belediye binası proje yarışması

2005 yılı içinde sonuçlanan Pendik ilçe belediye binası yarışması tamamen yarışma aşamasında kalıp uygulanmamış örnekler arasında olan proje Deniz Dokgöz, Ferhat Hacılibeyoğlu ve Orhan Ersan’dır. Yapılacak değerlendirmeler yarışma projesi üzerinden yapılacaktır (Mimarlar Odası, 2005).

Jüri raporu incelendiğinde ilkesel değerlendirme yaklaşımı “Pendik’in kaybolmuş kimliğiyle, trafiğiyle, toplumsal yaşamıyla, kültürüyle bütünleşmiş yaşayan bir meydana ve bu meydana bütünleyen bir hizmet binasının tasarımı ile kentsel odak olabilecek bir yapı dilini ortaya çıkarmak” olarak açıklamıştır. Jüri değerlendirilen projelerin kent bütününde ele alındığını belirtmiştir. Bunun nedenini ise “kentsel simge oluşturacak bir yapı” özelliği ile yeni kent dokusunun oluşumuna katkı olarak açıklamıştır.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Ana karar belediye binası ile bütünleşen ve halk için bir toplumsallaşma alanı yaratmak olarak gelişmiştir. Arazinin topoğrafyası ile kazanılan alt zemin kot, halkın ulaşabildiği ticari alanlar ile zenginleştirilen bir avlu birlikteliğinde tasarlanmıştır (Bkz. EK-16) (Mimarlar Odası, 2005). Yapı bu özellikleri ile insanı merkeze koyar, ölçeği abartılı değildir.

Resim 3.26. İstanbul/Pendik belediyesi üst zemin kat planı (Mimarlar Odası, 2005)

Başkanlık bölümü

Başkanlık girişi ve halk girişi birbirinden ayrılmıştır. Halk girişinin alt zemin kota inmeden oluşturulan platform ile bağlantısı sağlanmıştır. Başkan girişi çok sade olarak ele alınmıştır; girişin yapıldığı yerde bulunan birimler başkanlık girişinin temsil özelliğini kaybetmesine neden olmuştur. Birimler ile olan ilişkisi uzak olmasına rağmen mekânlar galeriler ile zenginleştirilmiştir (Mimarlar Odası, 2005).

Meclis salonu

Meclis salonuna dışarıdan direk ulaşım söz konusudur. Halkın ulaşımı ve meclis faaliyetlerini izleme imkânı yaratılmıştır. Başkanlık makam odası ile aynı katta (2. Kat) yer almaktadır. Ulaşımı kolaydır.

Birim müdürlükleri

Tasarımda, birim müdürlükleri yapı içinde galeriler etrafında açık ofis düzeninde tasarlanmıştır. Avlu kotunda zabıta, satın alma ve imar müdürlükleri, üst zemin kotunda ise gelir ve sağlık müdürlükleri bulunmaktadır. Bu müdürlükler halk ile birinci dereceden yakın ilişkide olan birimler olarak diyalog bağlamında ulaşılabilir konumdadır.

Ortak mekânlar

Programda bulunan ortak mekân çeşitlerine bakıldığında zaman, tasarımda vaadedilen, kentlinin toplumsallaşma amacıyla bir çelişki içinde olduğu söylenebilir. Tasarıma dâhil edilen alt zemin kotunda yaratılan avluda sadece rant tesislerinin ve de kafeteryanın olması üzerinde durulması gereken konudur.

Genel cephe karakteri

Genel anlamda sade bir cephe karakterine sahiptir. Yarışma perspektiflerinden ağırlıklı tek malzeme kullanıldığı anlaşılmaktadır. Galeri ve giriş cephelerinde giydirme cam kullanılmıştır. Ofis cephelerinde ise yatay güneş kırıcıların kullandığı görülmektedir.

Belediye ana girişinde ise saçak belirgindir. Tasarımda, meclis salonunun varlığına ve başkanlık makamı simgesel anlam taşımamaktadır. Meclis kütesi yapı içinde eritilmiştir.

2005– Karabük belediye binası proje yarışması

2005 yılı içinde sonuçlanan Karabük belediye binası yarışması, yarışma ile birinci seçilip hiçbir köklü değişiklik yapılmaksızın AYNEN uygulanmış örnekler arasındadır. Değerlendirmeler yarışma projesi üzerinden yapılacaktır. Projenin müellifi Erkin Mutlu dur.

Yarışma jürisi raporlarından yola çıktığımızda yarışma alanı özelinde var olan 9 metrelik kot farkının nasıl çözüleceği düşüncesi projelerin değerlendirilmesi konusunda belirleyici olmuş, yerel yönetim kavramının iç ve dış mekâna yansıma biçimlerinin nasıl olması, üzerinde durulan bir diğer kriter olarak öne çıkmıştır.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Arazinin alt ve üst kotlardan şehre açılabilme olanağı, yerleşimin ana fikrini oluşturur. Bu sayede yapıya iki kottan giriş verilerek yapının kendi geometrisiyle arazinin doğallığını sürdürmesi ve oluşturulan peyzajın parkı da içine alarak çevresiyle bütünleşmesi sağlanmıştır. Plan kurgusunda avlu kullanılmıştır. Tasarımı farklı kılan özelliklerden birisi avlunun tam ortasında meclis salonunun olması, diğer tüm birimlerin meclis etrafında kendine yer bulması ve meclis salonunun etrafındaki rampalar ile katlara ulaşımın sağlanmasıdır (Bkz. EK-17) (Ulukavak, 2012). Yapı insan ölçeğindedir.

Başkanlık bölümü

Belediye binasında başkanlık ve belediye girişlerinin farklılaştığı görülür. 2 farklı kottan belediye binasına giriş yapılırken başkanlık girişinin sadece alt kotta bulunan meydana olduğu anlaşılmaktadır.

Resim 3.27. Karabük belediyesi başkanlık makamı (maps.google.com'dan alınmıştır)

Meclis salonu

Meclis avlu içinde yapının tam merkezinde konumlandırılmış ve tüm mekânlar meclis etrafında şekillenmiştir.

Birim müdürlükleri

Tasarımda, birim müdürlükleri yapı içinde meclis salonu etrafında klasik oda düzeninde tasarlanmıştır. Jüri raporunda da yarışmada yer alan projelerin birim müdürlüklerine ilişkin, “Açık büro düzeni gereken mekânsal karşılığını bulamamış, çoğu kez hücresel büro şeklinde ele alındığı gözlemlenmiştir” ifadesi yer almaktadır. Halk ile diyalog için hangi birim müdürlüklerinin kullanıldığı bilgisine ulaşamamıştır.

Ortak mekânlar

Arsada topoğrafyadaki kot farklılığının peyzaj ile düzenlenerek belediye binasına yaklaşımda önemli rol oynadığını, alınan ana kararlarda ifade etmiştik. Peyzaj düzenlemesindeki kot farklılıklarında ortak mekânların kullanılması alt ve üst kotlar arasındaki ulaşımın sürekliliğini de sağlamıştır. Üst kotta ise rant tesislerinin konumlandırılması ve kentlinin buradan faydalanması amaçlanmıştır (Ulukavak, 2012).

Genel cephe karakteri

Yapının meydan cephesinde giydirme cam cepheyle şeffaflık sağlanmış ve güneş kontrolü için düşey alüminyum paneller güney cephede kullanılmıştır. Bu cephenin güneye bakması nedeniyle güneş kırıcıların yatay kullanılması gerekmektedir. Bu nedenle paneller işlevini

yerine getirememiş, sadece cephedeki yatay etkinin kırılmasını sağlamıştır (Ulukavak, 2012). Başkanlık girişi iki kat yüksekliğinde tasarlandığı için kendini cephede hissettirir. Başkanlık makamı cephede vurgulu değildir. Tasarımda, meclis salonuna simgesel bir anlam yüklenmiştir. Fakat bu anlam yapı kabuğu içindedir. Kendisini cephede hissettirmez.

2006 – Manisa belediye binası proje yarışması

2005 yılının Kasım ayında ilan edilen yarışma 2006 yılının Mart ayında sonuçların açıklanması ile son bulmuştur. Birinci seçilen proje tamamen yarışma aşamasında kalıp uygulanmamış örnekler arasında yer alan projenin müellifleri Evren Başbuğ, İnanç Eray ve Özcan Kaygısız'dır.

Yarışmanın jüri raporlarına ulaşamamakla birlikte, ilan edilen şartnameden jürinin yaklaşımını ve projeleri nasıl değerlendirdiğine dair kriterleri ortaya koyabiliriz. Bu bağlamda önceki yarışmalardan çokta farklı bir seçim kriterine rastlamamaktayız. Yerel yönetim anlayışının getirmiş olduğu gereksinimlerden olan halkın yapı ile iç içe olma durumu ve tasarım alanında oluşturulacak kentsel mekân kalitesi öncelik olarak belirlenmiştir. Özellikle tasarım alanının kentin büyüme noktasında olması ve eski kent merkezi ile olan ilişkisinin kurulması aranan diğer özelliklerdendir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Arsanın yapısı nedeniyle lineer bir yerleşim söz konusudur. Belediye binası doğu batı yönünde uzanırken, kuzey-güney doğrultusundaki geçirgenliği kent meydanı-forum çözümü ile sağlanmak istenmiştir. İç mekân kalitesi, birimler arasında sevimsiz koridorların oluşmasını önlemek ve ana giriş holünün algısı için 4 farklı yerde avlu tasarlanmıştır. Asansörlerin bu avlu ile ilişkisi göze çarpmaktadır (Bkz. EK-18) (İnternet: Manisa Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması). Tasarım ölçek olarak insanı merkeze koymaz. Belediye girişinde öngörülen saçak baskın özelliktedir.

Başkanlık bölümü

Başkanlık makamı belediye binasında 1. katta tasarlanmıştır. Başkan girişi ve belediye girişleri farklılaştırılmıştır. Başkan makam girişi merdivenler ile vurgulanırken, makam için

cephede ayrı bir çözüm getirilmemiş ofis cepheleri ile aynı özellikte tasarlanmıştır. 1. katta konumlandırıldığı nokta itibariyle diğer birimler ile ilişkisi kolaydır (İnternet: Manisa Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması).

Meclis salonu

Başkanlık makamı ile aynı kattan bulunmaktadır. Halk ulaşımı kolaydır. Halk ile olan ulaşımı erişilebilirliğin değişimi olarak yorumlanmaktadır.

Birim müdürlükleri

Birim müdürlüklerine ait mekânlar klasik oda düzeninde tasarlanmıştır. Avlu ile ilişkileri olmayıp plan düzleminde dış çeperde yer alır. Halk ile diyalog için hangi birim müdürlüklerinin kullanıldığı bilgisine ulaşılamamıştır.

Ortak mekânlar

Hemen hemen tüm ortak mekânlar belediye programının haricinde değerlendirilmiş ve tasarımı bu yönde yapılmıştır. Kentlinin hizmetine açılan sayılan bu ortak mekânlar ile bütünleşen belediye yapısı kentte bir kamusal alan yaratmayı amaçlamaktadır.

Genel cephe karakteri

Yarışma açıklama raporunda ek bilgi verilmediği için bu bölümde yapılan değerlendirmeler yarışma projesi ile teslim edilmiş olan görseller üzerinden yapılmıştır. Bu bağlamda yapının cephelerinde ağırlıklı 2 farklı malzemenin kullanıldığı görülmektedir. Sağır yüzey için brüt beton kullanılırken, cepheler için cam giydirmelerin varlığı göze çarpar. Giriş platosunda yaratılan kent forumunda tüm cephe boyunca yükselen kolonlar alanı vurgulamaktadır (İnternet: Manisa Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması). Başkanlık makamının cephede vurgulu bir tavrı yoktur. Meclis salonunun tasarımında herhangi bir sembolik ifade ya da anlatımın yüklenmediği görülmektedir.

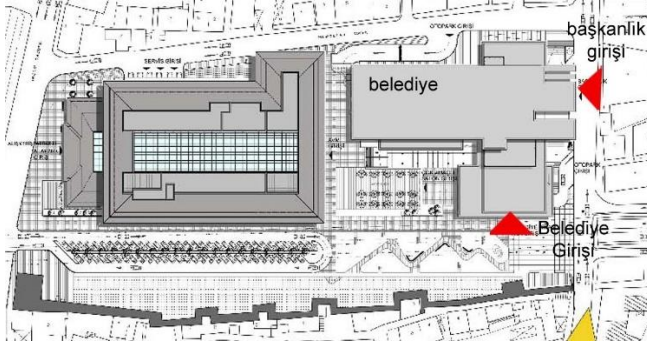
Resim 3.28. Manisa belediyesi genel cephe görünümü (İnternet: Manisa Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması)

2006 – Trabzon büyükşehir belediye binası proje yarışması

2006 Yılı'nın mayıs ayında açılan yarışma yine aynı yılın Ağustos ayında sonuçlanmıştır. Trabzon kenti kısıtlı arazi imkanlarından dolayı tek merkezli olarak büyümekte ve bu büyümeye ek olarak altyapı problemleri yaşanmaktadır. Bu problemleri ortadan kaldırmak için kentin çok merkezli bir hale getirilmesi gerekli görülmüştür. Bu dönüşüm için tescilli eski Tekel Binasının kullanılarak kent yaşantısına dahil edilmesi ile yeni bir merkezin oluşturulmak istenmesi yarışmanın açılmasındaki temel amaçtır. Yarışma ile birinci seçilen proje hiçbir köklü değişiklik yapılmaksızın AYNEN uygulanmış örnekler arasındadır. Birinci seçilmiş olan projenin müellifleri Derya Ekim Öztepe ve Ozan Öztepe'dir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Eski Tekel binası ile aynı arsada bulunması ve surlar ile karşılıklı olması sebebiyle kütleli oluşumun bu iki tarihi eserden etkilendiği görülür. Bina yükseklik olarak bu iki yapıyı önemser. Yapı kompleksinin kuzeyinde bulunan ve herhangi bir mimari niteliğe sahip olmayan betonarme yapı tamamen yıkılmış ve bulunduğu arazide betonarme strüktürde belediye hizmet binası tasarlanmıştır (Bkz. EK-19) (İnternet: Trabzon Belediyesi Hizmet Binası). Belediye yapısı baskındır. Buna karşın insan ölçeği göz ardı edilmemiştir.

Resim 3.29. Trabzon belediyesi vaziyet planı (İnternet: Trabzon Belediyesi Hizmet Binası)

Başkanlık bölümü

Başkanlık ana kütlede kısmen ayrıştırılarak farklı yaya ve araç girişi önerilmiştir. Giriş saçak ile cephede vurgulanmıştır. Başkanlık makamı cepheden özel olarak ayrılmamıştır ve aynı cephe karakterinin kullanıldığı görülür. Başkanın diğer birimler ile ilişkisi kolaydır.

Meclis salonu

Meclis Salonu, "Katılımcı demokratik anlayış "felsefesinin" forma aktarılması sorunsalı üzerinde yoğunlaşmış, bu bağlamda ortaya çıkartılan düşünceler tasarıma aktarılmaya çalışılmıştır.

Resim 3.30. Trabzon belediyesi meclis salonu (maps.google.com'dan alınmıştır)

Birim müdürlükleri

Ofis yerleşimindeki temel prensip, serbest plan dahilinde halk ile çalışanlar arasında yarı geçirgen bir alan oluşturma olarak benimsenmiştir. Ofis mekânında çalışan müdürler ve şefler için yarı açık mekanlar düzenlenmiştir. Bu mekanlar ile halkın bulunduğu sirkülasyon

alanları arasında ise diğer personel açık ofis mantığında yerleştirilmiştir. Su işleri, gelir, emlak ve hesap işleri müdürlükleri zemin katta halkın birebir ulaşımına sağlanmıştır.

Ortak mekânlar

Tasarımda Eski Tekel Binasının tamamının alışveriş merkezi (rant tesisi) olarak yeniden işlevlendirilmesi ve kentsel mekân olarak kullanılması amaçlanmıştır. Ç.A.S kullanımı yine hem belediye hem de kentlinin kullanımına sunulması düşünülmüştür.

Genel cephe karakteri

Modern bir cephe karakterine sahiptir. Giydirme cephenin kaplama malzemesi de Sur duvarlarının tonlarını barındırarak tasarlanmıştır. Cephe de kullanılan saçak ve bu saçığın tüm cephe boyunca uzanan kolonlarla taşınması genel cephe karakterinin belirleyicisi olmuştur. Başkanlık makamı cephede simgesel olarak ifade edilmemiştir. Buna karşın başkanlık girişi saçak ile cephede vurgulanmıştır. Kent parlamentosu niteliğindeki meclis salonu bir "hacimsel gösterge" olarak yorumlanmış ve Kahramanmaraş Caddesi'nden halkın da görsel ilişki kurabileceği bir kotta konumlandırılmıştır. "Gösteren"; genel hacimsel bütünden kendini farklılaştıran meclis salonu kütesidir. "Gösterilen" ise yapının sahibi olan, Trabzon halkıdır (İnternet: Trabzon Belediyesi Hizmet Binası).

2006 – Antalya/Serik belediye binası proje yarışması

2006 yılının Mart ayında başlayan yarışma yine aynı yıl Mayıs ayında tamamlanmıştır. Birinci seçilen proje uygulanmayıp sonradan Belediye tarafından farklı yollardan proje elde edilmiştir (yarışma projesi ile ilişkisi hiç olmayan). Proje müellifleri Alper Öden ve Ali Özer'dir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Tasarım alanının kentin içerisinde kısmen sıkışık bir parselde olduğu görülmektedir. İnsan ölçeği göz ardı edilmemiştir. Tasarım kriteri aşağıdaki gibi ifade edilmiştir.

...kentsel estetiği gözetilen bir yapı ve açık alan bütünlüğü elde etmek ve binayı programlar arası ilişkilerin tasarlandığı bir kompleks olarak düşünüldü. Öneri, sınırlar dahilinde kullanılabilir kent yüzeyini mümkün olan en verimli şekilde kullanarak, yapıyı tümüyle bir "iletişim ortamı", bir "sosyal odak" olarak ele alıyor.... (İnternet: Serik Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi bölgesel Mimari Proje Yarışması)

Başkanlık bölümü

Zemin Kat Planı'ndan gördüğümüz kadarıyla başkanlık ve halk girişinin farklılaştığı görülmektedir. Başkanlık girişi yapının üstündeki saçak ile vurgulu hale gelmiştir. Başkanlık makamının cepheden algısı söz konusu değildir. Başkanlık makamının bulunduğu kat planına ulaşamadığı için diğer birimler ile olan ilişkisi bilinmemektedir (Bkz. EK-20).

Meclis salonu

Meclis salonu yapıya yaklaşımda algılanabilir konumda yer almaktadır. Zeminden kolonlar ile yükseltilmiş ve kullanılan farklı malzeme ile belirginleştirilmiştir.

Birim müdürlükleri

Birim müdürlükleri ile ilgili plan düzleminde herhangi bir bilgiye ulaşılmamıştır. Bu yüzden halk ile iletişim bağlamında değerlendirilmesi yapılmamıştır.

Ortak mekânlar

Ortak mekânlar ile ilgili plan düzleminde herhangi bir bilgiye ulaşılmamıştır. Bu yüzden değerlendirilmesi yapılmamıştır.

Genel cephe karakteri

Sıcak iklim bölgesinde yapılan bir tasarım olma özelliğinin genel cephe karakterine yansıdığını görmekteyiz. Yapının zemin katta (özellikle belediye ana girişinde) kolonlar ile yükseltilerek kent ile bütünleşmesi, ortak ve korunaklı alanların oluşması amaçlanmıştır. Başkanlık makamı ve meclis salonu için cephede simgesel bir tavır yoktur.

Resim 3.31. Antalya/Serik belediyesi cepheleri (İnternet: Serik Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi bölgesel Mimari Proje Yarışması)

2006 – Antalya/Varsak belediye binası proje yarışması

2006 yılında başlayan yarışma yine aynı yıl içerisinde tamamlanmıştır. Bölgesel olarak ilan edilen bir yarışmadır. Birinci seçilen proje uygulanmayıp tamamen yarışma aşamasında kalmıştır. Proje müellifi Emel Akar Sönmez'dir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Yerel yönetim yapılarının gelişen kentler için kendini ifade etmek ve kimlik oluşturmak için kullanılması gerektiği düşüncesinden yola çıkılarak tasarımın yapıldığı ifade edilebilir. Bununla birlikte belediye içinde yer alan farklı işlevlere sahip birimlerin kütsel olarak da kendini ifade ettiği görülmektedir. Plan kurgusunda avlunun kullanıldığını görmekteyiz (Bkz. EK-21) (İnternet: Varsak Belediye Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması). Baskın ve resmi yapı kimliği meydana hissedilmektedir. İnsan ölçeği göz ardı edilmiştir.

Resim 3.32. Antalya/Varsak belediyesi zemin kat planı (İnternet: Varsak Belediye Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması)

Başkanlık bölümü

Belediye ve başkan girişleri ayrılmıştır. Başkanlık girişi kuzey güney doğrultusunda uzanan kent aksına paralel, doğu cephesinde arkatlı bir giriş ile tanımlanmıştır. Belediye girişi ise güney cephesinde oluşturulan kent meydanından tanımlanmıştır. Başkanlık makamı en üst katta kendine yer bulmuştur.

Meclis salonu

Birinci seçilen projede tasarlanan çok amaçlı salon ile meclis salonunun birlikte kullanılması öngörülmüştür. Çok amaçlı salon gerektiğinde dışarıdan da kullanılacak aynı zamanda meclis toplantısı olduğu zaman ise meclis toplantıları için kullanılacaktır.

Birim müdürlükleri

Birim müdürlükleri binada batı cephesinde konumlandırılmıştır. Üst katta kesintisiz devam eden koridor aksı üzerindedir. Koridor aksı ise galeri boşluğuna paralel devam etmektedir. Sık kullanılan birimler ise zemin kattadır. Halk ile diyalog için hangi birim müdürlüklerinin kullanıldığı bilgisine ulaşılammıştır.

Ortak mekânlar

Yarışmanın programına ulaşamadığı için planlar üzerinden sadece çok amaçlı salonun tasarıma dahil edildiği bilinmektedir.

Genel cephe karakteri

Ağırlıkla iki farklı malzeme kullanılmıştır. Cephelerde çoğunlukla giydirme cam ve güneş kırıcıların kullanıldığı görülmektedir. Cam cephelerin kullanılma amacını proje müellifleri şeffaflığın temsili olarak açıklamıştır (İnternet: Varsak Belediye Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması). Başkanın makam katına çıkan özel merdiveni düşey aksta en yüksek kota taşınarak başkanlığı simgeselleştirir. Buna ek olarak başkanlık makamının da cephede simgesel değerinin oluşturulduğu görülür. Meclis kütlesi yapı içinde eritilmiştir. Herhangi bir simgesel anlatımın yüklenmediği görülür.

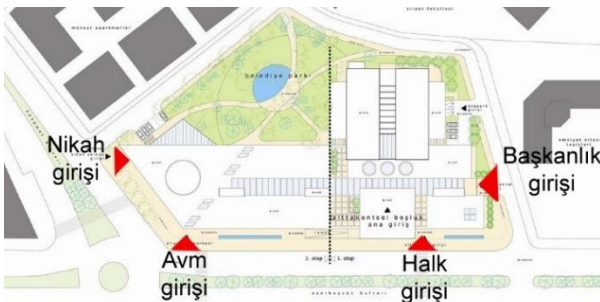
Resim 3.33. Antalya/Varsak belediyesi cepheleri (İnternet: Varsak Belediye Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması)

2006 – Kahramanmaraş belediye binası proje yarışması

2006 yılının Mart ayında başlayan yarışma süreci yine 2006 yılının Ağustos arasında projelerin teslimi ile tamamlanmıştır. Yarışma arsasında eski belediye yapısı bulunmaktadır. Belediye hem burası için bir tasarım istemekte, hem de yeni yapı açılana kadar burada olmaya devam etmek istemektedir. Bu açıdan yarışmaya katılan projelerden bunu göz ardı etmemesini istemiştir. Yarışmada birinci seçilen projenin hiçbir köklü değişiklik yapılmaksızın AYNEN uygulandığı görülmektedir. Projenin müellifi ise Özgür Karakaş tır.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Tasarım iki etap şeklinde düşünülmüştür. Kentin en öncelikli caddesi üzerinde yer alan belediye yapısı, programın getirdiği yoğunluk ile belediye parkının olduğu arka tarafta yükselme ihtiyacı hissetmiştir. Alt zemin katta yaratılan kentsel boşluktan belediye girişi, hemen yandaki daha tali bir yoldan ise başkanlık girişi verilmiştir. Halihazırda bulunan ve aktif kullanılan parka ulaşım zemin kattan sağlanmıştır. Yapı insan ölçeğinden uzaktır (Bkz. EK-22) (İnternet: Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması).

Resim 3.34. Kahramanmaraş belediyesi vaziyet planı (İnternet: Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması)

Başkanlık bölümü

Başkanlık girişi Belediye girişinden farklılaşır. Giriş daha tali bir yoldan yapıldığı için kendini cephede hissettirmez, sadedir. Makam bloğu yapı cephesinde kütle olarak kendini gösterir. Diğer birimler ile ilişkisinin uzak olduğu söylenebilir.

Meclis salonu

Salonun program olarak büyüklüğü tasarıma yansımıştır. Tasarımda yaratılan alt zemin kottan yapıya verilen girişi tanımlar.

Birim müdürlükleri

Birim müdürlükleri açık ofis düzeni ile yüksek blokta tasarlanmıştır. Diğer örneklerden farklı olarak ofis hacimlerinin bir kısmının avlu cephesine baktığı görülür. Bazı katlarda ise geriye çekilen müdürlükler teraslar ile ilişkilendirilmiştir. Alt zemin katta kentsel boşluk ile birlikte zabıta müdürlüğü, üst zemin katta ise gelir müdürlüğünün bulunması halkın belediye ile öncelikli olarak diyalog halinde bulunan birimleri olarak görülmektedir.

Ortak mekânlar

Belediye binalarında ortak mekân kurguları onların halk ile ne kadar ilişkili olabileceğini ölçmemize yaramaktadır. Bu bağlamda Kahramanmaraş için tasarlanan rant tesisleri – ki burada alveriş merkezi ölçeğindedir- nikah salonu ve kütüphane birimleri tasarıma dahil edilmiş ve ikinci etapta inşa edilen kısımda yer almıştır.

Genel cephe karakteri

Malzemelerin doğal olarak bırakıldığı bir cephe karakteri ile karşılaşırız. Tasarımda brüt beton kullanılmış giydirme cam ve ahşap kaplamalar ile cepheler zenginleştirilmiştir. Meclis ve başkanlık için brüt beton sağır yüzeyler ve kütle hareketleri özellikle kullanılarak, resmi kurum kimliği yaratılmak istenmiştir. Meclis salonunun kütleli olarak etkisi ona simgesel bir anlam yüklemiştir.

2009 – Denizli belediye binası proje yarışması

Denizli'nin değişen ve büyüyen belediyesinin Mevcut koşulları tam anlamıyla sağlamayacak olmasından kaynaklı olarak yeni bir hizmet binası ihtiyacı doğmuştur. Belediye yeni yapılacak olan binanın tasarımının yarışma yolu ile yapılmasına karar vermiş ve 2008 yılının aralık ayında yarışma ilan edilmiştir. 2009 yılının mart ayında ise sonuçlar açıklanmıştır. Proje müellifleri Seden Cinasal Avcı ve Bilge Gülen'dir. Birinci seçilen proje tamamen yarışma aşamasında kalıp uygulanmamış örnekler arasındadır. Yarışma şartnamesinde yer alan; tasarımların kolay anlaşılması, kent ve kente yaşam alanı açısından katkı sağlaması ve simgesel değer taşıması ifadeleri jürinin belediye yapılarına bakış açısını göstermektedir. Proje alanının Denizli'nin kalbinde yer alması çevresi ile olan ilişkilerin sorgulanması, kentli için alternatif yaşam alanları önerilmesi gerektiğini ve bunun yapılırken ise belediyenin aidiyet duygusu taşımasının önemi jüri tarafından vurgulanmıştır.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Denizli'nin tarihi boyunca kendisi ile özdeşleşen dokuma kültürünün biçimsel olarak yorumlanması fikrinden yola çıkılmıştır. Tasarım alanının bu çerçevede farklı düzlemlere ayrılarak yeni yaşam alanları üretmesi ve kentlinin bu kamusal alanları aktif olarak kullanması fikri oluşturulmuştur. Kamusal alan tasarımına öncelik ve ağırlık verildiği görülmektedir. Kamusal alanlar insan ölçeği gözeterek tasarlanmıştır (Bkz. EK-23) (İnternet: Denizli Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması).

Resim 3.35. Denizli belediyesi alt zemin kat planı (İnternet: Denizli Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması)

Başkanlık bölümü

Başkanlık girişi ile belediye girişi ayrılmıştır. Başkanlık girişi cephede vurguludur. Başkanlık makamı meclis salonunun altında birinci kattadır. Giriş meydanına hâkim bir noktadır.

Meclis salonu

Meclis salonunun sahip olduğu simgesel değer cephede kendini hissettirir. Meydana hakimdir.

Birim müdürlükleri

Tasarımda birim müdürlükleri klasik düzenden çok açık ofis olarak kullanılmaktadır. Dış cepheye bakan ofisler cam giydirme cephe ile dış mekân ile doğrudan ilişkilendirilmiştir. Alt zemin katta su işleri ve zabıta, üst zemin katta ise mali hizmetler müdürlüğünün bulunması halk ile diyalogu amaçlamaktadır.

Ortak mekânlar

Belediye tasarımında kullanılan ortak mekânlar (Ç.A.S ve Nikâh Salonu) zeminde ve kamusal alan ile ilişkilendirilmiştir. Parselin sahip olduğu fiziksel özellik dikkate alınarak meydana doğru uzanan yapı kütlesi avlu ile ikiye ayrılarak oluşturulan kamusal mekanların bu sayede yapı içine alınması sağlanmıştır (İnternet: Denizli Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması).

Genel cephe karakteri

Tasarımın cephe karakterinde yerellik arayışlarının olduğunu görmekteyiz. Denizli'nin sahip olduğu ve 2000 yıllık geçmişe sahip tekstil hareketinden yola çıkılarak bir tasarımın kurgulandığını görüyoruz. Ofis yapılarının cephelerinde kullanılan güneş kırıcılar ile “dokular” üretilmiş ve simgesel değer yüklenmiştir. Görsellerden sağır yüzeylerin brüt malzeme ile bırakıldığı ışık alması gereken mekânların giydirme cam ile tasarlandığı ve bunların ahşap güneş kırıcılar ile şekillendirildiği görülür. Başkanlık makamına simgesel bir

anlam yüklenmemiştir. Meclis salonu ise meydana hâkim noktada olması simgesel ifadesini artırmaktadır.

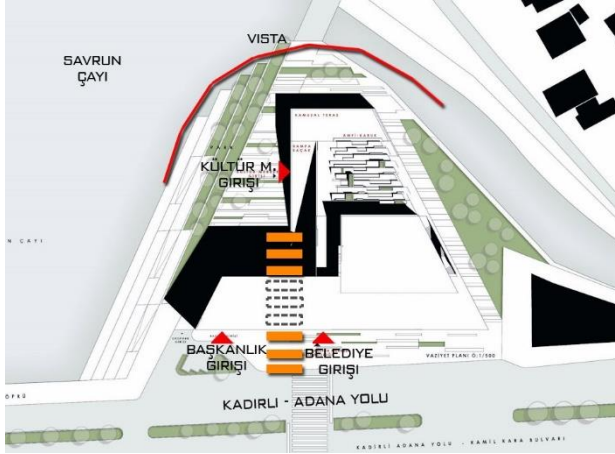
Resim 3.36. Denizli belediyesi cepheleri (İnternet: Denizli belediyesi hizmet binası ve çevresi mimari proje yarışması)

2009 – Osmaniye/Kadirli belediye binası proje yarışması

2009 yılının Ağustos ayında açılan yarışma yine aynı yılın ekim ayında sonuçlanmıştır. Yarışma ile birinci seçilen proje hiçbir köklü değişiklik yapılmaksızın AYNEN uygulanmıştır. Projenin müellifleri Deniz Dokgöz, Ferhat Hacılibeyoğlu ve Orhan Ersan'dır (Mimarlar Odası Adana Şubesi, 2010). Yarışmaya ait raporların incelenmesi sonucunda jüri, tasarlanan yapının gelişmekte olan kentin kimliğini oluşturmaya ve yerel özelliklerin bu tasarımda ne derece kullanıldığına önem verdiklerini söyler.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Tasarımda ana kurgu; kentlinin mekânsal kullanım alışkanlıklarının yaratılan kamusal alanda yeniden üretmek olarak belirtilmiştir. Yani kamu yapısının sahip olduğu hiyerarşik yapısı ile daha çok serbest imkanlara sahip olan kültürel ihtiyaçların birlikte çözümlenmesinin amaçlandığını görürüz. Tüm birimler tek bir kütle altında toplanmıştır. Yapı insan ölçeğindedir. Tasarımda dış mekânda avlu kullanımı belediye ve kültürel işlevleri buluşturan bir kurgu olarak var olmuştur (Bkz. EK-24).

Resim 3.37. Osmaniye/Kadirli belediyesi vaziyet planı (Mimarlar Odası Adana Şubesi, 2010)

Başkanlık bölümü

Başkanlık girişi belediye girişinden ayrılmıştır. Belediye girişi avludan sağlanırken başkan girişinin ön cepheden yapıldığı görülür.

Meclis salonu

Cephede kendini hissettirmez. Sahip olduğu hacim tamamen yapı içinde eritilmiştir. Kullanıcı ile iletişim bağlamında meclis salonu ön planda değildir.

Resim 3.38. Osmaniye/Kadirli belediyesi giriş cephesi (Mimarlar Odası Adana Şubesi, 2010)

Birim müdürlükleri

Birim müdürlükleri dış mekânda tasarlanan amfi ile ilişkilendirilmiştir. Amfi hem halkın, hem de belediye çalışanlarının kullandığı sosyal bir alandır. Zemin katta zabıta, gelir ve mali hizmetler müdürlükleri bulunmaktadır. Halk ile diyalog bağlamında ulaşılabilir müdürlükler zemin katta konumlandırılmıştır.

Ortak mekânlar

Diğer tüm örneklerde de olduğu üzere bu belediye yapısında da kullanılan ortak mekânların kentli ile belediyenin buluşma noktası olarak kullanıldığını görmekteyiz. Manzaraya açılan yemekhane, belediye personelinin iş saatleri dışında sosyalleşmesini sağlayacak olan bu amfiyle ilişkilenebilir (Mimarlar Odası Adana Şubesi, 2010).

Genel cephe karakteri

Sağır yüzeylerde kompozit cephe kaplaması kullanılmıştır. Işık alan cephelerde güneş kırıcı elemanlar ile güneş kontrolü sağlanmıştır. Başkan girişi için özel bir simgesellik yoktur ve başkanlık makamı cepheden ilk bakışta ayırt edilemez (Mimarlar Odası Adana Şubesi, 2010). Meclis salonunun simgesel değeri yoktur.

2011- Adana/Çukurova belediye binası proje yarışması

17 Ağustos 2011 tarihinde ilan edilen yarışma projesi 23 Kasım 2011 de sonuçlanmıştır. Yapı 2013 yılının Temmuz ayında tamamlanmıştır. Yarışmada ilan edilmiş olan programa ek olarak nikah salonunun istenmiş olduğu ve kültür merkezine ise arka sahnenin eklenerek büyütüldüğü yarışma ekibi tarafından ifade edilmiştir. Tasarımda köklü değişiklikler olmamış ve aynen uygulanmış olan projenin müellifleri Derya Ekim Öztepe ve Ozan Öztepe'dir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Tasarım ekibi proje alanının konumu ve şartnamede istenilenlerden yola çıkarak yapıyı peyzaj ile bütünleşik düşünmeye çalışmışlardır. Bunu ‘‘peyzaj ile bütünleşen yapı eteği...’’

ifadesinden çıkarabiliriz. Yarışma görsellerinden de anlaşılacağı üzere yapının bir kısmı yeşil çatı ile örtülmüştür. Bununla birlikte tasarım alanı ilçede gelişmekte olan bir bölgede yer almaktadır. Bu bağlamda Belediye Evleri Mahallesi'nin kuzey ve güney odaklarını yaya ulaşımı açısından birbirleri ile ilişkilendirmek amacıyla Çukurova Kent Parkı bir buluşma noktası olarak ele alınmış ve her iki yerleşimin sokak hizaları park içerisinde birbirleri ile peyzaj yolları vasıtası ile bağlanmıştır. Tasarım alanının bu iki farklı odak noktasını birleştirmek gibi bir düşüncesinin ve iddiasının olduğu ifade edilmiştir. Yarışma arazisinin ağaçlık bir konumda yer alması nedeniyle tasarımcılar binayı alan içerisinde mümkün olduğunca az yer kaplayacak yer olan kuzey sınırda konumlandırmak istemişlerdir. Bu sayede belediye binası ile kültür merkezinin kent parkı ile ilişkide olması amaçlanmıştır. Tasarlanan yapının bir kısmı topoğrafyanın yüksek olduğu kısımda toprak altına alınarak çim yapı çatısında kendini hissettirmiştir. Kültür merkezi ise belediye kütlesi ile birlikte düşünülmüştür. Plan kurgusunda klasik avlu-galerili çözüm öngörülmektedir. Sirkülasyon elemanları, oluşturulan bu avlu ile ilişkili merdiven ve asansör grubu ile çözülmüştür (Bkz. EK-25) (İnternet: Adana Çukurova İlçe Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması). Yapı çevresi ile ilişki içinde ve insan ölçeğindedir.

Resim 3.39. Adana/Çukurova belediyesi zemin kat planı (İnternet: Adana Çukurova ilçe belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması)

Başkanlık bölümü

Projede başkanlık makamı 2. katta yer almaktadır. Başkanlık ve halk girişlerinin birbirinden bağımsız ve ayrı tasarlandığı görülmektedir. Yapıya yaklaşırken bu ayrımın etkisi kendisini çok fazla hissettirmektedir. Özellikle meclis salonunun etkisi ile bu durum güçlendirilmiştir.

Resim 3.40. Adana/Çukurova belediyesi başkanlık girişi (İnternet: Adana Çukurova ilçe belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması)

Meclis salonu

Program olarak sahip olduğu kütlesi tasarıma dahil edilmiştir. Meclis salonu başkanlık makamı ile doğrudan ilişkilendirilmiş olup halkın ulaşılabilirliği gözetilmiştir.

Birim müdürlükleri

İlçe belediyesi olmasından kaynaklı olarak birim müdürlükleri bazında çok yüklü bir programa sahip değildir. Halkın kullanımına sık ihtiyaç duyulan birimlerin (zabıta, sosyal yardım, temizlik işleri ve çevre koruma müdürlükleri) halk ile diyalog bağlamında zemin katta konumlandırıldığı görülmektedir. Bununla birlikte büro hacimlerinin açık ofis sistemi ile tasarlandığından söz edebiliriz.

Ortak mekânlar

Çukurova belediyesi binasında sadece Kültür Merkezi adı atında çok amaçlı salonun tasarlanması istenmiştir. Bununla birlikte yapım aşamasında ise nikah salonunun eklendiği görülmektedir. Kültürel aktiviteler için tasarlanan ortak mekânların peyzaj ile bütünleşmesi tasarımı farklı kılan özelliklerdendir (İnternet: Adana Çukurova İlçe Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması).

Genel cephe karakteri

Çukurova Belediye Binası kentsel bir park olarak adlandırılan kentin kesişim noktasında yapılması planlanmıştır. Bu açıdan kentin odak noktası olması amaçlanmaktadır. Bu nedenle yapının kentli tarafından görünüşü önemlidir. Yapının cephesinde enerji ihtiyacının azaltılması ve çevreye uyumlu ekolojik girdiler bulunmaktadır. Başkanlık makamı konum itibari ile de cepheden algılanabilir fakat simgesel değildir. Tasarımda meclis salonuna simgesel bir anlam yüklendiği proje imajlarından görülmektedir. Bu tasarım yarışma raporunda şu şekilde ifade edilmiştir.

Belediye Hizmet Binası'nda yer alan meclis salonu bir bakıma hacimsel gösterge olarak düşünülmüş; form olarak ana kütlede ayrıştıran ve tamamen ahşap ile kaplanan meclis salonu gösteren olarak, Çukurova Halkı ise gösterilen olarak sembolize edilmiştir. Meclis salonu bir bakıma demokratik bağlamda Çukurova Halkı'nı temsil eden bir mekân olarak ele alınmıştır (İnternet: Adana Çukurova İlçe Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması).

İşaret öğeleri, kullanıcılar / gözlemciler için dışsal öğeler olarak algılanan noktasal referanslardır. İşaret öğeleri alanın zihinsel tanımlanmasında yardımcı öğelerdir. Bu bağlamda Çukurova Kent Parkı arazisi içerisinde muhtelif konumlarda işaret öğesi olabilecek imgelerin kullanıldığı proje ekibi tarafından açıklanmaktadır. Çukurova Hizmet Binası özelinde meclis salonu form olarak ayrıştırmış ve imgesel değere sahip olması amaçlanmıştır. Cam ve kompozit kaplama malzemeler ile bu simge aranmıştır. Bununla güneş kırıcılar ve kültür merkezi cephesinde metal mesh kaplama kullanıldığı görülmektedir. (İnternet: Adana Çukurova İlçe Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması).

2011 – Manisa belediye binası proje yarışması

2005 yılında sonuçlanan ve yapılamayan belediye binası mimari proje yarışmasının ardından Manisa için 2011 yılı geldiğinde yeniden bir yarışma açılmıştır. Yarışmada birinci seçilen projenin uygulanmayıp sonradan farklı yollardan elde edildiği bilinmektedir (yarışma projesi ile ilişkisi hiç olmayan). Mehmet Can Anbarlılar, Kerem Piker 1. Ödülün müellifleridir (İnternet: Manisa Belediye Hizmet Binası Ticaret Merkezi ve Kentsel Mekân Düzenlemesi Yarışma Projesi).

Yarışmada dikkat çeken ayrıntı, jürinin açıklamalarından hareketle yarışma sürecinin farklı olduğunu görmekteyiz. İlk yarışmadan farklı olarak 2 aşamalı yapılmıştır. İlk aşamada çizim ve maliyet yükü getirmeksizin düşüncelerin ifade edildiği bir ortam yaratarak düşünceye odaklanmak, ikinci aşamada ise bu düşüncelerin teknik anlamda ifade edilmesinin amaçlanması sağlanmıştır. İncelenen yarışmalar arasında böyle bir yöntemin uygulanmış olması değinilmeden geçilmeyecek kadar önemlidir.

2012– Çanakkale belediye binası proje yarışması

2012 Yılı'nın temmuz ayında ilan edilen yarışma kapsamında katılan 87 proje arasından birinci seçilen tasarım hiçbir köklü değişiklik yapılmaksızın AYNEN uygulanmış örneklerdendir (inşa süreci devam etmektedir). Yarışma Türkiye’de bu yöntem ile seçilen ilk yeşil yerel yönetim binası özelliği taşımaktadır. Proje müellifleri Seden Cinasal Avcı Ramazan Avcı, Ebru Can ve Kenan Bilhan’dır (Bkz. EK-26) (İnternet: Çanakkale Belediyesi Yeşil Yerel Yönetim ve Kültür Merkezi Binası Yarışması).

Şartname ve jüri raporları incelendiği zaman değerlendirme kriterlerinin en başında sürdürülebilir tasarım kriterlerinin yer aldığı görülmektedir. Belediye Türkiye’de bir ilke öncülük ederek hizmet verecek belediye binasının yeşil bina kriterlerinde olmasını istemiş ve arkasında durmuştur. Tasarımın uygulama aşamasına geçmesindeki en büyük etkide bu olmuştur. Bunların dışında kullanıcı gereksinimlerini karşılaması, sadece bina kabuğunun içerisinde değil aynı zamanda çevresinin de kentsel kullanımda etkin olması değerlendirme kriterlerinin başında gelmektedir (İnternet: Çanakkale Belediyesi Yeşil Yerel Yönetim ve Kültür Merkezi Binası Yarışması).

Vaziyet planı ve planlama kararları

Kentin ana arterinde bulunan arsanın kamusal kullanım özelliklerinin ön plana çıkarılması amacıyla yoğun olarak kullanılan çeperlerini kentliye bırakarak kent meydanı oluşturulmuştur. Bu meydanın belediye yapısından bağımsız olarak da kullanılabilmesi için farklı işlevler ile donatıldığı görülür. Bu farklı işlevler belediye programında birlikte verilen sosyal kullanım mekânlarıdır. Tüm katlar yapı içinde kullanılan avlu çatıda ışıklık ile direk olarak doğal ışık almaktadır. Avlu, asansör ve merdivenler ile görsel olarak algılanabilir (Bkz. EK-26). Yapı kamusal alanları ile birlikte insan ölçeğindedir.

Resim 3.41. Çanakkale belediyesi üst zemin kat planı (İnternet: Çanakkale belediyesi yeşil yerel yönetim ve kültür merkezi binası yarışması)

Başkanlık bölümü

Başkan girişi ve belediye girişleri farklılaşmamıştır. Başkan ve belediye girişi kent meydanına bakan cepheden yapılır ve anıtsaldır, cephede kendini hissettirir. Kent meydanında yaratılan aks ile kullanıcıyı yapıya davet eder. Batı cephesinde yer alması nedeniyle güneş kırıcıların kullanıldığı görülür.

Meclis salonu

Giriş katında dış mekân ile doğrudan ilişkilendirilmiş, toplantıların, alınan kararların halk tarafından takip edilebileceği bir anlayış ile kurgulanmıştır.

Resim 3.42. Çanakkale belediyesi meclis salonu (İnternet: Çanakkale belediyesi yeşil yerel yönetim ve kültür merkezi binası yarışması)

Birim müdürlükleri

Birim müdürlüklerini oluşturan ofislerin mümkün olduğunca açık büro anlayışı ile, net alanların modüler bölünmesi ile esnek olarak tasarlanmıştır. Bu sayede ısıtma ve aydınlatmanın kolaylığı açısından fayda sağlamıştır. Avlu kotunda mali hizmetler müdürlüğü, zemin katta ise insan kaynakları ile eğitim müdürlükleri yer almaktadır.

Ortak mekânlar

Ortak mekân tasarımı belediye kent meydanı ile birlikte düşünülmüştür. Belediye programından farklı kullanılabilecek olan işlevlerin bu meydanda bütünleşmesi kamusal alanın oluşmasını sağlamıştır. Kamusal alan ortak mekân işlevleri (Kreş, Ç.A.S ve nikâh salonu) ile donatılmak istenmiştir. İşlevler için farklı kotlar önerilmiş ve meydanın her saat kullanılması düşünülmüştür (İnternet: Çanakkale Belediyesi Yeşil Yerel Yönetim ve Kültür Merkezi Binası Yarışması).

Genel cephe karakteri

Yapı, ana tasarım kriteri olan sürdürülebilirlik anlayışının etkisindedir. Cam cephelerde kaplamasız ısı yalıtımlı cama göre pencerede ısı kaybını %40 oranında azaltan low-e cam kullanılmıştır. Enerji tasarrufu sağlamak ve gölgeleme yaparak konforlu çalışma ortamları oluşturmak amacıyla cam giydirme cephe önünde perfore delikli metal güneş kırıcılar kullanılmıştır. Başkanlık makamı kent meydanı cephesine bakar. Bunun nedenini

tasarımcılar belediyenin temsil değeri olarak açıklamış ve bu nedenle burada konumlandırmışlardır. Tasarımda meclis salonu belediyeçiliğin getirmiş olduğu şeffaflık anlayışını temsil eder. Simgesel ifade ön planda düşünülmüştür.

Resim 3.43. Çanakkale belediyesi cephe elemanları (İnternet: Çanakkale belediyesi yeşil yerel yönetim ve kültür merkezi binası yarışması)

2012 – Uşak belediye binası proje yarışması

2012 yılının aralık ayında ilan edilen yarışma 2013 yılının mart ayında sonuçların ilan edilmesi ile sonlanmıştır. 183 projenin teslim edildiği yarışmada birincilik ödülü kazanan proje bu aşamada kalmış ve uygulanmamış örnekler arasındadır. Bu projenin müellifleri Selim Velioğlu, Erce Funda, Orkun Özür ve Ersen Gömleksiz'dir.

Jürinin gelen projeler üzerinde yapmış olduğu bireysel incelemelerin sonucunda değerlendirme kriterlerini

- Üst ölçekte kentsel mekân sürekliliği
- Bağlam, yakın çevre ilişkisi yere aidiyet
- Mimari olarak ortaya konulan ana fikre uygun mekânsal organizasyon
- Belediyenin temsil niteliği
- Programa uygunluk olarak tespit etmiş ve jüri tutanağında belirtmiştir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Tasarım alanı kentsel dönüşüm alanı olarak belirlenen bölgenin kent merkezi tarafındaki başlangıç noktasında konumlandırılmıştır. Alan boyunca uzanan yeşil omurganın avlular ile zenginleştirilmesi ile dış mekân bütünleşmesi sağlanmak istenmiştir (Bkz. EK- 27) (İnternet:

Uşak Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması). Yapı avlu kullanımları ve bu kullanımların kamusalılığı bağlamında insan ölçeği gözetilerek tasarlanmıştır.

Başkanlık bölümü

Başkanlık tasarımı birinci katta konumlandırılmış ve başkanlık girişi belediye girişinden farklılaştırılmıştır. Başkanlık makam girişinin cephedeki durumu hakkında net bilgiye ulaşılamamasına rağmen girişin cephede vurgulu tavrı olmamış aksine konum itibari ile yaratılan iç avlunun tam ters istikametinde tasarlandığı görülmektedir. Makamın diğer birimler ile olan ilişkisi kolaylıkla sağlanabilmektedir.

Resim 3.44. Uşak belediyesi başkanlık bölümü ve genel görünüm (İnternet: Uşak Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması)

Meclis salonu

Yarışma programında “*Uşak Belediyesinin iç işleyişine uygun olarak Belediye yapısından bağımsız meclis toplantılarının gerçekleştirildiği bir mekân bulunmaktadır, dolayısıyla yeni yapılacak yapı bu mekânın kullanım kriterlerini değiştirmeyecektir. İhtiyaç programına meclis salonu dahil edilmemiştir.*” ifadesi yer almaktadır. (İnternet: Uşak Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması).

Birim müdürlükleri

Kuzeydoğu cephesinde tasarlanan birim müdürlükleri iç mekânda galeriler ile ilişkilendirilmiş ve esnek çalışma birimleri oluşturulmuştur. Mali hizmetler ve zabıta müdürlüğü zemin katta halk ile diyalog bağlamında ulaşılabilir olarak tasarlanmıştır.

Ortak mekânlar

İstenilen bu birimlerden çok amaçlı salon tasarım alanının kentsel ölçekte kullanımını destekleyecek şekilde tasarıma dahil edilmiştir. Özellikle çok amaçlı salon dış mekân ile tamamen bütünleşmiştir. Dışarıdan kentlinin kullanımına dahil edilmiştir.

Genel cephe karakteri

Sadece yarışma aşamasında kaldığından detaylı malzeme bilgisi oluşmamıştır. Buna rağmen Genel anlamda iki farklı malzemenin kullanıldığı görülür. Bunlar cam giydirme cepheler ve kompozit cephe kaplaması olarak düşünülmüştür. Başkanlık makamı ve meclis salonunun simgesel ifadesine cephede rastlanmamaktadır.

2013 – Antalya/Gazipaşa belediye binası proje yarışması

2013 yılının Şubat ayında ilan edilen yarışma Mayıs ayında sonuçların ilan edilmesi ile sonuçlanmıştır. Her yarışmada olduğu gibi yapılması amaçlanmasına karşın bu örnek de tamamen yarışma aşamasında kalmıştır. Bu projenin müellifleri ise Tolga İltir, Bekir Ufuk Yıldırmer, Emre Yalçın ve Servet Sede Çakıroğlu dur (İnternet: Antalya Gazipaşa Belediye Hizmet Binası Ticaret Merkezi ve Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması).

Şartnamede ise jürinin değerlendirmeyi nasıl yapacağı hakkında birtakım bilgilere yer verilmiştir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz.

- Tasarım alanının henüz tam olarak yapılaşmamasından dolayı buraya düşünülecek fikrin, bölgenin gelişmesine yardımcı yaşantısına ise yön verici olması gerektiğini,
- Programda verilen birimlerin birlikteliğinin gece ve gündüz kullanım olanağı veren,
- Belediye Kavramının günümüzde oluşan şeffaflık anlayışı içinde olması gerektiğini,

- İklimsel ve bölgesel özelliklere uygun olması gerektiğini vurgulamıştır.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Yörenin sahip olduğu iklimsel koşullara bağlı olarak tasarımın ana odak noktasını ‘dış mekânda yaşanılan bir belediye yapısı olma fikri’ oluşturmuştur. Bu nedenledir ki yapı kütlelerinde avlulu bir kullanım söz konusudur. Zemin katta rant tesisleri ile desteklenen avlu bir üst katta teraslarla da desteklenerek kentlinin kullanımına açılmıştır. Belediye birimleri ise nispeten daha kapalı birimlerde olması gerektiği için arsanın güneybatısında konumlandırılır (Bkz. EK-28) (İnternet: Antalya Gazipaşa Belediye Hizmet Binası Ticaret Merkezi ve Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması). Belediye binasında insan ölçeği gözetilmiştir.

Resim 3.45. Antalya/Gazipaşa belediyesi vaziyet planı (İnternet: Antalya Gazipaşa Belediye Hizmet Binası Ticaret Merkezi ve Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması)

Başkanlık bölümü

Girişin hemen üstünde, kamusal avluya yaklaşım güzergahında hâkim konumdadır. Başkanlık girişi belediye girişinden ayrılmıştır. Girişin cephede vurgulanmadığı görülür. Makam bloğu ise cephede ilk etapta ayırt edilemez.

Meclis salonu

Meclis salonu cephede yükseklik olarak kendini ifade eder. Meclis salonunun tasarımına sembolik bir değer yüklenmediği görülmektedir.

Birim müdürlükleri

Son dönemlerde gelişen daha esnek çalışma mekânı yaratabilmekten yola çıkarak açık ofis düzenindedir. Zabıta müdürlüğü zemin katta ve halkın ulaşılabilirliği ön plandadır.

Ortak mekânlar

Kentli ile entegrasyonunu sağlayan en önemli birim dükkanlardır. Yaratılan kentsel mekân ve dışarı ile doğrudan ilişkilendirilmiş ve halk tarafından kullanılması amaçlanmıştır. Avluda oluşturulan kentsel hayatın devamlılığı için tasarımda önemli konumda yer alır (İnternet: Antalya Gazipaşa Belediye Hizmet Binası Ticaret Merkezi ve Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması).

Genel cephe karakteri

Yerellik arayışı içindedir. Yatay bant pencereler ile güneş ışığı kontrollü olarak yapı içine alınır. Teras ve avlu gölgelemesi için çatıda güneş kırıcıların kullanıldığı görülmektedir. Güneş kırıcılar ahşap malzeme olarak düşünülmüştür. Genel cephe karakterinde ve tasarım anlayışında başkanlık makamı ve meclis salonu için simgesel tavır bulunmamaktadır.

Resim 3.46. Antalya/Gazipaşa belediyesi giriş cephesi (İnternet: Antalya Gazipaşa Belediye Hizmet Binası Ticaret Merkezi ve Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması)

2015– Tekirdağ belediye binası proje yarışması

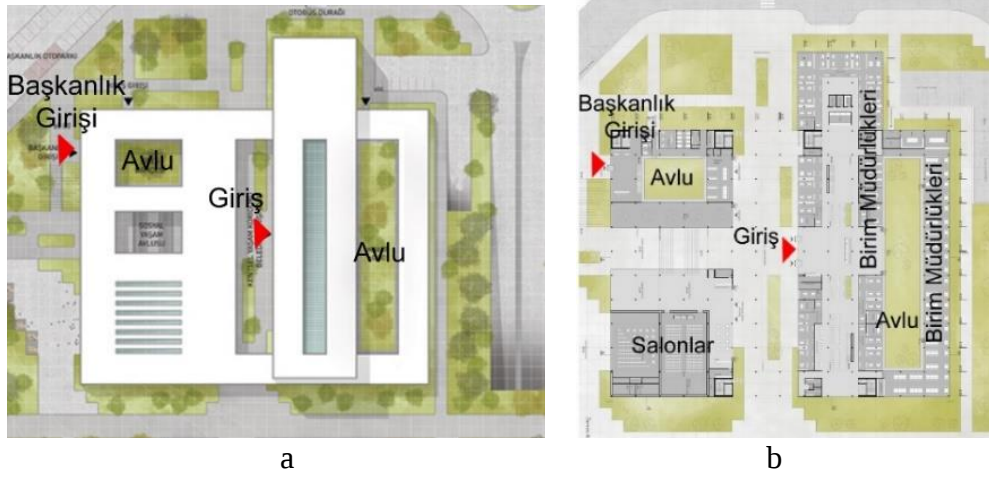
2015 yılının ocak ayında ilan edilen yarışma, sonuçların açıklandığı nisan ayı ile birlikte sonuçlanmıştır. Yarışma, kentin yeni gelişim bölgesi olan 520.000 m²lik bir alanın tasarımıdır. Yarışmacılardan bu alanı ile birlikte belediye binasını tasarlaması beklenmektedir. Bunu yaparak belediye, Tekirdağ'ın sıkışmış odak noktalarının yerini değiştirerek şehrin gelişimini ve yeni bir kimlik kazanmasını sağlayacaktır. Yarışmada birinci seçilen proje hiçbir köklü değişiklik yapılmaksızın AYNEN uygulanmış örneklerdendir. İnşaat süreci şu an devam etmektedir. Kentsel bir nitelik taşıyan yarışmada incelenecek bölüm belediye hizmet binası olacaktır. Bu yarışmanın müellifleri Sinan Tuncer, Oğuzhan Aydın, Hüseyin Semih Yeşilmen, Yücel Demir, Yeşim Hasbioğlu ve Enes Gürbüz dür. Jürinin yarışma şartnamesinde özellikle belirlediği herhangi bir kriter yoktur. Buna karşın kendi fikir ve düşüncelerini aşağıdaki kriterler ile açıklamışlardır.

- Doğal çevreye duyarlı mimari ve peyzaj tasarım ilkelerinin belirlenmesi, sosyal ve kültürel donatılara ilişkin özgün önerilerin geliştirilmesi,
- Çevresel sürdürülebilirlik ilkelerinin gözetilmesi ve enerji verimliliği ihtiyacının karşılanması ile ilgili önerilerin geliştirilmesi,
- Yarışma alanının bütününde, engelliler ve tüm yaya kullanıcıları için erişilebilirliğin sağlanması,
- Büyükşehir Belediye Hizmet Binası Projesi tasarımında kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayan uygun konfor, güvenlik, yangın, iklimlendirme ve erişilebilirlik vb. çözümleri sunan öneriler geliştirilmesi beklenmektedir (İnternet: Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması).

Vaziyet planı ve planlama kararları

Belediye binası tamamen zemine oturan bir yapı değil, aksine zemin; tamamen kentliye bırakarak şekillenen bir yapıdır. Ölçek olarak insanı ezmez. Belediyenin programı ile, dışarısı arasında bir ara yüz olmayı hedeflediği belirtilmiştir. Zemin katta belediye girişi, yaratılan kentsel ara yüzden sağlanırken, kentlinin kullanacağı ortak mekânların da girişleri bu ara yüzü paylaşır. Böylece mesai saatlerinde, zemin kotunda belediye birimleriyle, zemin kotundaki diğer işlevleri birbirinden ayırırken, mesai saatleri dışında yapının zemin kotunun tamamının bir bütün olarak yaşamasını sağlar. Zeminden bir üst katta belediyenin yönetim

birimleri başkanlık ve meclis salonu yer alır. Bir üst katta ise belediyenin diğer hizmet birimleri vardır (Bkz. EK-29) (İnternet: Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması).

Resim 3.47. a) Tekirdağ belediyesi vaziyet planı b) Zemin kat planı (İnternet: Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması)

Başkanlık bölümü

Başkanlık bölümü hiyerarşik düzenin bir parçası olacak şekilde yapının kentsel yaşam koridorunun üstünde ikinci katta yer alır. Başkanlık girişinin kentsel ara yüzden yani belediye girişinden kısmen de olsa ayrıldığı görülür. Bu ayrım olmasına rağmen herhangi bir ayrıcalığı yoktur. Belediye programı göz önüne alındığında başkanlık makamı birimlerden uzaktır.

Meclis salonu

Meclis salonunun sahip olduğu hacimsel büyüklük yapı içerisinde kaybolmuştur. Cephede vurgusu yoktur.

Birim müdürlükleri

Birim müdürlüklerinin ağırlıklı olarak ofis bloğunda yer aldığı görülür. Blok boyunca avlu ile ilişkili bir iç hacim kurgulanmış ve iç mekânda görsel sürdürülebilirlik yaratılmıştır. Kuzeye yönelen ofis cephelerinde kapalı yüzeyler ağırlıklı kullanılırken, güneye yönelen

cephelerde ise güneş kırıcılar vardır (İnternet: Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması). Mali hizmetler, gelir takip ve muhasebe müdürlükleri halk ile diyalog bağlamında ulaşılabilir olarak tasarlanmış ve zemin katta konumlandırılmıştır.

Ortak mekânlar

Tasarımın ana karakterini oluşturan kentsel ara yüz ortak mekânlar ile birlikte kendini var etmiştir. Kentlinin sosyal yaşamını belediye binası ile birleştirmesi hedeflenen ana kriter olmuştur. Tasarımda konferans salonunun ve çok amaçlı salonun fuayeleriyle ve aynı zamanda belediye binasının girişiyle karşılaşılır. Bu kurgu belediye kurumunun kentlinin yaşantısı içinde keskin ayrım olmadan kendini belli eder.

Genel cephe karakteri

Ofis cepheleri yükselirken yönetim birimlerinin yatay olarak bu kütleyi sardığı görülmektedir. Yatay kütle yükselen blok ile dengelenmektedir. Ofis cepheleri yönler göre güneş kırıcılar ya da sağır doluluklar ile şekillenmektedir. Başkanlık makamı cephede vurgulu değildir. Meclis salonu ise simgesel değildir.

Resim 3.48. Tekirdağ belediyesi cephe elemanları (İnternet: Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması)

2015– İzmir/Bornova belediye binası proje yarışması

2015 yılının Mayıs ayında ilan edilen yarışma Eylül ayında sonuçlanmıştır. Ön seçimli bir yarışmadır. Yarışma yakın dönem içinde sonuçlanmış ve henüz uygulanmamış örneklerden olup, proje müellifleri Orhan Ersan, Ferhat Hacılibeyoğlu ve Deniz Dokgöz'dür.

Yarışma ön seçim şartnamesinde, sadece yerel yönetim binası tasarlanmaması kentlinin ihtiyaç duyduğu gündelik hayatı zenginleştirecek alanların da tasarıma en az yönetim binası kadar ağırlık verilmesi istenmiştir. Jüri raporlarında 1.lik ödülü alan projede yer alan yörenin sahip olduğu iklimsel özelliklere de yer vermiş olması jürinin değerlendirmede bu konuya da ağırlık verdiği gösterilmektedir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Tasarımda vaziyet planı kararlarına, parsel sınırlarının etkisinin fazla olduğu söylenebilir. Hizmet binası için verilen alanın nerede olacağının imar ile belirtilmiş olması bunu açıklar niteliktedir. Kent merkezinde alana ulaşan yayalaşmış bir yol önerisi kurgulanmıştır. Program zemin ve üst katlarda bu sokak aksı boyunca ikiye bölünerek zemin katta devam eden bir iç sokak oluşturulmuştur. Üst katlarda da ayrılan kütle, köprüler ile açık alanlar da yaratılarak bağlantı oluşturulmuştur. Genelde iç mekânlarda arzulanan boşluk, bu tasarımda tamamen açık dış mekân ile oluşturulmak istenmiştir (Bkz. EK-30) (İnternet: Bornova Belediye Binası Yarışması). Buna karşın programında etkisi ile ölçek konusunda insan ölçeğinden uzaklaştığı söylenebilir.

Başkanlık bölümü

Zemin katın halkın kullanımına bırakıldığı bu örnekte, belediye girişi bu kullanım alanı olan iç sokaktan verilmiştir. Başkanlık girişi ise ana yola daha yakın bir konumdan verilmiştir. Makam bloğu ofis cephesi ile aynı karaktere sahiptir. Plan düzleminde ilişkili birimlerin bir kısmına nispeten uzak bir tavrı vardır.

Meclis salonu

Buna karşın belediye önünde tasarlanan kamusal alan ve zemin kattan ulaşımın olması halka karşı şeffaf bir yaklaşımın göstergesidir. Planda başkanlık makamına uzaktır (İnternet: Bornova Belediye Binası Yarışması).

Resim 3.49. İzmir/Bornova belediyesi meclis salonu (İnternet: Bornova Belediye Binası Yarışması)

Birim müdürlükleri

Birim müdürlükleri parçalanmış iki kütlede her bir kolunda sirkülasyon etrafında dış çepere yaslanmıştır. Kütle biçimlenmesinin gereği olarak bırakılan boşluk ile ayrılan birimler köprüler ile birbirine bağlanır. Koordinasyon merkezi ve mali işler müdürlüğü halkın ulaşılabilirliği ve iletişimi düşünülerek zemin katta tasarlanmıştır.

Ortak mekânlar

Ön seçimli yarışma olması ve yarışma programının sadece seçilen yarışma grupları ile paylaşılmasından kaynaklı programa ulaşamamasına rağmen planlardan ortak mekân kurgusuna dair kullanım özellikleri çıkarılmıştır. Buna göre tasarlanan kamusal alan tamamen peyzaj düzenlemesiyle ve rant tesisleri ile donatılmıştır. Çok amaçlı salon ise kentsel kültür sokağı adı verilen zemin katın kentliye terk edilmesi ile oluşturulan iç sokak ile ilişki kurar. Son dönem yarışmalarında sıkça kullanılan bir şemadır (İnternet: Bornova Belediye Binası Yarışması).

Genel cephe karakteri

Genel anlamda modern bir cephe karakterine sahiptir. Yarışma görsellerinden ağırlıklı olarak iki farklı malzemenin kullanıldığı sezilmektedir. Kamusal alana hâkim olan kütlede cephesi cam giydirme ve güneş kırıcılarla şekillenirken, diğer kütlede konum olarak Kuzeye hâkim olması nedeniyle bant pencereler ile daha sağır yüzeyler elde edilmiştir (İnternet:

Bornova Belediye Binası Yarışması). Başkanlık makamı ve meclis salonu tasarımına cephe karakteri olarak baskın bir simgesel anlam yüklenmemiştir.

2015– İzmir/Konak belediye binası proje yarışması

2015 yılının Nisan ayında ilan edilen yarışma Ağustos ayında sonuçların açıklanması ile sonuçlanmıştır. Uygulama projelerinin çizilmeye devam ettiği ve henüz uygulanmamış örneklerdendir. Proje müellifleri ise Ziya İmren ve Mehmet Şefik Yasavul'dur.

Jüri raporlarına baktığımız zaman tasarım kriterleri son dönemde belediyeciliğe getirilen şeffaflık kavramının nasıl ele alındığı fikri çevresinde şekillenmeye başlamıştır. Aynı ifadeye yarışma şartnamesinde de yer verilmiştir. Tasarlanacak yapının yakın çevresi ile kurduğu / kuracağı ilişki kenti etkileyecek düzeyde fikri olması ifade edilen diğer bir kriter başlığı olarak ortaya koyulmuştur (İnternet: İzmir Konak Belediyesi Hizmet Binası Yakın Çevresinin Düzenlenmesi Mimari Proje Yarışması).

Vaziyet planı ve planlama kararları

Vaziyet planında verilen kütle biçimlenmesine etki eden en bağlayıcı karar, tasarım alanının hemen yanından geçen ve yüksek araç yoğunluğuna sahip araç yoluna karşı olan tutumdur. Tasarımda bir ‘‘duvar’’ ile önlem alınmıştır. Belediyenin kent ile iletişime geçmesini sağlayan kamusal özellikteki iç sokak bu duvar ile belirlenir ve belediye yapısıyla zemin katta bütünleşir. İç mekânda kullanılan avlu katlar arası iletişimin sağlayıcısıdır (Bkz. EK-31). Kamusal alışkanlığı yaratmak isteyen meydan insan ölçeğindedir.

Resim 3.50. İzmir/Konak belediyesi zemin kat planı (İnternet: İzmir Konak Belediyesi Hizmet Binası Yakın Çevresinin Düzenlenmesi Mimari Proje Yarışması)

Başkanlık bölümü

Belediye girişi ve başkanlık girişi birbirinden ayrılmıştır. Belediye girişi iç sokaktaki kamusal akstan yapılırken, başkanlık girişi tam ters istikamette nispeten daha korunaklı arka cepheden yapılmıştır. Proje görsellerinde başkanlık girişinin olduğu cephe görünmektedir. Başkanlık girişine dair bilgi sadece plandan okunmaktadır. Belediyenin ölçeği göz önüne alındığında başkanın birimler ile olan ilişkisi daha kolaydır.

Meclis salonu

Tasarımda meclis salonu önceki örneklerle göre daha temsil değeri yüksektir. Meclis bu temsili üçüncü boyutta ifade etmektedir. Başkanlık makamı ile aynı katta (üçüncü katta) yer alır. Önündeki teras ile ilişkilendirilmiştir. Halkın ulaşımı konusunda bilgiye ulaşamamıştır.

Birim müdürlükleri

Şeffaf belediyecilik anlayışına sahip düzende açık ofis düzeninde tasarlanmıştır. Halkın direk ulaşımını gerektiren birimlerin iç sokakta avlu ile doğrudan ilişkili olarak tasarlandığı görülmekle birlikte bu birimlerin işlev ve özelliklerine ulaşamamıştır.

Ortak mekânlar

Belediye yapısında çalışanlar için sadece spor merkezinin düşünüldüğü görülmektedir. İç sokak ile yaratılan kamusal alan ve duvar cephesi ile birlikte tasarlanan birimlerin varlığı, bu kamusal alanı canlandırmaya yöneliktir. Fakat bu birimlerin bu ihtiyacı karşılayıp karşılayamayacağı tanımlanmamıştır.

Genel cephe karakteri

İklim özelliklerinden dolayı cephelerde güneş kontrolünün sağlanabilmesi için yer yer doluluklar düşey elemanlar ile elde edilmiştir. Açık ve yarı açık mekânlar üst katlarda yemekhane ve kafeterya ile ilişkilendirilerek, cephede iç dış ilişkisi güçlendirilmek

istenmiştir. Tasarımda meclis salonu ve başkanlık makamı için simgesel bir tavır kullanılmamıştır.

Resim 3.51. İzmir/Konak belediyesi genel görünümü (İnternet: İzmir Konak Belediyesi Hizmet Binası Yakın Çevresinin Düzenlenmesi Mimari Proje Yarışması)

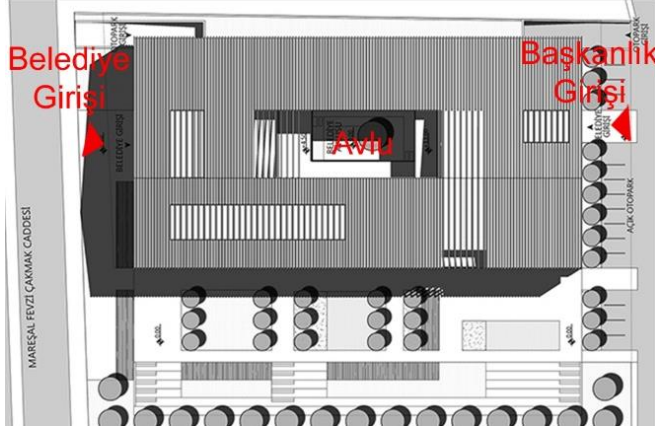
2016– Van/İpekyolu belediye binası proje yarışması

2015 yılının Kasım ayında ilan edilen yarışma, 2016 yılında Şubat ayında sonuçlanmıştır. Yarışma uygulaması başlamamış olup, uygulama projelerinin çizildiği bilinmektedir. Proje müellifi Cenk Çeşmeli'dir.

Jüri raporlarından ve şartnameden ulaşılan bilgiler doğrultusunda; sadece yerel yönetim binası elde etmek değil, kentin gündelik yaşamını zenginleştirecek halkın demokratik ve katılımcı olarak ortak mekânlarda yaşayabilmesini amaçlayan bir tasarım elde etmeyi düşünen kriterlerin oluştuğunu çıkarmaktayız.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Temel amaç kamusal alan yaratmak olarak görülür. Bu kamusalılığı sağlarken herhangi bir tasarımda kullanılan bina peyzaj ile zemin kriterlerinin yeniden yorumlanmaya çalışıldığını görmekteyiz. Tüm alanı tek bir düzlem olarak ele almak ve bu düzlemi peyzaj yüzeyi kat döşemesi ve çatı olarak tasarlamak kütlelerin ana kararını oluşturmaktadır. Oluşturulan kamusal yüzeylerin bina ile olan ilişkisi avlu ile güçlendirilerek tüm katlara yayılmasını amaçlar (Bkz. EK-32) (İnternet: İpekyolu Belediyesi Hizmet Binası Yarışması). Yapı insan ölçeğini göz ardı etmemiştir.

Resim 3.52. Van/Ipekyolu belediyesi vaziyet planı (İnternet: İpekyolu Belediyesi Hizmet Binası Yarışması)

Başkanlık bölümü

Belediye ve Başkanlık girişleri ayrılmıştır. İki farklı giriş olmakla birlikte, peyzaj ile yaratılan kamusal alandan da giriş ve çıkışlar verilmiştir. En üst katta bulunan başkan odaları kamusal alana hakimdir.

Meclis salonu

Meclis kütlesinin yapı içinde eritildiği görülmektedir. Başkanlık makamı ile ilişkili konumlandırılmıştır.

Resim 3.53. Van/Ipekyolu belediyesi meclis salonu (İnternet: İpekyolu Belediyesi Hizmet Binası Yarışması)

Birim müdürlükleri

Halk ile doğrudan ilişkili olmayan ofis hacimleri üst katlarda tasarlanmıştır. Sağlık, mali hizmetler, basın yayın ve zabıta müdürlükleri halk ile diyalog bağlamında zemin katta tasarlanmıştır. Hem avluya bakan teraslar hem de cephelerde yaratılan çekmeler ile çalışma ortamlarının konforu artırılmak istenmiştir.

Ortak mekânlar

Ortak mekân özelliğine sahip olarak verilen programın tamamen zemin katta hızlı erişilebilen konumda olmasına dikkat edilmiştir. Park yüzeyi programda verilen cep salonu, çok amaçlı salon ve kafe ile ilişkilendirilmiştir. Buradaki temel amaç kamunun kullanımına açık alanların belediye ile olan geçirgenliğini artırmaktır (İnternet: İpekyolu Belediyesi Hizmet Binası Yarışması)

Genel cephe karakteri

Projenin yapılmış olmamasından dolayı malzemeler hakkında bilgiye (kompozit cephe kaplaması) yarışma görsellerinden ulaşmaktayız. Kamusalılık çizgisinde gelişen bir karaktere sahip olduğu söylenebilir. Dış mekânda yaratılmak istenen yüzeyler yapıda önce kat döşemelerini ardından hacimleri saran cepheler olarak ortaya çıkar. Başkanlık makamı cepheden algılanabilir fakat meclis salonunda olduğu gibi simgesel değildir.

2016– Bursa/İnegöl belediye binası proje yarışması

2016 yılının Mart ayında ilan edilen belediye yarışması Mayıs ayı içinde sonuçlanmıştır. Son dönemde açılan ve sonuçlanan yarışmalardan olduğu için henüz uygulanmamıştır. Buna karşın uygulama projelerinin çizimi devam etmektedir. Proje müellifleri ise Murat Akif Suyabatmaz ve Hakan Demirel'dir.

Şartname ve jüri raporları incelendiği zaman değerlendirme kriterlerinin kent ve kentli ile olan ilişki, yapının ölçeği ve kamusalılık ekseninde geliştiği belirtilebilir. Son dönem belediye yarışmalarında yerel yönetimlerin sadece hizmet binası olmadığı düşüncesi burada

da kendini göstermektedir. Alanın kent içindeki konumu ve tasarımın yerel olması bir diğer seçici unsur olarak belirtilmiştir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Kütle biçimlenmesinde ilk kriter alanın sahip olduğu yeşil dokuya dokunmamak olmuştur. Zemin kat kullanımında, halkın sıklıkla kullanacağı birimler serbest dolaşıma olanak verecek biçimde parçalı olarak tasarlanmıştır. Halk ile doğrudan ilişkili birimler bu serbest dolaşım içinde planlanmıştır. Belediye binası bu birimlerin üstünde yükselir. Dört adet yapı bloğu arasında bırakılan boşluklar ve bu boşluklarda oluşturulan köprüler ile bağlantı sağlanarak tasarım ağaçların arasında konumlanmaktadır. Kütlelerin büyüklükleri, birbiri ile konumlanış özelliği ve kütleler arasında tarif edilen dış mekânlar, avlu kavramının farklı bir yorumu olarak görülebilir (Bkz. EK-33) (İnternet: İnegöl Belediyesi Hizmet Binası Yarışması). Tüm kütleleri ile tasarım insan ölçeğindedir.

Resim 3.54. Bursa/İnegöl belediyesi vaziyet planı (İnternet: İnegöl belediyesi hizmet binası yarışması)

Başkanlık bölümü

İki farklı giriş düşünülmüştür. Halkın belediye ye girişi meydandan yapılırken, başkan girişi ise yapı bloğunun güney cephesindendir. Başkan girişi cephede kendini çok hissettirmez, mütevazidir. Başkanlık makamı üst katta düşünülmüştür (İnternet: İnegöl Belediyesi Hizmet Binası Yarışması).

Meclis salonu

Meclis salonu incelenen diğer örneklerden farklı olarak zemin katta ve ayrı bir kütlede tasarlanmıştır. Dış mekân ile doğrudan ilişkili konumdadır. Halkın kolaylıkla ulaşabileceği bir kurguda olur ve meydan ile ilişkilidir. Kütle çok baskın olmamakla birlikte kendini hissettirir.

Resim 3.55. Bursa/İnegöl belediyesi meclis salonu cephesi (İnternet: İnegöl belediyesi hizmet binası yarışması)

Birim müdürlükleri

Belediyenin sahip olduğu müdürlükler için çalışma koşullarını artıracak şekilde ve halkın ulaşımı belediyeciliğin şeffaflık ilkesi ile açıklanabilecek açık ofis düzeninde tasarlanmıştır. Zabıta, gıda-giyim ve mali hizmetler müdürlükleri halk ile iletişim kapsamında zemin katta tasarlanmıştır.

Ortak mekânlar

Parçalı kütleler arasında zemin katta halkın doğrudan kullanabileceği mekânlar, tasarımdaki ortak mekân kurgusunu açıklamaktadır. Aslında yapılmak istenen çok amaçlı salon, restoran ve kafe gibi işlevler ile halkın sadece işleri için değil gündelik hayatta da kullanabileceği bir belediye algısı yaratmaktır (İnternet: İnegöl Belediyesi Hizmet Binası Yarışması).

Genel cephe karakteri

Son dönem yarışmalarda istenen sistem kesitleri yarışmada düşünülen malzemeler ve cephelerin yapım özellikleri hakkında bilgiler vermektedir. Tüm cephelerin cam giydirme

olarak düşünüldüğü ve yatay ile düşey ahşap dikmeler ile yere ve kendine özgü cephe karakterini oluşturmayı amaçladığını görmekteyiz. Başkanlık makamının cephede olan yansıması sadedir. Meclis salonu tamamen ayrı tasarlanmış olup simgeselliği ön plana alınmıştır. Tamamen yeşil içinde tasarlanan salonda şeffaflık en önemli tasarım kriteridir.

2016– Balıkesir büyükşehir belediye binası proje yarışması

2016 yılının Haziran ayında ilan edilen yarışma Ekim ayında jürinin çalışmalarını tamamlamasının ardından sonuçlanmıştır. Son dönemde yapılan yarışmalar arasında yer alır. Uygulama projelerinin hazırlıkları devam etmektedir. Bu projenin müellifleri Barış Demir, Sıddık Güvendi, Burak Pelenk, Gökşen Ezgi Boz ve Murat Akyüz'dür.

Belediyenin mevcutta yer aldığı sıkışık kent merkezinden kurtulması ve yeni bir merkez oluşturması istenmektedir. Jüri tarafından şartnamede “*Günümüzün yerel yönetim yapıları, kendi yarattıkları ve parçası oldukları kentsel mekân ile ilişki içinde, kolay ulaşılan, sahiplenilerek kullanılan fiziksel ortamlar oldukları kadar kent mekânındaki fiziksel varoluşlarıyla da yerel yönetim / kentli ilişkisi adına soyut düzlemde anlamlar barındıran simgesel önermeler bütünü olarak da algılanmalıdır.*” ifadesine yer verilmiştir. Elde edilecek binanın kent için simgesel özellikte olması ve kamusal alanlar ile kentlinin yaşamına değer katması gerektiği de belirtilmiştir.

Vaziyet planı ve planlama kararları

Yarışma arsasının güney yönü kent merkezinden algılanmaktadır. Kuzey yönü ise tamamen referanssız ve yapılaşmamış durumdadır. Kütle oluşumunda kent manzarasının algısı ve güney cephesinin sahip olduğu fiziksel özelliklerinden yararlanma düşüncesi önemli faktörler olarak belirlenmiştir. Bu cephedeki kütle hareketleri bu nedenledir. Kuzey yönüne karşı daha kapalı bir tutum söz konusudur. Bununla birlikte kentle kurulacak ilişki açısından zemin kattaki geçirgenlik fikri önemlidir. Kuzey ve güneyde oluşturulan kütleler atrium ile birleştirilmiştir. Oluşturulan iç avluda ulaşımı ise köprüler sağlamaktadır (Bkz. EK-34) (İnternet: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Yarışması).

Resim 3.56. a) Balıkesir büyükşehir belediyesi vaziyet planı b) Zemin kat planı (İnternet: Balıkesir büyükşehir belediyesi hizmet binası yarışması)

Başkanlık bölümü

Başkanlık ve halk girişleri belirgin olarak ayrılmıştır. Kent manzarasına sahip güney yönde yapılan peyzaj düzenlemesi ile burada kamusal nitelikli bir alan oluşturulmak istenmiş ve kentlinin belediye yapısı ile olan ilişkisi bu doğrultuda yapılmıştır. Makam katının belediyenin sahip olduğu birimler ile olan ilişkisi mesafenin uzak olması nedeniyle zayıftır (İnternet: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Yarışması).

Meclis salonu

Zemin katta konumlandırılan meclis salonu, sahip olduğu hacmi bakımından tasarımda kendini hissettirmektedir. Şeffaflık ulaşılabilirlik ve denetlenebilirlik özelliklerine sahip olduğu görülmektedir.

Resim 3.57. Balıkesir büyükşehir belediyesi meclis salonu (İnternet: Balıkesir Büyükşehir belediyesi hizmet binası yarışması)

Birim müdürlükleri

Ofis hacimleri rahat çalışma ortamlarının yaratılması düşüncesi taşımaktadır. Yarışma aşamasında bu birimlerin fiziksel özellikleri yönleri göre değerlendirilerek tasarıma dahil edilmektedir. Nitekim bu yarışma özelinde kuzey cephede konumlanan birimlerin cephesi daha kapalı iken güney cephedeki birimler ise çok daha geniş cam yüzeyli olarak tasarlanır (İnternet: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Yarışması). Basın-yayın, sosyal hizmetler, spor şube, kültür işleri gibi müdürlükler halk ile iletişim kapsamında zemin katta tasarlandığı görülmektedir.

Ortak mekânlar

Tasarımda ortak mekânlar (Ç.A.S., Kreş ve Kütüphane) bu yarışma örneğinde de kentlinin yapı ile olan ilişkisini güçlendirmek amacıyla kullanılmıştır.

Genel cephe karakteri

Cephe karakteri yönlenmeye bağlı olarak farklılık gösterir. Kuzey yönde hiç yapılaşmamış alana karşı daha kapalı bir tutum sergiler doluluk oranı daha yüksektir. Güney cephesi ise kente hâkim konumda olduğu için daha geniş cam yüzeyler ile birlikte kütle hareketlerini de barındırır. Başkanlık girişi batı cephesinde, başkanlık makamı ise güney cephede vurguludur. Tasarımda belediye meclisi; zemin katta ve cephesi tamamen şeffaf olacak şekilde tasarlanmıştır. Kentli ile olan iletişimi kesintisizdir. Yerel yönetimlerin şeffaflığını simgeleyecek karakterdedir.

2016– Aydın/Efeler belediye binası proje yarışması

2014 yılında kurulan Efeler Belediyesi için 2016 yılının Ağustos ayında ilan edilen yarışma Kasım ayında sonuçlanmıştır. Uygulama projelerinin hazırlanmasına devam edilmektedir. Projenin müellifleri ise İbrahim Eyüp, Olcay Ovalı Eyüp ve Hakan Deniz Özdemir'dir.

Türkiye’de yeni kurulan belediyelerden olan Efeler için oluşturulacak belediye hizmet binasının hiç şüphesiz kentin yeni yüzü olması gereklidir, kenti temsil etmelidir. Kamusal olduğu kadar, yönetim olarak ta odak noktası oluşturması istenmektedir. İklim koşulları ise

bir diğerk değerkendirme kriteri olarak sıralanabilir. Bu yukarda saymış olduğumuz özellikler yarışma şartnamesinde üstü çizilen kriterler olarak görölür (İnternet: Efeler Belediyesi Mimari Proje Yarışması).

Vaziyet planı ve planlama kararları

Yarışma için belirlenen arsa kentin tam olarak merkezi konumundadır. Araç ile ulaşımı sorun olmayan alan için yaya ulaşımı ve dolaşımı da dikkate alınarak yarı açık mekânları mümkün olduğunca artıran avlulu kütle kararı alınmıştır. Bunun en önemli nedeni olarak ise iklim koşulu gösterilmiştir (Bkz. EK-35) (İnternet: Efeler Belediyesi Mimari Proje Yarışması). Belediye hizmet binası gerek kamusal alanları gerekse de çevresi ile olan ilişkisi bağlamında insan ölçeğindedir.

Resim 3.58. Aydın/Efeler belediyesi vaziyet planı (İnternet: Efeler belediyesi mimari proje yarışması)

Başkanlık bölümü

Belediye girişi ve başkanlık girişi net olarak birbirinden ayrılmıştır. Başkanlık girişi cepheden algılanmasına rağmen özel bir anlam yüklenmemiştir. Başkanlık makamı ise belediye avlusuna hâkim konumda yer alır. Makam bloğu kütle olarak hissedilir. Cephe karakteri ise ofis hacimleri ile aynı düşünülmüştür (İnternet: Efeler Belediyesi Mimari Proje Yarışması).

Meclis salonu

Meclis salonu sahip olduğu hacimsel büyüklüğü bu örnekte kütleli olarak hissettirir. Halk kuzeyden belediyeye yaklaşırken meclis kütlelerinin altından avluya ulaşmaktadır (İnternet: Efeler Belediyesi Mimari Proje Yarışması).

Resim 3.59. Aydın/Efeler belediyesi meclis salonu (İnternet: Efeler belediyesi mimari proje yarışması)

Birim müdürlükleri

Yapının iç kısmı; galeriler – galeri etrafı sirkülasyon- sirkülasyon etrafı belediye birim müdürlükleri olarak tasarlanmıştır. Ofis hacimlerinin konumlanmış olduğu yöne bağlı olarak cephe karakterleri değişmiştir. Kültür-sosyal işler ve zabıta müdürlükleri halkın iletişimi bağlamında zemin katta tasarlandığı görülmektedir.

Ortak mekânlar

Son dönem belediye binalarında olduğu gibi bu örnekte de ortak mekânlar, belediye binasının halk tarafından sadece resmi işler için değil, günün her saatinde kullanılan bir yapı olmasına katkı sağlamak için kullanıldığı görülür.

Genel cephe karakteri

Cephe karakterini yerel iklim koşulları göz önüne alınarak değerlendirmek daha doğru olacaktır. Yapının kuzey cephesi mümkün olduğunca sağır yapılarak kışın sert rüzgarlara karşı önlem alınmıştır. Yapıda galeriler yapılarak temiz hava girişi ve kirli hava çıkışı

sağlanmıştır. Aynı zamanda bu galeriler kışın sera etkisi ile yapının ısıtılmasına katkı sağlayacak şekilde düşünülmüştür. Yapıda çeşitli yerlerde yapılan teraslar ve geri çekilmeler ile gölgelikli alanlar elde edilmiş, aynı zamanda buralardan yapı içine taze hava girişi sağlanmıştır. Yapının güney cephesine yerleşen mekanların yaz güneşinden korunabilmesi için güneş kırıcı paneller yerleştirilmiştir (İnternet: Efeler Belediyesi Mimari Proje Yarışması). Meclis salonu cephesi tamamen sağırdır. Simgesel olarak belediye avlusuna girişi tarifler. Başkanlık makamının cephede simgesel tavrı bulunmamaktadır.

3.3. Bölüm Değerlendirmesi

Tez kapsamında incelenen belediye binalarının oluşum, gelişim ve değişim süreçlerinin yarışma programı paralelinde nasıl ilerlediğinin anlaşılması, yapının gerek malzemesi, ölçeği cephe elemanları bağlamında ve gerekse fonksiyonel anlamda kullanıcısı ile kurmaya çalıştığı diyalog üç farklı dönemde irdelenmiştir. Bu analizin değerlendirmesi ise buradan sonra başlayacak ve her dönem özelinde analiz başlıkları belirtilerek yapılacaktır.

3.3.1. İlk dönem değerlendirme (1930-1984)

Belediye tip, büyüklük ve uygulanma durumları

İlk dönem olarak adlandırdığımız 1930'dan 1984 yılına kadarki süreçteki belediye yarışmalarının büyüklükleri, tipleri ve uygulanma durumları farklılık göstermektedir. Bu dönem içinde tip kavramında herhangi bir ayrıma gidilmemiştir, hepsi il belediyesidir. Yarışma ile tasarlanan yapıların hayata geçirilme oranının fazlalığı dikkat çekmektedir. Dönem içinde incelenen 7 yarışmadan sadece 5 tanesinin uygulandığı görülmektedir. Bu yarışmaların içinden 1953-İstanbul ve 1966-İzmir aynen uygulanan örneklerdir. 1957-Konya, 1963-Sivas, 1971-Samsun kısmen uygulanan örneklerden olup, 1944-Adana ve 1978-Samsun uygulanmamıştır (Bkz. Çizelge 3.8).

Vaziyet planı ve planlama kararları

Planlama kararları içerisinde tasarlanan örneklerin kütle formlarının hepsi prizmatik olup net hatlara sahiptir. Dönem içindeki belediye yarışmalarında, yeni kurulan devletin temsil edilme fikri diğer tüm yapılarda olduğu gibi belediye yapı tipinde de geçerliliğini

korumuştur. Fakat halka açık olma, davetkârlık ve ölçek gibi kavramlar göz ardı edilmiştir. Meydan ya da avlu ögesi ile girişler tariflenmiş ve bunlar kullanıcının yapı ile ilk olarak iletişime geçme noktaları olarak düşünülmüştür. Bu iletişimde meydan kullanıcı üzerinde hâkimiyet sağlarken *insan ölçeğinden* uzaktır. Abartılı ölçek ile resmî kurum kimliği verilmeye çalışılır. 193-Sivas ve 1978-Denizli Belediyeleri daha parçacıl iken; 1944-Adana, 1957-Konya, 1966-İzmir Belediyeleri daha kompakt tasarıma sahiptir (Bkz. Çizelge 3.8).

Başkanlık bölümü

Söz konusu dönemdeki binalarda, belediye başkanlık makam girişlerinin kullanıcı girişinden farklı olarak tasarlandığı örnekler sayıca fazladır. Bu uygulama, yöneten ile yönetilen arasındaki farklılığı gösterir. Makam girişleri, cephede de kendini belli eder (Bkz. Çizelge 3.8).

Meclis salonu

Meclis, belediye ihtiyaç programlarında hem biçimsel, hem de anlam açısından önemli bir yer tutar. Dönem içindeki bazı örneklerde meclis-halk ulaşımı düşünülmüştür. Fakat meclis kütlesi genel anlamda kendini biçimsel olarak cephede belirginleştirilmeden tasarlanır (Bkz. Çizelge 3.8).

Birim müdürlükleri

Birim müdürlükleri olarak adlandırdığımız ve belediye işlerinin yürütüldüğü ofisler tüm belediyelerde hücre tipi bölümlenmeler ile klasik oda düzenindedir. Kullanıcı gereksinimlerinden ve halk ile birinci dereceden ilgili olan birim müdürlüklerinin (Zabıta Müdürlüğü ve vezneler) ulaşılabilirliği önemlidir. Bu ulaşılabilirlikten kasıt halkın belediye ile ilgili işlerini tamamlayabilmesidir (Bkz. Çizelge 3.8).

Ortak mekânlar

İlk dönem olarak adlandırılan bu süreç içinde ortak mekânlardan en sık kullanılanın nikâh salonu olduğu görülmektedir. Bunu çok amaçlı salon ve kütüphane izler. Yapılan araştırmalar sonucunda, detaylı kullanım özelliklerine ulaşmamakla birlikte bu mekânların

hem belediye kullanıcılarına hem de kentlinin kullanımına sunulduğu saptanmıştır. Son örneklerde ise rant tesislerinin ortak mekânlara dâhil edildiğini görmekteyiz. Bu şekilde, belediyeye ek gelir sağlamanın yanı sıra, belediyenin kentli tarafından kullanımının artırılmasının amaçlandığı söylenebilir (Bkz. Çizelge 3.8).

Genel cephe karakteri

Döneme ait örneklerde kullanılan kemerli açıklıklar ve kolonlu arkadlar, simetrik, ezici ve baskın cephe özelliklerinin zamanla esnediği ve yeni arayışlara gidildiği görülmektedir. Örneğin Adana’da kullanılan kemerli ve kolonlu cephe özellikleri diğer örneklerde yer almaz. Buna karşın diğer örneklerde simetrik kurgu devam eder. Örneklerin cephe tasarımları taş kaplama malzemesi ağırlıklıdır. Beton prekast güneş kırıcılar kullanılır ve cephede vurgulu bir elemandır (Bkz. Çizelge 3.8).

Çizelge 3.8. Birinci dönem (1930-1984) yarışma araştırma tablosu

		1930-1984									
		1938	1944	1948	1953	1957	1963	1965	1966	1971	1978
		Akhisar	Adana	İzmit	İstanbul	Konya	Sivas	Tokat	İzmir	Samsun	Denizli
Belediye Durumu	Belediye Tipi	YARIŞMA SADECE İLAN EDİLMİŞTİR.		SADECE YARIŞMAYI KAZANAN EKİBİN BİLGİLERİNE ULAŞILABİLMEKTEDİR.				SADECE YARIŞMANIN İLAN EDİLMESİNE VE JÜRİ BİLGİLERİNE ULAŞILABİLMEKTEDİR.			
	Toplam Büyüklük										
	Uygulanma Durumu										
Vaziyet	Vaziyet Planı Kararları										
	Plan Kurgusunda Avlu										
	Plan Kurgusunda Meydan										
Başkanlık	Başkanlık-Halk Girişi										
	Başkanlık Girişi (BG)										
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi(BB)										
	Başkanlık Holü Niteliği (BH)										
	Başkanlık Makamı (BM)										
Meclis salonu	Meclis Salonu- Halk Girişi (SH)										
	Meclis Salonu-Başkanlık (SB)										
	Meclis Salonu Cephesi (SC)										
Birim Müdürlük.	Birim Müdürlükleri										
	Birim Müdürlükleri-Dış Mekân İlişkisi										
O.M	Ortak Mekânlar										
Genel Cephe Karakteri	Cephede Kullanılan Malzemeler										
	Cephe Elemanları										
	Cephede Çizgisellik										
	Cephede Simetri										

3.3.2. İkinci dönem değerlendirilmesi (1985-2004)

İkinci Dönem olarak adlandırdığımız 1985'ten 2004 yılına kadarki süreçteki belediye yarışmalarında belediye yapı tipi, değişim ve gelişimini sürdürmüştür. Bu süreçte mimarlık; tüketim, iletişim ve dünyanın giderek globalleşmesi ile daha çok tüketime açık hâle gelmiştir. Değerlendirme kriterleri, kısmen mimarlık ekseninden kaymıştır. Özellikle teknoloji yardımıyla bilgisayar ortamında üretilen tasarımların sunum formatları önem kazanmıştır. Projelerde görsel değerler daha çok ön plana çıkmıştır. Beğeni kavramı yeniden ele alınmaya başlamıştır. Tasarımlar sanal ortamda neredeyse gerçeğe yakın olarak elde edildiği ve kusurlar gizlenebildiği için çok daha kolay biçimde değerlendircisini ya da sıradan birini etkileyebilmektedir. Bu görsel etki çok daha önemli kavramların (plan çözümleri, birimler arası ulaşılabilirlik vb.) göz ardı edilmesine neden olabilecektir.

Dönem için program farklılığı yarışmayı açan belediye statüsünden kaynaklanmaktadır. Başkanlık makamı, belediye meclisi, encümen salonları, toplantı salonları, nikâh salonları, yemekhane, arşiv ve otoparklar bu dönem yarışmaları için ortaktır. Birim müdürlüklerinin sayısı ve büyüklüğü belediyenin büyükşehir ya da belediye olmasına göre değişmektedir. Sayılan bu ihtiyaç programı birimlerine ek olarak belediyenin görüşü doğrultusunda kreş, spor salonu, rant tesisleri (dükkanlar), konukevi ve çok amaçlı salonlar eklenmiştir (Bkz. Çizelge 3.9).

Belediye tip, büyüklük ve uygulanma durumları

Önceki dönemde tek bir belediye kavramı varken değişikliğe giden kanunlar ile birlikte Türkiye'de bazı belediyeler artık büyükşehir statüsündedir. Bu nedenle doğan ihtiyaçları karşılamak amacıyla Büyükşehir Belediyesi tasarımlarına başlandığı görülmektedir. İlçe belediyeleri için de yeni yapıların tasarlandığı çıkarılan bir diğer sonuçtur. 1986-Altındağ, 1986-Gaziantep, 1991-Kocasinan, 2004-Tepebaşı belediyeleri uygulanan projelerdir. 1985-Ankara, 1997-Derince, 2000-Ankara, 2001-İstanbul belediyeleri ise uygulanmamış, yarışma aşamasında kalmıştır (Bkz. Çizelge 3.9).

Vaziyet planı ve planlama kararları

Planlama kararları alınırken kütle kompozisyonlarında prizmatik tavırlar (2001-İstanbul hariç) yanı sıra farklı kütle oyunları ile meydan avlu ilişkileri kurgulanmıştır. Bu kütle kompozisyonlarında zaman zaman insan ölçeğinden uzaklaşma söz konusudur. Özellikle büyükşehir statüsündeki örneklerde (1985-Ankara, 1986-Altındağ, 1986-Gaziantep, 2000-Ankara, 2001-İstanbul) gerek plan kurgusunda gerekse üçüncü boyutta ölçeğin abartıldığı görülür. Örneklerin tasarımında parçacıl yaklaşımların sayısı giderek artmıştır. 1985-Ankara, 1986-Altındağ ve 1991-Kocasinan belediyeleri daha kompakt iken 1986-Gaziantep, 1997-Derince, 2001-Ankara ve 2004-Tepebaşı belediyeleri daha parçacıl karakterdedir (Bkz. Çizelge 3.9).

Başkanlık bölümü

Dönem içindeki örneklerde, tıpkı ilk dönem örneklerinde olduğu gibi halkın yönetenden ayrıldığına göstergesi olarak değerlendirilebilecek başkanlık makamının halk girişinden ayrıldığı görülmektedir. Başkanlık girişi yapı cephelerinde kendini gösterir (1985-Ankara, 1986-Altındağ ve 2001-İstanbul belediyeleri gibi) (Bkz. Çizelge 3.9).

Meclis salonu

Meclis salonu 1986-Gaziantep ve 2001-İstanbul örneklerinde diğerlerine göre daha ön plandadır. Bu iki belediyenin dışındaki örneklerde meclis salonları cephede fark edilmez ve planda kendini göstermez (Bkz. Çizelge 3.9).

Birim müdürlükleri

Bu dönem içinde birim müdürlüklerinde hücre tipi klasik oda düzeni kullanılmaya devam etmiştir. Dönem içinde son örneklerle doğru açık ofis sistemine geçiş söz konusudur (2001-İstanbul, 2004-Tepebaşı). Gelişen ve değişen şeffaflık ifadesinin birim müdürlüklerine yansıma şekli olarak görebiliriz. Bu dönemde de halk ile iletişimde olan birim müdürlükleri zemin katta tasarlanmıştır (Bkz. Çizelge 3.9).

Ortak mekânlar

Yarışma programında ortak mekânlar çeşitlenerek bu dönemde artmıştır. Çok amaçlı salon, kreş, rant tesisleri (dükkanlar), kütüphane, lojman, spor salonu ve nikâh salonu dönem içinde karşılaşılan sosyo-kültürel mekânlardır. Bu birimlerin kullanılmasındaki ilk amaç iç kullanıcı olarak tabir edilebilecek belediye çalışanlarının kendi performanslarını artırmak olarak görülebilir. Dükkanlar ve nikâh salonu ise daha çok dış kullanıcıya hitap eder. Fakat dönemde yapılan tasarımlarda bu birimlerin kentliye hitap etmesine rağmen sınırlı zamanlarda kullanılması, sosyalleşme kavramını geliştirici nitelikte görülmemiştir (Bkz. Çizelge 3.9).

Genel cephe karakteri

Dönemde verilen örneklerin cephe karakterlerinde kullanılan malzemeler ve bu malzemelerin farklılığı çeşitlilik gösterir. Taş ya da brüt beton kullanımının yanına cam da eklenmiştir. Teknolojik gelişmeler doğrultusunda cephe elemanlarının kullanımı da çeşitlilik kazanmıştır. Kullanılan elemanlar görsel olarak ahşap, tuğla gibi sıcak malzemeleri de kapsar. Brüt yüzey kullanımı azalma gösterir. Sıcak malzemelerin yapıda kullanılmaya başlaması halk ile diyalogun başka bir boyutu olarak öne çıkmaktadır. En bariz örnek 1986-Altındağ'da kullanılan- özellikle kentli kullanımına sunulan alanlarda- postmodern öğelerdir (Bkz. Çizelge 3.9).

Şekil 3.1. İkinci döneme ait ortak mekânlar ve kullanıcı profili

Çizelge 3.9. (devam) İkinci dönem (1985-2004) yarışma araştırma tablosu

		1985-2004									
		1997	2000	2001	2002	2004	2004				
		Kocaeli/ Derince	Ankara	İstanbul	Antalya/ Karaaliğlu.	Eskişehir/ Tepebaşı	İstanbul/ G.Osmanpaşa				
Belediyenin Durumu	Belediye Tipi				YARIŞMAYA AİT BİRİNCİ ÖDÜLÜN SADECE GÖRSELİNE ULAŞILMIŞTIR.		MEVCUT BELEDİYE BİNASININ KORUNARAK BÖLGENİN KENTSEL DÖNÜŞÜMÜNÜ TARİFLEYECEK TASARIM YAPILMIŞTIR. PROJEDE BELEDİYE BİNASI TASARLANMAMIŞTIR				
	Toplam Büyüklük										
	Uygulanma Durumu										
Vaziyet	Vaziyet Planı Kararları										
	Plan Kurgusunda Avlu										
	Plan Kurgusunda Meydan										
Başkanlık	Başkanlık-Halk Girişi										
	Başkanlık Girişi (BG)										
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi (BB)										
	Başkanlık Holü Niteliği (BH)										
	Başkanlık Makamı (BM)										
Meclis salonu	Meclis Salonu- Halk Girişi (SH)										
	Meclis Salonu-Başkanlık (SB)										
	Meclis Salonu Cephesi (SC)										
Birim Müdürlük.	Birim Müdürlükleri										
	Birim Müdürlükleri-Dış Mekân İlişkisi										
O.M.	Ortak Mekânlar										
Genel Cephe Karakteri	Cephede Kullanılan Malzemeler										
	Cephe Elemanları										
	Cephede Çizgisellik										
	Cephede Simetri										

3.3.3. Üçüncü dönem değerlendirmesi (2005-günümüz)

Üçüncü dönem olarak adlandırdığımız 2005'ten 2016 yılına kadarki süreçteki belediye yarışmalarında da gelişim ve değişim devam etmiştir. Bu değişim ve gelişimin en önemli nedeni yarışma ihtiyaç programlarının değişmiş olmasıdır. Kullanıcı artık belediye yapılarına sadece gerekli işleri için gitmek istemez, zira belediyeler artık kentin kalbinin attığı sosyo-kültürel bir çevreyi tanımlayarak, farklı insan gruplarının bir aradalığını sağlayan mekânlar olarak işlev görmektedirler. Bu nedenle kent içinde resmî kimliği ile tekil olarak tasarlanmaktan ziyade giderek kentsel tasarıma dâhil edilmiş ve tasarlandığı çevre için bir referans, odak nokta olma niteliğine bürünmüştür (Bkz. Çizelge 3.10).

Jüri değerlendirme kriterleri bu dönem içerisinde hiç olmadığı kadar etkilidir. Kamusal alanların varlığı ve niteliği, kent için kimlik oluşturabilme, ortak mekânlar ile entegre olabilme, sürdürülebilirlik, enerji verimliliği, tasarımın geçirgenliği, erişilebilirlik ve uygulanabilirlik jürinin seçiminde önemli kriterlerdir. Bununla birlikte plan şemasında belediye yapı tipine getirilebilecek yeni çözümlerin ve yeni arayışların da denendiği incelenen örneklerden anlaşılabilmektedir (Bkz. Çizelge 3.10).

Belediye tip, büyüklük ve uygulanma durumları

Dönem içerisinde tıpkı “İkinci Dönem” de olduğu gibi büyükşehir ve büyükşehir olmayan il ve ilçe belediyelerin tasarımları söz konusudur. Bu süreç içerisinde tipi ve içerdiği birimler bakımından farklı metrekarelere sahip örneklerin varlığı söz konusudur. Sonuçlanan yarışmaların bazılarının uygulanmaya geçtiğini görmekle birlikte son yıllara ait yarışmaların sonuçlarının henüz açıklanması sebebiyle hayata geçirilmediği söylenebilir (Bkz. Çizelge 3.10).

Vaziyet planı ve planlama kararları

Planlama kararlarında dönem içinde tasarlanan örneklerin prizmatik formlara sahip olduğunu görmekteyiz. 2005-Karabük yarışması bu anlamda farklılık göstererek eğrisel formdadır. Kütlelerin biraradalığında ise fark gösteren tek yarışma 2016-Bursa-İnegöl belediyesine aittir. Parçalanmış kütle biçimlenişi genel anlamda süregelen ezberleri bozar niteliktedir. Kütle biçimlenmesinde kullanılan ölçek bu dönem için daha insancıldır. Kütle

kompozisyonlarda anıtsallıktan kaçınılır. Avlu, meydan kararlarına baktığımız zamanda ise her iki unsurunda tasarımlara dâhil edilmeye çalışıldığını görürüz. Avlu ögesi plan düzleminde giderek galerileşirken meydanın ele alınışı ise tamamen kamusal mekân yaratma amacıyla bütünleşmeye başlamaktadır. Tasarımcı kentlinin kullanacağı ortak bir mekân amaçlar. Meydan, bu dönemde de yapının görsel olarak algılandığı kullanıcı ile iletişiminin bir unsuru olarak öne çıkar. Meydan ögesinin önceki dönemlerden farkını sadece yapı algısının değil yepyeni bir kentsel oluşum içinde sosyo-kültürel bir yaşam merkezi oluşturmak olarak açıklayabiliriz. Bunun nedeni ise, son dönem belediye yarışmalarının artık tek yapı kimliğini bir kenara bırakarak kent bütününe bir söz söylemeyi kendine dert edinmesidir (Bkz. Çizelge 3.10).

Başkanlık bölümü

Başkanlık girişinin hemen hemen tüm örneklerde halk girişinden ayrı olarak tasarlandığı görülmektedir. Hatta daha da ileri gidilerek başkanın arabasıyla girdiği otoparktan hiçbir mekâna uğramadan doğrudan başkanlık makam katına ulaşımının önerildiği örneklerle rastlamaktayız. Güvenlik açısından böyle bir gereklilik sorgulanabilir fakat halkın oyu ile seçilmiş bir başkanın halktan izole edilmesi de sorgulanması gereken bir başka unsur olmalıdır. Farklı tasarlanan başkanlık girişleri kimi örneklerde cepheye yansırken, özellikle son dönem örneklerde bu yansıma daha sadeleşmiştir. Başkanlık makamının belediye bünyesindeki diğer birimler ile olan ilişkisi genel olarak başarılı kurgulanmıştır. Makama diğer birimlerin ulaşması kolaydır. Başkanlık makamı cephede vurgulu fakat sadedir (Bkz. Çizelge 3.10).

Meclis salonu

Örneklerden görüldüğü üzere, bu dönemde meclis salonu, belediye kavramının simgeselleştirilmesi anlamında kullanılmıştır. Kimi örnekte cephe vurgusu daha sade olsa dahi, meclis salonu cepheye yansımıştır. Bu yansıma ezici olmayan ve anıtsallıktan kaçınır niteliktedir (Bkz. Çizelge 3.10).

Birim müdürlükleri

Birim müdürlüklerinde hücre tipi uygulamalar bu dönemde tercih edilmez. Çalışma mekânları tamamen açık ofis düzenindedir. Halk ile diyalog bağlamında zabıta, mali işler, kültür-sosyal işleri, gıda-yardım müdürlükleri zemin katta tasarlandığı ifade edilebilmektedir (Bkz. Çizelge 3.10).

Ortak mekânlar

Yarışma programında istenen ortak mekânlar bu dönem içerisinde de farklı kombinasyonlarda bir arada kullanılmıştır. Belediye çalışanları için de düşünülen bu mekânlar, kentliye de hitap etmeye ve sosyal mekân yaratma anlayışının bir ifadesi olarak kentlinin kullanımına sunulmaya çalışılmıştır. Amaç açık mekân kullanımı ile birlikte kent için odak nokta olmaya başlayan belediye yapı tipinin daha aktif şekilde iletişim kurması olarak belirlenmiştir. Bu ortak mekânlar (Ç.A.S., kütüphane, konferans salonu gibi) artık belediye kapalı dahi olsa hafa sonu kullanılabilmesine olanak sağlanmıştır (Bkz. Çizelge 3.10).

Genel cephe karakteri

Üçüncü Dönem olarak adlandırdığımız bu dönem içerisinde mimarlık ürünleri, kullanıcıları tarafından neredeyse sadece görsel bir olgu olarak değerlendirilmeye tabii tutulmaktadır. Görsel olarak göze güzel gelen en iyisidir, düşüncesi halk ile iletişimin başta gelen en önemli kriteri olmuştur. Bir önceki dönemde hız kazanan bilgisayar modellemeler ile öne çıkarılan görsel değerlerin bu son dönemde çok daha ileri boyutta olduğunu söylemek yanlış olamayacaktır. Değişen bu algı -özellikle yarışmalarda- tasarlanan yapının, 3 boyutlu modellemeler üzerinden ortaya konmaya çalışıldığını gösterir. Özellikle malzemeyi ifade etme konusu da, tüm örneklerin bunu iyi şekilde kullandığı bir gerçektir. Tüm bunların yanında gelişen teknoloji, cephe karakterinde söz sahibi olmaya başlar. Kaynakların verimli kullanılma düşüncesi yavaş yavaş tasarım girdisi olarak kendini özellikle cephelerde gösterir ve bu doğrultuda cephe yaklaşımları sürdürülebilir/ekolojik yaklaşıma kayış gösterir. Dönemdeki örneklerde, kütle kararları yer düzleminde ve yere ait olmayı önemser ki bu yaklaşım yatay etkinin vurgulu olmasını sağlar. Cephe ve cephe elemanları artık simetrik olmaktan daha çok dengeli olarak dağılır. Bu dönem örneklerinde cephede kullanılan

malzemeler daha sıcaktır. Örneğin ahşap, terracota gibi malzemeler yapının halk ile diyalogunda kullanılmıştır. Cephe elemanı olarak en çok güneş kırıcıların kullanıldığı görülmektedir (Bkz. Çizelge 3.10).

Şekil 3.2. Üçüncü döneme ait ortak mekânlar ve değişen kullanıcı profili

4. SONUÇ

Bu çalışma; belediye binalarının tarihsel süreç içerisinde gelişimi, biçimlenişi ve değişiminin tespitinin yanı sıra, belediye yapı tipinin gerek program, gerekse de yarışmacı/jüri tasarım anlayışı olarak ele alınırken temel kriterlerinin hangi açılardan değiştiğini belirlemektir. 1930’lardan bu yana belediye binalarının ağırlıklı olarak yarışma yoluyla da elde edilmiş olması nedeniyle, bu yarışmalarda birinci ödül alan (uygulanan / uygulanmayan) projeler bu çalışmada detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Burada amaç; geçmişten günümüze kadar açılmış yarışmalarda gerek program anlamında, gerekse de birinci seçilen ödüllerin değerlendirme kriterlerinin gelişen ve değişen yerel yönetim anlayışına nasıl katkı koyabileceğini belirlemektir. 1930’dan günümüze kadar gelen süreç içinde incelenen yarışmalar göstermiştir ki belediyelerin niteliğini ve niceliğini değiştiren ya da yeniden düzenleyen *kanunlar*, belediye kavramına ve anlayışına – işleyiş, yapı ve program olarak- yenilikler getirmiş, belediyelerin varlığını sürdürdükleri hizmet binalarını doğrudan etkilemişlerdir. Örneğin tez çalışmasında ilk dönem olarak ifade edilen 1930-1984 yılları arasında yürürlükte olan kanunda sadece “*Belediye*” ifadesi varken, 1996’dan sonraki yarışmalarda “*Hizmet Binası*” ifadesi getirilmiş ve buna paralel olarak da ihtiyaç programlarında değişiklikler olmuştur. Süreç içerisinde belediye ihtiyaç programları değişirken, yarışmacı yorumlarında da buna paralel farklılıklar görülmüştür.

Şekil 4.1. Belediye kavramının değişim diyagramı (yazar tarafından oluşturulmuştur)

Geçmişte sadece idari işlerin yürütüldüğü belediyeler, bugün programlarındaki köklü değişikliklerle sosyo-kültürel birimler olarak hizmet vermektedirler. Bir kamu kurumunun ihtiyaç programındaki bu köklü değişim halk ile iletişim anlamında bir çaba olarak

yorumlanabilir ve belediye kurumunun halk için halkla birlikte olması şeklinde görülebilir. Kurumun ideolojik bakışı çerçevesinde programdaki bu değişiklik yanı sıra, yarışmacıların yorumlarının ne yönde geliştiği ise bu tez kapsamında irdelenen temel konu olmuştur.

Yarışmacıların belediye binaları tasarımları için geliştirdikleri yorumlar *fonksiyonel* ve *simgesel* olarak iki temel başlık altında sorgulanmıştır. Vaziyet planı – planlama kararları, başkanlık, birim müdürlükleri ve ortak mekânlar fonksiyonel gösterime yönelik başlıkları ifade ederken; meclis salonu ve cephe karakteri simgesel gösterime yönelik başlıkları ifade etmektedir. Belediye binaları diğer kamu kurumlarına oranla halk tarafından daha aktif kullanılan yapılardır. Bu nedenle *kullanıcısı ile olan iletişimi* diğer kamu yapılarına oranla daha fazladır. Buradaki iletişimden kasıt, kullanıcının belediye ile ilgili herhangi bir işini yaparken yapıyı nasıl algıladığı, sosyal ve kültürel bir paylaşım alanı olarak görüp görmediğidir. Örneğin imar müdürü ile görüşmek için fen işleri birimine gelen bir kişi, çok amaçlı salonda verilen bir gösteriyi izlemeye gelen bir kişi ya da belediyenin sunduğu kamusal alanlarda sosyal aktiviteler içinde olan bir kişi belediye yapısını farklı mekânlarda farklı özelliklerle algılar ve değerlendirir. Çalışma kapsamında Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren incelenen belediye hizmet binaları program değişiklikleri de gözetilerek fonksiyonel ve simgesel anlamda değerlendirmeye alınmıştır.

Bu 3 dönem için şu sonuçları ortaya koyabiliriz.

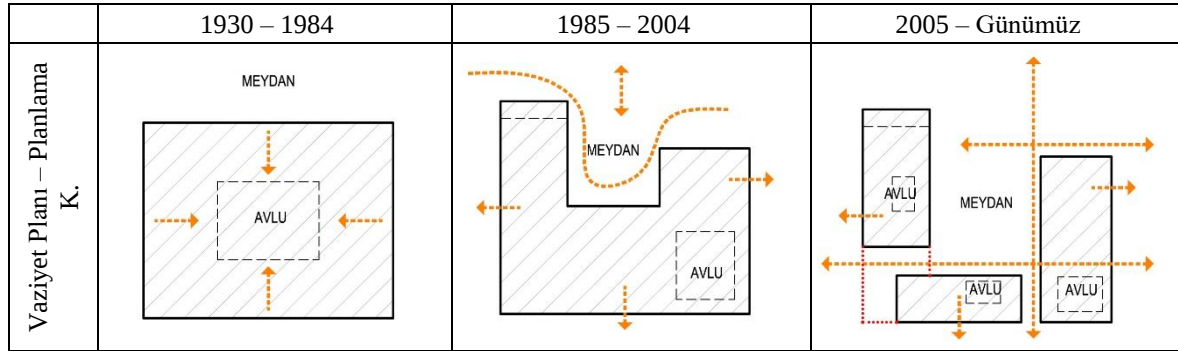
- *Vaziyet Planı*: Son dönem yarışmalarında başlangıçtan farklı olarak neredeyse tek yapı tipi algısı kalmamıştır. Vaziyet planı özelinde kütleler daha parçacıdır. Özellikle belediyeler için tasarım alanları seçilirken belediyeyi odak kabul eden ve çevresini geliştirmeyi amaçlayan düşünceler hâkimdir. Belediye sınırları esneklik göstererek halkı da davet etme eğilimi gösterir. Avlu giderek galeri halini alarak yapı içinde birimler arası etkileşimi sağlarken; meydan ise yapıya yaklaşımda bireyin ilk etkileşim mekânıdır (Bkz. Çizelge 4.1).

Belediye hizmet binaları için Y. Mimar Hasan Özbay'ın¹ “...*Belediye binası yarışmalarının tek arsası içinde programa dayalı yapılar değil de çevreye de müdahale edecek onların*

¹ Bu tez kapsamında belediye yarışmalarına katılmış ve jüri olarak görev almış mimarlardan Öğr. Gör. Dürrin Süer, Y. Mimar Hasan Özbay, Y. Mimar Mehmet Soylu, Y. Mimar Ozan Öztepe ve Mimar Mete Öz ile yapılan görüşmelerden alınmıştır.

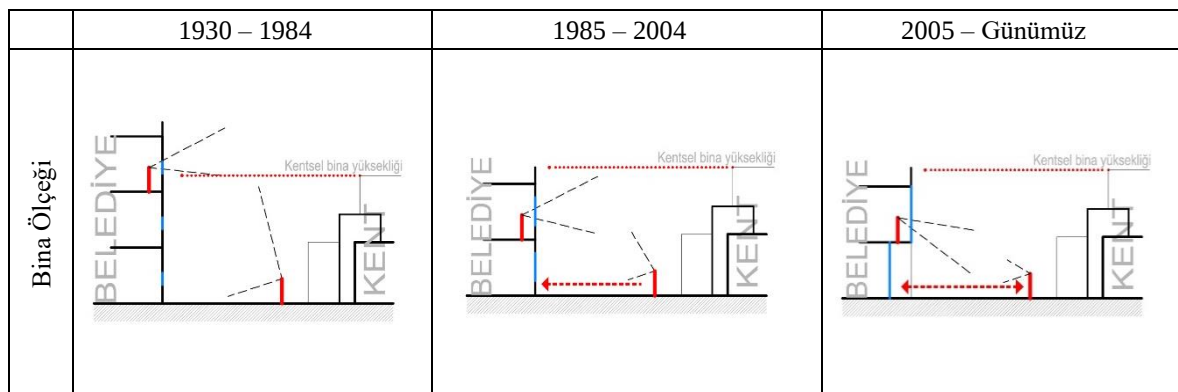
hayatını zenginleştirecek programlar olarak tasarlandığı gözlemlenmekte, ve bu oranın son yıllarda daha da arttığını görmekteyim'' açıklaması artık tek tip yapı tasarımı algısının ortadan kalktığı ifadesini desteklemektedir (Bkz. EK-36).

Çizelge 4.1. Belediye sınırlarının değişim diyagramı (yazar tarafından oluşturulmuştur)

Belediye binalarının ölçeği her dönem farklı nedenlerden dolayı farklılaşmaktadır. Devletin temsil edilme düşüncesi ile tasarlanan belediye yapılarının ölçeklerinin insan ölçeğinden uzak olduğu, meydan ve kullanıcı ile olan iletişiminin kopuk olduğu görülmektedir. Bu iletişimde meydan kullanıcı üzerinde hâkimiyet sağlarken insan ölçeğinden uzaktır. Bu özellik son döneme yaklaşırken kütle yüksekliklerinin azalması ve cephedeki geçirgenliğin artması ile kırılmıştır. Son dönem örnekleri ölçek bakımından daha insancıldır. Hizmet binaları yere daha yakın, dolayısıyla kent ile iletişimi daha şeffaftır (Bkz. Çizelge 4.2).

Çizelge 4.2. Belediye ölçeğinin değişim diyagramı (yazar tarafından oluşturulmuştur)

- *Başkanlık Makamı:* Salt belediye işlevini oluşturan başkanlık makam girişi tüm dönem örneklerinde (zaman zaman farklı girişin olmaması gerektiği tartışılrsa da) ağırlıklı olarak halk girişinden bağımsız olarak düşünülmüştür. Başkanlık makamının yapı içindeki konumu ve diğer birimler ile olan ilişkisi ise dönemsel olarak değişmiştir. Özellikle başkana ayrı ve nispeten daha özerk bir giriş tanımlanması yöneten ve yönetilen arasındaki farkın hissedilmesine yol açmıştır. Buna ek olarak başkanlık makamı her zaman zeminden üst katlarda ve cephede farklı konumlarda tasarlanmıştır. Başkanlık makamının cephede simgesel ifadesi giderek daha az vurgulu hale gelirken; güvenlik kaygısıyla da olsa başkanın izole olma durumu halk ile olan ulaşılabilirliğini azaltmıştır (Bkz. Çizelge 4.3).

Mimar Mete Öz¹ “...Yöneticilerin camdan kaleler içinde olmasını çok doğru bulmuyorum. Ne kadar çok hayatın içinde olurlarsa o kadar çok kendini daha hızlı değiştirebilir, günün problemlerini daha kolay yakalayabilir....” sözleri ile başkanlık makamının belediye yapısında simgesel değere sahip olmasının anlamının olmadığını; bununla birlikte halktan kopmaması gerektiğine işaret etmiştir (Bkz. EK-36).

Çizelge 4.3. Başkanlık makamı ulaşım diyagramı (yazar tarafından oluşturulmuştur)

		1930 – 1984	1985 – 2004	2005 – Günümüz
Başkanlık Makamı	Girişi			
	Cephede Konumu			

- *Meclis Salonu:* Salt belediye işlevini oluşturan bir diğer birim olan meclis salonu halkın oyu ile belirlenmiş belediyeleri simgelemektedir. Yönetişim etkisi ile şekillenen yeni yönetim anlayışı ile meclis; *belediyenin kendini simgesel olarak ifade edebilmesi için bir temsil aracı olma durumunu her dönem korumuştur.* Analizlerden meclis salonunun

¹ Bu tez kapsamında belediye yarışmalarına katılmış ve jüri olarak görev almış mimarlardan Öğr. Gör. Dürrin Süer, Y. Mimar Hasan Özbay, Y. Mimar Mehmet Soylu, Y. Mimar Ozan Öztepe ve Mimar Mete Öz ile yapılan görüşmelerden alınmıştır.

temsiliyeti ve simgeselliğinin başkanlık makamına göre daha öncelikli olduğu ve süreç içinde giderek halk ile iletişim bağlamında yapı kütesinde kendini hissettirdiği; son döneme doğru ise belediye hizmet binası ile fiziksel bağlantısının olmasının yanında kütle olarak koparak cephede simgesel olarak öne çıkarıldığı görülmektedir (Bkz. Çizelge 4.4).

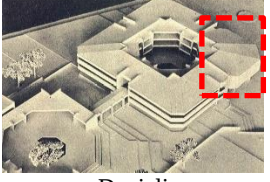
Y. Mimar Hasan Özbay'ın¹ söylemiş olduğu “... *genelde meclis salonları bu seçim ruhunu ve erkini temsil eden mekanlar olarak ortaya çıkıyor. Meclis salonunun kütle biçimlenmesinde dışa vurulması, onun temsiliyetinin öne çıkarılması belediye binaları yarışmalarında ve projelerinde çok kullanılan bir tasarım yöntemi...*” açıklamaları, meclis salonunun simgeselliğinin tasarıma ve cephe karakterine yansması bakımından önemlidir (Bkz. EK-36).

Çizelge 4.4. Meclis salonu temsil diyagramı (yazar tarafından oluşturulmuştur)

	1930 – 1984	1985 – 2004	2005 – Günümüz
Meclis Salonu			

¹ Bu tez kapsamında belediye yarışmalarına katılmış ve jüri olarak görev almış mimarlardan Öğr. Gör. Dürrin Süer, Y. Mimar Hasan Özbay, Y. Mimar Mehmet Soylu, Y. Mimar Ozan Öztepe ve Mimar Mete Öz ile yapılan görüşmelerden alınmıştır.

Çizelge 4.5. Dönemlere ait meclis salonu örnekleri

		
Adana	İstanbul	Denizli
1930-1984: Meclis salonları tekil yapı ölçeğinde kimi zaman cephe biçimlenişinde yer almaz fakat temsili erk ile ilişkilendirilmiştir.		
		
Ankara	Gaziantep	Eskişehir / Tepebaşı
1985-2004: Meclis salonlarında temsil kavramı giderek ön plana çıkarılmıştır. İlk örnekler meclis salonuna simgesel anlam yükler ve cephe biçimlenişinde yer alır (1985-Ankara, 1986-Gaziantep). Diğer örneklerde meclis salonu kütle yapı içinde kalır.		
		
Adana / Çukurova	Aydın / Efeler	Balıkesir
2005-2016: Meclis salonları daha şeffaftır. Meclis salonu kütle biçimlenişi ve mekânsal kurgu yapı cephesinde hissedilir. Halkın meclis salonlarına ulaşılabilirliği tüm tasarımlarda gözetilmek istenmiştir.		

- *İhtiyaç programındaki farklılıklar ve kullanım sıklığı*; belediyenin başkanlık, meclis ve müdürlükleri dışında olan ortak mekânları içindir. Bu mekânlar *ihtiyaç programında zaman içerisinde giderek çeşitlenmiş* ve yarışmacı mimarlar da halkın sosyo-kültürel katılımını teşvik edecek kurguya önem vermişlerdir. Bu şekilde halkın ortak mekân kullanım alışkanlıkları kamu çatısı altında farklılığa uğramıştır. Ortak mekânlar belediye programlarına farklı kombinasyonlar ile dahil olarak; belediye çalışanlarından çok kentliye hizmet için ihtiyaç programlarında yer almıştır. Dönemlere göre farklı ortak mekânların farklı sıklıklarla programlarda yer aldığı görülmektedir. Bu farklılık belediyenin halk ile diyalog kurmayı amaçladığını göstermektedir.

Y. Mimar Mehmet Soylu¹ ise “... Geçmişten günümüze birçok belediye hizmet binası ihtiyaç programlarının halkın belirli zamanlarda belediye mekanlarını kullanacak şekilde oluşturulduğunu görüyoruz. Nikâh salonu, konferans ya da Ç.A.S vb kullanımlar büro kullanımı dışında belediye mekânlarını aktif kılan kullanımlardır....” diyerek ihtiyaç programlarının fonksiyonel olarak değişimini ortaya koymuştur (Bkz. EK-36).

Çizelge 4.6. Ortak mekânların dönemlere göre çeşitlenmesini kullanım sıklığı birlikteliğinde gösteren diyagram (yazar tarafından oluşturulmuştur)

	1930 – 1984	1985 – 2004	2005 – Günümüz
Ortak Mekânlar			

- **Cephe Özelliği:** Cephe tasarımı her dönem yeni bir arayışla farklılaşmaktadır. Bu farklılığın temel nedeni ise teknoloji ve malzemedeki yeniliklerdir. Yeni malzemelerin cephede kullanımı farklı anlamsal arayışlara da imkân tanımıştır. Cephede genel olarak süreç içerisinde malzemenin dili etken bir rol oynamaktadır. 1930’larda brüt beton yüzeyler ve beton prekast elemanlar ağırlıklı olarak cephede şekillenirken, 2000’lerde hafif ve sıcak görünümlü malzemeler ile cephenin dili farklılaşmış, baskın “kamu” imajı silikleşmiştir.

¹ Bu tez kapsamında belediye yarışmalarına katılmış ve jüri olarak görev almış mimarlardan Öğr. Gör. Dürrin Süer, Y. Mimar Hasan Özbay, Y. Mimar Mehmet Soylu, Y. Mimar Ozan Öztepe ve Mimar Mete Öz ile yapılan görüşmelerden alınmıştır.

Çizelge 4.7. Cephe dönemlere göre değişen malzeme çeşitleri (yazar tarafından oluşturulmuştur)

	1930 – 1984	1985 – 2004	2005 – Günümüz
Cephe Karakter Özelliği			
	*Brüt Beton *Kompozit Kaplama	*Cam *Sıva	*Ahşap *Metal mesh *Taş kaplama

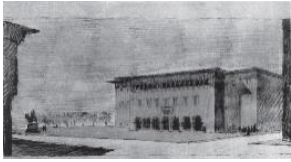
Yapılan analizle sonucunda, biçimsel ve mekânsal anlamda farklılıklar olmasına rağmen, belediyenin temsil niteliğinin her dönem önemini koruduğu görülmüştü. Belediye için temsil, artık sadece görsel öğeler ve mekânsal kurgu beraberinde ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Son dönemde yarışmacılar, belediye kimliğinin malzemesi ve ölçeği ile anıtsal ve ezicilikten uzak, halka hitap eden sıcak bir ortam olma kaygısı ile meşgul olmuşlardır. Mimarlar belediye hizmet binalarını, anıtsal görünümlü kamu imajını çağrıştıran bir ofis olarak değil, halk ve yönetimin yakınlaştığı bir program çözümü olarak ele almışlardır. İlk dönem (1930-1984) ile son dönem arasında (2005-2016) bu anlamda belirgin bir fark görülmektedir (Çizelge 4.7). Öğr. Gör. Dürrin Süer ise temsil konusunda¹ “...Merkezi yönetimden, valiliklerden farklı davranabilen, kimlikli ve yereli temsil eden yeni bir sürece girildi.... Kurumsal yapıdaki kimlik dönüşümünün mekânsal yapıya da yansıdığını düşünüyorum.” ifadesini kullanılmıştır. Yarışmacılar, kendilerine çözüm için verilen ihtiyaç programının bir gerekliliği olarak bu yaklaşımı benimsemişlerdir. Y. Mimar Ozan Öztepe’nin² “...Geçmişte Belediye Sarayı olan tanımlanan ve devlet otoritesini fazlasıyla taşıyan yapılar günümüzde daha mütevazı bir şekilde “Belediye Merkezi” olarak tanımlanmaya başlanmıştır....” şeklindeki sözleri belediye hizmet binalarının fonksiyonel anlamda gelişimine işaret etmektedir. Fakat son dönemde kütle ölçeğinde anıtsallıktan

¹ Bu tez kapsamında belediye yarışmalarına katılmış ve jüri olarak görev almış mimarlardan Öğr. Gör. Dürrin Süer, Y. Mimar Hasan Özbay, Y. Mimar Mehmet Soylu, Y. Mimar Ozan Öztepe ve Mimar Mete Öz ile yapılan görüşmelerden alınmıştır.

² Bu tez kapsamında belediye yarışmalarına katılmış ve jüri olarak görev almış mimarlardan Öğr. Gör. Dürrin Süer, Y. Mimar Hasan Özbay, Y. Mimar Mehmet Soylu, Y. Mimar Ozan Öztepe ve Mimar Mete Öz ile yapılan görüşmelerden alınmıştır.

uzaklaşmaya çalışılsa da, büyükşehir belediye örneklerinde ihtiyaç programının yoğunluğu nedeniyle ve özellikle arsanın da kısıtlı olduğu durumlarda insan ölçeğinden uzaklaşıldığı görülebilmektedir.

Çizelge 4.8. İncelenen üç döneme ait örneklerden bazıları

 Adana	 İstanbul	 Samsun
1930-1984: Tekil tasarlanan belediye binası, kentle kurduğu yüzeyler sınırlı, sivil inisiyatif yerine devleti temsil etme arayışı, anıtsal, insan ölçeğinden uzak.		
 Ankara	 Kayseri / Kocasinan	 Eskişehir / Tepebaşı
1985-2004: Giderek insan ölçeğine yaklaşan örnekler, halkın kullanımına sunulan ortak mekânlardaki artış		
 Adana / Çukurova	 Osmaniye / Kadirli	 Antalya / Gazipaşa
2005-2016: Tüm birimler insan ölçeğinde, halkın ulaşımına açık kamusal meydana dönüşümünün algısı.		

Tarihsel süreçte incelenen örnekler göstermiştir ki belediyelerin içeriği değişmiş ve bir kamu kurumu kullanıcısı olan halk ile diyaloga soyunmuştur. Günümüzde “belediye” denildiği zaman zihnimizde kamusal anlamda halen tek bir yapı imajı oluşuyor olsa da, sınırları ve içeriği geçmişte olduğundan farklılaşarak genişletilmiştir. Bu bağlamda bu tez çalışması; günümüz belediye kavramı ve belediye yapılarının birincil derecede kamusal ve yarı kamusal mekân kurgularında bir buluşma ve sosyalleşme mekânı olarak ele alınması ve yorumlanmasının gerekliliğini göstermiştir.

KAYNAKLAR

- Akalın, A., Wilson, C., Sezal, İ. and Yıldırım, K. (2008, 20-22 March). *Architectural identity and the power of local authorities: a case study of kecioren*. Paper presented at the 20. International Building and Life Congress: Power and Architecture, Bursa.
- Akdemir, T. (2006). *Yerel yönetimlerin finansman sorunları ve borçlanma (Türkiye örneği)*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Akşin, S., Koçak, C., Özdemir, H., Boratav, K., Hilav, S., Katoğlu, M. ve Ödekan, A. (2013). *Türkiye tarihi 4 – çağdaş türkiye 1908 – 1980*. (13. Basım). İstanbul: Cem Yayınevi, 543.
- Aydın, S. (1998). *Kimlik sorunu, ulusallık ve “türk kimliği”*. (1. Basım). Ankara: Öteki Yayınevi, 12.
- Batur, A. (1998). 1925-1950 döneminde Türk mimarlığı. Y. Sey (Editör). *75 yılda değişen kent ve mimarlık*. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 209-234.
- Bozdoğan, S. (2002). *Modernizm ve ulusun inşası erken cumhuriyet Türkiye’si’nde mimari kültür*. (1. Basım). İstanbul: Metis Yayınları, 293.
- Bozkurt, Ö. ve Ergun, T. (2008). *Kamu yönetimi sözlüğü*. (2. Baskı). Ankara: TODAİE Yayınları, 31.
- Cengizkan, A. (2004). *Ankara’nın ilk planı 1924-25 Lörcher planı: kentsel mekân özellikleri. 1932 Jansen planına ve bugüne katkıları, etki ve kalıntıları*. (1. Baskı) Ankara: Ankara Enstitüsü Vakfı ve Arkadaş Yayıncılık Ltd. Ortak Yayını, 37.
- Dalokay, V. ve Ural, İ. (1991). Kayseri Kocasinan belediye hizmet tesisleri proje yarışması. *Mimarlık Dergisi*, 1991(245), 52-54.
- Demiray, K. (1993). *Resimli temel Türkçe sözlük*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Dinç, O. (1972). Samsun belediye binası ve hizmet tesisleri mimari proje yarışması. *Arkitekt Dergisi*, 1972(1972-02), 70-75.
- Dursun, D. ve Al, H. (Editörler). (1998). *Türkiye’de yerel yönetimlerin doğuşu ve siyasi/idari gelişme, türkiye’de yönetim geleneği*. İstanbul: İlke Yayınları, 93-104.
- Eldem, S., H. (1939). Milli mimari meselesi. *Arkitekt Dergisi*, 1939-09-10(105-106), 220-223.
- Eldem, S., H. (1940). Yerli mimariye doğru. *Arkitekt Dergisi*, 1940-03-04 (111-112), 69-74.
- Erdemir, Y. ve Açikkol, C. (1987). Ankara büyükşehir belediye sarayı projesi. *Mimarlık Dergisi*, 1987(223), 36-39.

- Erdönmez, M.E., Altan, A. (2005). Açık kamusal kent meydanlarının toplum ilişkilerindeki etkileri. *Megaron YTÜ Mimarlık Fakültesi E-Dergisi*, 1(1), 67-87.
- Ertan, B. (2002). Yerel yönetim kavramı. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 11, 5-32.
- Eryılmaz, B. (2007), *Kamu yönetimi*. (4. Baskı) Ankara: Okutman Yayıncılık, 166-190.
- Eyuboğlu, İ. Z. (1991). *Türk dilinin etimoloji sözlüğü*. (Genişletilmiş ve gözden geçirilmiş 2. Basım). İstanbul: Sosyal Yayınlar, 370.
- Findley, L. (2005). *Building change: architecture, politics and cultural agency*. London: Psychology Press, 193.
- Fowler, H. W., Fowler, F. G. and Thompson B. (Editors). (1995). *Oxford dictionary*. (9th Revised Edition). London: Clarendon Press.
- Goodsell, C. T. (1987). The city council chamber: from distance to intimacy. In N. Glazer and M. Lilla (Eds), *The public face of architecture*. New York: The Free Press, pp. 192-208.
- Gökaçtı, M. A. (1996). *Dünyada ve türkiye’de belediyeçilik*. İstanbul: Ozan Yayınları.
- Görmez, K. (1997). *Yerel demokrasi ve türk belediyeçiliği*. Ankara: Hizmet-İş Sendikası, 24-25-131.
- Gözübüyük, Ş. (1967). *Türkiye’de mahalli idareler*. Ankara: TODAİE Yayınları, 29.
- Güler, B. A. (2006). *Yerel yönetimler -liberal açıklamalara eleştirel yaklaşım*. (3. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi, 43-107.
- Gür, Ş. Ö. (2007). Mimarlıkta taklit: eski türkü-yeni aranjman. *Mimarlık Dergisi*, 333, 37-40.
- Gürallar, N. (2009). Kamu-kamusal alan-kamu yapıları-kamusal mekân: modernite öncesi ve sonrası için bir terminoloji tartışması. *Mimarlık Dergisi*, 350, 52-55.
- Habermas, J. (2003). *Kamusallığın yapısal dönüşümü* (çev. T. Bora ve M. Sancar). İstanbul: İletişim Yayınları No 438. (Eserin orijinali 1962’de yayımlandı), 59-60-257.
- İnternet: Adana Belediye Sarayı Proje Müsabakası. 2018-04-09. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fdergi.mo.org.tr%2Fdergiler%2F2%2F123%2F1401.pdf&date=2018-04-09>, Son Erişim Tarihi: 09.04.2018.
- İnternet: Adana Çukurova İlçe Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması. 2017-10-29. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fprojeler%2F542%2F1-odul-adana-cukurova-ilce-belediyesi-hizmet-binası-ve-kultur-merkezi-ulusal-mimari-proje-yarismasi&date=2017-10-29>, Son Erişim Tarihi: 29.10.2017.

İnternet: Ankara Büyükşehir Belediyesi Belediye Başkanlık Sarayı ile Ticari ve Sosyal Tesisleri Mimarlık-mühendislik, Kentsel Tasarım Yarışması. 2018-04-09. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fdergi.mo.org.tr%2Fdergiler%2F4%2F546%2F9362.pdf&date=2018-04-09>, Son Erişim Tarihi: 09.04.2018.

İnternet: Antalya Gazipaşa Belediye Hizmet Binası Ticaret Merkezi ve Yakın Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması. 2017-10-22. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fprojeler%2F2050%2F1-odul-antalya-gazipasa-belediye-hizmet-binası-ticaret-merkezi-ve-yakin-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi&date=2017-10-22>, Son Erişim Tarihi: 22.10.2017.

İnternet: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Yarışması. 2017-10-22. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fprojeler%2F6675%2F1-odul-balikesir-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binası-yarismasi-&date=2017-10-22>, Son Erişim Tarihi: 22.10.2017.

İnternet: Bornova Belediye Binası Yarışması. 2017-10-19. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fprojeler%2F5048%2F1-odul-bornova-belediye-binası-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi&date=2017-10-19>, Son Erişim Tarihi: 19.10.2017.

İnternet: Çanakkale Belediyesi Yeşil Yerel Yönetim ve Kültür Merkezi Binası Yarışması. 2017-10-22. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fprojeler%2F1427%2F1-odul-canakkale-belediyesi-yesil-yerel-yonetim-ve-kultur-merkezi-binası-yarismasi&date=2017-10-22>, Son Erişim Tarihi: 22.10.2017.

İnternet: Denizli Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması. 2017-10-24. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fprojeler%2F827%2F1-odul-denizli-belediyesi-hizmet-binası-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi&date=2017-10-24>, Son Erişim Tarihi: 24.10.2017.

İnternet: Derince Belediye Sarayı, Alışveriş Merkezi, Büro Kompleksi ve Çevre Düzenlemesi Mimari Proje Yarışması. 2018-04-09. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fdergi.mo.org.tr%2Fdergiler%2F4%2F510%2F7472.pdf&date=2018-04-09>, Son Erişim Tarihi: 09.04.2018.

İnternet: Diyarbakır Yenisehir Belediye Binası. 2017-10-28. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fprojeler%2F6335%2Fdiyarbakir-yenisehir-belediye-binası&date=2017-10-28>, Son Erişim Tarihi: 28.10.2017.

İnternet: Efeler Belediyesi Mimari Proje Yarışması: URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fprojeler%2F6840%2F1-odul-efeler-belediyesi-hizmet-binası-mimari-proje-yarismasi&date=2017-10-22>, Son Erişim Tarihi: 22.10.2017.

İnternet: Eskişehir Tepebaşı Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması. 2017-10-28. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fv3.arkitera.com%2Fyp2-eskisehir-tepebasi-proje-yarismasi.html%3Fyear%3D%26aID%3D43&date=2017-10-28>, Son Erişim Tarihi: 28.10.2017.

İnternet: Gaziantep Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması. 2017-10-28. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkiv.com.tr%2Fproj e%2F1-odul-gaziantep-belediyesi-hizmet-binası-mimari-proje-yarismasi%2F4846&date=2017-10-28>, Son Erişim Tarihi: 28.10.2017.

İnternet: İnegöl Belediyesi Hizmet Binası Yarışması. 2017-10-22. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fproj e%2F6176%2F1-odul-suyabatmaz-demirel-mimarlık-inegol-belediyesi-hizmet-binası-mimari-proje-yarismasi&date=2017-10-22>, Son Erişim Tarihi: 22.10.2017.

İnternet: İpekyolu Belediyesi Hizmet Binası Yarışması. 2017-10-22. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fproj e%2F5771%2F1-odul-van-ipekyolu-belediye-merkezi-mimari-proje-yarismasi&date=2017-10-22>, Son Erişim Tarihi: 22.10.2017.

İnternet: İstanbul Belediye Binası Proje Müsabakası. 2018-04-09. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fdergi.mo.org.tr%2Fdergiler %2F2%2F202%2F2702.pdf&date=2018-04-09>, Son Erişim Tarihi: 09.04.2018.

İnternet: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması. 2017-10-28. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fproj e%2F6420%2F1-odul-istanbul-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binası-mimari-proje-yarismasi&date=2017-10-28>, Son Erişim Tarihi: 28.10.2017.

İnternet: İzmir Konak Belediyesi Hizmet Binası Yakın Çevresinin Düzenlenmesi Mimari Proje Yarışması. 2018-04-09. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fegemimarlik.org%2F91%2 F10-19.pdf&date=2018-04-09>, Son Erişim Tarihi: 09.04.2018.

İnternet: Kadirli Belediye Hizmet Binası ve Kültür Merkezi. 2017-10-24. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkiv.com.tr%2Fproj e%2Fkadirli-belediye-hizmet-binası-ve-kultur-merkezi%2F2826&date=2017-10-24>, Son Erişim Tarihi: 24.10.2017.

İnternet: Kahramanmaraş Belediye Başkanlığı Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması. 2017-10-28. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fv3.arkitera.com%2Fyp113-kahramanmaraş-belediye-baskanligi-hizmet-binası-ulusal-mimari-proje-yarismasi.html%3Fyear%3D%26aID%3D842&date=2017-10-28>, Son Erişim Tarihi: 28.10.2017.

İnternet: Konya Belediye Binası Proje Müsabakası. 2018-04-09. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fdergi.mo.org.tr%2Fdergiler%2F2%2F224%2F3057.pdf&date=2018-04-09>, Son Erişim Tarihi: 09.04.2018.

İnternet: Manisa Belediye Hizmet Binası Ticaret Merkezi ve Kentsel Mekân Düzenlemesi Yarışma Projesi. 2017-10-28. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fv2.arkiv.com.tr%2Fproject6bcf.html%3Faction%3DdisplayProject%26pID%3D7129&date=2017-10-28>, Son Erişim Tarihi: 28.10.2017.

İnternet: Manisa Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Ulusal Mimari Proje Yarışması. 2017-10-22. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fproj e%2F154%2F1-odul-manisa-belediyesi-hizmet-binası-ve-cevresi-ulusal-mimari-proje-yarismasi&date=2017-10-22>, Son Erişim Tarihi: 22.10.2017.

İnternet: Serik Belediyesi Hizmet Binası ve Kültür Merkezi bölgesel Mimari Proje Yarışması. 2017-10-28. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fv3.arkitera.com%2Fyp95-serik-belediyesi-hizmet-binası-ve-kultur-merkezi-bolgesel-mimari-proje-yarismasi.html%3Fyear%3D2006%26aID%3D716&date=2017-10-28>, Son Erişim Tarihi: 28.10.2017.

İnternet: Sivas Belediye Sitesi Mimari Proje Yarışması Neticeleri. 2018-04-09. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fdergi.mo.org.tr%2Fdergiler%2F4%2F291%2F4122.pdf&date=2018-04-09>, Son Erişim Tarihi: 09.04.2018.

İnternet: Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Hizmet Binası ve Çevresi Mimari Proje Yarışması: 2017-10-22. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fproj e%2F4331%2F1-odul-tekirdag-buyuksehir-belediyesi-hizmet-binası-ve-cevresi-mimari-proje-yarismasi&date=2017-10-22>, Son Erişim Tarihi: 22.10.2017.

İnternet: Trabzon Belediyesi Hizmet Binası Ulusal Mimari Proje Yarışması Şartnamesi. 2017-10-28. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fsartname.arkitera.com%2FMain.php%3FMagID%3D130%26MagNo%3D431&date=2017-10-28>, Son Erişim Tarihi: 28.10.2017.

İnternet: Trabzon Belediyesi Hizmet Binası. 2017-10-28. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fproj e%2F1550%2Ftrabzon-belediyesi-hizmet-binası&date=2017-10-28>, Son Erişim Tarihi: 28.10.2017.

İnternet: Uşak Belediyesi Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması. 2017-10-22. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.arkitera.com%2Fproj e%2F1773%2F1-odul-usak-belediyesi-hizmet-binası-mimari-proje-yarismasi&date=2017-10-22>, Son Erişim Tarihi: 22.10.2017.

İnternet: Varsak Belediye Hizmet Binası Mimari Proje Yarışması. 2017-10-28. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fv3.arkitera.com%2Fyp122-varsak-belediyesi-belediye-hizmet-binası-mimari-proje-yarismasi.html%3Fyear%3D2008%26aID%3D937&date=2017-10-28>, Son Erişim Tarihi: 20.10.2017.

Kalabalık, H. (2005). *Avrupa birliği ülkeleriyle karşılaştırmalı yerel yönetim hukuku teori-uygulama*. (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi, 38-39.

Karaaslan, M. (2001). *Yapıtlar, anılar 1 / Merih Karaaslan*. Ankara: Karaaslan Mimarlık Ltd. Şti., 74-87.

Karaaslan, N. ve Karaaslan, M. (1987). Altındağ belediye sarayı ve çevre düzenlemesi. *Mimarlık Dergisi*, 1987(223), 46-47.

Kastan, Y. (2004). Yerel yönetimlerde devlet yatırımı kavramının tarihi gelişimi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 12(2), 538.

Kavruk, T. ve Tatar, T. (2010). Belediye başkanlarının görevden uzaklaştırmaları ve başkanlıklarının yargı kararı ile sona erdirilmesi, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 59(4), 631-690.

Keleş, R. (2014). *Yerinden yönetim ve siyaset*. (9. Baskı). İstanbul: Cem Yayınları, 33-34-165.

Keleş, R. ve Yavuz, F. (1989). *Yerel yönetimler*. (Genişletilmiş 2. Baskı) Ankara: Turhan Kitabevi, 38.

Kesin Balamir, A. (1996). Mimarın kimlik, meşruiyet, etik sorunları ve mimarlığın disiplinler buhranı. A. Erkmen ve G. Özdağlar Güven (Editörler). *Türkiye Mimarlığı Sempozyumu II: Kimlik-Meşruiyet-Etik*. (1. Basım). Ankara: TMMOB Mimarlar Odası Yayınları, 24-30.

Kurtuluş, B. (2006). *Türkiye’de belediyelerin mali yapısı ve harcamaların finansmanı*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayını. No: 2692, 61.

Magnusson, W. (1986). Bourgeois theories of local government. *Political Studies*, 34, 5-6.

Mimarlar Odası Adana Şubesi. (2010). *Kadirli belediyesi hizmet binası ve kültür merkezi ulusal mimari proje yarışması*. Adana: Mimarlar Odası Adana Şubesi, 4-23.

Mimarlar Odası. (2004). *Yarışmalar dizini 1930-2004*. Ankara: TMMOB Mimarlar Odası, 12-287.

Mimarlar Odası. (2005). *Pendik belediyesi yeni hizmet binası mimari proje yarışması-2005*. İstanbul: TMMOB Mimarlar Odası Yayınları, 5-17.

Nadaroğlu, H. (1994). *Mahalli idareler*. (5. Basım). İstanbul: Beta Yayıncılık, 165-237.

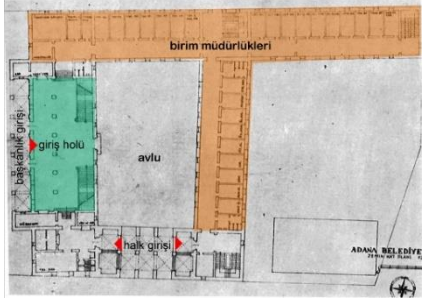
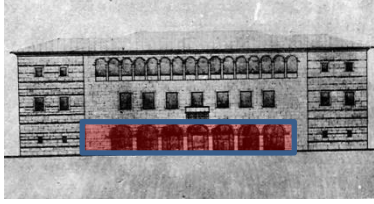
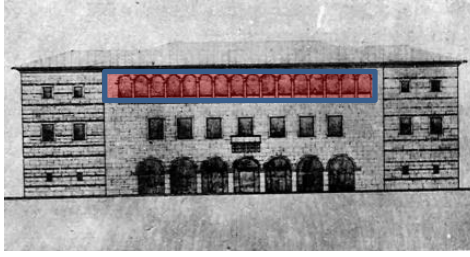
- Ortaylı, İ. (1985). *Tanzimat'tan cumhuriyete yerel yönetim geleneği*. İstanbul: Hil Yayınları, 9-19-207.
- Özbay, H. (1993). Mimari proje yarışmaları, *Mimarlık Dergisi*, 252, 24-27.
- Özbek, M. (Editör). (2004). *Kamusal alan*, İstanbul: Hil Yayın, 31-32.
- Özer, A. (2005). Günümüzün yükselen değeri: yeni kamu yönetimi, *Sayıştay Dergisi*, 59, 3-46.
- Özgüner, O. (1977). Denizli belediye yapısı proje yarışması üzerine bir değerlendirme. *Mimarlık Dergisi*, 1977(153), 65-71.
- Öztoprak, A. A. (2011). *Yönetişim Yaklaşımı ve Belediyeler: Yönetişim Göstergeleri Açısından Malatya Belediyeleri Araştırması*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011, 15-20.
- Resmî Gazete, (1961). 1961 Anayasası. T.C. Resmî Gazete, 4209
- Resmî Gazete, (1984). Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun. T.C. Resmî Gazete, 18453.
- Resmî Gazete, (2005). 5393 sayılı Belediye Kanunu. T.C. Resmî Gazete, 25874
- Sağlam, H. (2013). Günümüz adalet sarayları üzerine bir sorgulama. *Mimarlık Dergisi*, 370, 23-28.
- Savaş, A. (2002). "Tasarlayarak sergilemek": bir temsil nesnesi olarak mimarlık. *Arredemento Mimarlık Tasarım Kültürü Dergisi*, 146, 87-91.
- Sayar, Y. (2004). Türkiye'de mimari proje yarışmaları 1930-2000: bir değerlendirme. *Mimarlık Dergisi*, 320, 29-36.
- Sencer, M. (1984). Tanzimat'a kadar osmanlı yönetim sistemi, *Amme İdaresi Dergisi*, 17(2), 21-44.
- Seyitdanlioğlu, M. (1996). Yerel yönetim metinleri IV: şehremaneti'nin kuruluşu ve şehremaeti nizamnamesi. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 5(3), 75-82.
- Şentürk, H. (2008). Seçim sistemleri ve yerel siyaset, *Yerel Siyaset*, 34, 13-18.
- T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı. (1993). *Türkiye'de yerel yönetim sisteminin geliştirilmesi*. İstanbul: Kent Basımevi, 11-79.
- Tapan, M. (2007). Uluslararası üslup: mimarlıkta liberalizm., R. Holod, A. Evin ve S. Özkan. (Editörler). *Modern türk mimarlığı 1900-1980*. Ankara. TMMOB Mimarlar Odası Yayınları, 109-122.
- Tekeli, D. (2008, 20-22 March). *Authority and planning*. Paper presented at the 20. International Building and Life Congress: Power and Architecture, Bursa.

- Tekeli, İ. (1999), *Modernite aşılrken siyaset*. Ankara: İmge Kitabevi, 248.
- Tekeli, İ. (2007). Türkiye’de mimarlığın gelişiminin toplumsal bağlamı., R. Holod, A. Evin ve S. Özkan. (Editörler). *Modern türk mimarlığı 1900-1980*. Ankara: TMMOB Mimarlar Odası Yayınları, 15-36.
- TODAİE. (1972). *İdarenin yeniden düzenlenmesi ilkeler ve öneriler idari reform danışma kurulu raporu*. Ankara: Todaie Yayınları, 123, 9.
- Tümer, G. (2008, 20-22 March). *Stories on rulers, power and architecture*. Paper presented at the 20. International Building and Life Congress: Power and Architecture, Bursa
- Türk Dil Kurumu. (2010). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Ulukavak Harputlugil, G. (2012). Karabük belediyesi hizmet binası 2005 yılında açılan yarışma sonucunda elde edilen binanın öyküsü. *Serbest Mimar*, 8, 42-45.
- Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2004). *Mahalli idareler maliyesi*. Ankara: Seçkin Yayınları, 149-158.
- Uysal, M. (2010). Kamu binalarını elde etme aracı olarak mimari proje yarışmalarının değişimi: Konya örneği. *Yapı Dergisi*, 347, 56-32.
- Wilson, P. J. (1988). *The domestication of the human species*. New Haven: Yale University Pres, 126.
- Yanar, H. (1996). Kimlik ve ritm. A. Erkmen ve G. Özdağlar Güven (Editörler). *Türkiye Mimarlığı Sempozyumu II: Kimlik-Meşruiyet-Etik*. (1. Basım). Ankara: TMMOB Mimarlar Odası Yayınları, 33-37
- Yıldırım, S. (1990, 23-24 Kasım). *Yerel yönetim ve demokrasi*. Türk Belediyeciliğinde 60 Yıl Sempozyumunda sunuldu, Ankara.
- Yücel, A. (2007). Çoğulculuk iş başında: türkiye’nin bugünkü mimarlık manzarası. R. Holod, A. Evin ve S. Özkan. (Editörler). *Modern türk mimarlığı 1900-1980*. Ankara. TMMOB Mimarlar Odası Yayınları, 123-156.

EKLER

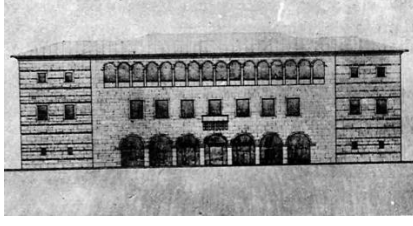
EK-1. Adana belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 1.1. Adana belediye sarayı proje yarışması 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ l Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		M2 bilgisine ulaş ilamamıştır.	
Vaziyet Planı Ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Arkitekt, 1944)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlulu
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır (Arkitekt, 1944)	
	Başkanlık–Diğer Birimler İ lişkisi	Ulaşım Kolay (İ lişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bilgi Yok	
	Başkanlık Makamı	Cephe Vurgulu (Sembolik Etkisi Güçlü)	
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımını Yok	
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İ lişkili)	
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sembolik Etkisi Güçlü) (Arkitekt, 1944)	
Birim M.	Birim müdürlükleri	Klasik Oda Düzeni	
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu İ le Arasında Sirkülasyon Elemanı	

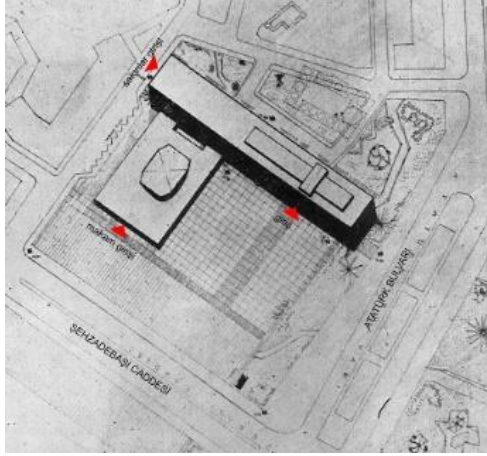
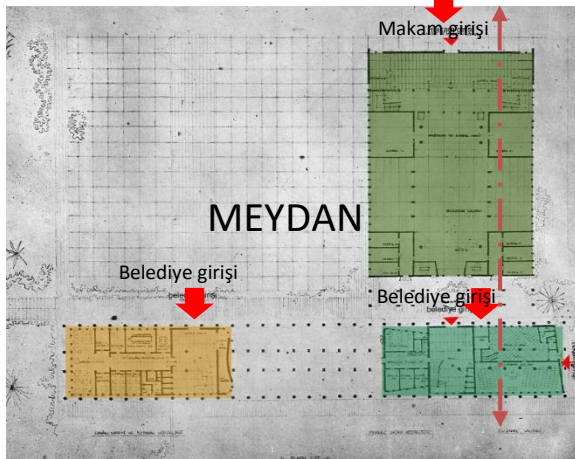
EK-1. (devam) Adana belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 1.1. (devam) Adana belediye sarayı proje yarışması 1.ödül analizi

Ö. M.	Ortak Mekânlar	Bilgi Yok
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Taş
	Cephe Elemanları	Pencere söveleri Cumba / Balkon, Kolonatlı Düzen
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu (Arkitekt, 1944)
	Cephede Simetri	Simetri Var

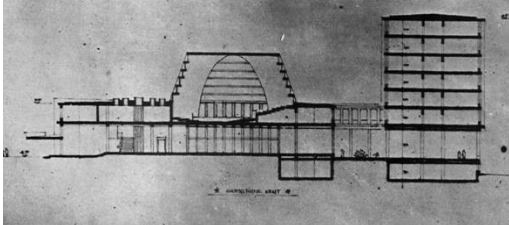
EK-2. İstanbul belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 2.1. İstanbul belediye sarayı proje yarışması 1. ödül analizi

Belediye Tipi		İl Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)		35.100 m2
Vaziyet Planı Ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Parçalı Kütleler (Arkitekt, 1953)
	Plan Kurgusunda Avlu	 Avlu yok
	Plan Kurgusunda Meydan	Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok (www.maps.google.com'dan alınmıştır.)

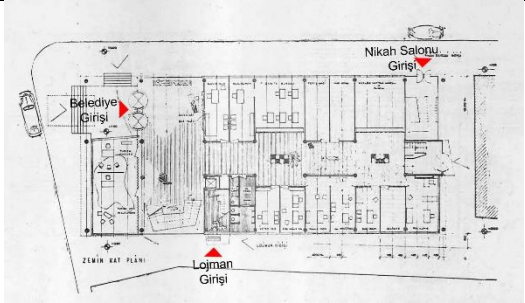
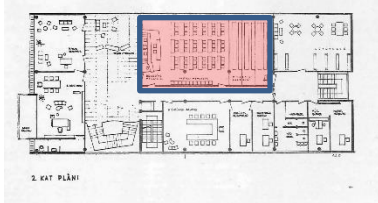
EK-2. (devam) İstanbul belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 2.1. (devam) İstanbul belediye sarayı proje yarışması 1. ödül analizi

	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Başkanlık Holü Niteliği	Sergileme Kokteyl İmkânlı Bekleme İmkânlı
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgu Yok
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı Yok
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sembolik Etkisi Güçlü) (Arkitekt, 1953)
Birim müdürlükleri	Birim müdürlükleri	Klasik Oda Düzeni
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış Mekân İle Doğudan İlişkili
Ortak M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Kütüphane Nikâh Salonu
G. Cephe K. Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton
	Cephe Elemanları	Pencere Söveleri Güneş Kırıcıları Giriş Saçağı (Başkanlık Makam Girişinde)
	Cephede Çizgisellik	Yatay / Dikey Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Var

EK-3. Konya belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 3.1. Konya belediye sarayı proje yarışması 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ l Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		3.000 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik) (Arkitekt, 1957)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Yok
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Yok
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	Girişler Beraber Çözülmüş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok	
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Kolay (İlişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânlı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip)	
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı ve İzleme İmkânı Var	
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili) (Arkitekt, 1957)	
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgu Yok	
Birim M	Birim müdürlükleri	Klasik Oda Düzeni	
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış Mekân İle Doğudan İlişkili	

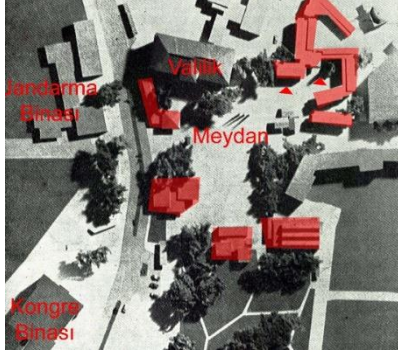
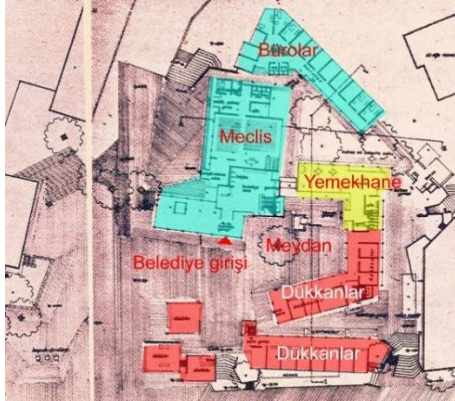
EK-3. (devam) Konya belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 3.1. (devam) Konya belediye sarayı proje yarışması 1.ödül analizi

O.M.	Ortak Mekânlar	Konukevi (lojman) Nikâh Salonu
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton
	Cephe Elemanları	Cumba (Balkon olarak) (Arkitekt, 1957)
	Çephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-4. Sivas belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 4.1. Sivas belediye binası proje yarışması 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ l Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		Metrekare Bilgisine Ulaş ılamamıştır.	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Parçalı Kütleler (Mimarlık, 1963)	
	Plan Kurgusunda Avlu	 (Mimarlık, 1963)	Avlu Yok
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişı	Girişler Beraber Çözülmüş	
	Başkanlık Girişı	Cephede Vurgu Yok	
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Kolay (İlişkili) (Yazar tarafından çekilmiştir.)	
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Kolay (İlişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânlı	
	Başkanlık Makamı	Cepheden Algılanmıyor	

EK-4. (devam) Sivas belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 4.1. (devam) Sivas belediye binası proje yarışması 1.ödüül analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Giriş	Halkın Ulaşımı Yok
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgu Yok
Birim M:	Birim Müdürlükleri	Klasik oda düzeni
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış mekân ile doğudan ilişkili (Yazar Tarafından Çekilmiştir.)
O.M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Rant Tesisleri (dükkânlar) Kütüphane
G. Cephe K. Ö	Cephede Kullanılan Malzemeler	Duvar Üstü Boya
	Cephe Elemanları	Strüktür Belirginliği
	Cephede Çizgisellik	Dikey Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Var

EK-5. İzmir belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 5.1. İzmir belediye sarayı proje yarışması 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ l Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		35.000 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik) (www.maps.google.com 'dan alınmıştır)	
	Plan Kurgusunda Avlu	Planlara Ulaşılamamıştır.	Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Mütevazı Tavır (www.maps.google.com dan alınmıştır.)	
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Bilgi Yok	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bilgi Yok	
Meclis	Başkanlık Makamı	Bilgi Yok	
	Meclis Salonu – Halk Girişi	Bilgi Yok	
	Meclis Salonu – Başkanlık	Bilgi Yok	
Birim M.	Meclis Salonu Cephesi	Bilgi Yok	
	Birim Müdürlükleri	Bilgi Yok	
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Bilgi Yok	

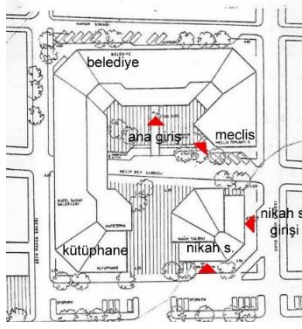
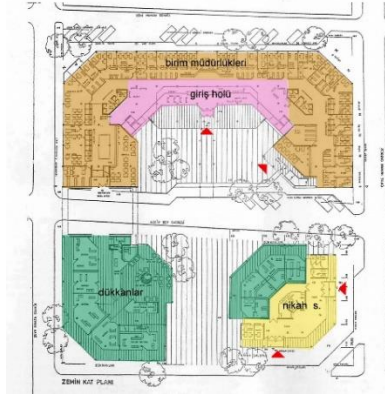
EK-5. (devam) İzmir belediye sarayı proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 5.1. (devam) İzmir belediye sarayı proje yarışması 1.ödüül analizi

O.M.	Ortak Mekânlar	Bilgi Yok
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton (www.maps.google.com dan alınmıştır.)
	Cephe Elemanları	Güneş Kırıcılar
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-6. Samsun belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 6.1. Samsun belediye binası proje yarışması 1.ödü analiz

Belediye Tipi		İl Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		M2 bilgisine ulaşılamayan örnekler	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik) (Arkitekt, 1972)(Yarışma aşaması)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Yok
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	Girişler Beraber Çözülmüş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok	
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Kolay (İlişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip) (www.maps.google.com dan alınmıştır.)	
Meclis S.	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı Ve İzleme İmkânı Var	
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili)	
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip)	

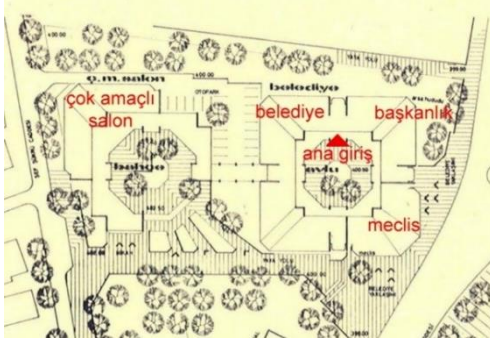
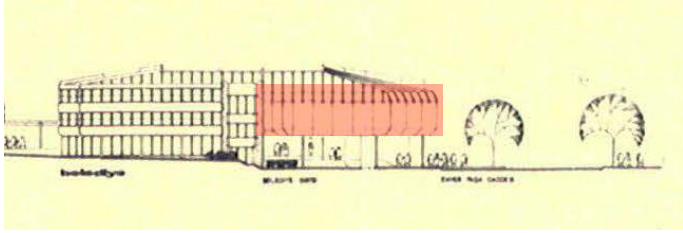
EK-6. (devam) Samsun belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 6.1. (devam) Samsun belediye binası proje yarışması 1.ödü l analizi

Birim M.	Birim müdürlükleri	Klasik Oda Düzeni
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış Mekân İle Doğudan İlişkili
O.M.	Ortak Mekânlar	Rant Tesisleri (dükkânlar) Kütüphane Nikâh Salonu
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton (www.wow.turkey.com dan alınmıştır.)
	Cephe Elemanları	Giriş Saçağı
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Var

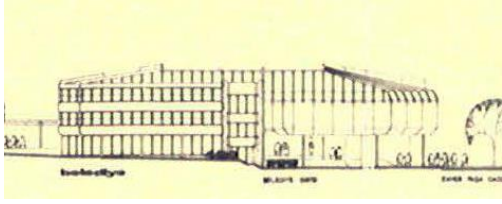
EK-7. Denizli belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 7.1. Denizli belediye binası proje yarışması 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ l Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)		10.000 m2
Vaziyet planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik) (Özgüner, 1977)
	Plan Kurgusunda Avlu	Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan	
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	Girişler Beraber Çözülmüş
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Bilgi Yok
	Başkanlık Holü Niteliği	Bilgi Yok
	Başkanlık Makamı	Bilgi Yok
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Bilgi Yok
	Meclis Salonu – Başkanlık	Bilgi Yok
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip) (Özgüner, 1977)
Birim M.	Birim müdürlükleri	Açık ofis
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu İ le Arasında Sirkülasyon Elemanı Dış Mekân İ le Doğudan İ lişkili

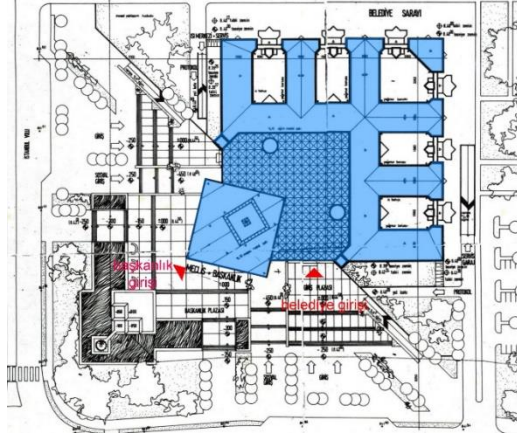
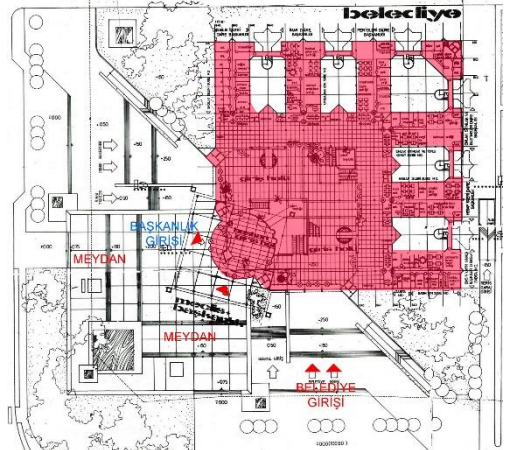
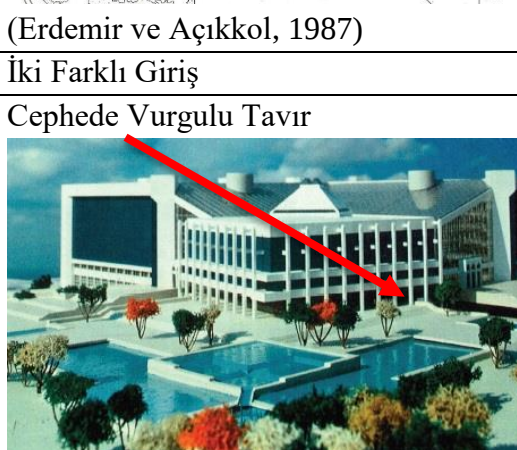
EK-7. (devam) Denizli belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 7.1. (devam) Denizli belediye binası proje yarışması 1.ödül analizi

O.M	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Nikâh Salonu
Genel Cephe Karakter Öz.	Cephede Kullanılan Malzemeler	Bilgi Yok
	Cephe Elemanları	Bilgi Yok
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu (Özgüner, 1977)
	Cephede Simetri	Simetri Var

EK-8. Ankara büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 8.1. Ankara büyükşehir belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		Büyükşehir Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)		85.000 m2
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik) (Erdemir ve Açikkol, 1987)
	Plan Kurgusunda Avlu	 Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan	 Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır (Erdemir ve Açikkol, 1987)
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Çok Zor (İlişkisiz)
	Başkanlık Holü Niteliği	Sergileme Kokteyl İmkânlı Bekleme İmkânlı

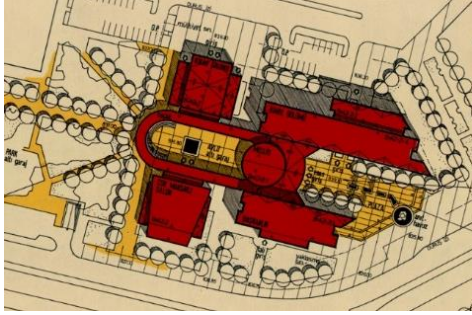
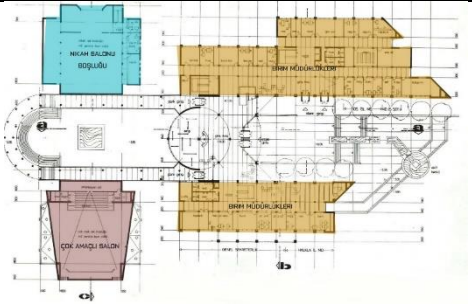
EK-8. (devam) Ankara büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 8.1. (devam) Ankara büyükşehir belediye binası 1.ödü l analizi

	Başkanlık Makamı	Cepheden Algılanabilir (Sade Bir İmaja Sahip)
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı Yok
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sembolik Etkisi Güçlü) ((Erdemir ve Açıkkol, 1987)
Birim M.	Birim müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu Cephesine Bakan Örnekler
O.M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Rant Tesisleri (dükkânlar), Konukevi (lojman) Spor Salonu
G. Cephe K. Ö.	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (Giydirme Olarak) Kompozit Cephe Kaplaması
	Cephe Elemanları	-
	Cephede Çizgisellik	Yatay / Dikey Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-9. Gaziantep büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 9.1. Gaziantep büyükşehir belediye binası 1.ödül analizi

Belediye Tipi		Büyükşehir Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)		21.279 m2
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Parçalı Kütleler (www.arkiv.com.tr)
	Plan Kurgusunda Avlu	 Avlu Var (Yapıda avlu dış mekânda kullanılmıştır.)
	Plan Kurgusunda Meydan	Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır (merdivenler ile de desteklenen giriş platformu) (www.arkiv.com.tr)
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı
Başkanlık Bölümü	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip) (www.arkiv.com.tr)

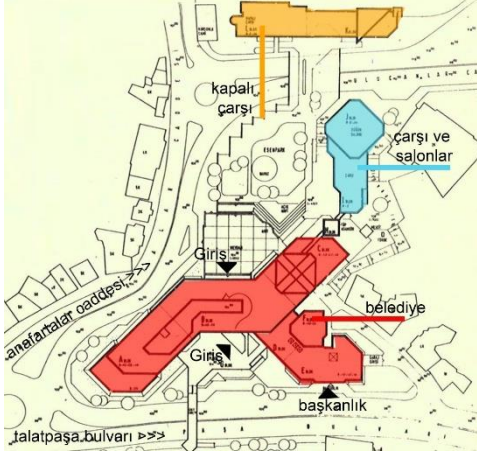
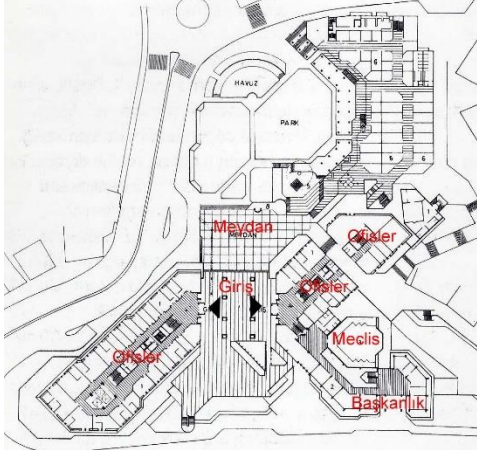
EK-9. (devam) Gaziantep büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 9.1. (devam) Gaziantep büyükşehir belediye binası 1.ödü l analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Giriş i	Halkın Ulaşımı Ve İzleme İmkânı Var (www.arkiv.com.tr)
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sembolik Etkisi Güçlü) (www.arkiv.com.tr)
Birim M.	Birim müdürlükleri	Klasik Oda Düzeni
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış Mekân İle Doğudan İlişkili
O.M	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Nikâh Salonu
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton Cam (Giydirme Olarak), Taş Kaplama
	Cephe Elemanları	Pencere Söveleri Giriş Saçağı Saçak (burada saçak avlu üstünde ÇAS ve nikah salonunu koridor ile bağlamak için kullanılmıştır.)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

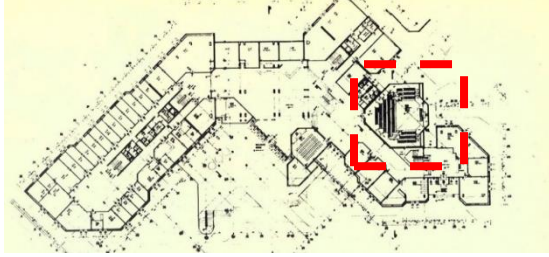
EK-10. Ankara/Altındağ belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 10.1. Ankara/Altındağ belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ lçe Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)		35.000 m2
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik) (N.Karaaslan ve M.Karaaslan, 1987)
	Plan Kurgusunda Avlu	Avlu Yok
Vaziyet Planı ve Planlama K.	Plan Kurgusunda Meydan	 (Karaaslan, 2001)
	Meydan Var	
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır (Sade Bir İmajı Sahip) (Yazar tarafından çekilmiştir.)
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Çok Zor (İlişkisiz)
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânlı
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmajı Sahip)

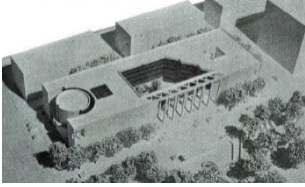
EK-10. (devam) Ankara/Altındağ belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 10.1. (devam) Ankara/Altındağ belediye binası 1.ödül analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı Yok
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgu Yok (Karaaslan, 2001)
Birim M.	Birim müdürlükleri	Klasik Oda Düzeni
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış Mekân İle Doğudan İlişkili
O.M	Ortak Mekânlar	Rant Tesisleri (dükkânlar) Nikâh Salonu
Genel Cephe Karakter Özellik.	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (Giydirme Olarak) Taş Kaplama Duvar Üstü Boya
	Cephe Elemanları	Prekast Güneş Kırıcılar
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki (Karaaslan, 2001)
	Cephede Simetri	Simetri Var

EK-11. Kayseri/Kocasinan belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 11.1. Kayseri/Kocasinan belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ lçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		16.000 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik) (Dalokay ve Ural, 1991)	
	Plan Kurgusunda Avlu	 (Dalokay ve Ural, 1991)	Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Yok
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	Girişler Beraber Çözülmüş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok (www.maps.google.com dan alınmıştır.)	
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Kolay (İlişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgu Yok	
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı Ve İzleme İmkânı Var	
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili)	
	Meclis Salonu Cephesi	Cepheden Algılanmıyor 	Resimde meclis salonu ve nikâh salonu birlikteliği görülmekte. Cephede yer alan kolon ve kirişler cam ile kapatılmıştır. (www.uralmimarlik.com.tr)

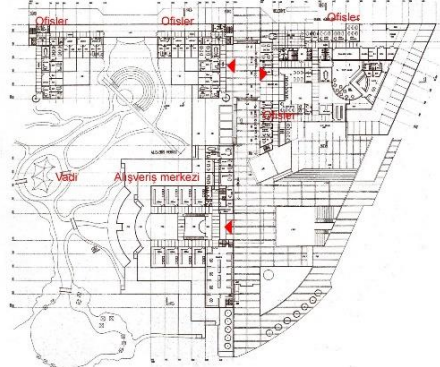
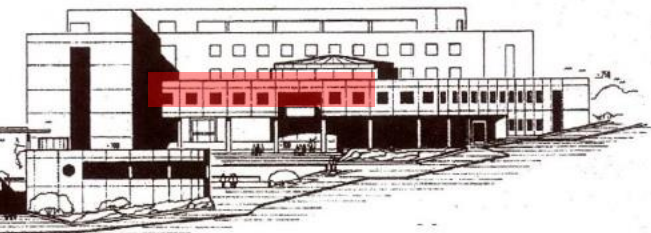
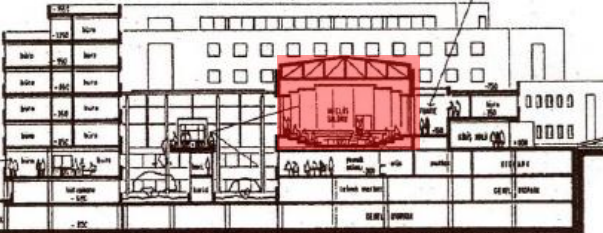
EK-11. (devam) Kayseri/Kocasinan belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 11.1. (devam) Kayseri/Kocasinan belediye binası 1.ödü l analizi

Birim M.	Birim müdürlükleri	Klasik Oda Düzeni
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu İle Arasında Sirkülasyon Elemanı
O.M.	Ortak Mekânlar	Konukevi (lojman) Nikâh Salonu
Genel Cephe Karakter Öz.	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton Cam (Giydirme Olarak)
	Cephe Elemanları	Pencere Söveleri Kolonlu Düzen
		(www.maps.google.com dan alınmıştır)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Var

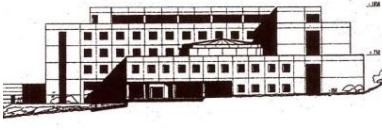
EK-12. Kocaeli/Derince belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 12.1. Kocaeli/Derince belediye binası 1.ödü analiz

Belediye Tipi		İlçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		25.500 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Parçalı Kütleler (Mimarlık, 1998)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Yok
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Makamı	Başkanlık – Halk Girişi	Girişler Beraber Çözülmüş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok	
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Kolay (İlişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı Kısıtlı	
	Başkanlık Makamı (Mimarlık, 1998)	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip) 	
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı Yok	
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili)	
	Meclis Salonu Cephesi (Mimarlık, 1998)	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip) 	

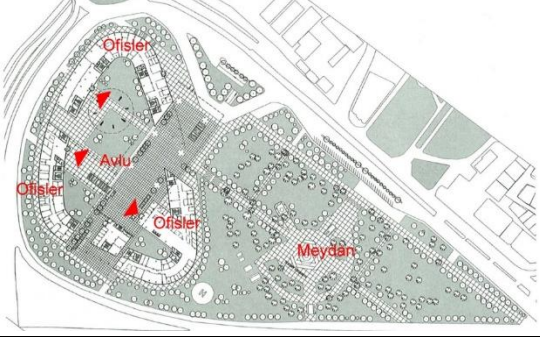
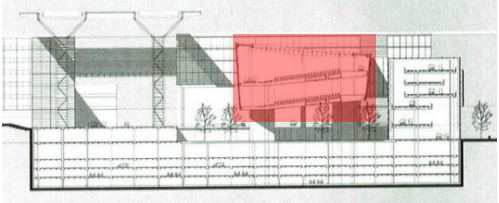
EK-12. (devam) Kocaeli/Derince belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 12.1. (devam) Kocaeli/Derince belediye binası 1.ödül analizi

Birim M.	Birim müdürlükleri	Klasik Oda Düzeni
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış Mekân İle Doğudan İlişkili
O.M	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Rant Tesisleri (dükkânlar)
G. Cephe Karak. Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Bilgi Yok
	Cephe Elemanları 	Pencere Söveleri Balkon (Mimarlık, 1998)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Var

EK-13. İstanbul büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 13.1. İstanbul büyükşehir belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		Büyükşehir Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		103.792 m2	
V. planı ve P. Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Organik Parçalı Kütleler (Arkitera.com)	
V. planı ve P. Kararları	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölüm.	Başkanlık – Halk Girişi	Bilgi Yok	
	Başkanlık Girişi	Bilgi Yok	
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Bilgi Yok	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bilgi Yok	
	Başkanlık Makamı	Bilgi Yok	
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Bilgi Yok (arkiv.com.tr)	
	Meclis Salonu – Başkanlık	Bilgi Yok	
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip) (arkiv.com.tr)	

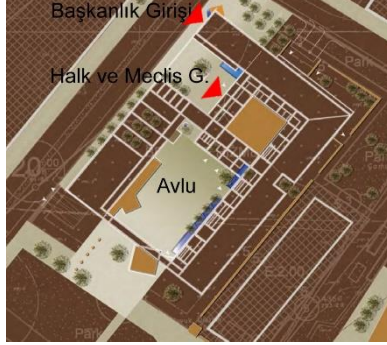
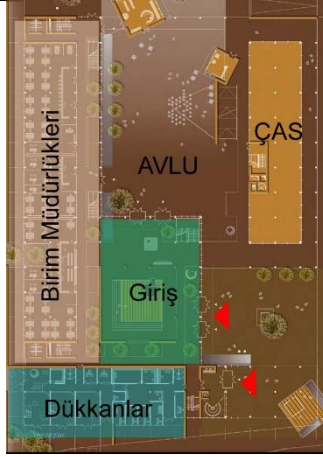
EK-13. (devam) İstanbul büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 13.1. (devam) İstanbul büyükşehir belediye binası 1.ödül analizi

Birim M.	Birim müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış Mekân İle Doğudan İlişkili
O.M	Ortak Mekânlar	Kreş Rant Tesisleri (dükkânlar), Kütüphane, Nikâh Salonu
G. Cephe Karakter Ö.	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (Giydirme Olarak) Kompozit Cephe Kaplaması Metal Mesh
	Cephe Elemanları	Güneş Kırıcılar Giriş Saçağı
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-14. Eskişehir/Tepebaşı belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 14.1. Eskişehir/Tepebaşı belediye binası 1.ödü analiz

Belediye Tipi		İlçe Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)		20.000 m2 ile 5.000 m2 arası
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik) (arkitera.com.tr)
	Plan Kurgusunda Avlu	 Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan	Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş (maps.google.com.tr den alınmıştır)
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı Kısıtlı
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip)

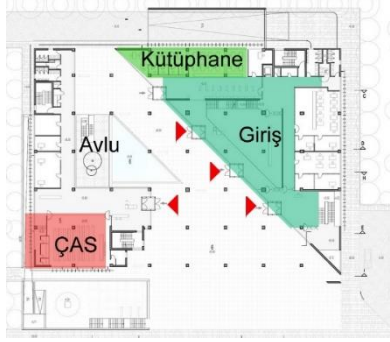
EK-14. (devam) Eskişehir/Tepebaşı belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 14.1. (devam) Eskişehir/Tepebaşı belediye binası 1.ödül analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı Ve İzleme İmkânı Var
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgu Yok (maps.google.com.tr)
Birim M.	Birim müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu İle Arasında Sirkülasyon Elemanı
Ortak M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salonu Kreş Rant Tesisleri (dükkanlar) Kütüphane, Nikâh Salonu
G. Cephe K. Ö.	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (Giydirme Olarak) Kompozit Cephe Kaplaması
	Cephe Elemanları	-
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-15. Diyarbakır/Yenişehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 15.1. Diyarbakır/Yenişehir belediye binası 1.ödül analizi

Belediye Tipi		İlçe Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)		9.863 m2
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları (arkiv.com.tr)	Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik)
	Plan Kurgusunda Avlu	 Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan	Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip) (arkiv.com.tr)
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı Ve İzleme İmkânı Var (arkiv.com.tr)
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgu Yok (Simgesel anlam)

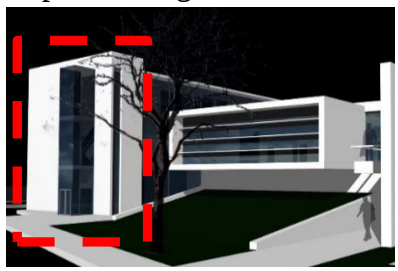
EK-15. (devam) Diyarbakır/Yenişehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 15.1. (devam) Diyarbakır/Yenişehir belediye binası 1.ödül analizi

Birim M.	Birim müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış Mekân İle Doğudan İlişkili
O.M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Kreş Nikâh Salonu
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton
	Cephe Elemanları (arkiv.com.tr)	Güneş Kırıcılar (arkiv.com.tr)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-16. İstanbul/Pendik belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 16.1. İstanbul/Pendik belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ lçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		20.000 m2 ile 5.000 m2 arası	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik) (Mimarlar O., 2005)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık –Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş 	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok (Mimarlar Odası, 2005)	
	Başkanlık–Diğer Birimler İ lişkisi	Ulaşım Kolay (İ lişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İ mkânı	
	Başkanlık Makamı	Cepheden Algılanabilir (Sade Bir İ maja Sahip)	

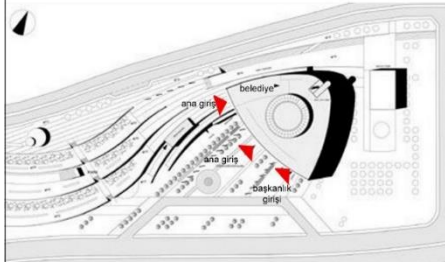
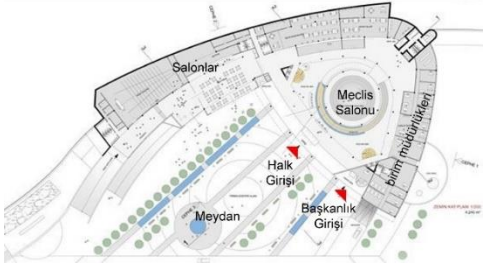
EK-16. (devam) İstanbul/Pendik belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 16.1. (devam) İstanbul/Pendik belediye binası 1.ödü l analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Giriş i	Halkın Ulaşım ı Ve İzleme İmkân ı Var
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgu Yok
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış mekân ile doğudan ilişkili
O.M	Ortak Mekânlar	Rant Tesisleri (dükkânlar) Kütüphane
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (Giydirme Olarak) Kompozit Cephe Kaplaması
	Cephe Elemanları	Güneş Kırıcılar Giriş Saçağı (arkiv.com.tr)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-17. Karabük belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 17.1. Karabük belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ l Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		16.500 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Organik Masif Kütle (Ulukavak, 2012)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Yok
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu (www.maps.google.com dan alınmıştır.)	
	Başkanlık–Diğer Birimler İ lişkisi	Ulaşım Kolay (İ lişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İ mkânı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgu Yok	
Meclis S.	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı Ve İzleme İ mkânı Var	
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım Kolay (İ lişkili)	
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgu Yok	

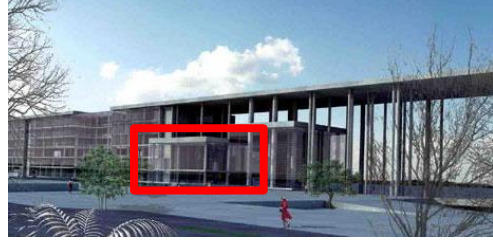
EK-17. (devam) Karabük belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 17.1. (devam) Karabük belediye binası 1.ödü l analizi

Birim M.	Birim Müdürlükleri	Klasik oda düzeni
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış mekân ile doğudan ilişkili
O.M.	Ortak Mekânlar	Kreş Rant Tesisleri (dükkânlar) Kütüphane, Nikâh Salonu
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (Giydirme Olarak) Kompozit Cephe Kaplaması
	Cephe Elemanları 	Güneş Kırıcılar (www.maps.google.com dan alınmıştır.)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

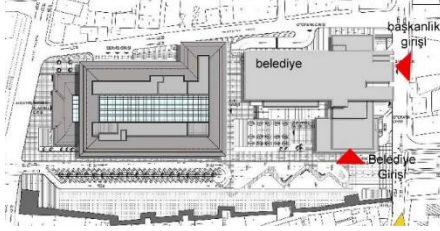
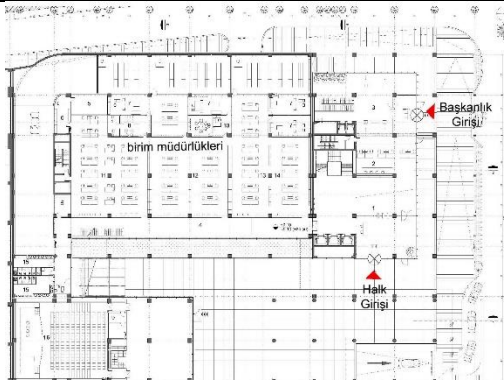
EK-18. (devam) Manisa belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 18.1. (devam) Manisa belediye binası 1.ödü l analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Giriş i	Bilgi yok
	Meclis Salonu – Başkanlık	Cepheden Algılanabilir (Sade bir imaja sahip) (www.arkitera.com)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sade bir imaja sahip)
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış mekân ile doğudan ilişkili
Ortak Mekân.	Ortak Mekânları	Çok Amaçlı Salon Kreş Rant Tesisleri (dükkanlar) Kütüphane Konukevi (lojman) Spor Salonu
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton Cam (giydirme olarak)
	Cephe Elemanları (www.arkitera.com)	Kolonlu Düzen Kent saçağı (www.arkitera.com)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-19. Trabzon büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 19.1. Trabzon büyükşehir belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		Büyükşehir Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)		25.000 m2
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (www.arkitera.com)
	Plan Kurgusunda Avlu	
	Plan Kurgusunda Meydan	
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır (saçak ile)
	Başkanlık–Diğer Birimler İlişkisi	Ulaşım Kolay (İlişkili)
	Başkanlık Holü Niteliği	Sergileme Kokteyl İmkânlı Bekleme İmkânlı
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade Bir İmaja Sahip)

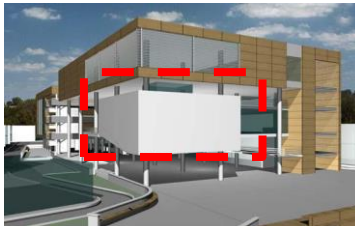
EK-19. (devam) Trabzon büyükşehir belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 19.1. (devam) Trabzon büyükşehir belediye binası 1.ödül analizi

Meclis S.	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın ulaşımı ve izleme imkânı var
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephe-Sembolik Etkisi	Cephede Vurgulu (Sembolik etkisi güçlü)
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış mekân ile doğudan ilişkili
O. M.	Ortak Kullanım Mekânları	Çok Amaçlı Salon Rant Tesisleri (dükkânlar)
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam, Kompozit
	Cephe Elemanları	Giriş saçağı
	 (www.arkitera.com.tr)	 (www.arkitera.com.tr)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-20. Antalya/Serik belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 20.1. Antalya/Serik belediye binası 1.ödü analiz

Belediye Tipi		İlçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		5.800 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (www.v3arkiv.com.tr)	
	Plan Kurgusunda Avlu	Planlara ulaşılamamıştır. Avlu kullanılmadığına iç mekân görsellerinden ulaşılmıştır. (Galeriler)	Avlu yok
	Plan Kurgusunda Meydan	 (www.v3arkiv.com.tr)	Meydan Yok
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede vurgulu (www.v3arkiv.com.tr)	
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi	Bilgi yok	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bilgi yok	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgu Yok	
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Bilgi yok	
	Meclis Salonu – Başkanlık	Bilgi yok	
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sade bir imaja sahip) (www.v2arkiv.com.tr)	

EK-20. (devam) Antalya/Serik belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 20.1. (devam) Antalya/Serik belediye binası 1.ödül analizi

Birim M.	Birim Müdürlükleri	Bilgi yok
	Birim Müdürlükleri – Dış Mekân İlişkisi	Bilgi yok
	Ortak Kullanım Mekânları	Bilgi yok
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephe Karakteri	Geleneksel elemanlar
	Cephe Elemanları	Giriş saçağı (www.v3arkiv.com.tr)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

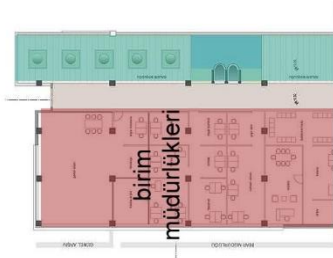
EK-21. Antalya/Varsak belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 21.1. Antalya/Varsak belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ lçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		5.030 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (www.v3arkiv.com.tr)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Yok
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
(www.v3arkiv.com.tr)			
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır	
	(www.v3arkiv.com.tr)		
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İ lişkisi	Ulaşım kolay (i lişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İ mkânı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sembolik etkisi güçlü)	
(www.v3arkiv.com.tr)			

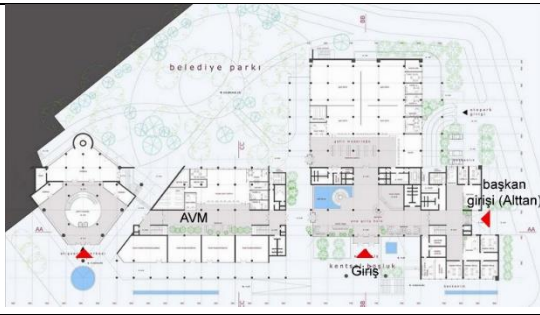
EK-21. (devam) Antalya/Varsak belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 21.1. (devam) Antalya/Varsak belediye binası 1.ödü l analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Giriş i	Bilgi yok
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgu Yok
Birim Müdürlükleri	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi (www.v3arkiv.com.tr)	Dış mekân ile doğudan ilişkili
O. M.	Ortak Mekânlar	Bilgi Yok
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephe Malzemeleri	Cam (giydirme olarak) Kompozit cephe kaplaması
	Cephe Elemanları (www.v3arkiv.com.tr)	Güneş Kırıcılar
	Cephede Çizgisellik	Yatay etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Var

EK-22. Kahramanmaraş belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 22.1. Kahramanmaraş belediye binası 1.ödü analiz

Belediye Tipi		Büyükşehir Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)		38.000 m2
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (www.v3arkiv.com.tr)
	Plan Kurgusunda Avlu	 Avlu Yok
	Plan Kurgusunda Meydan	Meydan Yok
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi	Ulaşım Kolay (ilişkili)
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade bir imaja sahip) (www.maps.google.com dan alınmıştır.)

EK-22. (devam) Kahramanmaraş belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 22.1. (devam) Kahramanmaraş belediye binası 1.ödü l analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Giriş i	Halkın Ulaşımı ve İzleme İmkânı Var
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sembolik etkisi güçlü) (www.maps.google.com dan alınmıştır.)
Birim Müdürlükleri	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu cephesine bakan örnekler Dış mekân ile doğudan ilişkili (www.maps.google.com dan alınmıştır.)
O. M.	Ortak Mekânlar	Kreş, Rant Tesisleri (dükkânlar) Kütüphane, Nikâh Salonu
G. Cephe Kar. Öz.	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton Cam (giydirm e olarak) Ahşap
	Cephe Elemanları	Güneş kırıcılar
	Cephede Çizgisellik	Yatay / Dikey Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-23. Denizli belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 23.1. Denizli belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		Büyükşehir Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		23.120 m2	
Vaziyet Planı – Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları (Mimarlar Odası, 2005)	 Prizmatik Masif Kütle	
	Plan Kurgusunda Avlu	 Avlu Yok	
	Plan Kurgusunda Meydan	 Meydan Var	
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede vurgulu	
			
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi	Ulaşım kolay (ilişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı	
	Başkanlık Makamı	 (Mimarlar Odası, 2005)	

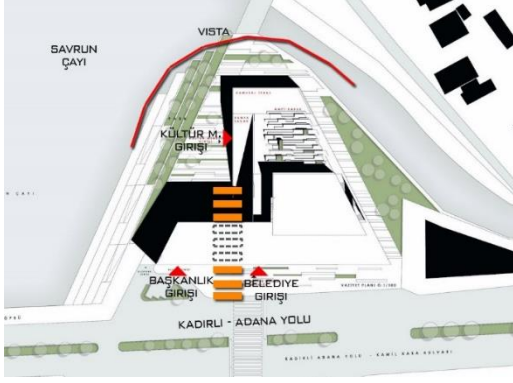
EK-23. (devam) Denizli belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 23.1. (devam) Denizli belediye binası 1.ödü l analizi

Meclis S.	Meclis Salonu – Halk Giriş i	Halkın Ulaşımı ve İzleme İmkânı Var
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sembolik etkisi güçlü)
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış mekân ile doğudan ilişkili
O.M.	Ortak Kullanım Mekânları	Çok Amaçlı Salon Nikâh Salonu
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton Cam (giydirme olarak) Ahşap (Mimarlar odası, 2005)
	Cephe Elemanları	Güneş kırıcılar
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-24. Osmaniye/Kadirli belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 24.1. Osmaniye/Kadirli belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ lçe Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)		6.610 m2
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Mimarlar Odası Adana Şubesi, 2010)
	Plan Kurgusunda Avlu	 Avlu Yok
	Plan Kurgusunda Meydan	Meydan Yok
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok (Mimarlar Odası Adana Şubesi, 2010)
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânlı
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade bir imaja sahip)

EK-24. (devam) Osmaniye/Kadirli belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 24.1. (devam) Osmaniye/Kadirli belediye binası 1.ödü l analizi

Meclis S.	Meclis Salonu – Halk Giriş i	Halkın Ulaşımı ve İzleme İmkânı Var
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgu Yok
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış mekân ile doğudan ilişkili
Ortak M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Kreş Kütüphane Nikâh Salonu
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (giydirme olarak) Kompozit cephe kaplaması Ahşap
	Cephe Elemanları 	Güneş kırıcılar (Mimarlar Odası Adana Şubesi, 2010)
	(Mimarlar Odası Adana Şubesi, 2010)	Adana Şubesi, 2010)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-25. Adana/Çukurova belediye binası değerlendirme tablosu

Çizelge 25.1. Adana/Çukurova belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ lçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		17.100 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (arkitera. com)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Yok
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Giriş i	İ ki Farklı Giriş	
	Başkanlık Giriş i	Cephede Vurgulu Tavır (www.arkitera.com)	
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İ lişkisi	Ulaşım kolay (i lişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliğ i	Sergileme Kokteyl imkân lı Bekleme İ mkân lı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade bir imaja sahip)	

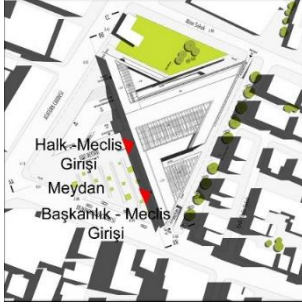
EK-25. (devam) Adana/Çukurova belediye binası değerlendirme tablosu

Çizelge 25.1. (devam) Adana/Çukurova belediye binası 1.ödül analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı ve İzleme İmkânı Var (www.arkiv.com.tr)
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sembolik etkisi güçlü) (www.arkiv.com.tr)
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Dış mekân ile doğudan ilişkili
O. M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon (Kültür Merkezi) Nikâh Salonu (Sonradan eklenmiş)
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam, Kompozit cephe kaplaması Ahşap, Metal mesh
	Cephe Elemanları (www.arkitera.com.)	Güneş kırıcılar
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-26. Çanakkale belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 26.1. Çanakkale belediye binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ l Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		27.000 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (www.arkitera.com)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Yok
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	Girişler Beraber Çözülmüş (www.arkitera.com)	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır	
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi	Ulaşım kolay (ilişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade bir imaja sahip) 	
(www.arkitera.com)			

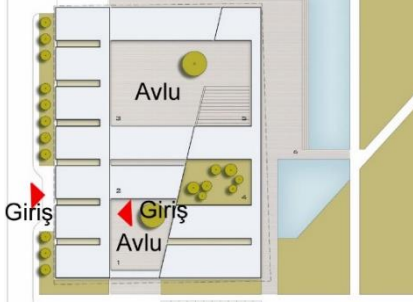
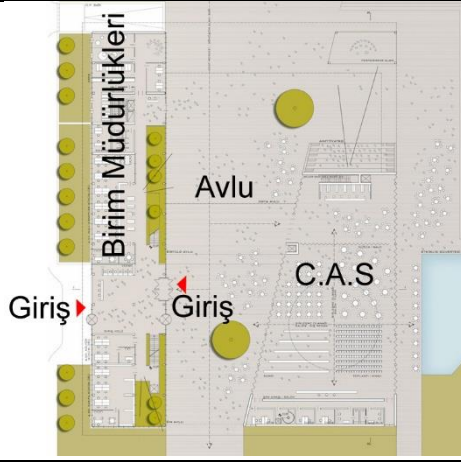
EK-26. (devam) Çanakkale belediye binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 26.1. (devam) Çanakkale belediye binası 1.ödü l analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı ve İzleme İmkânı Var
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sembolik etkisi güçlü) şeffaflık
	(www.arkitera.com)	
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu cephesine bakan örnekler Dış mekân ile doğudan ilişkili
O. M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Kreş Rant Tesisleri (dükkânlar), Nikâh Salonu
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (giydirme olarak) Kompozit cephe kaplaması Ahşap
	Cephe Elemanları	Güneş kırıcılar (www.arkitera.com)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

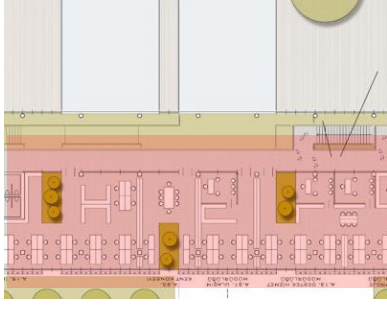
EK-27. Uşak belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 27.1. Uşak belediye hizmet binası 1.ödü analiz

Belediye Tipi		İl Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		7.400 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Parçalı Kütleler (www.arkitera.com)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Yok
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır	
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi	Ulaşım kolay (ilişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu (Sade bir imaja sahip) (www.arkitera.com)	

EK-27. (devam) Uşak belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 27.1. (devam) Uşak belediye hizmet binası 1.ödül analizi

Meclis S.	Meclis Salonu – Halk Girişi	İstenmemiştir.
	Meclis Salonu – Başkanlık	İstenmemiştir.
	Meclis Salonu Cephesi	İstenmemiştir.
Birim Müdürlükleri	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu cephesine bakan örnekler Dış mekân ile doğudan ilişkili (www.arkitera.com)
O.M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Kreş
G. Cephe K.	Cephede Kullanılan Malzemeler	Kompozit Cephe Kaplaması Cam (giydirmeler olarak)
	Cephe Elemanları	-
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-28. Antalya/Gazipaşa belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 28.1. Antalya/Gazipaşa belediye hizmet binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ lçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		9.496m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle 	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Yok
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Mütevazı Tavrı	
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İ lişkisi	Ulaşım kolay (ilişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İ mkânlı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgu Yok 	

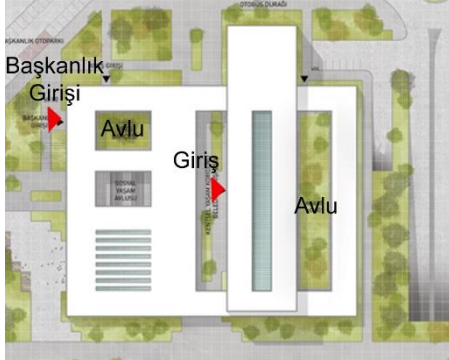
EK-28. (devam) Antalya/Gazipaşa belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 28.1. (devam) Antalya/Gazipaşa belediye hizmet binası 1.ödül analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Bilgi yok
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu (Sade bir imaja sahip) (www.arkitera.com)
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu cephesine bakan örnekler Dış mekân ile doğudan ilişkili
O. M.	Ortak Mekânlar	Kreş, Rant Tesisleri (dükkânlar)
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton Cam (giydirmeler olarak) Ahşap
	Cephe Elemanları	Ahşap Güneş Kırıcılar (www.arkitera.com)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

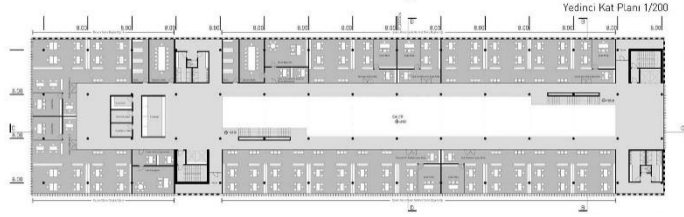
EK-29. Tekirdağ belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 29.1. Tekirdağ belediye hizmet binası 1.ödü analiz

Belediye Tipi		Büyükşehir Belediyesi
Toplam Büyüklük (M2)		48.808 m2 (belediye hizmet binası m2'dir)
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Parçalı Kütleler (www.arkitera.com)
	Plan Kurgusunda Avlu	 Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan	Meydan Yok
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi	Ulaşım Kolay (ilişkili)
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânlı
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu Tavır (Sade bir imaja sahip) (www.arkitera.com)

EK-29. (devam) Tekirdağ belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 29.1. (devam) Tekirdağ belediye hizmet binası 1.ödül analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın ulaşımı yok
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu Tavır (Sade bir imaja sahip) (www.arkitera.com)
Birim Müdürlükleri	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu cephesine bakan örnekler Dış mekân ile doğudan ilişkili (www.arkitera.com)
O. M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Kreş Kütüphane
G. Cephe Kar. Ö.	Cephe Malzemeleri	Brüt Beton Cam (giydirmeler olarak)
	Cephe Elemanları	Güneş kırıcılar
	Cephede Çizgisellik	Yatay / Dikey Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-30. İzmir/Bornova belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 30.1. İzmir/Bornova belediye hizmet binası proje yarışması 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ lçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		28.030m2 (zemin altı otopark ile 42.730m2)	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Parçalı Kütleler (www.arkitera.com)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgulu Tavır (Sade bir imaja sahip) (www.arkitera.com)	
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi	Ulaşım Çok zor (ilişkisiz)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu Tavır (Sade bir imaja sahip)	

EK-30. (devam) İzmir/Bornova belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 30.1. (devam) İzmir/Bornova belediye hizmet binası proje yarışması 1.ödü analiz

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın Ulaşımı ve İzleme İmkânı Var (www.arkitera.com)
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım çok zor (ilişkısiz)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgu Yok
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu cephesine bakan örnekler Dış mekân ile doğudan ilişkili
	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Rant Tesisleri (dükkânlar)
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (giydirme olarak) Kompozit cephe kaplaması
	Cephe Elemanları (www.arkitera.com)	Güneş kırıcılar (www.arkitera.com)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-31. İzmir/Konak belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 31.1. İzmir/Konak belediye hizmet binası proje yarışması 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ lçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		22.115m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları (Ege Mimarlık, 2015)	Prizmatik Parçalı Kütleler 	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Yok
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok	
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İ lişkisi	Ulaşım kolay (ilişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İ mkânı	
	Başkanlık Makamı (Ege Mimarlık, 2015)	Cephede Vurgulu Tavır (Sade bir imaja sahiptir.) 	
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Bilgi yok	
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)	
	Meclis Salonu Cephesi (Ege Mimarlık, 2015)	Cephede Vurgulu Tavır (Sade bir imaja sahip) 	

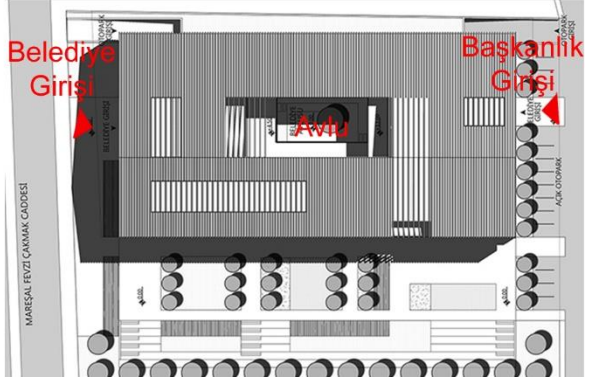
EK-31. (devam) İzmir/Konak belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 31.1. (devam) İzmir/Konak belediye hizmet binası proje yarışması 1.ödüül analizi

Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu cephesine bakan örnekDış mekân ile doğudan ilişkili
O.M.	Ortak Kullanım Mekânları	Spor Salonu
G. Cephe K. Ö.	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (giydirmе olarak) Kompozit cephe kaplaması
	Cephe Elemanları	Hiçbiri kullanılmamış
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-32. Van/İpekyolu belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 32.1. Van/İpekyolu belediye hizmet binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ lçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		8.800 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Masif Kütle (Rasyonel – Geometrik) (www.arkitera.com)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Yok
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok	
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi	Ulaşım kolay (ilişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İ mkânı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu Tavır (Sade bir imaja sahip)	
(www.arkitera.com)			

EK-32. (devam) Van/İpekyolu belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 32.1. (devam) Van/İpekyolu belediye hizmet binası 1.ödül analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Bilgi yok
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephesi (www.arkitera.com)	Cephede Vurgulu Tavır (Sade bir imaja sahip)
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu cephesine bakan örnekler Dış mekân ile doğudan ilişkili
O. M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salonlar
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (giydirme olarak) Kompozit cephe kaplaması
	Cephe Elemanları (www.arkitera.com)	Balkon (www.arkitera.com)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-33. Bursa/İnegöl belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 33.1. Bursa/İnegöl belediye hizmet binası 1.ödü l analizi

Belediye Tipi		İ lçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		19.369 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama kararları	Vaziyet Planı Kararları (www.arkitera.com)	Prizmatik Parçalı Kütleler 	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Var
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İ ki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi (www.arkitera.com)	Cephede Vurgu Yok 	
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İ lişkisi	Ulaşım kolay (i lişkili)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İ mkânı Kısıtlı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgu Yok	
Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın ulaşımı ve izleme imkânı var	
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (i lişkili)	
	Meclis Salonu Cephesi (www.arkitera.com)	Cephede Vurgulu Tavır (Sade bir imaja sahip) 	

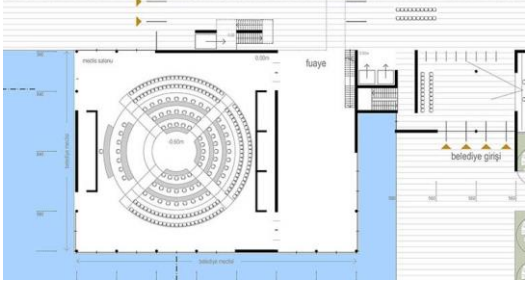
EK-33. (devam) Bursa/İnegöl belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 33.1. (devam) Bursa/İnegöl belediye hizmet binası 1.ödül analizi

Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu cephesine bakan örnekler Dış mekân ile doğudan ilişkili
O.M	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Kreş
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (giydirme olarak) Ahşap
	Cephe Elemanları (www.arkitera.com)	Güneş kırıcılar (www.arkitera.com)
	Cephede Çizgisellik	Yatay Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-34. (devam) Balıkesir büyükşehir belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge 34.1. (devam) Balıkesir büyükşehir belediye hizmet binası 1.ödü l analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın ulaşımı ve izleme imkânı var
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephesi	Cephede Vurgulu Tavır (Sembolik etkisi güçlü) (www.arkitera.com)
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu ile arasında sirkülasyon elemanı Dış mekân ile doğudan ilişkili
O.M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Kreş, Kütüphane
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Cam (giydirme olarak) Kompozit cephe kaplaması
	Cephe Elemanları (arkitera.com)	Güneş kırıcılar - Giriş saçağı (arkitera.com)
	Cephede Çizgisellik	Dikey Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-35. Aydın/Efeler belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge. 35.1. Aydın/Efeler belediye hizmet binası 1.ödül analizi

Belediye Tipi		İlçe Belediyesi	
Toplam Büyüklük (M2)		29.167 m2	
Vaziyet Planı ve Planlama Kararları	Vaziyet Planı Kararları	Prizmatik Parçalı Kütleler (arkitera.com)	
	Plan Kurgusunda Avlu		Avlu Yok
	Plan Kurgusunda Meydan		Meydan Var
Başkanlık Bölümü	Başkanlık – Halk Girişi	İki Farklı Giriş	
	Başkanlık Girişi	Cephede Vurgu Yok 	
	(arkitera.com)		
	Başkanlık – Diğer Birimlerin İlişkisi	Ulaşım Çok zor (ilişkisiz)	
	Başkanlık Holü Niteliği	Bekleme İmkânı	
	Başkanlık Makamı	Cephede Vurgulu Tavır (Sade bir imaja sahip) 	
(arkitera.com)			

EK-35. (devam) Aydın/Efeler belediye hizmet binası proje yarışması değerlendirme tablosu

Çizelge. 35.1. (devam) Aydın/Efeler belediye hizmet binası 1.ödü l analizi

Meclis Salonu	Meclis Salonu – Halk Girişi	Halkın ulaşımı ve izleme imkânı var
	Meclis Salonu – Başkanlık	Ulaşım kolay (ilişkili)
	Meclis Salonu Cephesi (arkitera.com)	Cephede Vurgulu Tavır (Sembolik etkisi güçlü)
Birim M.	Birim Müdürlükleri	Açık Ofis
	Birim Müdürlükleri – dış mekân ilişkisi	Avlu ile arasında sirkülasyon elemanı Dış mekân ile doğudan ilişkili
Ortak M.	Ortak Mekânlar	Çok Amaçlı Salon Kreş Rant Tesisleri (Dükkânlar) Kütüphane
Genel Cephe Karakter Özellikleri	Cephede Kullanılan Malzemeler	Brüt Beton Cam (Giydirme cephe olarak)
	Cephe Elemanları (arkitera.com)	Güneş Kırıcılar Giriş Saçağı Kolonatlı Düzen (arkitera.com)
	Cephede Çizgisellik	Dikey Etki Vurgulu
	Cephede Simetri	Simetri Yok

EK-36. Röpörtaj yapılan mimarların konuşma metinleri

1) Yarışmaların, özellikle KAMU yapılarının yarışma ile elde edilmesi özelindeki düşünceleriniz nelerdir? Bu bağlamda belediye yarışmalarının yerini nasıl görüyorsunuz?

DÜRRİN SÜER: Yapıların yarışmayla elde edilmesi hem mimarlar hem işverenler hem de çevre niteliği açısından önemlidir. Yarışmalar, serbest bir rekabet ortamında gerçekleşen, katılıma açık, farklı görüşleri barındıran ve çeşitlilik arasından seçme olanağı sunan ortamlardır.

Mimarlık ortamının ileriye taşınmasına olanak sağlayan, mimarlar için mesleki motivasyonu dinamik tutan, geliştiren ortamlar olarak görülen yarışmalar, kamu için de nitelikli mekanlar elde etmekte önemli araçlardır. Yarışma yoluyla bir yapıyı elde etmek, mekânsal bir problemin doğru tarif edilmesini, çok farklı yaklaşımlarda çözüm önerileri üretilerek, en uygun olanın bulunmasını ve uygulanmasını sağlar.

Yarışmalar, kamu kaynaklarının kullanılmasında, katılımcı, müzakereci ve nitelik odaklı bir süreç olarak değerlidir. Bu nedenle kamu binaları yarışmayla elde edilmelidir. Bu bağlamda sivil inisiyatifi temsil eden yerel yönetimler yani belediyeler kurumsal anlamda katılımcılığın, şeffaflığın, çoğulculuğun en yüksek oranda yaşatıldığı ortamlar olmalı ve mekanlarını, yaşam alanlarını yarışma yöntemiyle elde etmelidirler ki son yıllarda böyle bir çabanın ürünleri gözlenmekte. Pek çok küçük ya da orta büyüklükteki belediye hizmet binası mimari proje yarışması açılmakta.

HASAN ÖZBAY: Kamunun proje elde etme yöntemleri kamu ihale kanunu ile tanımlanmış durumda. İki tane yöntem var. Biri ihale ile elde edilmesi. Bu yöntemde en ucuz fiyat verenin işi aldığı bir yöntem söz konusu. Burada nitelik değil de işi kaça yapabileceğimizin kıymeti var. Bunun diğer alternatifi ise yarışmalar. Burada ise fiyat konuşulmuyor tasarımlar konuşuyor ve idare en iyi tasarımı seçiyor. Sadece bu yöntemleri değerlendirdiğimiz zaman bile yarışmalar tüm kamu yapılarının elde edilmesi için çok doğru bir yöntem olduğunu ortaya koyuyor. O yüzden ben kamu yapılarının hatta mümkünse tüm yapıların yarışma ile elde edilmesini doğru yöntem olarak görüyorum. Ama ne yazık ki bu istediğimiz her zaman olmuyor ve bazı nedenlerle kullanılamıyor.

Belediye binaları da tabi ki kamu yapısı olduğu için bu sınıfın içine giriyorlar. Yalnız belediye yapılarının diğer kamu yapılarından bir farklılığı var. Belediye daha çok sivil otoriteyi temsil eden bir kurum. Halkın birazda kendi kendini yönetmesini temsil ediyor. Örneğin bir valilik binasından farklı. Belediye başkanı seçimle gelirken vali atanarak geliyor. Böyle olduğu zaman belediye binalarının kentin temsiliyetini yüklenen bir yapı tipi. Bu nedenle onun mekanlarının yarışma ile elde edilmesi daha da önemli diye düşünüyorum. Ve dikkatimi de çeken bir şey var. Belediye binalarında da yarışma yöntemi çok kullanılıyor. Yani mesela valilik yarışması çıkmıyor ama belediyeler bu konuda biraz daha özenli ve duyarlılar. Genel olarak yarışma oranlarına bakınca belediye yarışmalarının genel alan içinde ciddi bir yeri olduğu görülebiliyor. Bu nedenle belediyelerin yarışma ile elde edilmesini doğru bir yöntem olarak görüyorum.

EK-36. (devam) Röpörtaj yapılan mimarların konuşma metinleri

MEHMET SOYLU: Özellikle Avrupa’da bazı ülkelerde inşaat alanı belirli bir büyüklüğün üstündeki binaların hepsi yarışma ile edilmektedir. Örneğin 3000m2 den büyük tüm kamu binalarının yarışma ile elde edilmesi hedeflenmektedir. Meslek Yasası olan bir mesleğin ve meslektaşın kabul değerleri çok değişmekte ve nitelik devreye girmektedir. Kamu yapılarının yarışma ile elde edilmesi sonucunda Ülke mimarlığının gelişeceğini, yarışmacı ruh rekabeti ile mimarların kendini geliştireceklerini, kamunun elde ettiği yapıların ve mekanların kalitesinin artacağını, bu mekânlarda yaşayan ve binalarda çalışan kişilerin performanslarının artacağını ve mutlu olacaklarını düşünüyorum.

Belediyeler uzun zamandır hizmet binalarını genellikle yarışma yoluyla ele etme niyetinde olmuşlardır. Konum olarak ait olduğu yerleşke insanlarını temsil eden bu yapının kendi binalarını da yarışma yoluyla elde etmesinin de doğru olduğunu düşünüyorum. Yarışma yoluyla projeleri elde edilen belediye binaların inşaat sonrası süreçlerini değerlendirmek gerekirse birçoğunun hem mekân kalitesi hem de yapı kalitesi açısından başarılı olduğu söylenebilir.

METE ÖZ: Bunu şöyle söyleyelim bir kere yarışmaların yapılması özellikle kamu yapılarının yarışma ile elde edilmesi sonucu görenek yapı elde edilme modeli olduğu için hem mesleki açıdan ortada somut örneklerin tartışılarak yapının elde edilmesini sağlamakta hem de işveren açısından da yapıyı görenek elde edilmesini sağlamakta bu da her iki taraf için çeşitli faydalar barındırmakta. İşveren açısından yani kamu yapısını elde eden idare açısından somut olarak yapıyı görenek karar vermesi bir avantaj meslek camiası açısından da yapının üzerinde tartışmayı kendi konusu ve özelinde mesleki açıdan gelişmeyi sağlaması açısından önemli. Yani her iki tarafa da fayda sağlayan bir sistem. O yüzden tercih edilmesi ülke kaynaklarının olumlu kullanılması, ülkenin yapı kültürünün gelişmesi açısından da faydalı. Ama burada dikkat edilmesi gereken şu işverenin jüriyi belirlerken gerçek anlamda sistemi geliştirecek bir jüri yapısı oluşturması lazım.

Jüri bence burada anahtar kurum oluyor. Eğer burada jüri düzgün oluşmazsa elde edilecek ürün hem meslek açısından yeterli seviyeye gelmiyor, hem de işveren veya yapı elde etmeye çalışan kurum açısından gerekli kaliteyi sağlamayabiliyor. Bunun yanın da bir yapının yarışma ile elde edilmesinde özellikle son dönemde kamu kurumları veya idarenin takıldığı en büyük konu karar verme yetkisinin meslek adamlarına devredilmesi. Bu konuda aslında idarenin daha rahat ve ürün seçiminde etkin olmasını sağlamak da jürinin görevi. Bunda da beki yarışma sisteminde şöyle bir değişiklik yapılabilir. Türkiye de illa tek birinci seçilip tek alternatif olarak bırakılıyor. Bunun avantajı şu; kurum yarışmayı alan işi ile doğrudan sözleşmeyi yapsın ve bunun üzerinden ilerlesin.

Belediye hizmet binalarının özellikle yerelde o il veya ilçe bazında doğrudan halkla ilişkilerinin maksimumda sağlanmasını öngören yapılanması olduğu için bu binalarında yarışma ile yapılması hem kamuoyu açısından avantajlı çünkü yapılan tasarım ülke çapında duyulmakta –diğer türlü yapı yapıldığı zaman sadece projeyi yapan ve yaptıran idare bundan haberdar olmakta- hem de mimarlık camiasında kamuoyuna duyurulması gibi avantajlara sahip.

OZAN ÖZTEPE: Mimari proje yarışmalarının hedeflenen tasarımın elde edilme sürecinde uygulanabilecek en demokratik yöntem olduğunu düşünüyorum. Ulusal mimari proje yarışmaları ülkede bulunan tüm mimarlara bir “söz söyleme” imkânı tanımaktadır.

EK-36. (devam) Röpörtaj yapılan mimarların konuşma metinleri

Kamu yapıları ülke geneline yayılan ve halk ile direkt ilişkili olan yapılar. Bu tür yapılarda ortaya konulacak iyi mimarinin aynı zamanda toplumsal bir sorumluluk olduğunu düşünüyorum. Tasarlanan ve sonucunda uygulanan yapı ne kadar ideal bir şekilde işlerse, halka rahat ve uygun şartlarda hizmet ederse, gerek yapım gereke bakım maliyetleri yapının bulunduğu topoğrafya ve iklim de gözetilerek ne kadar minimize edilirse mimarın üstlendiği sorumluluğu o kadar iyi şekilde yerine getirdiğini düşünüyorum.

Belediye hizmet binalarının mimari proje yarışmaları aracılığı ile temini her şeyden önce İdare'ye alternatif düşünceler sağlamaktadır. Mimari proje yarışmalarında kimi zaman yüzlerce mimar ve mühendis ilgili yapı hakkında farklı düşünceler ortaya koymaktadır. Birbirinden farklı tasarımlar elemine edilerek ödül grubu ve nihayetinde 1. Proje elde edilmektedir. Projeyi değerlendiren jüri üyeleri oldukça önemli bir sorumlulukta da üstlenmektedirler.

2) Geçmişte ve günümüzdeki belediye yarışmalarını ve yarışma ile tasarlanan belediye binalarını düşündüğümüzde, kullanıcısı ile olan iletişim ve diyalogu ne kadar başarılı buluyorsunuz? O zaman ile günümüz arasında programın anlayışı, program yorumu ve cephe biçimlenişi bakımından ne gibi farklar görmektesiniz?

DÜRRİN SÜER: Ulusal ölçekte yerel yönetimlerin merkezi idareden yani valiliklerden ayrı bir kurum ve erk olarak görünürlüğü, temsiliyetlerinin olması çok eski bir tarihsel sürece dayanmıyor. Kentin yol, su, elektrik, çöp gibi bürokratik ve güncel hizmetlerini karşılayan, merkezi idarenin/otoritenin yanında ikincil bir kurum olarak değerlendirilen belediyeler, ancak 1970'lerin ortalarından itibaren, merkezi yönetimden farklı olduklarını ortaya koymaya başladı. Merkezi yönetimden, valiliklerden farklı davranabilen, kimlikli ve yereli temsil eden yeni bir sürece girildi. Sadece güncel hizmetleri veren değil sosyal, siyasal konulara eğilerek sivil insiyatifin temsil edildiği bir platforma dönüşmeye başladı. Bu kurumsal yapıdaki kimlik dönüşümünün mekânsal yapıya da yansıdığını düşünüyorum. Programlarını ofis hizmetlerinin oluşturduğu, çeşitli şemalar üzerinden kurgulanmış mekânsal düzenlemelerde çözümlenen, tüm kamu yapılarında var olan gücün temsiliyetini anıtsallıkta arayan, dış dünya ile ilişki kurma derdi çok da olmayan yapı tipolojileri bu anlayışın mekânı olarak karşılık buldu.

Son dönemlerde, özellikle yarışmalar yoluyla elde edilen belediye hizmet binaları ise bir bina elde etmenin ötesinde bulunduğu yerle, kentle ilişki kurmayı önemseyen, kamusal kullanımları içeren çevre düzenlemeleri ile entegre edilmiş programlar olarak kurgulanmakta. Kültürel ve sosyal aktiviteleri yüklenmiş işlevlerin de programlara yüklendiği örnekler görülmekte. Bu anlayışın mekanları olarak daha şeffaf, akışkan mekân ve kütle önerileri ile karşılaşılmakta. Programın kentsel arazi parçası içine sızdığı, sınırların olabildiğince eritilmeye çalışıldığı öneriler geliştirilmekte.

HASAN ÖZBAY: Şimdi burada ilk sorununda uzantısı olan bir şey var onu da söylemek lazım. Genelde belediyeler planlama sürecinde kentte söz sahibi oldukları için çoğu kez bu yapıları tasarlarken sadece – son yıllarda daha da yaygınlaştı- tek bir bina olarak değil o kentin mekanlarının da dönüştürülmesi gibi bir programla ortaya çıktılar. Bunun farklı durumları var bir tanesi kent merkezi içinde bir yapı olabilir. Bu yapının tasarlanmasının

EK-36. (devam) Röpörtaj yapılan mimarların konuşma metinleri

çevreye bir etkisi vardır. Ve bu etki bu yapının tasarlanması ile tetiklenebilir. Yani bu yapı ile çevreyi de iyileştirme söz konusu olabilir. Veya kentin yeni bir alanı ya da genişlemesini öngörüldüğü bir alanda da benzer bir senaryo ile tasarım yapılabilir. Bu açıdan belediye binası yarışmalarının tek arsası içinde programa dayalı yapılar değil de biraz böyle çevreye de müdahale edecek onların hayatını zenginleştirecek programlar olarak tasarlandığı gözlemlenmekte. Ve bu oranın son yıllarda daha da arttığını görmekteyim. Yani belediye binaları kendilerinin kent içinde önemini fark ettikçe, mekanlarının da bu anlamda ihtiyaçları hissedildi ve belediyeler böyle biraz daha kentin sosyal hayatının ve idari hayatının merkezi olma yönünde adımlar atmaya başladılar. Doğal olarak belediyelerin rutin işlemleri var. Örneğin, elektrik parası ödüyorsunuz, su işlemleri yapıyorsunuz, imar gibi vatandaşın gündelik işlerini yaptığı alanlar olduğu gibi bir yandan da yapı içindeki bazı mekanların çok amaçlı kullanımı ile kentinin yapıyı daha çok kullandırılması bu programın bir parçası haline dönüştü. Bunların bir tanesi belediye meclis salonları. Bazı programlarda meclis salonu ile yetinmeyip içine ÇAS ve konferans salonu gibi birimler de eklenmeye başlandı. Ama artık bir mekânın yılda 2 ya da 3 kez kullanılan bir özellikte olmaması gerek. Bu nedenle meclis salonu başka amaçla da kullanılabilir. Mesela kentin bir toplantı ihtiyacı oluştuğunda bunun için meclis salonu kullanılabilir. Ki ben bunun çok benzer bir örneğini çok önce Almanya'ya sergi düzenlemeye gittiğimizde gördüm. Sergi çerçevesinde bazı panellerde yapıldı. Bunların hepsi belediyenin meclis salonunda ve fuayesinde yapılmıştı. Kentten de katılımlar olmuştu. Bu açıdan belediye binalarının programlarının değiştiği, geliştiği ve gittikçe artan oranlarda kent hayatına katılma eğilimi gösterdiği gözleniyor. Bu ilk yıllarda 1930'larda çok fazla değildi belki ama günümüze yaklaştıkça bunların arttığını gözlemlemek mümkün.

Bir il düşünün bu büyükşehir olduğu zaman ilçe belediyeleri oluşturuluyor ve belediyenin bazı yetkileri bu ilçe belediyelere bırakılıyor. Bu anlamda hem büyükşehir oluşurken hem de ilçeler oluşmuş oluyor. Bu nedenle büyükşehir programının çok artmayacağı bazı sorumlulukların ilçelerde karşılanacağını düşünürsek eskiden ihtiyaç duyulan büyükşehir m2 si azalıyor. Ama programlar oluşturulurken “bir kere yapıyoruz aman büyük yapalım ilerde lazım olur” gibi bir eğilim var bizde. Bu nedenle programlar biraz daha şişirilerek yapılıyor. Bunu kabul etmek lazım. Bunu önlemek adına Öncelikle belediyelerin kadrolarını bilmeleri gerekiyor. Bunu da yaparken şu anda elimizde 8 kişi var ilerde 10 kişi daha alırsız falan biraz büyük ihtiyaç belirtiyorlar. Bu konuda jürinin biraz daha dikkatli olması gerekiyor. Tabiki sadece belediye yapıları için değil tüm yarışmalarda bu geçerli.

Gaziantep belediye binasını yapmıştık. Yarışma programında nikah salonu, konferans salonu kütüphane gibi halka açık mekanlar vardı. Bunların yanında başkanlık meclis gibi belediyenin idaresi için gerekli birimlerde vardı. Fakat uygulama aşamasına gelindiğinde Nikah salonunu istemediler. Çünkü onun böyle 15-20 dakikada bir gerçekleşen trafiği olduğu ve yapıda yoğunluğu artırdığından dolayı belediye dışında farklı bir yerde yapmak istediler. Bu yarışma özelinde buna ek olarak kütüphane yanında tasarladığımız kafeyi ihtiyaçları doğrultusunda değiştirerek ofis olarak değerlendirdiklerini de binayı gören bir arkadaşımız bize söyledi.

Şimdi aslında en başta bahsettiğimiz bir konuya değinecek olursak belediye binalarının bir sivil örgütlenmeyi temsil eden kurum olduğunu söylemiştim. Bunun bir gereği olarak genelde meclis salonlarının bu seçim ruhunu ve erkini temsil eden mekanlar olarak ortaya çıkıyor. Meclis salonunun kütle biçimlenmesinde dışa vurulması onun temsiliyetinin öne çıkarılması belediye binaları yarışmalarında ve projelerinde çok kullanılan bir tasarım

EK-36. (devam) Röpörtaj yapılan mimarların konuşma metinleri

yöntemi. Hatta Almanya’da Bochum’de yapılan bir belediye binası var. Meclis salonu zemin kattadır. Meydan kotundadır. Ve cephesi tamamen camdır. Gündüz çalışırken ya da akşam ışıklar yanarken meclisin işlediği dışarıdan hissedilir ve böylelikle demokrasinin varlığı halka gösterilmek istenmiştir. Bunun gibi meclis salonu kütle içinde dışardan veya yapıya girerken algılanabilir olması kütle kurgulamalarında ve planlarda çok kullanılan bir uygulamadır. Belediye başkanını biraz öne çıkarmak gibi yöntemler var ama o bana çok anlamlı gelmiyor. Hatta Orhan Dinç’in kazanmış olduğu Denizli belediye binası yarışmasında Jüri uzun uzun “belediye başkanı için ayrı giriş yapmayalım çünkü o halkın içinden gelen onların seçtiği biri, böyle olduğu için herkesin kullandığı merdiveni koridoru kullansın” fikrini tartışmıştı. Bu nedenle seçimle gelmiş olması mekanizması tasarımlara bu anlamda yansımakta ve mekânın oluşmasında etkili oluyor tabiki. Son dönemlerde ise bu biraz göz ardı ediliyor. 80 öncesi dönemlerde demokrasinin tartışıldığı bu düşüncelerin altyapılarının kurulduğu zaman olduğundan kaynaklı böyle fikirler varken son dönemlerde artık idarenin ihtiyacını nasıl çözeriz gibi durumlara bakılıyor. Başkanlar çoğu zaman benim misafirim oluyor diyerek biraz steril olmayı tercih ediyorlar. Bu durum büyükşehirler için çok daha hissedilir durumda. Kent büyüdükçe artık ilişkiler biraz kopmaya başlıyor çünkü. Daha küçük nüfuslu yerlerde belediye başkanı çıkar kahvede oturur halk ile konuşur iletişim halinde olur. Büyük kentlerde ise bu mümkün değil. Buna karşın sosyal programların mekanların yapıya eklenmesi gibi.

MEHMET SOYLU: Mimari mekânlar iletişime aracı olurlar. Bu anlamda değerlendirilecek olursa kullanıcıların (hem orada çalışan ya da yaşayanlar hem de yapıyı mekânı geçici süre ile kullananlar) tasarlanan o alanda mutlu olmaları ya da olmamalarının mekânın özelliğine doğrudan bağlı olduğunu, çalışma performanslarının mekân ve teknik konfora bağlı olarak artıp ya da azaldığını düşünmek gerekir. Oluşturduğu mekanlar, önerilen programlar açısından kent halkı gündelik yaşamında ne kadar belediye ile iç içedir? Sadece iş amacıyla bir bina ve çevresinde bulunmak ayrı bir durum, gündelik yaşamın bir kısmının belediye yapısı çevresinde geçmesi başka bir durumu getirecektir. Belediye binası aslında bir ofis yapısıdır. Gündüzleri aktif geceleri terk edilmiş, karanlık bir yapıdır. Geçmişten günümüze birçok belediye hizmet binası ihtiyaç programlarının halkın belirli zamanlarda belediye mekanlarını kullanacak şekilde oluşturulduğunu görüyoruz. Düğün ve Nikah salonları, konferans ya da çok amaçlı salonlar, sanat galerileri vb. kullanımlar büro kullanım saati dışında belediye mekanlarını aktif kılan kullanımlardır.

Yukarıda söz konusu edilen tüm işlevlerin ve ilişkilerin sahne aldığı MEKÂN tüm ilişkilerin nasıl gelişeceğini belirler. Batıda olduğu gibi bizde de bazı yarışmalarda belediye binalarının kentin parkının, ticaretin bir kısmının, yeme içme mekânından sosyal servis mekanlarına kadar iç içe olduğu planlamalar olduğunu söyleyebiliriz. (Trabzon belediye binası yarışması 1995, İstanbul büyükşehir belediye binası, Uşak belediye binası gibi.)

METE ÖZ: Aslına bakarsanız. Geçmişteki yapı ve kamunun yönetim anlayışının halk ile ilişkisini ele aldığımızda sanki hiyerarşik bir ayrım gözükmemekte. Yani yönetim her zaman bir üst kategoride ele alınıyormuş gibi geliyor. Halbuki günümüzde halk olmadan yönetimin olmayacağı demokrasi anlayışının ve diğer yapı özelliklerinin gelişmesiyle yapının mekânsal değerlerinin, yapının gündelik hayatının içinde nasıl yer aldığının değişmesi ortaya çıkıyor Bu durumda da otomatik olarak program ortaya çıkmakta. Yapının kendisinin de günlük hayatın içinde mümkün olduğu kadar yer alması önemli hale geliyor.

EK-36. (devam) Röpörtaj yapılan mimarların konuşma metinleri

Geçmişteki yapılar benim açımdan mimari değer açısından iyi olmakla birlikte mekânsal anlayışları, halk ile kurduğu yüzey temas alanları açısından çokta başarılı bulmuyorum. Tabiki bu aslında hayata ve yapıdan ne beklediğin bakış açısı ile ilgili. Bunu belki de idareciler şu an için doğrudan hissetmeseler bile farklı yapılar ortaya çıktığında birebir görebilecekler.

OZAN ÖZTEPE: İyi işleyen bir Belediye Hizmet Binası'nın her şeyden evvel iyi tanımlanmış bir mimari programa sahip olması gerektiğini düşünüyorum. Bu noktada İdare'nin yapıdan beklentisi ve yapıyı kullanacak halk ile kurmaya niyetlendiği ilişkinin tanımı ve yapısı oldukça önemli.

Geçmiş dönemlerde inşa edilmiş Belediye Hizmet Binalarında temel sorun yapının kullanıcısı olan halka verimli şekilde hizmet edip edemediği şeklinde tanımlanabilir. Bu bağlamda yapının kapalı mekân, yarı açık mekân ve açık mekân ilişkisinin tanımı önem taşımaktadır. Yapıyı kullanan kişilerin farklı yaş gruplarından olması yapıya ve içindeki hizmet birimlerine erişimin kolaylığı / zorluğu iyi şekilde tespit edilmelidir.

Günümüzde tasarlanan belediye hizmet binalarında öncelik halka verilmektedir. Halkın yapıya erişimi, başkan dahil muhatap olmak istediği tüm görevlilere erişiminin kolay olması ve belediye hizmet binası olma halinin ötesinde kamusal bir sosyal paylaşım alanı şeklinde hizmet etmesi önemsenmektedir. Geçmişte Belediye Sarayı olan tanımlanan ve devlet otoritesini fazlasıyla taşıyan yapılar günümüzde daha mütevazı bir şekilde "Belediye Merkezi" olarak tanımlanmaya başlanmıştır.

3) Programdan bahsetmişken, Belediye yapı tipinin biçimlenişini oluşturan en büyük etmendir kuşkusuz. Mutlaka olması gereken işlevlerin yanında bu programa neler eklenebilir? ya da neler çıkarılabilir?

DÜRRİN SÜER: Özellikle 2000 sonrası uluslararası ölçekte izlenen yeni demokrasi yönetim anlayışlarına ve pratiklerine uygun, halkı buluşmaya ve kent adına kararlar üretmeye cesaretlendiren, sivil inisiyatiflere ve halk forumlarına mekânsal olanaklar sunan, öngörülmemiş programlar ve eylem biçimleri ile dönüştürülebilir, yüce ve korkutan değil, sivil ve gündelik hayatı içinde barındırabilecek mütevazılıkta mekânsal karakteri taşınalıdır. Ayrıca doğal ve yapı çevreye duyarlı, sürdürülebilirliğe vurgu yapan anlayışı yansıtmalı.

HASAN ÖZBAY: Yapıldığı yer, oradaki ihtiyaçlar, bir kentin mekanının yeniden biçimlenmesi için tetiklemekten bahsediyorsak onu destekleyecek birtakım programlar bu çerçevede gelebilir. Kafeterya yeme içme birimleri kültürel amaçlı mekanlar sergi mekanları konferans salonları kreş anaokulu gibi birimler, kütüphane çok amaçlı salonlar bunların aklıma gelenlerin en başındaki örnekleridir. Bunlar belki de her yapıda olması gerekenler işlevler ama söz konusu belediye olunca bunlar için birazda öncülük yapabilir. Belki biraz konu dışında ama şu an ülkemizde terör nedeniyle yapıları istediğimiz gibi kullanamıyoruz. Biz bir sürü kapı yapıyoruz işletmeciler ise o kapıları yapıyı kontrol etmek için bire ya da ikiye indiriyor. Çünkü her birinin başına bir güvenlik görevlisi koymak ciddi bir maliyet getiriyor. Bu bakış açısının değiştiği durumlarda yapıyı kullanımı daha iyi olacaktır. Dış mekân kullanımı artacaktır. Küçük kent belediyelerinden büyükşehir belediyelerine gittikçe

EK-36. (devam) Röpörtaj yapılan mimarların konuşma metinleri

yapıyı kontrol etme arzusu programa biraz daha fazla sinmeye başlıyor. Bu da doğal olarak mekânı ve kurguyu etkiliyor.

MEHMET SOYLU: Belediye, büro ve temsil işlevleri (Meclis mekânı) ile bir bina ve yapı çerçevesinde var olur.

Mesela yapı programında temsil özelliği olan meclise halk katılabiliyor belki ama söz sahibi olabiliyor mu? Mimarı tasarım kararlarından öte yönetsel kararlar ile yine de meclisin halk meclisine dönüştürülebilecek bir yoruma ihtiyaç olabilir. Ama yine de bir program verisinden çok bunu bir yaşantı olarak görmek mümkün olacaktır. Belediyelerde son yıllarda yerel halkın sorunlarının dinlendiği basit bir birim bile halkın gözünde değerli bir yaklaşım olarak değerlendiriliyor.

Tabii belediye demek başka bir şey belediye binası demek başka bir şey. Belediyeden kasıt aslında binadan çok öte kentliye sunulan sosyal paylaşım alanları ortaya koyan bir toplumsal proje olması gerekir. Merkezi yönetimlerin ilçe bazında sosyal konularda çözüm üretmesi pek mümkün olmuyor. Mahallelinin, Semt sakinlerin gündelik yaşamlarına etki edecek sosyal ve kültürel kullanımlar belediye yapısı içinde, yakın çevresinde ya da mahalle aralarında da planlanabilir. Belediye derken sokakların, caddelerin temizlendiği, asfaltın döküldüğü işlerin dışında şehirde, ilçede ve semtte yaşayan insanların sosyal etkileşimini, onların sağlıklı kalabilmelerini sağlayacak sosyal proje üreten bir yapıda olması gerekir. Belediye aslında üst başlıkta değerlendirildikten sonra bina olarak ele alınması gerekir.

Sonuç olarak belediyeler ve belediye binaları kent yaşamının dışında bir yönetim ve rutin büro işlemleri yapan bünye olmamalıdır. Belediyelerin halkın gündelik yaşamı ile bütünleşecek, sosyal kültürel ek işlevler ile donatılmış alanlar aracılığıyla yaşama katılmaları gerekir.

METE ÖZ: Bence bir belediye yapısının gündelik hayat içinde kaybolması önemli. Yani örneğin altında bir manav bile olabilir. Bir bakkalın üst katı bile bir belediye binası olabilmeli. Çünkü o durumda hayatın içinde olabilecek. Hayattan kopuk ayrı bir dünya ayrı bir resmi kurum ayrı bir düzen aslında belediyeciliğin genel anlayışıyla bağdaşmıyor. Her açıdan hayatın içine nüfus etmiş yapının her yerinde halkın gündelik hayatını geçirebileceği bir düzen olması bence bir belediye binası için vazgeçilmez bir şey. Önceleri hep bu meclis salonu demokrasinin bir niteliği olarak öne çıkartılıyordu, ama artık bunun çokta geçerliliği yok çünkü oradaki temsilcilerde sonuçta halkın içinde gelen insanlar. Kendilerinin ne kadar hitap ettikleri bölgenin insanları ile bağdaştırabildikleri ve onların dertlerini birebir yaşayabildiklerini tartışılır durumda. Bence asıl olması gereken gündelik hayatın içinde yer alacak bir düzen. Bunu yapabilirsek bambaşka bir durum oluşur. O zaman aslında her an dokunabildiğimiz bir yaşam olur. Mesela şu an hangi insan mesela bir imar müdürü ile birebir temasta bulunabiliyor. Kategorik olarak yöneticiler ve halk gibi bir ayırım olmadan iç içe bir sistem kurgulandığı zaman bambaşka bir sistem oluşur. Bunun olduğu bir yerde zaten birebir sorunlar karşılıklı diyalog ile daha kolay çözümlenebilir.

Bir kesimin ya da günlük hayatın bir anına yansıtmayıp bütün kişilerin çocukların hatta yaşlıların da bir arada olabileceği bir düzen oluştuğunda bir belediye yapısının aslında yönetim merkezinden çıkıp yönettiği ve hizmetine talip olduğu halk ile bütünleştiği bir yapı düzeni oluşur. Bu da bence şu an ki dünya düzeni ile daya uyumlu ve örtüşen bir durum oluşur. Yöneticilerin camdan kaleler içinde olmasını çok doğru bulmuyorum. Ne kadar çok hayatın içinde olursa o kadar çok kendini daha hızlı değiştirebilir, günün problemlerini daha

EK-36. (devam) Röpörtaj yapılan mimarların konuşma metinleri

kolay yakalayabilir. Zaten böyle büyük belediyeler de semt evleri gibi birimler de bunun eksikliğinden ortaya çıkıyor diyebilirim.

OZAN ÖZTEPE: Belediye Hizmet Binası'nın programını etkileyen temel etmenler; İdare'nin talep ve beklentileri, coğrafik durum, iklimsel durum, yapının şehir içerisinde konumlanan durumu, topoğrafik veriler, o bölgede yaşayan halka ait sosyo-kültürel veriler, yakın çevrede bulunan yapıların fiziksel nitelikleri, o yöreye ait mimari verilerdir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : PERÇİN, Alper
 Uyuğu : T.C.
 Doğum tarihi ve yeri : 01.05.1988, Sivas
 Medeni hali : Bekâr
 Telefon : 0 (506) 861 11 68
 e-mail : alperpercin@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi / Mimarlık	2018
Lisans	Erciyes Üniversitesi / Mimarlık	2012
Lise	Sivas Selçuk Anadolu Lisesi	2006

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2012-Halen	Uz Mimarlık Atölyesi Ltd. Şti.	Mimar

Yabancı Dil

İngilizce

Yayınlar

Akalın, A., Perçin, A. (2017, 12-13 May). *Municipalities obtained by competition: public image and communication with user*. Poster presented at the 28. International Building and Life Congress: Reading Competitions, Bursa.

Hobiler

Yüzme, Basketbol, Kitap okuma, Bilgisayar

GAZİ GELECEKTİR...